

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

60. vuosikerta

12. lokakuuta 2017

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

124. täysistunto, 12.–13. heinäkuuta 2017

2017/C 342/01	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Paikallinen ja alueellinen ulottuvuus Horisontti 2020 -puiteohjelmassa ja uusi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma”	1
2017/C 342/02	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”YMP vuoden 2020 jälkeen”	10
2017/C 342/03	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Seuraavat toimet Euroopan kestäväen tulevaisuuden varmistamiseksi – Kestävyyttä edistävät EU:n toimet”	20
2017/C 342/04	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Muuttoliike keskisen Välimeren reitillä”	27
2017/C 342/05	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kansainvälinen valtamerten hallinnointi: EU:n panos vastuulliseen valtamerten hoitoon”	32
2017/C 342/06	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ihmisten väliset ja pienimuotoiset hankkeet rajat ylittävän yhteistyön ohjelmissa”	38
2017/C 342/07	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vauhtia start-up- ja scale-up-yrityksille Euroopassa: alueellinen ja paikallinen näkökulma”	43
2017/C 342/08	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Pk-yrityksiä koskeva järkevä sääntely”	51
2017/C 342/09	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vähäpäästöistä liikkuvuutta koskeva eurooppalainen strategia”	57

III Valmistelevat säädökset

ALUEIDEN KOMITEA

124. täysistunto, 12.–13. heinäkuuta 2017

2017/C 342/10	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen”	65
2017/C 342/11	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellinen luokitus ja alueelliset typologiat”	74
2017/C 342/12	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Uusiutuva energia ja sähkön sisämarkkinat”	79
2017/C 342/13	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Energiaunionin hallinto ja puhdas energia”	111
2017/C 342/14	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Energiatehokkuus ja rakennukset”	119

I

(Päätöslauseimat, suositukset ja lausunnot)

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

124. TÄYSISTUNTO, 12.–13. HEINÄKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Paikallinen ja alueellinen ulottuvuus Horisontti 2020 -puiteohjelmassa ja uusi tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelma”

(2017/C 342/01)

Esittelijä: Christophe CLERGEAU (FR, PES), Pays-de-la-Loiren aluevaltuuston jäsen

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

A) TUTKIMUS JA INNOVOINTI (T&I) EUROOPASSA: TAVOITTEET KORKEAMMALLE PUITEOHJELMAA LAAJEMMINKIN**Puiteohjelman aseman vahvistaminen eurooppalaisen tutkimusalueen toteutuksessa ja Eurooppa 2020 -tavoitteiden täytäntöönpanossa**

1. on tyytyväinen perättäisten puiteohjelmien ja nykyisen Horisontti 2020 -puiteohjelman kautta toteutetun eurooppalaisen tutkimuspolitiikan erinomaiseen menestykseen. Horisontti 2020 on maailman merkittävin yhdennetty tutkimusohjelma, joka perustuu tieteelliseen huipputaamiseen ja innovoinnin vauhdittamiseen.
2. muistuttaa, että Horisontti 2020 on tärkein tutkimuksen ja innovoinnin kehittämisen tukiväline Euroopassa yleisen Eurooppa 2020 -strategian puitteissa ja keino edistää eurooppalaisen tutkimusalueen (ERA) toteutumista.
3. **on edelleen vakuuttunut Eurooppa 2020 -strategian tarkoituksenmukaisuudesta.** Siinä sovelletaan yhdistettyä ”osaamiskolmiolähestymistapaa” (tutkimus, koulutus ja innovointi), jossa olennaista on oppimisasienteiden muuttaminen ja kaikkien koulutustason nostaminen sekä yliopistojen ja yritysten välisen yhteistyön edistäminen. Komitea kehottaa parantamaan yhteensopivuutta ja täydentävyyttä Erasmus+- ja Interreg-ohjelmien ja myös alueiden väliseen yhteistyöhön keskittyvän Interreg Europe -ohjelman kanssa. Komitea korostaa, että eurooppalaisen tutkimusalueen toteuttamista tulee jatkaa, ja sitä varten on pyrittävä monenlaisiin tavoitteisiin, joista tieteellinen huipputaaminen on keskeinen ja välttämätön muttei ainoa osa-alue.
4. korostaa eurooppalaisen tutkimusalueen tavoitteiden ajankohtaisuutta sekä sitä, että niiden toteuttamista on tärkeää jatkaa erityisesti monikansallisen yhteistyön kehittämisen, osaamisen liikkuvuuden, tutkijoiden ja innovoijien yhdennettyjen työmarkkinoiden, sukupuolten tasa-arvon ja tiedon ja tieteen saatavuuden aloilla.
5. ehdottaa, että hanketta osaamisyhteiskunnan rakentamiseksi Eurooppaan tuetaan paremmin tunnistamalla eurooppalaiset lahjakkuudet ja seuraamalla tutkijoiden uraa, suunnittelemalla tutkijoille tarkoitettuja eurooppalaisia urapolkuja, jotta he voivat hyötyä tukiohjelmista tutkijanuransa siirtymävaiheissa, ja vahvistamalla tutkijoiden ja yritysmaailman välisiä yhteyksiä.

6. ei suostu rajaamaan budjettikeskustelua pelkkään puiteohjelmaan. Arviointivasta riippuen tutkimukseen ja innovointiin käytetään 43–110 miljardia euroa koheesiopolitiikan varoja, ja myös muilla alakohtaisilla toimintapolitiikoilla ja Junckerin ohjelmalla on merkittävä rooli.

Innovoinnin ja tutkimuksen nostaminen takaisin politiikan ja rahoituksen painopisteeksi

7. **pyytää innovoinnin ja tutkimuksen palauttamista ensisijaisiksi painopisteiksi Euroopan tulevaisuudesta käytävässä keskustelussa** sekä Rooman julistuksessa asetetuissa painopisteissä⁽¹⁾, tutkimukseen, innovointiin ja koulutukseen liittyvien kysymysten monialaisen hallinnon vahvistamista unionissa sekä Euroopan unionin t&i-toimintaan osoittamien kokonaisuusmäärärahojen lisäämistä kaikkien näiden toimintapolitiikkojen kautta nykyisessä ja tulevassa monivuotisessa rahoituskehityksessä. Tässä kokonaiskehityksessä sekä Euroopan parlamentin mietintöluonnoksen⁽²⁾ ja EU:n t&i-ohjelmien vaikutuksen maksimointia käsittelevän riippumattomien asiantuntijoiden korkean tason ryhmän raportin (Lamyn raportin)⁽³⁾ mukaisesti tulevan puiteohjelman määrärahoja tulisi nostaa huomattavasti, jotta voidaan vähintään säilyttää nykyisen puiteohjelman kasvudynamiikka⁽⁴⁾. T&i-toiminnalle annettavan tarvittavan sysäyksen ei pidä kuitenkaan missään tapauksessa heikentää koheesiopolitiikkaa, joka on edelleen EU:n keskeinen rahoitusväline taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja unionin alueiden lähentymisen saavuttamiseksi. On hyödynnettävä koheesio- ja t&k-politiikan toimintavälineiden koko potentiaali ja yhdistettävä ne aluekehityksen edistämiseksi.

8. kehottaa asettamaan uusia yhteisiä tavoitteita, joiden päämääränä ei ole vain tieteellinen huippuosaaminen Euroopassa vaan koko Euroopan tieteellinen huippuosaaminen ja innovointikapasiteetti. Sitä varten on mobilisoitava kaikkien alueiden koko potentiaali, autettava vahvistamaan niiden valmiuksia ja edistettävä avointa ja yhteistyöhön perustuvaa innovointia.

9. pitää tätä tavoitetta vieläkin tarpeellisempänä globalisaation oloissa, koska sen vaikutukset eivät ole vielä hallinnassa etenkin paikallis- ja aluetasolla ja koska tutkimus ja innovointi ovat maailmanlaajuistumista ajatellen sietokykyä parantavia tekijöitä, jotka tuottavat paljon lisäarvoa ja luovat kestävä kilpailukykyä.

10. haluaa edistää kokonaisvaltaista lähestymistapaa sovellettavaksi EU-, valtio- ja aluetason myöntämään rahoitukseen, sillä muutoin asetetussa tavoitteessa ja eurooppalaisessa budjettikeskustelussa ei olisi mitään mieltä. Komitea muistuttaa kaikille jäsenvaltioille Eurooppa 2020 -strategiassa asetetusta tärkeästä tavoitteesta käyttää 3 prosentin osuus BKT:sta julkiseen ja yksityiseen t&i-toimintaan, sillä osuus on vuodesta 2015 jäänyt 2,03 prosenttiin. Tätä tavoitetta uhkaavat muun muassa monissa jäsenvaltioissa tehtyt määrärahaileikkaukset. Komitea katsoo, että tätä varten on kunkin maan ja alueen toimintaympäristö huomioon ottaen erittäin tärkeää vahvistaa edelleen t&i-järjestelmiä siten, että parannetaan politiikan koordinoitua unionitasolla ja edistetään tarvittavia uudistuksia valtio- ja aluetasolla myös eurooppalaisen ohjausjakson ja älykkään erikoistumisen strategioiden avulla.

Selkeämpää keskustelua synergiasta muiden eurooppalaisten toimintapolitiikkojen kanssa

11. pitää tarpeellisena selkiyttää keskustelua synergiasta ja ehdottaa viittä toimintaperiaatetta, jotka voisivat olla yhteisiä unionille, jäsenvaltioille, alueille ja kaupungeille:

- johdonmukaisuus: yhteinen hallinnointi sekä päätavoitteiden, strategioiden ja tärkeimpien hankkeiden valitseminen yhdessä
- yhteensopivuus: mahdollisuus yhdistää ja rationalisoida resurssit yksinkertaisesti ja tehokkaasti esimerkiksi valtiontukikysymyksissä
- täydentävyys: varmistetaan selkeä työnjako ja toiminnan saumaton jatkuvuus hankkeiden eri osioiden rahoituksessa ja hankkeiden tukeminen niin alkuvaiheessa (valmiuksien kehittäminen jne.) kuin loppuvaiheessakin (tutkimustulosten hyödyntäminen, markkinoille saattaminen jne.)

⁽¹⁾ 27 jäsenvaltion sekä Eurooppa-neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission johtajien julistus (25. maaliskuuta 2017) http://www.consilium.europa.eu/fi/meetings/european-council/2017/03/25-rome-declaration_pdf/

⁽²⁾ Euroopan parlamentin mietintöluonnos Horisontti 2020 -ohjelman täytäntöönpanon arvioinnista sen väliarvioinnin ja yhdeksättä puiteohjelmaa koskevan ehdotuksen perusteella (2016/2147(INI)).

⁽³⁾ EU:n t&i-ohjelmien vaikutuksen maksimointia käsittelevän riippumattomien asiantuntijoiden korkean tason ryhmän raportti: Investing in the European future we want https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/hlg_2017_report.pdf#view=fit&pagemode=none

⁽⁴⁾ "Talousarviossa tulisi säilyttää ainakin Horisontti 2020 -ohjelman keskimääräinen vuotuinen kasvutaso pitäen lähtökohdana ohjelman viimeisen vuoden määrärahoja. Tämä merkitsisi seitsemänvuotista talousarviota, joka on vähintään 120 miljardia euroa nykyhintoina." EU:n t&i-ohjelmien vaikutuksen maksimointia käsittelevän riippumattomien asiantuntijoiden korkean tason ryhmän raportti.

- yhteisen rakentamisen periaate: johdonmukainen lähestymistapa, jonka mukaan yhteisrahoitus merkitsee yhdessä suunnittelua ja yhdessä ohjaamista
- ekosysteemiperiaate: tunnustetaan paikallisten kollektiivisten aloitteiden merkitys.

B) PUITEOHJELMAN PERUSTAN UUDISTAMINEN PUUTTUMATTA SEN RAKENTEeseen

Avoim ja yhteistyöhön perustuva ohjelma kaikkien palveluksessa

12. muistuttaa, että puiteohjelman eurooppalainen lisäarvo perustuu ennen muuta sen kollektiiviseen ja yhteistoiinnalliseen ulottuvuuteen ja sen rooliin tutkijoiden ja innovointiekosysteemien verkottamisessa. Tämän ulottuvuuden tulee jatkossakin olla ensisijainen yksittäisten hankkeiden tukemiseen nähden.

13. on huolissaan keskimääräisen onnistumisasteen laskusta ehdotuspyyntömenettelyissä, sillä se on heikompi kuin edellisessä puiteohjelmassa. Tämä rajoittaa vakavasti ohjelman alueellista levinneisyyttä. Huipputason toimintaan väistämättä tarvittava kilpailu ei saa johtaa poissulkemiseen ja liialliseen keskittämiseen.

14. katsoo, että puiteohjelman avoimuuden säilyttäminen on välttämätöntä, jotta voidaan taata, että se kattaa koko Euroopan ja hyödyttää kaikkia alue- ja paikallisyhteisöjä sekä kansalaisia. Komitea kehottaa luomaan puiteohjelmaan innovatiivisempia välineitä huippuosaamisen, osallisuuden ja osallistumisen yhdistämiseksi.

15. muistuttaa, että on tärkeää säilyttää tasapaino perustutkimuksen ja markkinoille saattamiseen läheisesti liittyvän tutkimuksen välillä mutta myös vapaan tutkimuksen ja yhteiskunnan ja talouden toimijoiden asettamiin kysymyksiin vastaavan tutkimuksen välillä, jotta kohteena olisivat yhtä lailla jatkokehittelyinnovaatiot kuin läpimurtoinnovaatiotkin, sillä nämä molemmat pystyvät luomaan uutta toimintaa ja työpaikkoja.

16. panee merkille, että nykyisin painotetaan korkean teknologisen valmiustason (technology readiness level, TRL) hankkeita ja että näin asetetaan etusijalle jatkokehittelyinnovaatiot kannustamalla tutkijoita keskittymään jo kypsytelyihin ideoihin, jotka voidaan saattaa nopeasti markkinoille. Komitea toteaa kuitenkin, että on yhtä tärkeää tukea alemmilla teknologisen valmiuden tasoilla toteutettavia hankkeita, jotta markkinoille voidaan saattaa nykyistä enemmän innovaatioita. Komitea korostaa sellaisten urauurtavien innovaatioiden merkitystä, jotka pohjautuvat alempaan teknologisen valmiuden tasoon ja joiden ansiosta markkinoille voidaan tuoda nopeasti uusia tuotteita ja palveluita. Innovaatiopolitiikan keskeisinä painopisteinä olisi joka tapauksessa oltava pk-yritysten tukeminen markkinoille pääsyssä ja pysyvien työpaikkojen luominen. Tämän olisi oltava etenkin Euroopan innovaationeuvoston tehtävä.

17. pyytää ottamaan paremmin huomioon kaikki huippuosaamisen ja innovoinnin muodot ja muistuttaa, että muu kuin teknologinen innovointi ja sosiaalinen innovointi edellyttävät uudenlaista osaamista, joista voi rakentua uusia huippuosaamisaloja.

18. korostaa tarvetta antaa täysi tunnustus sosiaaliselle innovoinnille, joka tarjoaa uusia ideoita (tuotteita, palveluja ja malleja) yhteiskunnallisiin tarpeisiin vastaamiseksi laajassa merkityksessä.

19. tähdentää, että tutkimuksessa ja innovoinnissa kohderyhmänä eivät ole ainoastaan yritykset, vaan ne koskevat myös julkista politiikkaa, terveydenhuoltoa, kulttuuria ja yhteisön toimintaa sekä yhteisötaloutta ja uudenlaisia talousmalleja, jotka myötävaikuttavat uusien kumppanuuksien, uudenlaisen toiminnan ja uusien sosiaalisten suhteiden syntyyn. Innovoinnin tulosten hyödyntämisessä ei pitäisikään keskittyä yksinomaan siihen, että saadaan markkinoille taloudellista arvoa omaava tuote, vaan olisi myös pyrittävä kehittämään palveluja, joilla on sosiaalista arvoa kansalaisille.

Uusi lähestymistapa huippuosaamiseen

20. korostaa, että termiä **huippuosaaminen** käytetään kuvaamaan hyvin erilaisia asioita ja ehdottaa, että erotetaan toisistaan seuraavat tavoitteet, joita tulee tukea puiteohjelman avulla:

- tieteellinen huippuosaaminen, joka perustuu ensiksi yhteistyön periaatteeseen ja toiseksi kilpailuun
- huipputason tiede- ja innovaatiohankkeet, joille on ominaista myös niiden vaikutus ja panos osaamisen siirtoon
- huipputason innovointiekosysteemit ja erilaisten toimijoiden väliset yhteistyöhankkeet
- koko Euroopan huippuosaaminen ja yleinen innovointikapasiteetti.

Uusi lähestymistapa hankkeiden vaikutuksiin

21. ehdottaa, että hankkeiden **vaikutuksia** arvioitaessa otetaan huomioon sekä ehdotusten osalta ennakkovaiheessa että hyväksytyjen hankkeiden osalta jälkivaiheessa

- tieteellinen vaikutus, jota mitataan pääasiassa viittauksilla
- vaikutus hankkeiden tulosten leviämisen ja hyödyntämisen muodossa
- vaikutus avoimen ja yhteistyöhön perustuvan innovoinnin kautta ja uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämiseen erityisesti pk-yrityksissä
- vaikutus alueellisiin innovointiekosysteemeihin ja niiden kolmeen pilariin eli tutkimukseen, koulutukseen ja innovointiin sekä alueisiin ja niiden asukkaisiin eli muun muassa työllisyyteen ja hyvinvointiin.

Uusi lähestymistapa alue- ja paikallisyhteisöjen asemaan puiteohjelmassa

22. ehdottaa huippuosaamisen edistämiseksi kaikissa muodoissaan **alue- ja paikallisyhteisöjen roolin kasvattamista tulevassa puiteohjelmassa** seuraavilla tavoilla:

- t&i-politiikan yleisen hallinnon kumppanitahoina EU-tasolla ja puiteohjelman yhteydessä
- keskeisellä sijalla eurooppalaisissa innovointikeskusten ja -ekosysteemien huippuosaamisverkostoissa
- hankkeisiin osallistujina kevennetyn osallistumisen kautta
- Horisontti 2020 -puiteohjelman yhteydessä tärkeimpinä toimijoina innovoinnin, hyödyntämisen ja tulosten levittämisen alalla
- tiedemaailman ja yhteiskunnan jatkuvan vuoropuhelun edistäjänä.

Yhteiskunnallisten tavoitteiden tarkoituksenmukaisuuden ja vaikutusten parantaminen

23. pyytää asettamaan kaksi uutta yhteiskunnallista tavoitetta eurooppalaisten yhteiskuntien keskeisiin tulevaisuuden haasteisiin liittyvän tieteellisen huippuosaamisen kehittämiseksi:

- unionin osaamisohjelman haasteisiin vastaaminen: elinikäisen oppimisen nostaminen Euroopan sosiaalisen mallin ja suorituskyvyn ytimeen
- alueellinen dynamiikka arvon tuottamisen, innovoinnin, työllisyyden, sosiaalisten siteiden ja kestävä kehityksen pohjaksi myös Euroopan unionin alueiden väestökehitykseen liittyvien haasteiden yhteydessä.

24. kehottaa vahvistamaan yhteiskunnallisissa tavoitteissa monialaisuuden ja humanististen ja yhteiskuntatieteiden asemaa sekä riskinottoa, jotta syntyisi uusia ideoita ja ratkaisuja muun muassa täysin avointen hankepyyntöjen kautta.

25. kannustaa ottamaan käyttöön uuden täydentävän lähestymistavan, joka perustuu asetettuihin tehtäviin, jotta tutkimushankkeet ja suuret hankkeet voisivat onnistua, ja monialaisiin kohteisiin älykkäiden kaupunkien esimerkin tai ympäristöpoliittisissa ja meriasioissa käytetyn mallin mukaisesti. Komitea toistaa tässä yhteydessä kehoituksensa, että seuraavaan puiteohjelmaan sisällytetään tavoite, jonka mukaan 10 prosentilla hankkeista edistetään merkittävästi merien ja merenkulkualan tutkimusta ⁽⁵⁾.

Hankkeiden monipuolisuutta suosivien osallistumismallien edistäminen

26. ihmettelee sitä, että monia nykyisten asetusten avaamia mahdollisuuksia ei hyödynnetä riittävästi, ja ehdottaa useita parannusmahdollisuuksia:

- laajemmat ja avoimemmat ehdotuspyynnöt, joissa on mahdollista ilmaista uusia lähestymistapoja
- enemmän monialaisuutta ehdotuspyyntöjen laadinnassa, jotta kaikki osaaminen, myös muu kuin teknologinen, voidaan hyödyntää
- humanististen ja yhteiskuntatieteiden parempi integrointi, sillä se on nykyisin riittämätöntä
- enemmän tukea alhaalta ylöspäin suuntautuville verkostoille ja aloitteille
- enemmän avoimuutta ja vastuuvollisuutta kaikkiin hankkeiden arviointi- ja valintavaiheisiin ja rahoituksen osoittamisvaiheisiin sekä palautteeseen, jotta hankkeita voidaan muokata siten, että uusi hakemus voi onnistua

⁽⁵⁾ Euroopan alueiden komitean lausunto "EU:n sinisen kasvun politiikka uuteen vaiheeseen" (CDR 6622/2016).

- kannustimet uusien tulijoiden saamiseksi nykyistä enemmän mukaan ensimmäistä kertaa osallistuville suunnattuihin hanke-ehdotuksiin
- edelleenmyönnettävän rahoituksen hyödyntäminen nykyistä enemmän ja johdonmukaisesti, sillä se on tukitapa, jonka avulla voidaan saavuttaa puiteohjelmaa heikosti tuntevat yleisöt
- yksinkertaistettujen menettelyjen käyttöönotto tarpeettoman byrokratian karsimiseksi loppukäyttäjiltä.

27. pyytää komissiota esittämään arviointiperusteita sille, miksi suuryrityksille on osoitettu runsaasti rahoitusta Horisontti 2020 -puiteohjelmassa, vaikka niiden t&k-kulut ovat kasvaneet vain vähän, ja ehdottamaan tämän mukaisesti muutoksia tulevaan puiteohjelmaan.

28. painottaa tarvetta rahoittaa tutkimustoimintaa tukivaroin ja pitää valitettavana suuntausta korvata tuet lainoilla, mutta myöntää, että lainoja tulee olla muiden välineiden ohella saatavilla hankkeisiin, joissa on kyse pitkälle kehittyneestä, pian markkinoille vietävästä teknologiasta.

29. katsoo, että rahoitusvälineiden kehittäminen puiteohjelman tavoitteiden hyväksi on perusteltua vain, jos niiden avulla voidaan yhteistyössä rahoituslaitosten kanssa kattaa suuria riskejä, mikäli markkinat ovat puutteelliset, esimerkiksi INNOVFİN-tarjonnan tapaan. Komitea pitää valitettavana, että Junckerin ohjelmaa hyödynnetään tällä hetkellä niin vähän tällaisten riskien kattamisen laajentamiseen.

30. kiinnittää huomiota siihen, että pk-yrityksiä koskevien innovointihankkeiden rahoitusta on kehitettävä ja että on keskityttävä erityisesti teollisuus 4.0 -ohjelmiin, sillä tämä on paras tapa eurooppalaisen teollisuusrakenteen jäsentämiseksi. Samalla olisi luotava sisäistä kysyntää teknologialle Euroopan kehityksen tukemiseksi.

C) PUITEOHJELMA, JOLLA TUETAAN KAIKILLA ALUEILLA TEHTÄVÄÄ TUTKIMUSTA JA INNOVOINTIA

Aluelähtöisen huippuosaamislähestymistavan edistäminen

31. **toteaa, että tieteellinen huippuosaaminen on sidoksissa innovointikeskuksiin ja innovointiekosysteemeihin.** Suurin osa Horisontti 2020 -puiteohjelman tuensaajista (yliopistot, tutkimuslaitokset, pk-yritykset, kansalaisyhteiskunnan organisaatiot) on tiiviisti kytköksissä alueeseensa, ja alueiden laatu vaikuttaa tieteen laatuun. Tämä tosiasia kaikessa laajuudessaan on tunnustettava puiteohjelmassa.

32. muistuttaa, että alueellinen ulottuvuus on otettava järjestelmällisesti huomioon kaikkia toimintapolitiikkoja suunniteltaessa, sillä älykkään erikoistumisen strategiat tuovat tiedealan toimijoille ja yrityksille resursseja ja luovat arvoa alueyhteisöille ja kansalaisille.

33. huomauttaa, että alueet ovat hyväksyneet ja kehittäneet älykkään erikoistumisen strategioita voidakseen jäsentää tutkimukseen ja innovointiin suuntautuvia investointeja talouskehityksen hyväksi täydentävästi muiden alueiden kanssa ja että alue- ja paikallistason investointien ja eurooppalaisten investointien yhdistäminen rakenteellisiin hankkeisiin älykkään erikoistumisen aloilla tehostaa puiteohjelman vaikutuksia ja on keino välttää paikallisesta todellisuudesta irrallaan olevien hankkeiden rahoittaminen.

34. katsoo, että puiteohjelman tulee edistää t&i-valmiuksien kehittämistä alueilla auttamalla niitä kehittämään askel askelelta huippuosaamista etenkin älykkään erikoistumisen aloilla sekä parantamalla kaikkien alueiden valmiuksia osallistua Horisontti 2020 -puiteohjelmaan laadukkain hankkein.

35. korostaa, että kaupungit ovat tärkeitä innovointikeskuksia ja niillä on keskeinen rooli huippuosaamisen rakentamisessa. Komitea korostaa myös, että tieteen liiallinen keskittäminen innovointikeskuksiin haittaa koko taloudellisen ja sosiaalisen verkoston osallistumista tutkimustyöhön ja että on tarpeen aktivoida myös keskuksista etäällä sijaitsevat osaamisaarekkeet. Komitea muistuttaa aluepolitiikan keskeisestä roolista tässä asiassa.

Uusi yhteys EU:n tutkimuspolitiikan ja alueiden välille

36. ehdottaa uutta eurooppalaista EU:n, jäsenvaltioiden, kaupunkien ja alueiden välistä huipputason t&i-kumppanuutta, joka perustuu tehostettuun monitasoiseen hallintoon, toissijaisuusperiaatteen noudattamiseen, yhteiseen avoimen innovoinnin kulttuuriin ja kenttätason aloitteiden hyödyntämiseen alhaalta ylöspäin suuntautuvan lähestymistavan pohjalta.

37. toivoo puiteohjelmalta suurempaa panosta alueellisten innovointikeskusten ja -ekosysteemien vahvistamiseen sekä lisää tukea teknologian siirtoon käytettäville verkoille ja pyytää perustamaan uuden toimen ”alueelliset yhteydet”, jotta voidaan tunnustaa ja rahoittaa puiteohjelman kautta alueellisia huippuosaamisverkostoja Vanguard-aloitteen tapaan.

38. kehottaa edelläkävijäalueita muodostamaan eurooppalaisia yhteenliittymiä urauurtavien innovaatioiden toteuttamiseksi kaikkialla Euroopassa. Yhteistyömahdollisuuksien etsiminen, arvoketjun lenkkien kartoittaminen sekä keskeisten sidosryhmien ja valmiuksien määrittäminen älykkään erikoistumisen avulla ovat tärkeitä askeleita pyrittäessä luomaan eurooppalaista lisäarvoa.

Alueiden ja jäsenvaltioiden välisen innovointikuilun kurominen umpeen

39. **pitää valitettavana, että Horisontti 2020 -puiteohjelman heikkoutena on sen puolessavälissä EU13-maiden⁽⁶⁾ vähäinen osallistuminen, ja nostaa esiin erot alue- ja paikallistason osallistumisaktiivisuudessa.** Komitea muistuttaa puiteohjelman mobilisoinnin eikä vain koheesiopolitiikan tärkeydestä kaikilla unionin alueilla, jotta voidaan tukea parhaita huippuosaamisen edelläkävijöitä ja mahdollistaa niiden osallistuminen eurooppalaiseen yhteistyöhön.

40. toivoo näin ollen, että Horisontti 2020 -puiteohjelmaan sisältyvää ohjelmaa ”Huippuosaamisen levittäminen ja osallistujapohjan laajentaminen” jatketaan ja laajennetaan. Komitea pyytää soveltamaan erityistä lähestymistapaa t&i-kehityksessä selvästi jälkeen jääneisiin sellaisten maiden alueisiin, jotka eivät ole oikeutettuja ohjelman tukeen, sillä tämä on useimpien syrjäisimpien alueiden tilanne, unohtamatta kuitenkin huippuosaamista peruskriteerinä. Komitea painottaa, että tällä ohjelmalla on vain hyvin pieni osuus (1 %) Horisontti 2020 -puiteohjelmassa, ja panee merkille, ettei merkittävää kehitystä ole tapahtunut puiteohjelman piiriin pääsyssä. Komitea ihmettelee sitä, että puiteohjelman pääasialliset tuensaajamaat ovat samoja kuin kyseisessä ohjelmassa. Komitea katsoo, että tilanne heikentää puiteohjelman legitimitettiin, ja kehottaa esittämään uusia aloitteita.

41. ehdottaa integroitua tapaa edistää kehitystä kohti huippuosaamista kussakin maassa ja alueella koordinoituisuunnitelman pohjalta, jotta voidaan tehdä tarvittavia uudistuksia, perustaa kaikille avoimia huippuosaamiskeskustoja, torjua aivovuotoa ja osallistua täysimittaisesti eurooppalaisiin tutkimusverkostoihin. Suunnitelma rahoitettaisiin alueellisin, valtiollisin ja eurooppalaisin sekä Horisontti 2020 -puiteohjelman ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen varoin.

42. ehdottaa tätä varten, että lisätään mahdollisuuksia osallistua eurooppalaiseen yhteistyöhön

- lisäämällä tukea tutkimukseen ja teknologian kehittämiseen tarkoitettuja perusrakenteita varten ja lisäämällä nk. ERA-oppituleja lupaavien tutkijoiden ja johtavien tieteilijöiden houkuttelemiseksi niihin
- lisäämällä kannustimia uusien tulokkaiden ottamiseksi mukaan esitettyihin hankkeisiin ja valittujen hankkeiden avaamiseksi uusille täydentäville toimijoille
- lisäämällä tukea pk-yrityksille t&k&i-yksikköjen perustamiseksi ja teknisten ammattilaisten tai tutkijoiden palkkaamiseksi niitä varten
- lisäämällä tukea pk-yritysten sellaisten sisäisten rakenteiden luomiseksi, joiden avulla pk-yritykset voivat osallistua tutkimus- ja/tai innovointiverkostoihin.

D) KOLLEKTIIVISTEN, YHTEISTEN VÄLINEIDEN EDISTÄMINEN TIETEELLISEN HUIPPUOSAAMISEN JA INNOVOINNIN TUEKSI

Eurooppalaisten toimijoiden verkostot huippuosaamisen ja innovoinnin yhdistäjinä

43. toistaa vahvasti kannattavansa verkostomuotoisen yhteistyön ensisijaisuutta kilpailuun nähden puiteohjelmassa unionin arvojen mukaisesti ja painottaa verkostojen merkitystä hankkeiden ja huippuosaamisen yhdistäjinä.

44. korostaa tässä yhteydessä seitsemänten puiteohjelmaan sisältyneen ”Osaavat alueet” -ohjelman tarkoituksenmukaisuutta, sillä se mahdollisti toimivan vuorovaikutuksen aluepolitiikan kanssa edistämällä kestävien yhteistyöhankkeiden luomista osaamiskolmion osapuolten kesken alue- ja paikallisyhteisöissä, yksityissektorin (erityisesti pk-yritysten) osallistumisen puiteohjelman hankkeisiin, monikansallisen yhteistyön tukemisen innovatiivisten ekosysteemien välillä sekä paikallisten ja alueellisten toimijoiden integroimisen eurooppalaiseen tutkimusalueeseen.

⁽⁶⁾ Kyseiset jäsenvaltiot ovat ohjelman ”Huippuosaamisen levittäminen ja osallistujapohjan laajentaminen” pääasiallisia tuensaajia. Maita ovat Bulgaria, Kroatia, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Puola, Portugali, Romania, Slovakia, Slovenia, Tšekin tasavalta, Unkari ja Viro (linkki).

45. kehottaa soveltamaan kunnianhimoista politiikkaa tällaisten yhteistyöverkkojen kehittämiseen
- tutkijoiden, työryhmien ja laboratorioiden välillä sekä tutkimusinfrastruktuurien välillä tieteellisten aihekokonaisuuksien muodostamiseksi sekä hankepyyntöjen ja hankkeiden ehdottamiseksi
 - klusterien, pilottihankkeiden ja demonstrointihankkeiden välillä
 - erilaisten toimijoiden, kuten alueiden ja kaupunkien sekä alueellisten innovointikeskusten ja -ekosysteemien välillä älykkään erikoistumisen strategioiden yhteydessä.
46. muistuttaa, että Horisontti 2020 tarjoaa monenlaisia mahdollisuuksia tällaisten aloitteiden tukemiseen, ja ihmettelee niiden pieniä määrärahoja ja vähäistä hyödyntämistä ja kehottaa käyttämään koordinointi- ja tukitoimia tehokkaammin. Komitea kehottaa huolehtimaan alue- ja paikallisyhteisöjen toteuttamien innovatiivisten aloitteiden paremmasta tunnustamisesta puiteohjelmassa. Komitea pyytää myös lisäämään tukea alueidenvälisille yhteistyöhankkeille, jotka liittyvät älykkään erikoistumisen strategioihin, sekä Horisontti 2020:n että koheesiopolitiikan yhteydessä.

Alue- ja paikallisyhteisöjen kanssa yhdessä laadittavien tutkimus- ja innovointiohjelmien kehittäminen

47. toteaa, että alue- ja paikallisyhteisöjen ottaminen mukaan Horisontti 2020 -puiteohjelman täytäntöönpanoon on lisääntynyt ohjelman alkuvaiheista, sillä yhä useammat alueet ovat kumppaneina yhteisen ohjelmasuunnittelun välineissä eli muun muassa ERA-NET-toiminnassa, Marie Skłodowska-Curie COFUND -toiminnassa ja julkisen ja yksityisen sektorin välisissä tutkimus- ja innovointikumppanuuksissa (esim. Clean Sky -aloite).
48. toivoo, että näitä yhteisesti laadittavia toimintoja kehitetään, ja pyytää yksinkertaistamaan ja yhdenmukaistamaan täytäntöönpanosääntöjä sekä esimerkiksi helpottamaan jäsenvaltioiden suostumuksella alueiden osallistumista yhteisen ohjelmasuunnittelun aloitteisiin (185 artikla).
49. pyytää jatkamaan tukien käsittelyä koskevien hallinnollisten menettelyjen yksinkertaistamista, jatkamaan ja laajentamaan avustusten ja tukien keskittämistä keskitettyyn palvelupisteeseen sekä tarjoamaan tietoa ohjelmista ja menettelyistä ja julkaisemaan tukien hallinnointiin käytettävän osallistujille tarkoitetun portaalin unionin kaikilla virallisilla kielillä osallistumisen helpottamiseksi.
50. kannattaa mekanismeja, joissa myönnetään puiteohjelman täydennykseksi unionin korotuksia sellaisten huippualoitteiden tukemiseksi, jotka ovat lähtöisin alue- ja paikallisyhteisöistä ja joissa on mukana merkittävää ja monipuolista rahoitusta.
51. katsoo, että kokemukset älykkään erikoistumisen strategioista ja niiden toteuttamisesta tarjoavat erittäin hyödyllistä palautetta Horisontti 2020 -ohjelman ja tulevan puiteohjelman suuntaamiseksi ja sellaisten työohjelmien laatimiseksi, joiden aiheet ovat oikeutettuja rahoitukseen. Komitea kehottaa ohjelmasuunnitteluun osallistuvia viranomaisia ottamaan alueet vahvemmin mukaan tähän prosessiin, jotta se olisi johdonmukaisempi kenttätason haasteisiin nähden.
52. pitää erittäin tärkeänä, että Horisontti 2020 -ohjelman eri haasteissa otetaan huomioon alueisiin kohdistuvat sosioekonomiset vaikutukset ohjelman rahoitusalueiden hahmottelusta, suunnittelusta ja määrittelystä alkaen, jotta alueiden valinta edistää tehokkaalla tavalla elämänlaadun parantamista unionin kaikilla alueilla.
53. kehottaa tarkastelemaan uudelleen kaikkia puiteohjelman välineitä toissijaisuusperiaatteen ja täydentävyysperiaatteen näkökulmasta, jotta voidaan parantaa eri toimijoiden välistä yhteentoimivuutta paitsi yhteisrahoituksen näkökulmasta myös uuden tehtävänjaon muodossa siten, että puiteohjelman toiminta keskitetään suurinta eurooppalaista lisäarvoa tarjoaviin aiheisiin.
54. ehdottaa, että kehitetään pk-yritysvälinen ulkopuolelle jääneille parhaille hakijoille myönnettävästä huippuosaa- mismerkistä todellinen kumppanuusväline, jonka ohjaamisesta vastaisivat yhdessä EU ja alueet, jotta niiden toiminta nivoutuisi parhaalla mahdollisella tavalla yhteen ennen hakemusten esittämistä ja sen jälkeen. Näitä periaatteita voidaan soveltaa myös muihin huippuosaa- mismerkkiin liittyviin toimenpiteisiin kuten Marie Skłodowska-Curie -toimiin ja Euroopan tutkimusneuvoston apurahoihin sekä kaikkiin muihin hankkeisiin, joissa on mahdollista luoda synergiaa.

Kerrannaisvaikutusten, innovoinnin ja osaamisen levittämisen tehostaminen yhteistyössä alue- ja paikallisyhteisöjen kanssa

55. korostaa alueiden roolia koekenttinä ja ”ensikäyttäjinä” julkisten hankintojen kautta. Komitea pyytää joustavoittamaan tällaisen toiminnan sääntelykehystä ja yksinkertaistamaan innovatiivisten julkisten hankintojen tukijärjestelmää, sillä sitä hyödynnetään tällä hetkellä liian vähän eivätkä sen säännöt ole tarpeeksi hyvin hankintaviranomaisten hallussa.

56. korostaa jälleen 360 asteen lähestymistavan tärkeyttä innovoinnissa, jotta se kattaa jatkokehittelyinnovaatiot ja läpimurtoinnovaatiot, teknologiset ja muut innovaatiot, innovoinnin muotoilun ja käyttötarkoitusten kautta, sosiaalisen innovoinnin sekä avoimen ja yhteistoiminnallisen innovoinnin. Komitea muistuttaa, että alue- ja paikallistasoon kytköksissä olevat keskuksat ja ekosysteemit ovat innovointi-, välittämisen- ja hyödyntämistoimien pääasiallisia toteuttajia. Komitea pyytää komissiota ottamaan Euroopan innovointineuvoston perustamisen yhteydessä huomioon alue- ja paikallisyhteisöjen roolin näissä asioissa paikallistasolla ja ottamaan ne mukaan neuvoston tulevaan toimintaan.

57. ehdottaa, että seuraavaan puiteohjelmaan luodaan pk-yritysvälineelle uusi rakenne, jossa ohjelmasuunnittelun ja täytäntöönpanon edellytyksenä olisi alue- ja paikallisyhteisöjen osallistuminen alusta loppuun saakka, jotta se olisi johdonmukaisempi älykkään erikoistumisen alojen ja paikallisen rahoituksen kanssa ja jotta saataisiin paikattua erittäin heikosta onnistumisasteesta johtuvaa vähäistä kiinnostusta.

58. vastustaa kaikkia ajatuksia siirtää osa koheesiopolitiikan varoista puiteohjelman toimiin, joilla rahoitettaisiin automaattisesti enemmän hankkeita tai tuettaisiin "erinomaisia hylätyksi tulleita" hankkeita. Komitea puolustaa aluepolitiikan itsenäisyyttä ja kannattaa ehdotettua lähestymistapaa, joka perustuu yhteiseen rakentamiseen ja täydentävyyden ja yhteistyön tehostamiseen.

59. korostaa tarvetta ottaa huomioon heti hankkeiden laatimisvaiheessa mahdollisuudet kerrannaisvaikutuksiin sekä tulosten levittämiseen ja hyödyntämiseen. Komitea toteaa, että hankkeiden nykyiset vaikutukset näillä aloilla ovat rajalliset, ja se tukeekin Euroopan laajuisten ja paikallisten ohjelmien kehittämistä erityisesti tällaisia toimintoja varten. Komitea kehottaa ottamaan alueet paremmin mukaan hankkeiden tulosten hyödyntämiseen ja levittämiseen puiteohjelman yhteydessä.

60. kannattaa myös sellaisten välineiden kehittämistä, joiden kohteena on siirtyminen mallivaiheesta markkinoille – esimerkiksi kokeilussa oleva "nopeutetun innovoinnin väline" – ja uusien teollisuustuotantoalojen jäsentämistä INNOSUP-aloitteen ja siihen sisältyvän osion "klusterien edistämät hankkeet uusiksi teollisuuden arvoketjuiksi" kautta sekä pyytää niiden laajentamista.

61. toteaa, että olisi kehiteltävä klusterien tukemiseen liittyvien välineiden yhdistelmää, joka on suunnattu yritysryppäille eikä yksittäisille yrityksille. Näin mahdollistettaisiin monialaiset lähestymistavat ja yhteistyöhön perustuvat eurooppalaiset kumppanuudet. Rooli, joka klustereilla voi olla alueiden sisäisten ja ulkoisten toimijoiden välisenä siltana ja pk-yritysten tukikanavana, olisi lisäksi otettava huomioon EU:n politiikoissa.

62. kehottaa komissiota arvioimaan vuonna 2013 käyttöön otettujen uudistusten vaikutuksia Horisontti 2020-puiteohjelman ja ERI-rahastojen välisten synergiehtojen edistämiseksi.

63. pitää valitettavana, että nousevia teollisuudenaloja ei ole otettu riittävässä määrin toisen pilarin ytimeen ja että tulevaisuuden teollisuuden keskittyvien innovointikeskusten ja -ekosysteemien huippuosaamisverkostoille (esim. Vanguard-aloite) annetaan liian vähän tukea. Komitea on huolissaan jatkuvista vaikeuksista teollisten pilottihankkeiden suurimittaisten demonstrointien rahoittamisessa ja pyytää, että komissio lisää välittömästi niihin suunnattuja määrärahoja ja suunnittelee uusia toimia näiden asioiden edistämiseksi.

64. ehdottaa, että perustetaan demonstrointi-infrastruktuurien tukiohjelma, jolla edistetään testauspaikkojen, demonstrointihankkeiden ja pilottihankkeiden verkottamista tutkimusinfrastruktuurien verkottamisesta saadun mallin mukaisesti.

Tieteen ja yhteiskunnan välisen suhteen kehittäminen yhdessä alue- ja paikallisyhteisöjen kanssa

65. toteaa, että aikana, jona edistyksen käsite on kyseenalaistettu ja herättää erimielisyyksiä, tieteen ja yhteiskunnan suhde on otettava keskeiseksi kohteeksi pohdittaessa EU:n t&i-politiikan tulevaisuutta eli sekä tutkimuksen suuntaamista ja hankkeiden toteuttamisen edellytyksiä että valintoja, jotka koskevat tieteen uusien sosiaalisten ja teknisten käyttötarkoitusten kehittämistä.

66. ehdottaakin, että toisaalta edistetään luottamusta tieteeseen ja edistykseen ja toisaalta kehitetään kestävään kehitykseen pohjautuva tarkastelutapa. Komitea puolustaa tässä yhteydessä ennalta varautumisen periaatetta, joka on varovaisuuteen nojaava periaate, jonka mukaan toiminnassa otetaan riskit täysimääräisesti huomioon.

67. korostaa avoimen tieteen (*open science*) nykyisin tarjoamia suuria mahdollisuuksia: tutkimustulokset ja julkaisut ovat vapaasti saatavilla, suuren yleisön saatavilla on luotettavaa ja monipuolista tietoa, ja keskustelua voidaan käydä kansalaisten ja sidosryhmien kanssa.

68. katsoo, että vapaan tieteen ja tavoitelähtöisen tieteen välillä on oltava tilaa vuoropuhelulle tiedemaailman ja elinkeinoelämän mutta myös kansalaisyhteiskunnan toimijoiden välillä, jotta voidaan vaihtaa näkemyksiä ja muotoilla yhdessä uusia suuria tieteen kysymyksiä kunkin osapuolen riippumattomuutta kunnioittaen.

69. korostaa kiireellistä tarvetta tehdä tunnetuksi tiedettä, teknologiaa ja kaikkia niihin liittyviä ammatteja ja myös teollisuusammattaje nuorten ja heidän perheidensä parissa kiinnittäen erityistä huomiota naisten osuuden lisäämiseen tieteellisissä ja teknisissä ammateissa.

70. pitää valitettavana ”Tiede yhteiskunnassa ja yhteiskuntaa varten” -ohjelman vähäisiä määrärahoja, hajanaisuutta ja siten suppeaa vaikutusta ja kehottaa nostamaan etusijalle eurooppalaista lisäarvoa tarjoavat toiminnot, joita toteutetaan aidoissa yhteistyöolosuhteissa sidosryhmien, jäsenvaltioiden, alueiden ja kuntien kanssa.

Puiteohjelman kansainvälinen ulottuvuus

71. puolustaa avoimen tieteen periaatetta mutta haluaa säilyttää puiteohjelman erityisluonteen myös Yhdistyneen kuningaskunnan erotessa EU:sta. Komitea toivoo, että ero ei johda puiteohjelman resurssien pienenemiseen vaan että asiaa käsitellään Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa käytävien kokonaisneuvottelujen osana.

72. toivoo, että kansainvälistä yhteistyötä tiivistetään puiteohjelman yhteydessä assosiaatiokumppaneiden ja nousevan talouden maiden kanssa sekä myös naapuruuspolitiikan ja merialuepolitiikan kuten Välimeri-politiikan yhteydessä.

Bryssel 12. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”YMP vuoden 2020 jälkeen”

(2017/C 342/02)

Esittelijä: Guillaume CROS (FR, PES), Occitanien aluevaltuuston varapuheenjohtaja

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

I. YLEISTÄ

1. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio on ottanut Euroopan alueiden komitean mukaan vuoden 2020 jälkeisen YMP:n valmistelutyöhön, ja toteaa, että maatalouteen, elintarvikealaan ja maaseutuun kohdistuu suuria haasteita, joiden vuoksi YMP:n perin pohjin uudistaminen on olennaisen tärkeää.
2. korostaa, että YMP:llä on ollut ja on jatkossakin oltava keskeinen rooli Euroopan yhdentymishankkeessa. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 39 artiklassa mainitut tavoitteet pätevät yhä kaikilta osin nykyisessä tarkistusprosessissa.
3. toteaa, että maatalousala on toiseksi eniten työllistävä elinkeinoala EU:ssa. Se työllistää 22 miljoonaa maataloustuottajaa, ja lisäksi muualla elintarvikeketjussa työskentelee 44 miljoonaa työntekijää. Maatalousala tarjoaa runsaalle 500 miljoonalle eurooppalaiselle erittäin laadukkaita elintarvikkeita kohtuuhinnoin. Maatalouden työllistämisaikutus on vieläkin suurempi, jos huomioon otetaan maatalouskoneiden valmistus, korjaaminen ja markkinointi sekä maatalouden tuotantopanosten valmistus ja markkinointi.
4. kehottaa tekemään YMP:stä oikeudenmukaisen, kestäväpohjaisen, yhteisvastuullisen ja laadukkaan maatalouspolitiikan, joka palvelee viljelijöiden, alueiden, kuluttajien ja kansalaisten etuja. Komitea katsoo, että vain vahvalla yhteisellä eurooppalaisella maatalous- ja elintarvikepolitiikalla voidaan varmistaa Euroopan elintarviketurva ja maaseudun elinvoimaisuus.
5. toteaa, että viljelijät ja karjankasvattajat ovat YMP:n tärkeimmät toimijat ja kohderyhmät. Ilman heidän myötävaikutustaan ei ole mahdollista toteuttaa niitä toimenpiteitä, joilla on tarkoitus saavuttaa toivotut tavoitteet. YMP:ssä on otettava huomioon heidän roolinsa ja panoksensa ja erityisesti se, että viljely- ja karjatilojen on oltava taloudellisesti kestäväällä pohjalla pystyäkseen tarjoamaan kunnolliset elinolot ja ylläpitämään samalla elävää maaseutua ja riittävää työllisyytasoa.
6. katsoo, että tulevan YMP:n suunnittelussa on otettava huomioon eurooppalaiset kuluttajat. YMP:n hyötyjen esiin tuominen, elintarviketurva ja ympäristönsuojelu ovat haasteita, jotka eurooppalaisten kuluttajien olisi jaettava.
7. on vakuuttunut siitä, että maatalouselinkeinon vetovoiman parantamiseksi ja turvallisen ja laadukkaan eurooppalaisen maatalouden takaamiseksi tarvitaan säännellyt markkinat, jotka toisivat enemmän tuloa maataloustuottajille. Sitä varten tulee soveltaa julkisia ja yksityisiä hallintatoimenpiteitä ja -välineitä, joilla vakautetaan maataloustuotteiden hintoja ja torjutaan epäterveitä liiketapoja. Maataloustuottajien asemaa tuotantoketjun muihin toimijoihin nähden on välttämätöntä vahvistaa.
8. toteaa, että YMP:n jatkuvuuden kannalta keskeinen kysymys on sen taloudellinen, sosiaalinen, ympäristöön liittyvä, alueellinen ja kansainvälinen legitimiteetti. Euroopan maataloussektorilla on tärkeitä ominaisuuksia, jotka muodostavat kilpailukyyn perustan. Näitä ominaisuuksia ovat innovointikyky, vahva logistiikka ja infrastruktuuri, suuri monimuotoisuus, maatalousalueiden merkittävät luonnon ja kulttuurihistorialliset piirteet, perheyriyksen monilukuisuus ja voimakkaasti kehittynyt yrittäjyys sekä tiukkojen ympäristö- ja terveyssäännösten mukaiset tuotteet. Kaikki nämä ominaisuudet tarjoavat mahdollisuuksia, joita tulee hyödyntää kohdennetun YMP:n avulla tehokkaammin maatalouden ja maaseudun aseman parantamiseksi edelleen.
9. on vakuuttunut siitä, että YMP:tä tulee kiireellisesti uudistaa, jotta se vastaisi paremmin kansalaisten odotuksiin ja jotta sen määrärahaosuus olisi perusteltu tilanteessa, jossa on mahdollista, että talousarviovarat pysyvät samansuuruisina ja monet eri tahot kilpailevat niistä kiivaasti.
10. on vakuuttunut siitä, että YMP:n onnistumisen lähtökohtana on yhtenäisyys ja ettei YMP:tä pidä kehittää tulevaisuudessa kohti uudelleenkansallistamista. Komitea toivoo, että alueita vahvistetaan toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Vaikka YMP säilyy yhteisenä politiikkana, sen on oltava joustava ja siinä on otettava huomioon erilaiset maatalouden olosuhteet erityisesti Välimeren vyöhykkeen alueilla ja syrjäisimmillä alueilla.

11. pyytää Euroopan komissiota kiinnittämään huomiota siihen, että kuluttajat ovat yhä kiinnostuneempia paikallisesti tuotetuista, laadukkaista, kohtuuhintaisista ja eläinsuojelunormeja noudattavista elintarvikkeista, joilla on korkea ympäristö- ja sosiaalinen arvo ja jotka luovat työpaikkoja ja lisäarvoa. Tämä ilmenee myös kysynnän kasvuna.
12. katsoo, että elintarvikkeiden jäljitettävyyttä eri tuotantotavoissa on parannettava ja tuettava, sillä se on turvallisuuden tae kuluttajille ja tuottajille.
13. korostaa, että viljelijän ammatin taloudellisen vetovoiman puute useilla tuotannonaloilla ja alasektoreilla pahentaa ikäpyramidirakennetta, joka on erittäin epäsuotuisa tilojen uusiutumiselle ⁽¹⁾. Komitea katsoo, että maataloustuottajiksi ryhtyvien nuorten puute muodostaa uhan eurooppalaisen perheviljelyn ja maaseudun elinvoimaisuuden säilyttämiselle. Komitea pitää olennaisen tärkeänä, että toteutetaan toimenpiteitä alalle tulevien nuorten viljelijöiden tukemiseksi.
14. toteaa, että merkittävistä YMP:n määrärahoista huolimatta maataloustyöpaikat ovat vähentyneet jyrkästi (eurooppalaisten maatilojen lukumäärä on romahtanut 20 prosenttia vuosien 2007 ja 2013 välillä). Komitea huomauttaa, että prosentuaalisesti YMP:n määrärahat ovat vähentyneet 30 viime vuoden aikana niin, että niiden osuus EU:n talousarviosta on laskenut 75 prosentista 40 prosenttiin.
15. huomauttaa, että perussopimuksen mukaisesti YMP:n tulisi edistää maataloustuotantoa antamalla maataloustuottajille valmiudet hankkia tulonsa olennaisilta osin markkinoilta Euroopan kansalaisille ja kuluttajille aiheutuvin kohtuullisin ja perustelluin kustannuksin. Komitea korostaa, että useiden tutkimusten mukaan YMP on osaltaan edistänyt maataloustuotannon keskittämistä tietyille alueille muiden alueiden kustannuksella unionille asetetun alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteen vastaisesti.
16. toteaa, että YMP:ssä on otettava huomioon viljely- ja ilmasto-olosuhteiden monimuotoisuus Euroopassa, etenkin epäsuotuisassa asemassa olevilla alueilla, kuten mäkisten alueiden ja vuoristoalueiden maatalous ja Välimeren alueen sekä pohjoisten ja syrjäisimpien alueiden maatalous. YMP:ssä on otettava lukuun maatalouden rooli alueen erityispiirteiden ja maaperän suojelijana, maaseutuyhteisöjen ja niiden perinteisten kulttuuriarvojen säilymisen tukena ja aktiivisen sosiaalisen toiminnan ylläpitäjänä kyseisillä alueilla.
17. muistuttaa, että huolimatta Euroopan tilintarkastustuomioistuimen varoituksista julkisen tuen jakautuminen tilojen ja jäsenvaltioiden välillä on edelleen hyvin epätasaista. Komitea toteaa, että pinta-alaakohtaisten suorien tukien myöntäminen on johtanut maatalousalueiden ja suorien tukien voimakkaaseen keskittymiseen. Tuissa olisi otettava paremmin huomioon maatalouden monimuotoisuus, tulotasot, tuotettu lisäarvo ja työpaikat ja huolehdittava siitä, että maatalous säilyy kaikilla alueilla.
18. toteaa, että lukuisten viljelijöiden tulot ovat erittäin pienet ja jäävät köyhyysrajan alapuolelle. Tämä on ristiriidassa Rooman sopimuksen tavoitteen ("taata – – maatalousväestölle kohtuullinen elintaso", 39 artikla) kanssa. Komitea katsoo, että on tärkeää turvata maataloustulo (hinnat, suorat tuet).
19. katsoo, että YMP:n tuet olisi suunnattava ainoastaan tosiasiallisesti maataloustuotantoa harjoittaville tuottajille eikä niillä pitäisi tukea tiloja, joilla ei harjoiteta tuotantoa ja joissa tuensaajat eivät ole riippuvaisia maataloustulosta.
20. huomauttaa, että viljelijät joutuvat liian usein myymään tuotteitaan tuotantokustannuksia alhaisemmin hinnoin ajaututtuaan alenevien kustannusten ja alenevien hintojen kierteeseen.
21. tukee Euroopan komission maatalousmarkkinoiden työryhmän marraskuussa 2016 esittämiä päätelmiä ja kehottaa komissiota esittämään säädösehdotuksen hyvän kauppatavan vastaisten käytäntöjen torjumiseksi.
22. huomauttaa, että geenivarojen – etenkin jalostuseläinten – vienti EU:sta kiihdyttää tärkeiden maataisrotujen geneettistä köyhtymistä eritoten unionin ulkopuolisissa maissa ja on ristiriidassa YK:n vahvistaman kestävä kehityksen tavoitteen nro 15 kanssa, joka koskee luonnon monimuotoisuuden ja erityisesti elintarviketurvaan vaikuttavien geenivarojen säilyttämistä.
23. katsoo – kuten AK:n selvitys markkinoiden vastuullistamisohjelmasta maitoalalla osoittaa –, että markkinasäätely on monilla aloilla tehokkaampaa ja edullisempaa kuin jälkikäteen toteutettavat kriisitoimenpiteet ja mahdollistaisi siten YMP:n budjetin käyttämisen nykyistä paremmin.

⁽¹⁾ Euroopan alueiden komitean lausunto "Nuorten eurooppalaisten maataloustuottajien tukeminen" (EUVL C 207, 30.6.2017, s. 57).

24. katsoo, että tulovakuutusjärjestelmät saattaisivat hyödyttää enemmän vakuutusyhtiöitä kuin viljelijöitä ja tulla kalliiksi veronmaksajille, kun hinnat laskevat jyrkästi, sillä niillä ei pystytä torjumaan hintojen ailahtelua. Komitea toivookin, että laaditaan selvitys ja tehdään arviointi Yhdysvalloissa käyttöön otetusta vakuutusjärjestelmästä. Syrjäisimpien alueiden erityistapausta ja niiden erityisiä markkinaolosuhteita olisi tarkasteltava.
25. katsoo, että on luotava selkeä ja vakaa oikeuskehys, jolla taataan viljelijöille ja karjankasvattajille tarvittava oikeusvarmuus, jotta nämä voivat tehdä keskipitkän ja pitkän aikavälin liiketaloudellisia päätöksiä.
26. korostaa, että EU, josta on tullut maailman suurin elintarvikkeiden tuoja ja viejä, on lisännyt riippuvuuttaan muista maista ja luonut kauppapolitiikan, joka on ristiriidassa sen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteiden kanssa.
27. huomauttaa, että yhä suurempi osa aiemmin Euroopassa tuotetuista maataloustuotteista tuodaan nykyisin halvan työvoiman maista. Tämä heikentää merkittävästi EU:ssa tuotettavien elintarvikkeiden asemaa hintakilpailussa.
28. kiinnittää huomiota myös EU:n viennin myönteisiin talousvaikutuksiin, kun on kyse suuren lisäarvon omaavista maatalous- ja elintarviketuotteista, jotka synnyttävät tuloja ja työllisyyttä EU:n maataloussektorille ja elintarviketeollisuuteen.
29. toteaa, että osuuskunnilla, tuottajaorganisaatioilla ja tietynmuotoisilla tuottajien yhteenliittymillä voi olla keskeinen rooli maatalous- ja elintarvikealalla. Maataloustuottajat voivat niiden ansiosta keskittää tarjontaa, alentaa kustannuksia, tarjota erinäisiä palveluja ja vahvistaa asemaansa elintarvikeketjussa.
30. toteaa, että eurooppalaisen ylijäämätuotannon (maitojauhe, broileri, tomaattitiiviste jne.) vienti Euroopan tuotantokustannuksia ja Afrikan tuotantokustannuksia alemmin hinnoin heikentää Afrikan maiden tuotantokapasiteettia ja edistää maaseudun väestön poismuuttoa. Tämä on ristiriidassa sen kanssa, että EU on sitoutunut ottamaan huomioon Yhdistyneiden Kansakuntien vuonna 2015 hyväksymät kestävä kehityksen tavoitteet ”kehitystä tukevan politiikkajohdon mukaisuutensa” mukaisesti. Komitea toteaa myös, että Euroopan unioni on maailman suurin kehitysmaiden elintarvikkeiden tuoja, mikä luo kyseisiin maihin maatalous- ja elintarvikealan työpaikkoja. Komitea toteaa kuitenkin, että elintarvikkeiden (hedelmien, vihannesten, lampaanlihan jne.) tuonti EU:hun Euroopan tuotantokustannuksia alemmin hinnoin heikentää EU:n tuotantokapasiteettia ja voi aiheuttaa riskejä elintarviketurvallisuuden suhteen.
31. toteaa, että maataloustuotteiden hinnat Euroopassa ovat yhä enemmän sidoksissa maailmanmarkkinoiden edullisimpiin hintoihin ja että eurooppalaiset viljelijät joutuvat siten vastaamaan yhä kovempaan kilpailuun, vaikka heidän täytyy noudattaa tiukempia ympäristö- ja terveystoimenpiteitä.
32. korostaa, että suuri osa maataloustyön lisäarvosta päättyy toimitusketjun alku- ja loppupäähän, koska maataloustuottajien asema elintarviketeollisuuteen ja jakelusektoriin nähden on monissa tapauksissa liian heikko. Tehostamalla neuvotteluja toimitusketjussa maataloussektorin, elintarviketeollisuuden ja kaupan alan välillä on edistettävä myyntikatteiden parempaa jakaantumista.
33. toteaa, että maaseudun kehitysvauhti on jäänyt jälkeen kaupunkialueista ja että ero kasvaa yhä – mikä on erityisen huolestuttavaa – suurkaupunkien ja pääkaupunkien viimeaikaisen nopean kehityksen seurauksena⁽²⁾.
34. pitää valitettavana maatalouden ja luonnon biologisen monimuotoisuuden nopeaa köyhtymistä, joka uhkaa heikentää maatalousjärjestelmien ja luonnonympäristön häiriönsietokykyä.
35. on huolissaan siitä, että kestävämmällä pohjalla olevien maatalouskäytäntöjen aiheuttama maaperän eroosio ja maan kasvukannon heikkeneminen vaarantavat maan hedelmällisyyden ja että maatalousmaan jatkuva keinotekoistuminen johtaa Euroopan elintarviketurvaan tarvittavien alueiden menettämiseen.
36. panee merkille pohjavesikerrosten ja jokien pilaantumisen eräillä alueilla maatalouden seurauksena sekä paikoin niiden liikahyödyntämisen kastelutarkoituksiin.
37. korostaa, että ilmaston lämpeneminen vaikuttaa jo nyt maatalouteen merkittävästi, ja tämä luo yhä kiireellisemmän tarpeen suunnata uudelleen tuotantotapoja.

⁽²⁾ Työpaikkoihin ja kasvuun tehtävät investoinnit sekä kehityksen ja hyvän hallintotavan edistäminen EU:n alueilla ja kaupungeissa – kuudes taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevä kertomus, Euroopan komissio, 23. heinäkuuta 2014.

38. korostaa tarvetta investoida digitaalialan innovointiin, jolla voi olla huomattavan myönteinen vaikutus esimerkiksi kestävyysperiaatteiden mukaisuuteen, elintarviketurvallisuuteen, resurssitehokkuuteen, jätteiden vähentämiseen ja toimitusketjujen lyhentämiseen. Komitea korostaa samaan aikaan, että tällaisen kehityksen taloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset perheviljelyyn on selvitettävä huolellisesti. Komitea on huolissaan siitä, että yksityiset yritykset saattavat hyödyntää massadataa tavalla, joka heikentää maatalojen teknistä ja taloudellista riippumattomuutta.

39. huomauttaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan päätös erota Euroopan unionista saattaa merkitä YMP:n varojen supistumista. Lisäksi EU mahdollisesti menettää markkinoita Yhdistyneessä kuningaskunnassa. Komitea kehottaa Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja EU:ta jatkamaan tiivistä kauppayhteistyötä maatalous- ja elintarvikealalla.

40. muistuttaa, että maatalouteen osoitettava osa EU:n budjetista – vaikka se on vain 0,7 prosenttia suhteessa Euroopan BKT:hen vuonna 2014 – riittää tukemaan vain sellaista aitoa yhteistä eurooppalaista politiikkaa, jolla on strateginen merkitys elintarviketurvan kannalta. Maaseudun kehittämisen ja toisen pilarin osalta resurssit eivät kuitenkaan ole kaikilla toiminta-aloilla riittävät. Uudessa talousarviossa onkin otettava huomioon YMP:n uudet tavoitteet.

41. vastustaa ajatusta YMP:n ensimmäisen pilarin yhteisrahoituksesta, sillä se kyseenalaistaisi YMP:n aseman EU:n ainoana yhdennettynä politiikkana ja tosiasiaa uudelleenkansallistaisi YMP:n sekä asettaisi EU:n köyhimpien maiden maatalouden huonompaan asemaan, koska ne ovat muita riippuvaisempia EU:n rahoituksesta.

42. toteaa, että liikalihavuuteen, diabetekseen ym. johtavista ruokavalioista ja eräistä maatalouskäytännöistä (antibioottien liikakulutus tietynlaisissa kasvattamoissa, torjunta-aineiden sekoitukset jne.) aiheutuvat kansanterveydelliset kustannukset ovat paljon YMP:n määrärahoja suuremmat. Komitea kehottaa koordinoimaan maatalous- ja elintarvikepolitiikkaa nykyistä tiiviimmin.

43. suosittelee, että tiedotetaan terveisiin ruokavalioihin kuten Välimeren alueen ruokavalioon kuuluvista elintarvikkeista ja edistetään niiden kulutusta erityisillä viini-, hedelmä- ja vihannesalaa ja mehiläistaloutta tukevilla ohjelmilla, joilla parannetaan tuotteiden laatua ja lisäarvoa.

44. toteaa, että kun pidetään mielessä syrjäisimpien alueiden erityispiirteet ja kun otetaan huomioon, ettei eurooppalaista maatalousmallia voida siirtää syrjäisimmille alueille, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artikla sallii nimenomaisesti neuvoston antaa erityisiä säännöksiä mukautusten tekemiseksi sovellettaessa EU:n lainsäädäntöä, myös YMP:tä koskevaa lainsäädäntöä, syrjäisimpiin alueisiin. Tähän liittyen vuoden 2020 jälkeisessä YMP:ssä on säilytettävä syrjäisimpien alueiden erityiskohtelu niin, että tehdään tarvittavat mukautukset maaseuturahastoon, POSEI-ohjelmaan, valtioneuvoston ja muihin käyttöön otettaviin välineisiin.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

45. ehdottaa, että tulevalle vuoden 2020 jälkeiselle eurooppalaiselle maatalouspolitiikalle asetetaan seuraavat tavoitteet, joita kannatetaan laajasti:

- a) Pidetään se jatkossakin keskeisen tärkeänä politiikkana Euroopan yhdentymishankkeessa.
- b) Pyritään EU:n toiminnasta tehdystä sopimuksessa asetettuihin tavoitteisiin ja asetetaan käyttöön riittävät määrärahat.
- c) Luodaan kestäväpohjainen ja menestyvä maatalous, joka perustuu maaseutualueiden monimuotoisuuteen.
- d) Turvataan Euroopan alueella asuvan väestön kohtuullinen elintarvikkeiden saanti.
- e) Tarjotaan terveellisiä, ravitsevia, monipuolisia ja laadukkaita elintarvikkeita, jolloin edistetään paikallisten toimitusketjujen kehittymistä ja vakiintumista, ja kiinnitetään erityistä huomiota elintarvikejätteen torjunnan alalla aktiivisiin toimijoihin ja sosiaaliseen yhteisvastuuseen.
- f) Sovelletaan kiertotalouden ja biotalouden periaatteita, jotta mahdollistetaan taloudellisesti kannattava toiminta maaseudulla.
- g) Vakautetaan markkinat ja vahvistetaan maataloustuottajien asemaa markkinoilla.
- h) Taataan viljelijöille kohtuullinen elintaso erityisesti oikeudenmukaisten ja riittävän vakaiden tulojen avulla.
- i) Varmistetaan mahdollisimman monien maatalojen toiminnan jatkuminen, sillä ne ovat maaseudun elinvoiman tae, ja tuetaan etenkin nuoria maataloustuottajia.
- j) Varmistetaan rahoituksen saanti, tietämyksen siirto, ammattikoulutus sekä hallinnollisten esteiden vähentäminen.

- k) Ei horjuteta EU:n ulkopuolisten maiden maataloutta.
- l) Ohjataan kaikki maatalouden tuotantotavat kohti käytänteitä, joissa huolehditaan sekä maataloustuottajien että kuluttajien terveydestä ja suojellaan lisäksi maatalouden geenivaroja, ympäristöä, maaperää ja eritoten vesistöjä, vahvistetaan biologista monimuotoisuutta luonnossa ja maataloudessa, kunnioitetaan eläinten hyvinvointia ja hillitään ilmaston lämpenemistä.
- m) Huolehditaan maatalousmaista ja suojellaan niitä ajan mittaan määrällisesti siten, että torjutaan päättäväisesti maaperän liikahyödyntämistä ja parannetaan sen laatua, hedelmällisyyttä ja biologista monimuotoisuutta asianmukaisia maatalouskäytänteitä edistämällä.
- n) Hyödynnetään alkuperäistuotteita SAN- ja SMM-merkintöjen tai muiden laatujärjestelmien kautta ja luodaan näin lisäarvoa toimitusketjulle ja alueelle. Näin voidaan säilyttää paikalliset tuotantojärjestelmät ja antaa panos maaseutuidentiteetin sekä kulttuuri- ja ruokaperinteen edistämiseen.
- o) Jaetaan oikeudenmukaisemmin yhteisen maatalous- ja elintarvik politiikan (YMPE) julkiset varat tilojen ja jäsenvaltioiden kesken objektiivisten ja syrjimättömien kriteerien mukaisesti ottaen huomioon niiden kyky edistää EU:n kestävästä kehityksen tavoitteita (muun muassa vauhdittamalla suorien tukien yhtenäistämistä jäsenvaltioiden välillä).
- p) Sovelletaan suhteellisuusperiaatetta maataloustuottajiin kohdistuvassa valvontajärjestelmässä.
- q) Vahvistetaan YMP:n toista pilaria, jonka avulla pyritään parantamaan elinolosuhteita kaupunki- ja maaseutualueilla sekä kohentamaan maaseutualueiden kilpailukykyä kokonaisuudessaan.
- r) Edistetään kaikkien maaseutualueiden taloudellista, sosiaalista ja ympäristöön liittyvää kehitystä.
- s) Vastataan haasteeseen, jonka laajojen maaseutualueiden väestökato ja väestön ikääntyminen muodostavat ja joka on seurausta etenkin nuorten ja naisten toimeentulo- ja työllistymismahdollisuuksien puutteesta.
46. korostaa, että YMP on mutkikas kokonaisuus, minkä vuoksi yksittäisen yrittäjän sekä maataloustuottajan on hankalaa tai suorastaan uskaliaista tehdä tukihakemusta. Yksinkertaistaminen on ehdottoman välttämätöntä, jotta varmistetaan edelleen YMP:n hyväksyntä ja houkuttavuus. Menettelyä olisikin yksinkertaistettava ja nopeutettava ja myös hallinnollista räsistystä järjeistettävä etenkin sellaisten toimien osalta, joissa on kyse pienehköistä summista.
47. toivoo, että YMP:n määrärahat pidetään riittävän korkealla, EU:n perussopimuksissa asetettujen periaatteiden mukaisella ja Euroopan unionin ainoalle yhdennetylle politiikalle kuuluvalla tasolla, jotta voidaan vastata Euroopan maatalouden sekä maaseutualueiden ja maaseudun yhteisöjen tarpeisiin ja vastata yhteiskunnan asettamiin vaatimuksiin.
48. toteaa, että maatalous kykenee suoriutumaan monista edellä mainituista tehtävistä, jotka liittyvät ilmastokysymyksiin, energiaan, elintarviketuotantoon ja biologiseen monimuotoisuuteen. Tämä edellyttää kuitenkin teknisten aloitteiden ja yritys- tai yhteistoimintaluonteisten innovatiivisten ratkaisujen tukemista rahallisesti muutoksen vauhdittamiseksi.
49. kiinnittää huomion tarpeeseen kohdentaa suoran tuen ja pinta-alatuen resurssit ennen kaikkea pieniin tiloihin ja perhetiloihin. Samanaikaisesti tulee suosia tukikatoista kärsiville suurtiloille tarkoitettuja rahoitusratkaisuja.
50. pyytää Euroopan komissiota tekemään tarkan arvion nykyisen YMP:n tuloksista suhteessa niihin tavoitteisiin, jotka sille on EU:n perussopimuksissa asetettu maataloustuottajien tulojen ja markkinoiden vakauttamisen suhteen.
51. kehottaa torjumaan maataloustuotteiden hintojen ailahtelua, turvaamaan viljelijöiden tulevat mahdollisuudet saada tuloa markkinoilta ja tekemään elintarvikkeiden tuotannonaloista tasa-arvoisempia⁽³⁾.
52. pyytää, että syrjäisimpien alueiden maataloudelle EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklan nojalla myönnettyä kohtelua jatketaan POSEI-järjestelmän puitteissa, kuten Euroopan komissio ehdottaa 15. joulukuuta 2016 Euroopan parlamentille ja neuvostolle antamassaan tiedonannossa COM(2016) 797.

⁽³⁾ Euroopan alueiden komitean lausunto ”Maataloustuotteiden hintojen ailahtelun säänteleminen” (EUVL C 185, 9.6.2017, s. 36).

53. kehottaa lisäämään tukea jyrkillä rinteillä tai vuoristoalueilla, epäsuotuisilla maatalousalueilla, joilla sadot ovat pieniä, ja syrjäisimmillä alueilla harjoitettavalle viininviljelylle, oliivinviljelylle ja karjankasvatukselle sekä vuoristoniittyjen ja -laitumien biologista monimuotoisuutta edistäville maatalouskäytännöille.

54. pyytää EU:ta käyttämään koko painoarvonsa maailman suurimpana elintarvikkeiden tuojana ja viejänä kansainvälisen maatalouskaupan sääntöjen (WTO, 1994) muuttamiseksi kohti oikeudenmukaisempia ja yhteisvastuullisempia kauppasuhteita. Komitea toteaa, että hintojen epävakaus on haaste Euroopan maataloudelle, ja vetoaa Euroopan komissioon, jotta se harkitsisi toimenpiteitä, joilla lievennetään kasvavasta maailmanmarkkinoiden vaikutuksille altistumisesta aiheutuvia riskejä.

55. katsoo, että enemmän markkina- kuin tukiperusteisen lähestymistavan soveltaminen maataloustuloihin vahvistaisi maataloustuottajan ammatin taloudellista arvostusta ja sitä kautta sen houkuttelevuutta, ja kehottaa siksi EU:ta sääntelemään maatalousmarkkinoita vajeiden ja ylijäämien varalta ja maataloustuotteiden hintojen vakiinnuttamiseksi tyydyttävälle tasolle.

56. ehdottaa, että otetaan käyttöön vuosittainen säästöjärjestely, jonka summa siirretään aina seuraavalle vuodelle, jos sitä ei ole käytetty kokonaan ⁽⁴⁾.

57. kehottaa EU:ta turvaamaan tasapuoliset toimintaedellytykset kolmansien maiden kanssa tehtävissä kahdenvälisissä kauppasopimuksissa ja kumppanuusjärjestelyissä ja katsoo tässä yhteydessä, että velvollisuus lopettaa maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden vienti keskimääräisiä eurooppalaisia tuotantokustannuksia alhaisemmin hinnoin on yhteydessä oikeuteen suojella eurooppalaista tuotantoa liian halpahintaiselta tuonnilta, joka tuhoaa Euroopan tuotantokapasiteetin tai joka ei täytä unionin tuotantoon sovellettavia normeja.

58. korostaa lyhyiden alueellisten ja paikallisten toimitusketjujen merkitystä, sillä ne ovat ympäristön kannalta kestäväpohjaisempia, koska ne vähentävät kuljetusvälineiden aiheuttamaa saastumista ja edistävät maataloutta, joka painottaa tyyppillistä laatua, perinteitä sekä taloudellista ja kulttuuriperintöä.

59. pyytää EU:ta tarkistamaan kolmansien maiden kanssa tehtyjen kahdenvälisen vapaakauppa- tai talouskumppanuussopimusten maatalousosioita. Sopimukseen tulee osoittaa riittävät resurssit, ja niissä tulee antaa etusija työvoimavaltaiselle perheviljelylle, joka on suunnattu varsinkin paikallisille ja alueellisille markkinoille ja lyhyisiin toimitusketjuihin. Komitea pyytää EU:ta ottamaan EU:n maatalousalan edut asianmukaisesti huomioon kauppasopimuksissa eurooppalaista tuotantoa uhkaavien riskien minimoimiseksi laatimalla strategisen luettelon tuotteista, joihin kohdistuva paine saattaa olla liiallinen. Komitea esittää, että tällaisille tuotteille, jotka voivat herkästi kärsiä kaupan vapauttamisesta, annetaan asianmukainen erityis- ja erilliskohtelu kauppasopimuksissa.

60. ehdottaa, että EU:n kilpailuoikeutta tarkistetaan siten, että kaikki yhden tuotannonalan toimijat – myös kuluttajat ja viranomaiset – voivat yhdessä päättää lisäarvon ja marginaalien oikeudenmukaisesta jakamisesta arvoketjun eri vaiheissa ja että maataloustuottajat voivat saavuttaa tasa-arvoisemman aseman elintarvikeketjussa ja vahvistaa asemaansa markkinoilla.

61. kehottaa tarkistamaan julkisiin hankintoihin suurtaolustoiminnan alalla sovellettavaa EU:n oikeuskehystä ja sisällyttämään siihen elintarvikkeiden hankintaan liittyvän paikallisuusehdon, jotta suositaan paikallisia elintarvikkeita. Komitea myös kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia vaihtamaan aktiivisemmin hyviä käytänteitä sekä edistämään paikallismarkkinoita sellaisen luonnonmukaisen maataloustuotannon ja pienimuotoisen jalostustoiminnan edistämiseksi, joka luo työpaikkoja maaseudulle.

62. pyytää kohdistamaan EU:n ja EIP:n varoin rahoitettavan maatalouteen ja maaseutuun kohdistuvan tutkimuksen erityisesti seuraaviin:

- a) tuotantoprosessin ja tilojen kestäväpohjainen tehokkuus
- b) laadukkaat ja ympäristöä kunnioittavat tuotantotavat, agroekologia
- c) huonokuntoisen maatalousmaan hedelmällisyyden ja biologisen monimuotoisuuden palauttaminen
- d) sosiaalinen innovointi maaseutualueilla julkisista paikallispalveluista maataloustuotannon menetelmiin, pienimuotoiseen jalostukseen ja maataloustuotteiden paikallisjakeluun
- e) tekninen innovointi, joka vahvistaa tilojen riippumattomuutta ja häiriönsietokykyä

⁽⁴⁾ AK:n lausunto (EUVL C 185, 9.6.2017, s. 36).

- f) kestäväpohjainen metsänhoito
- g) ilmaston lämpenemistä hillitsevät maatalouskäytännöt
- h) eläinten hyvinvointi ja kestäväpohjaiset ratkaisut kasvi- ja eläintauteihin
- i) tekniset sovellukset paikalla tehtäviä tarkastuksia varten menetelmien yksinkertaistamiseksi ja tehostamiseksi.

63. suosittaa siirtymään hehtaarikohtaisista suorista tuista hehtaarikohtaisiin, mukautettaviin viljelijäkohtaisiin suoriin tukiin – viljelijällä tarkoitetaan aktiiviviljelijää –, joille on asetettu enimmäismäärä, jotta voidaan

- a) ylläpitää ja kehittää maataloutta ilmaston kannalta epäsuotuisilla maatalousalueilla, kuten vuoristossa, jossa tuotantokustannukset ovat muita alueita korkeammat, tai alueilla, joilla on maantieteellisiä rajoitteita, kuten syrjäisimmillä alueilla
- b) tukea pieniä perheitä, joiden tuotantomäärät ovat usein liian pieniä riittävän maataloustulon tuottamiseen mutta jotka ovat tärkeitä maaseudun elinvoiman kannalta, ottaen erityisesti huomioon, että nykyistä suurempi ensimmäisten hehtaarien perusteella myönnettävä tuki on erittäin tärkeä pienten tilojen kannalta erityisesti vuoristoalueen maataloudessa
- c) tukea nuorten viljelijöiden toiminnan aloittamista
- d) tukea kaikilla alueilla asteittaista siirtymistä kestävämpiin, riippumattomampiin, tuotantopanosten kannalta taloudellisempiin, kemiallisista torjunta-aineista vapaisiin, terveyttä suojeleviin, ilmaston lämpenemistä hillitseviin, biologista monimuotoisuutta edistäviin, vedenlaatua parantaviin ja eläinten hyvinvointia kunnioittaviin tuotantotapoihin
- e) vahvistaa luonnonmukaisen maatalouden kehitystä
- f) vahvistaa maataloutta alueilla, joilla on suuri ympäristöarvo
- g) edistää maatiaislajien ja -lajikkeiden käyttöä, jotta tuetaan lisäarvoltaan suurta ruoan pientuottajien toimintaa ja erikoiselintarviketuotantoa
- h) tukea laadukkaiden, suurta lisäarvoa tarjoavien alueellistettujen tuotannonalojen kehittymistä.

64. kehottaa viherrystömenpiteiden yhteydessä tehostamaan asteittain ilmaston ja ympäristön kannalta suotuisia käytäntöjä

- a) viljelykierrolla, johon sisältyy palkokasveja, jotta eurooppalainen karjankasvatus ei olisi niin riippuvaista kasviproteiinien tuonnista ja jotta voidaan vähentää paljon energiaa tarvitsevien ja runsaasti kasvihuonekaasupäästöjä aiheuttavien typpilannoitteiden käyttöä
- b) pitämällä voimassa pysyvien nurmien kyntökielto, jotta edistetään hiilidioksidin sitoutumista maaperään ja biologista monimuotoisuutta
- c) säilyttämällä ekologisesti tärkeät luonnonhoitoalueet ja huolehtimalla siitä, että niitä ei viljellä eikä niillä käytetä kasvinsuojeluaineita, jotta biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen saataisiin pysäytettyä, mutta sallimalla rajoitetusti laajaperäinen laiduntaminen, joka osaltaan rikastaa maaperää ja hyödyttää karjankasvattajia
- d) asettamalla saataville erityisiä välineitä ilmastonmuutoksen aiheuttamien riskien torjumiseksi
- e) ottamalla käyttöön helposti saatavia hyvitykseksi maksettavia tukia, joilla kannustetaan tekemään lisää Natura 2000 -alueisiin liittyviä sitoumuksia ja tuetaan lisäpanostuksia biologiseen monimuotoisuuteen luonnonarvoltaan merkittävillä alueilla sekä suojeltujen suurpetojen esiintymisalueilla
- f) toteuttamalla muita viherryttämistoimenpiteitä aluetasolla.

65. suosittaa maatalousalan työntekijöiden oikeuksien kunnioittamiseksi, että tulevia suoria tukia vähennetään sellaisilta maataloilta, jotka eivät ole noudattaneet kyseisessä jäsenvaltiossa voimassa olevia sosiaalisia normeja.

66. pyytää vahvistamaan YMP:n toista pilaria ja osoittamaan maaseudun kehittämiseen lisävaroja. Komitea kehottaa lisäksi vahvistamaan toissijaisuusperiaatteen asemaa, jotta jäsenvaltiot voisivat siirtää määrärahoja ensimmäisestä pilarista toiseen pilariin.

67. kiinnittää huomion siihen, että paikallisyhteisöjen omiin kehittämishankkeisiin (CLLD) pohjautuva lähestymistapa ja Leader-lähestymistapa edistävät merkittävästi YMP:n tavoitteiden toteutumista paikallis- ja aluetasolla, ja suosittaa näin ollen, että niihin osoitetaan YMP:n täytäntöönpanoon liittyvissä valtakunnallisen ja aluetason ohjelmissa 20 prosenttiin yltävä osuus toisen pilarin täytäntöönpanoon varatuista määrärahoista.

68. toteaa jälleen, että jäsenvaltioille ja alueille olisi annettava enemmän valtaa säännellä maatalousmaata ja asettaa rajoituksia tätä tarkoitusta varten, jotta torjutaan etenkin maankaappauksen ja maanomistuksen keskittymisen kaltaiset ilmiöt Euroopassa, sillä ne rajoittavat toimintaa aloittavien nuorten maataloustuottajien vaihtoehtoja ⁽⁵⁾.

69. kehottaa painokkaasti vahvistamaan Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa (maaseuturahastoa) ja osoittamaan tällä keinoin maaseutualueille riittävä osuus varoista sellaiseen kehittämistoimintaan, jolla taataan näiden alueiden sopusointuinen ja yhdenmukainen kehitys paikallisen infrastruktuurin järjestämistä, pk-yritysten tukemista, kyläyhdistysten elinvoiman palauttamista ja talouden laajaa monipuolistamista unohtamatta.

70. suosittaa, että EU kiinnittää erityistä huomiota syrjäisimpiin alueisiin, missä maatalousalalla on olennainen merkitys työpaikkojen ja vaurauden luomisen kannalta mutta myös maatalouselintarviketeollisuuden, tutkimuksen ja innovoinnin, korkeatasoisten hoidettujen alueiden suojelun ja kehittämisen sekä ilmastonmuutoksen torjumisen kannalta.

71. ehdottaa, että toisen pilarin varat suunnataan etupäässä seuraaviin:

- a) viljelijöiden ja kuluttajien lähentäminen lyhyiden toimitusketjujen avulla
- b) niiden viljelijöiden tukeminen, joiden tuotantomenetelmät ylittävät ympäristövaatimukset, jotta edistetään ekologiselta arvoltaan korkeatasoista maataloutta
- c) tuki ympäristöystävällisten viljelymenetelmien kehittämiseksi, ympäristöarvoltaan merkittävien ekosysteemien säilyttämiselle ja maa-alueiden metsittämisen edistämiseksi hiilinielujen muodostamiseksi
- d) tuki sellaisen innovoinnin ja tutkimuksen edistämiseksi, jolla parannetaan tuotanto- ja jalostusmenetelmien kestäväpohjaisuutta
- e) viljelijöiden sopeuttaminen markkinoille (tiedotus- ja neuvontapalvelut, tilanhoitopalvelut, koulutus jne.)
- f) tuki maataloustuotteiden jalostusketjujen kestäväpohjaiselle uudistamiselle siten, että niiden organisointi perustuu yhteiseen kehittämiseen tuotantoketjujen kanssa ja niissä kunnioitetaan ympäristöä ja kuluttajien terveyttä sekä taataan lisäarvon oikeudenmukainen jakautuminen
- g) aloitteita, joilla tuetaan viljelijöitä osuuskuntien ja tuottajaorganisaatioiden perustamisessa
- h) riskinhallintaneuvonta arvaamattomiin sääilmiöihin ja tautiuhkiin varautumiseksi
- i) kestäväpohjaiset investoinnit perheitöiden tarjonnan mukauttamiseksi vastaamaan kulutuskysyntää
- j) tuki virallisten laatumerkkien saaneiden tuotannonalojen kehittämiseksi
- k) paikallisten maataloustuotteiden pienimuotoinen jalostaminen
- l) luonnonmukaisten ja paikallisten tuotteiden hankinnat suurtaloustoimintaan.

72. ehdottaa, että siirrytään "yhteyspiste"-mallista "sopimus"-malliin, johon osallistuvat tiettytyyppiset yritykset, toimitusketjut ja alueet, siten että lähtökohdaksi on harvoja tavoitteita (laatu, tuottavuus, kestävä kehitys). Komitea ehdottaa, että tuetaan tämänsuuntaisesti laadittuja innovointihankkeita, jotka voivat vaikuttaa myönteisesti työllisyyteen.

Maaseudun kehittämiseen suunnattujen EU:n rahastojen yhteisvaikutukset

73. ehdottaa, että lisätään maaseudun kehittämiseen suunnattua EU:n rahoitustukea, joka on supistunut merkittävästi edelliseen ohjelmakauteen verrattuna, ja säilytetään riittävästi ensimmäisen pilarin puitteissa käytettävissä olevia varoja.

⁽⁵⁾ Euroopan alueiden komitean lausunto "Nuorten eurooppalaisten maataloustuottajien tukeminen", (EUVL C 207, 30.6.2017, s. 57).

74. esittää huomattavaa ja vahvaa tukea kestäväpohjaisille investoinneille erityisesti tuotannon, jakelun ja monipuolistamisen alalla perheitöjen säilyttämiseksi.

75. kehottaa hyväksymään maaseutustrategian, jotta kaikilla EU:n toimintapolitiikoilla edistettäisiin vahvemmin maaseudun kehittämistä ja alan innovointia ja yhteistyötä alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteiden mukaisesti ⁽⁶⁾.

76. ehdottaa, että yksinkertaistetaan muuhun kuin maatalouteen suunnattujen eri maaseudun kehittämisrahastojen varojen yhdistämistä, jotta voidaan tukea

- a) maaseudun työllisyyttä parantavia paikallisia aloitteita
- b) maaseudun ammatteihin valmentavaa ammatillista koulutusta
- c) teknistä ja sosiaalista innovointia, joka tukee hiiliaikakauden jälkeistä, digitaalista, yhteistoiminnallista kiertotaloutta
- d) metsien taloudellista ja ekologista hyödyntämistä ja virkistyskäyttöä
- e) maataloustoimijoiden ja suojelalueiden hallinnoijien välisiä kumppanuusjärjestelyjä ja liittoumia
- f) maaseudun digitaalisen kuilun umpeenkuromista
- g) julkisten paikallispalvelujen säilyttämistä ja kehittämistä
- h) vetovoimaisten maisemien ja kylien säilyttämistä ja kehittämistä
- i) maaseutumatkailua
- j) pienimuotoisten paikallisten uusiutuvien energianlähteiden kehittämistä
- k) paikallisia pienimuotoisia julkisia investointeja maaseutuyhteisöjen elämänlaadun ja yritysten elinkelpoisuuden parantamiseksi ainakin sellaisilla alueilla, jotka ovat huomattavasti jäljessä jäsenvaltioiden keskiarvosta.

77. perää maatalous- ja metsäalueiden mahdollisuuksien laajamittaisempaa hyödyntämistä eritoten taajamien tuntumassa taloudellisiin, ekologisiin, ilmastopoliittisiin, energia- ja virkistystarkoituksiin, kuten paikalliseen elintarvike- ja energiatuotantoon ja maaseutumatkailuun. YMP:tä ei pidäkään kohdentaa yksinomaan maatalousyrittäjiin. Leader-aloitteet ovat ja niiden tulee olla mahdollisuus maaseudun ja kaupunkien lähialueiden toimijoiden yhteistoimintaan ja innovointiin.

78. pyytää tekemään huolellisen arvion rakennerahastoista käyttämällä nk. maaseutuvaikutusten arviointia (rural proofing) Cork 2.0 -julistuksen ⁽⁷⁾ mukaisesti. Näin tulee tukea maaseutualueiden kehittämistä ja edistää kattavia strategioita näiden alueiden vahvistamiseksi parantamalla sekä liikenneyhteyksiä että digitaalisia laajakaistayhteyksiä tasapainoisessa suhteessa ympäristönsuojelun kanssa.

79. korostaa, että tasapainoiseen aluekehitykseen on kuuluttava maaseutualueiden ja sisämaan esikaupunkialueiden sekä erilaisista haitoista kärsivien alueiden (esim. vuoristot, rajaseutualueet tai muut luontoon tai väestörakenteeseen liittyvien haasteiden kanssa kamppailevat alueet) asianmukainen tukeminen, jotta saadaan aikaan tarvittavat investoinnit kasvuun, työllisyyteen, sosiaaliseen osallisuuteen ja ekologiseen kestävyYTEEN.

80. kehottaa parantamaan kaupunkien ja maaseudun välisiä suhteita ja ottamaan tähän täysipainoisesti mukaan myös pienemmät kaupungit ja maaseutukunnat siten, että EU-politiikalla ei edistetä kilpailuasetelmaa kaupunki-, maaseutu- ja rannikkoulottuvuuden välillä.

81. on tyytyväinen Euroopan komission aloitteeseen, joka koskee nk. älykkäitä kyliä, sekä panokseen, jolla Euroopan parlamentti on edistänyt hankkeen onnistumista, ja ehdottaa käsitteen laajentamista ”älykkäisiin maaseutualueisiin”. Komitea pyytää lisäksi mahdollisuutta osallistua mahdollisimman laajasti keskusteluihin tähän aloitteeseen liittyvän paikallisen ja alueellisen toimintakehyksen luomisesta.

⁽⁶⁾ Euroopan alueiden komitean lausunto ”Innovointi ja maaseudun talouden modernisointi” (EUVL C 120, 5.4.2016, s. 10).

⁽⁷⁾ Cork 2.0 -julistus ”Parempi elämä maaseutualueilla”, Euroopan komissio, syyskuuta 2016.

82. korostaa tarvetta jatkaa rakennerahastojen toimintasääntöjen yhdenmukaistamista yhteisen strategiakehyksen kautta, jotta helpotetaan maaseudun kehittämisen ohjelmasuunnittelua ja hallinnointia ja edistetään yhdenmukaisia ja alueellistettuja lähestymistapoja ⁽⁸⁾.
83. ehdottaa päärahastomallin vahvistamista, jotta voidaan yhtenäistää useista rahastoista rahoitettavien hankkeiden hallinnointia.
84. ehdottaa keskustelun käynnistämistä sellaisten eri rahastojen lähentämisestä, joissa on kyse alueellisesta kehittämisestä muilla aloilla kuin maataloudessa.

Bryssel 12. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽⁸⁾ EUVL C 120, 5.4.2016, s. 10

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Seuraavat toimet Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi – Kestävyyttä edistävät EU:n toimet”

(2017/C 342/03)

Esittelijä: Franco IACOP (PES, IT), Friuli-Venezia Giulia aluevaltuuston jäsen ja puheenjohtaja

Viiteasiakirja: Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Seuraavat toimet Euroopan kestävän tulevaisuuden varmistamiseksi – Kestävyyttä edistävät EU:n toimet

COM(2016) 739 final

I. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Johdanto

1. on tyytyväinen Euroopan komission pyrkimykseen antaa aktiivisesti ja rakentavasti panos kestävän kehityksen toimintaohjelman 2030 (Agenda 2030) strategisten tavoitteiden saavuttamiseen ja luoda näin perusta useista keskeisistä ja integroiduista globaaleista haasteista selviytymiselle.
2. toteaa, että Euroopan komission 22. marraskuuta 2016 tiedonannon muodossa hyväksymässä toimintapoliittisessa asiakirjassa ehdotetaan erittäin kunnianhimoista ja laaja-alaista kestävän kehityksen strategiaa.
3. panee merkille Euroopan komission pyrkimyksen integroida Agenda 2030 Eurooppa 2020 -strategiaan ja siten myös Euroopan rakenne- ja investointirahastoihin. Kun otetaan huomioon erilaisten viitekehysten monimutkaisuus ja määrä, komitea korostaa, että tarvitaan johdonmukaisia politiikkoja, valtavirtaistamista ja yhdenmukaista hallintokehystä.
4. korostaa, että tulosten saavuttamiseksi on välttämätöntä ottaa päätöksentekoprosesseihin mukaan kaikki hallintotasot, etenkin alue- ja paikallistasot.

Yleistä

5. toteaa, että koska Euroopan unionin toimintapolitiikoissa on noudatettava toissijaisuusperiaatetta, kestävän kehityksen tavoitteet liittyvät suoraan valtiotasoa alempien hallintotasojen vastuualueisiin, toimivaltuuksiin ja tehtäviin.
6. vahvistaa, että paikallis- ja alueyhteisöt – alueet, maakunnat, läänit ja hallintopiirit, suurkaupungit, pienet kaupungit ja kunnat – ovat todellisia poliittisia päätöksentekijöitä, joiden tehtävänä on määritellä sopivimmat hallintotasot ja -menettelyt EU:n ja Yhdistyneiden kansakuntien tavoitteiden nivomiseksi paikallisyhteisöjen tavoitteisiin.
7. muistuttaa, että 17 tavoitteesta kahden saavuttaminen edellyttää, että paikallishallintotahot toteuttavat perustehtäviä: kestävän kehityksen tavoitteet 10 ja 11. Ensimmäisen tavoitteen avulla pyritään vähentämään alueiden välisiä eroja, kun taas toisen tavoitteen piirissä toteutetaan perustehtäviä kaupunkisuunnittelun, liikenteen, sosiaalipalvelujen sekä kestävän kehityksen malliin perustuvien elämäntapojen aloilla.
8. toteaa tässä yhteydessä, ettei tiedonannossa tarkastella tarvetta mitata edistymistä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa YK:n, EU:n tai valtion tasolla tai valtiotasoa alempana. Näin ollen komitea kehottaa Euroopan komissiota ottamaan tämän ulottuvuuden huomioon kehitettäessä edistymistä mittaavia indikaattoreita edelleen ja ottamaan paikallistason asiantuntijat ja olemassa olevat verkostot mukaan toimintaan.
9. vahvistaa, että tämän lisäksi tulevat painopisteet, jotka perustuvat niiden toimivaltuuksien integroituun toteuttamiseen, jotka liittyvät laaja-alaisesti muihin strategisiin tavoitteisiin, kuten kaupunkikehitysohjelma, sosiaalinen osallisuus, energiaan ja ilmastoon liittyvät unionin politiikat, päästöjen vähentäminen, katastrofiriskien vähentäminen, ympäristöpolitiikat, kiertotalous, liikkuvuus, älykäs erikoistuminen, Bratislavan huippukokouksessa käsitellyt älykkäät kaupungit (älykkäät alueet) sekä kaupunginjohtajien ilmasto- ja energiasopimus.

10. ehdottaa, että hyödynnetään monivuotisen rahoituskehityksen väliarviointia siihen, että yhdistetään Agenda 2030- ja Eurooppa 2020 -strategiat sekä tarkistetaan keskeiset suuntaviivat, jotta ne voidaan kohdentaa välittömästi uusien kestävän kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

11. on tyytyväinen tiedonantoon liittyvän valmisteluasiakirjan Key European action supporting the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals (SWD (2016) 390 final) laatimiseen. Valmisteluasiakirjassa ehdotetaan, että Eurooppa 2020 -strategiaa täydennetään Agenda 2030:n tavoitteilla ja vahvistetaan kolmen pilarin välisiä yhteyksiä, seitsemää lippulaivahanketta, Eurooppa 2020 -strategian painopisteisiin perustuvaa viittä tavoitetta sekä koheesiorahastoa varten ehdotettuja 11 temaattista tavoitetta koskevia painopisteitä.

12. muistuttaa, että kaikki kestävää tulevaisuutta koskevassa tiedonannossa ehdotetut tavoitteet edellyttävät joka tapauksessa toteutuakseen sitä, että ne tuodaan alueelliselle tasolle. Komitea suosittaa tässä yhteydessä Agenda 2030:n tavoitteiden lokalisoitua, sillä vain näin saadaan aikaan konkreettisia ja pysyviä vaikutuksia ihmisten elämään.

13. on samaa mieltä siitä, että eri hallintotasojen monimutkaisuus edellyttää ohjausta ja valvontaa, joilla täydennetään päätöksentekoprosessia siten, että arvioidaan institutionaalisten rakenteiden toimintapolitiikkoja ja uudistuksia (vaikutustenarviointi).

14. on sitä mieltä, että eräät Junckerin komission painopisteiden ja kestävän kehityksen tavoitteiden välisistä yhteyksistä liittyvät alue- ja paikallishallintojärjestelmän kannalta merkittäviin aloihin. Tämä koskee ennen kaikkea työllisyyden alan painopistettä siinä määrin kuin se liittyy kestävän kehityksen tavoitteen 4 (koulutus) piiriin kuuluviin toimivaltuuksiin. Paikallis- ja alueyhteisöillä on alalla merkittävää toimivaltaa etenkin, kun kyseessä ovat kestäväpohjaiseen Eurooppaan siirtymisen kustannukset.

15. toivoo, että Euroopan komission investointiohjelma kattaa myös aineelliset ja aineettomat infrastruktuurit, jotka kuuluvat paikallis- ja alueviranomaisten toimivaltaan (sosiaalinen suojeleminen, tietoverkot, liikkumiseen liittyvät verkot, energia- ja tietoliikenneverkot, jätehuolto, integroitu vesienhoito jne.) ja jotka liittyvät usein kestävän kehityksen tavoitteisiin (tavoitteet 8, 9, 12, 13).

16. muistuttaa, että myös komission painopiste 3 Joustava energiaunioni ja tulevaisuuteen suuntautuva ilmastonmuutospolitiikka kytkeytyy eräisiin kestävän kehityksen tavoitteisiin aloilla, joiden kanssa paikallis- ja alueviranomaiset ovat tekemisissä. Näitä ovat kestävän kehityksen tavoitteet 5, 7 ja 13, joissa paikallis- ja alueviranomaiset ovat sekä kohderyhmä että toimija politiikoissa, joilla on tarkoitus torjua ilmastonmuutosta sekä huolehtia kestävästä ja kaikille avoimesta energiansaannista ja sosiaalisten oikeuksien suojelusta, minkä varmistamiseksi paikallistasolla tarjotut palvelut ovat oleellisia.

17. muistuttaa, että painopisteeseen 7, jossa tavoitteena on luoda keskinäiseen luottamukseen ja perusoikeuksien kunnioittamiseen perustuva oikeusalue, sisältyy toimintalinjoja, joilla pyritään sukupuolten väliseen tasa-arvoon. Paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla tässä merkittävä rooli täysin yhtenevästi kestävän kehityksen tavoitteen 5 kanssa sekä sen tarpeen mukaisesti, että on palautettava kansalaisten luottamus unionin toimielimiin.

18. muistuttaa, että selviytymis- ja palautumiskyky katastrofitilanteissa on yksi kestävän kehityksen perustavista tekijöistä, ja kehottaa Euroopan unionin toimielimiä varmistamaan, että tämä periaate on yksi tulevien kestävästä kehitystä koskevien toimien keskeisistä tukipylväistä Euroopassa ⁽¹⁾.

19. toteaa, että painopisteessä 8 tavoitteena on selviytyä ennennäkemättömästä, globaalista muuttoliikkeestä, että se on täysin linjassa kestävän kehityksen tavoitteiden 1 ja 10 kanssa ja että se liittyy monialaisesti usein poikkeuksellisen suuria muuttajavirtoja hallinnoimaan joutuvien ja siten kovan paineen alaisina olevien paikallis- ja alueviranomaisten vastuualueisiin.

Erityistä

20. panee merkille, että vaarana on, etteivät kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetut toimenpiteet asemoidu aina yhdenmukaisesti politiikkojen kehitykseen, toisin kuin koheesio politiikassa. Onkin tärkeää asettaa painopisteet, joissa otetaan huomioon kiireisimmät vaatimukset, ja soveltaa dynaamista lähestymistapaa pyrkien saavuttamaan kaikki kestävän kehityksen tavoitteet pitkällä aikavälillä. Tämän vuoksi on välttämättä otettava huomioon AK:n ehdotus, että on hyväksyttävä käytännesäännöt, jotta paikallis- ja alueviranomaiset otetaan mukaan toimiin.

⁽¹⁾ COR 5035/2016; COM(2016) 739 final.

21. korostaa, että tavoitteet edellyttävät nykyisten vaatimusten ja tulevien sukupolvien vaatimusten tasapainottamista sen lisäksi, että pyritään tasapainoon eri hallintotasojen vaatimusten välillä, jotta voidaan alentaa paikallis- ja alueviranomaisille koituvia huomattavia siirtymäkustannuksia. Jos nämä kustannukset ovat ylivoimaisia, saatetaan vaarantaa kyseisten toimenpiteiden yleinen hyväksyntä ja tehokas täytäntöönpano ja etenkin marginaalisempien (sisäisten) alueiden valmiudet edistää globaalia kestävyttä ja yleisemmin kestävä kehityksen tavoitteiden pysyvyyttä.

22. panee merkille tiedonannossa mainittujen EU:n toimien (2020) ja Agenda 2030:n ajallisen epäsymmetrian ja toivoo, että tavoitteiden uudelleenmäärittelyn lisäksi otetaan käyttöön Agenda 2030:n tavoitteiden kanssa yhteensopivia ylimääräisiä taloudellisia ja rahoituksellisia tukivälineitä koko viitekauden ajan.

23. pahoittelee, ettei tiedonannossa analysoida 17 kestävä kehityksen tavoitteen toteuttamisvaiheen mahdollisia riskejä. Tällainen analyysi voisi olla merkittävä tuki, kun paikallis- ja alueviranomaisten käyttöön asetetaan asianmukaisia välineitä, joiden avulla voidaan ratkaista ongelmat, joita saattaa esiintyä tavoitteisiin liittyvien politiikkojen toteuttamisessa. Yksi välttämätön väline perustuu kaikkien indikaattorien kartoittamiseen, jotta erojen kehittymistä voidaan seurata jatkuvasti bkt:n ohella myös muiden vaihtoehtoisten, esim. laadullisten indikaattorien avulla, joilla voidaan mitata sekä kehityksen tasapuolisuutta että alueiden sosiaalista edistystä.

24. korostaa, että näiden paikallis- ja alueviranomaisille osoitettujen alatavoitteiden saavuttamista varten on myönnettävä asianmukaiset resurssit. Resurssit voidaan saada erityisin kansallisin varainsiirtein mutta myös lisäämällä paikallistason rahoitusvastuuta.

25. pitää välttämättömänä edistää foorumeita ja aloitteita, joiden avulla voidaan vaihtaa hyviä käytänteitä paikallis- ja alueviranomaisten kesken sekä hyödyntää niitä hyviä käytänteitä, joita kansainväliset organisaatiot, kuten UNDP Live – Sustainable Development Knowledge Platform, ovat jo ottaneet käyttöön. Agenda 2030:tä ei tulisi käyttää tilaisuutena palata toimintapolitiikkojen keskittämiseen. Tätä silmällä pitäen komitea odottaa mielenkiinnolla myös Euroopan komission ilmoittaman monisidosryhmäfoorumien käynnistämistä, jotta helpotetaan Agenda 2030:n yleisten elementtien viemistä aluetasolle mutta ennen kaikkea edistetään hyvien käytänteiden vaihtoa ja Euroopan dynaamisimpien alueiden aikaan saaman edistyksen jakamista. Komitea odottaa, että se kytketään foorumiin asianmukaisella tavalla institutionaalisisessa roolissaan paikallis- ja alueyhteisöjä edustavana elimenä.

26. panee merkille, että tulevaisuudennäkymien parantaminen EU:n sisällä riippuu kyvystä vahvistaa taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta, mutta myös hyvinvoinnista ja turvallisuudesta EU:n ulkopuolisilla alueilla. Komitea kehottaa tässä yhteydessä kehityspolitiikkaa koskevaa uutta konsensusta käsittelevän tiedonannon uusien linjausten mukaisesti vahvistamaan hajautettua yhteistyötä ja kolmansien maiden kehittämistä edistämällä kehityskysymyksissä paikallis- ja alueviranomaisille tarjolla olevien tiedotus- ja keskustelufoorumien käyttöä: Arlem, Corleap, hajautettua yhteistyötä käsittelevät joka toinen vuosi järjestettävät vuoropuhelutapahtumat ja hajautetun yhteistyön atlas. Ne tarjoavat kumppanimaille mahdollisuuden tavata, käydä vuoropuhelua ja vaihtaa hyviä käytänteitä.

27. kannattaa Euroopan komission kantaa vuonna 2016 Amsterdamin ohjelmajulistuksen myötä hyväksytyyn EU:n kaupunkikehitysohjelman puolesta. Kaupunkikehitysohjelma pannaan täytäntöön yhdessä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa, jotta katetaan kaikki kestävä kehityksen näkökohdat ja annetaan panos uuden globaalin kaupunkikehitysohjelman toteuttamiseen.

28. pitää välttämättömänä, että kestäväpohjaisen kaupunkikehityksen strategioissa sekä osallistavan hallintojärjestelmän horisontaalisessa ja vertikaalisessa yhteistyössä otetaan huomioon kaupunkien monimuotoisuus sekä sosiaalisen innovoinnin ja tulevaisuuteen suuntautuneen suunnittelun merkitys siten, että sovelletaan integroitua ja koordinoitua lähestymistapaa etenkin ratkaistaessa kaikkia keskeisiä haasteita tavoitteena parantaa elämänlaatua kaupungeissa.

29. suosittaa, että Agenda 2030:sta ja siihen sisältyvistä tavoitteista tehtävä analyysi noudattaa myös eurooppalaista kehitysmallia, joka rakentuu pääosin pienistä ja keskisuurista yrityksistä muodostuvien paikallisten tuotantojärjestelmien (klusterit) ympärille. Näin ollen komitea toivoo, että kehitysmalleissa kiinnitetään erityistä huomiota myös pienempiin kaupunkikeskustoihin, sillä liiallisesti keskittynyt aluekehitys saattaa olla syynä alikehitykseen, joka puolestaan voi johtaa syrjäytymiseen ja väestön vähenemiseen.

30. pitää myönteisenä sitä, että asiakirjassa katsotaan kestävän kehityksen kolmen pilarin (sosiaaliset, ympäristöön liittyvät ja taloudelliset näkökohdat) muodostavan perustan Euroopan komission poliittisille suuntaviivoille, jotta voidaan saavuttaa kestävän kehityksen tavoitteet ja toteuttaa rahoituskeh്യksen 2014–2020 yhteydessä hyväksytyt 13 alakohtaista politiikkaa. Komitea on kuitenkin sitä mieltä, että uusien globaalien haasteiden valossa paikalliskehitystä on vahvistettava siten, että siihen lisätään alueellinen ulottuvuus.

31. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisille on annettava poliittisen toimijan rooli, sillä nämä ovat lähellä kansalaisia ja kykenevät edistämään unionin toimielimiä ja yhdentymisprosessia kohtaan osoitettua hyväksyntää. Monitasoinen hallinto tarjoaa ihanteellisen ratkaisun toimintapolitiikoille, joilla pyritään rakentamaan kestävää tulevaisuutta ja yhdistämään Euroopan komission kymmenen painopistettä koheesiorahaston 11 temaattisen tavoitteen ja Agenda 2030:n 17 kestävän kehityksen tavoitteen kanssa.

Parannetaan toimintapolitiikkojen vaikutusta sosiaalisten näkökohtien pilariin

32. toteaa, että ylhäältä tulevat ja keskustasolla hallinnoidut toimintapolitiikat ja ohjelmat eivät ole parhaita menetelmiä kestäväan kehitykseen ja köyhyyden erilaisten muotojen torjuntaan liittyviin monitahoisiin kysymyksiin vastaamiseksi, vaan paikallis- ja alueviranomaisille on annettava tarvittava vastuu ja itsenäisyys, jotta voidaan antaa oikeat vastaukset suuriin sosiaalisiin kysymyksiin.

33. painottaa, että Euroopan unionin perusoikeuskirjaan pohjautuvia toimia on vahvistettava kestäväpohjaisen sosiaalipolitiikan suunnittelulla, jossa kaikki hallintotasot ovat mukana. Vain näin voidaan varmistaa kaikkien peruspalvelujen saatavuus ja löytää ratkaisuja väestörakenteen muutoksesta johtuviin uusiin haasteisiin hyödyntämällä aktiivisena ja terveenä ikääntymisen edistämiseen tähtääviä paikallisia politiikkoja.

34. kiinnittää Euroopan komission huomiota siihen, että toimintapolitiikkoja on pyrittävä kohdentamaan ihmisten terveyden edistämiseen sosiaalisen osallisuuden painopisteenä sekä elinolojen parantamiseen kaupungeissa ja niiden lähialueilla. Samalla on varmistettava julkisten palvelujen saatavuus ja urheilu- ja vapaa-ajan mahdollisuudet myös vammaisille sekä edistettävä ehkäisevää terveydenhuoltoa koko väestön, myös iäkkäiden ja muuttajien sekä muiden köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen riskille altistuvien väestöryhmien, keskuudessa. Komitea kannustaa jäsenvaltioita ja paikallis- ja alueviranomaisia tekemään samoin.

35. on sitä mieltä, että yhteisötalouden potentiaalina on työpaikkojen luominen sekä nuorten ja naisten työttömyyden torjunta, minkä vuoksi Agenda 2030:ssa on välttämättä kiinnitettävä huomiota yritysten yhteiskuntavastuuseen ja tarpeeseen luoda empatiaa nuorten ja yrittäjyyden välille. Lisäksi uudessa strategiassa on monialaisen lähestymistavan avulla käsiteltävä kestävan kehityksen erilaisia ulottuvuuksia ja luovuuden tarjoamia uusia näkymiä.

36. pitää välttämättömänä sisällyttää kulttuuri Agenda 2030:een ja tuoda selvästi esiin sen rooli kestävan kehityksen ja uusien työpaikkojen luomisen kannalta. Samalla edistetään yhteisten eurooppalaisten ihanteiden luomista, jotta levitetään maailmaan pyrkimystä demokratiaan sekä demokratian, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja solidaarisuuden periaatteita. Kulttuuriala edistää osaltaan tehokkaasti osallistavan kehityksen strategioita ja vaikuttaa syvällisesti kestävan kehityksen tavoitteisiin, sillä sen avulla parannetaan koulutusjärjestelmiä, torjutaan sosiaalista syrjäytymistä ja köyhyyttä, poistetaan epätasa-arvon syitä, edistetään yhtäläisiä mahdollisuuksia ja poistetaan sukupuolvien välisiä ja väestörakenteesta johtuvia eroja.

Parannetaan toimintapolitiikkojen vaikutusta ympäristönäkökohtien pilariin

37. toteaa, että sellaiset oletetusti globaalit teemat kuin ilmastonmuutos, hiilidioksidipäästöjen vähentäminen, energiansäästö, energiantuotanto uusiutuvista lähteistä, biologisen monimuotoisuuden suojeleminen, luonnonvarojen liiallisen käytön vähentäminen, integroitu liikenne ja kiertotalous ovat todellisuudessa paikallisten politiikkojen ja toimien vaikutuspiirissä. Tämän vuoksi komitea suosittaa, että kiinnitetään erityistä huomiota ympäristöystävälliseen tuotantoon.

38. pitää asianomaisten alojen monilukuisuuden vuoksi välttämättömänä, että noudatetaan integroitua ja monitasoisen hallinnon ja asianomaisten ympäristöalan sidosryhmien väliseen yhteistyöhön perustuvaa lähestymistapaa. Koheesiolla luodaankin siltaa taloudellisen tehokkuuden, sosiaalisen yhteenkuuluvuuden, kulttuurisen kehityksen ja ekologisen tasapainon välille siten, että kestävä kehitys on poliittisen suunnittelun peruslähtökohtana.

39. on samaa mieltä siitä, että ihmisen toiminta ja ilmastonmuutos rasittavat merten ekosysteemejä yhä enemmän. Onkin kiinnitettävä huomiota Euroopan komission toimiin, joiden tavoitteena ovat turvalliset, puhtaat ja kestäväpohjaisella tavalla hallinnoidut valtameret. Komitea kannattaa edelleen sinisen kasvun toimintasuunnitelman täytäntöönpanoa tarkoituksena hyödyntää valtamerten ja eurooppalaisten merten potentiaalia, jotta voidaan luoda työpaikkoja, taloudellista arvoa ja kestävää kehitystä. Lisäksi komitea muistuttaa, että innovointi sinisen talouden alalla voi auttaa varmistamaan arvokkaiden meriluonnonvarojen tehokkaan ja kestäväpohjaisen käytön ⁽²⁾.

40. suosittelee, että kaikki toimielimet sitoutuisivat vähentämään elintarvikkeiden tuhlausta ja käyttämään jätteitä uudelleen ja kannustamaan näin investointeihin ja työllisyyteen vihreän talouden laajemmassa yhteydessä. EU:n on tuettava päättäväisesti valmiutta hylätä lineaarinen talousmalli kiertotalouden mallin vahvistamiseksi, kuten alueiden komitea on tuonut esiin lausunnoissaan aiheista "Kohti kiertotaloutta: EU:n jätehuoltolainsäädännön uudelleentarkastelu", "Säädöshdotukset jätehuoltodirektiivin muuttamisesta" ja "Kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma".

Parannetaan toimintapolitiikkojen vaikutusta taloudellisten näkökohtien pilariin

41. toteaa, että kehitysmallit, joita uudet kilpailutekijät – kuten verkot, jotka voivat tuoda suunnattoman paljon tietoja kooltaan rajattoman käyttäjäjoukon ulottuville – muokkaavat, etäännyttävät toisistaan yritysten tarpeen tiivistää markkinoilleuontiaikaa ja konsensuksen rakentamiseen ja hallinnollisiin menettelyihin tarvittavan ajan. Paikallis- ja alueviranomaiset muodostavat asianmukaisen tason poliittisten päätösten nopeuttamiseksi markkinoiden vaatimassa tahdissa.

42. kehottaa tarjoamaan todellista tukea kehitysmalleille ja etenkin tukemaan aineettomia verkkoja, jotka vaikuttavat uusiin paikallisiin kilpailutekijöihin ja siirtymiseen uusiin tuotantoparadigmoihin siten, että ne helpottavat äärettömän tietomäärän saatavuutta.

43. pitää välttämättömänä rakennepolitiikkoja aktivoivien strategioiden kehittämistä, jotta kehityspilareihin voidaan ottaa mukaan tuotantoparadigman radikaali muutos. Tässä yhteydessä olisi myös kannustimia hyödyntämällä edistettävä kestäväpohjaista tuotantoa, kunnes siirtyminen kiertotalouteen on innovoinnin ansiosta taloudellisesti kannattavaa. On selvää, että tällaiset toimet paitsi auttavat ratkaisemaan globalisaatiosta johtuvia uusia, raskaita haasteita myös tarjoavat selkeän vastauksen ympäristön ja työpaikat vastakkain asettavien sosiaalisten tarpeiden keskinäiseen riippuvuuteen.

44. panee merkille, että globalisaatio – erityisesti henkilöiden, tuotteiden ja tietämyksen liikkumisen parantuminen – kiristää kansainvälistä kilpailua paitsi yritysten myös alueiden välillä. Onkin pyrittävä vaikuttamaan alueellisen kilpailukykyyn taustalla oleviin tekijöihin, joita ovat sosiaalinen ja institutionaalinen pääoma, infrastruktuuri ja innovointi, jotta voidaan elvyttää Euroopan taloutta.

45. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksien välisessä suhteessa, sillä ne kykenevät tunnistamaan sellaisten kehitysmuotojen moninaisuuden, joilla voidaan edistää omien resurssien hyödyntämiseen tähtäviä investointeja kaikilla alueilla.

Parannetaan toimintapolitiikkojen vaikutusta alueellisten näkökohtien pilariin

46. pahoittelee, ettei Euroopan komission hyväksymässä tiedonannossa mainita lainkaan OECD:n vuonna 2001 määrittämää ja Euroopan komission vuonna 2005 omaksumaa alueellisen pääoman käsitettä. Muistutettakoon, että käsite kattaa joukon paikallisia vahvuuksia – luonnonvarat, ihmiset, keinoekoinen ympäristö, organisaatio, suhteet, tietämys –, jotka muodostavat alueen kilpailupotentiaalin.

47. toteaa, että kriisi ja globalisaation vaikutukset ovat vaikuttaneet syvästi suhteisiin, jotka ovat varmistaneet koheesion alueilla, luoneet jakolinjoja (kaupunki – maaseutu; keskus – syrjäalueet) ja muuttaneet sosiaalisen rakenteen dynamiikkaa. Näin ollen onkin vastattava kustannuksista, jotka aiheutuvat siirryttäessä aluepolitiikan vanhoista malleista, joille olivat tyypillisiä aluetta pelkkänä tilana pitävät toiminnalliset lähestymistavat, neoinstitutionaalisiin malleihin, joissa alueelle sen sijaan annetaan kollektiivisen toimijan rooli.

48. toteaa, että Amsterdamin ohjelmajulistuksessa kiinnitetään enenevästi huomiota kaupunkipolitiikan rooliin. Tällaisella politiikalla pyritään edistämään sosiaalista koheesiota ja talouskehitystä vakuuttuneena siitä, että kaupungit voivat vaikuttaa innovatiivisiin prosesseihin myönteisesti.

⁽²⁾ COR 2203/2012.

SUOSITUKSIA ALUE- JA PAIKALLISVIRANOMAISILLE

49. painottaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli kaupunkirakenteen, maaseutualueiden ja yhteisen perinnön suojelussa ja kehittämisessä ja että ne voivat edistää osaltaan Agenda 2030:ssa mainittua uudistettua maailmaa (transformed world) ennakoivalla asenteella ja seuraavilla toimilla:

- a. Parannetaan omia strategisia hallinnollisia valmiuksia.
- b. Edistetään tiedostavan ja vaativan kansalaisyhteiskunnan syntymistä.
- c. Kehitetään integroitua kaupunki- ja aluesuunnittelua.
- d. Edistetään paikallistasolla taloudellisia mahdollisuuksia luoda ihmisarvoisia työpaikkoja ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.
- e. Edistetään kestävän kehityksen alueellisia ohjelmia tai strategioita liittämällä kestävän kehityksen tavoitteet poliittisiin tavoitteisiin, mutta myös tarkistamalla ja muuttamalla ohjelmasuunnittelua, jotta voidaan vastata kestävän kehityksen haasteisiin ja vaikuttaa näin osaltaan kansallisten uudistusohjelmien määrittelyyn.
- f. Ohjataan kehitystä vähähiiliseen talouteen siirtymisen suuntaan ja kohti selviytymiskykyisiä kaupunkeja ja alueita.
- g. Edistetään kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmien laatimista.
- h. Tunnustetaan kulttuurin rooli kestävän kehityksen yhteydessä ja tuetaan sitä sekä annetaan arvoa paikalliselle perinnölle, luovuudelle ja monimuotoisuudelle.
- i. Edistetään talous-, yhteiskunta- ja kulttuurielämän toimijoiden, korkeakoulujen ja tieteellisten tutkimuskeskusten sekä yksittäisten kansalaisten osallistumista kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävien suunnitelmien ja aloitteiden laatimiseen myös yhteistyössä Yhteisen tutkimuskeskuksen Science meets Regions -toimenpiteen kanssa.
- j. Toteutetaan kestävän kehityksen koulutusohjelmia kouluissa sekä kestävän kehityksen problematiikan huomioon ottavia kulttuuritoimia.
- k. Pyritään sisällyttämään oikeudenmukaista ja kestäväpohjaista hyvinvointia koskevia indikaattoreita alueelliseen lainsäädäntötyöhön ja budjettiin.
- l. Luodaan kumppanuuksia hajautetun kehitysyhteistyön puitteissa.

50. muistuttaa, että paikallis- ja alueviranomaiset kykenevät luomaan osallistavan demokratian muotoja ja ottamaan niihin mukaan etenkin naisia, nuoria, iäkkäitä ja vähemmistöjen edustajia. Tältä pohjalta voidaan suunnitella ja toteuttaa integroituja strategioita talouden kehittämiseksi paikallistasolla.

SUOSITUKSIA VALTIOTASOLLE

51. suosittaa, että sovelletaan alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa, määrittellen asianmukainen oikeudellinen kehys ja asetetaan käyttöön riittävästi resursseja. Tällainen uusi järjestelmä voidaan luoda onnistuneesti vain siten, että EU-maissa toteutetaan entistä syvemmälle menevä hallinnon hajauttaminen. Valtioiden tulisi

- a. edistää yhteisiä hallintojärjestelyjä ja todellista hajauttamista, joka mahdollistaa kaikkien asianomaisten toimijoiden osallistumisen alkuvaiheen lisäksi myös myöhemmissä vaiheissa.
- b. laatia johdonmukaisia ja yhdennettyjä aluepolitiikkoja valtiotasoa alempia hallintotasoja kuullen etenkin kansallisia uudistusohjelmia laadittaessa.
- c. miettii uudelleen valtiotasoa alempien tasojen rahoitusjärjestelmiä, jotta voidaan sovittaa rahoitus yhteen kestäväpohjaisuuden kanssa.
- d. ottaa alue- ja paikallistaso, jolla on tukenaan tarkat alueelliset tiedot, mukaan kestävän kehityksen tavoitteiden seurantaan.

52. toteaa, että kansallisten hallintotasojen tulee ottaa paikallis- ja alueviranomaiset mukaan – mieluiten alhaalta ylös suuntautuvan lähestymistavan avulla – laatimaan alueellisia toimintasuunnitelmia, joilla pyritään saavuttamaan kestävän kehityksen tavoitteet, ja ottaa tässä huomioon sekä vahvuudet että heikkoudet ”ketään ei jätetä kehityksestä jälkeen”-periaatteen sekä varainkäytön tehostamisen pohjalta.

SUOSITUKSIA EU-TASOLLE JA KANSAINVÄLISELLE TASOLLE

53. on vakuuttunut siitä, että jotta globaaleissa politiikoissa ja sopimuksissa voitaisiin hyödyntää paikallistason sitoumuksia ja kokemuksia kaikilta osin, paikallis- ja alueviranomaisten on oltava järjestäytyneen vuoropuhelun osapuoli sekä kiinteä osa hallintoa – ei pelkkä sidosryhmä. Paikallis- ja alueviranomaisten työ tietoon perustuvan panoksen organisoinnissa ja tuottamisessa on tunnustettava osaksi päätöksentekoprosessia muun muassa seuraavilla tavoilla:

- a. Liitetään paikallis- ja alueviranomaisten järjestäytyneet verkostot kansainvälisten kehitysyhteistyöjärjestöjen hallintoliimiin.
- b. Vahvistetaan rahoitusvälineitä ja tarkistetaan kestäväpohjaisia paikallisen kehityksen politiikkoja.
- c. Tuetaan hajautettua yhteistyötä myös EU:n ulkopuolisten maiden kanssa sekä jaetaan oppia ja osaamista innovoinnin edistämiseksi.

54. kehottaa unioni- ja valtiotasoa varaamaan resursseja kestäväan kehitykseen liittyvien toimintapolitiikkojen vaikutusten ennako- ja jälkiarviointiin. Tämä edellyttää toimia, joilla parannetaan kaikkien EU:n, jäsenvaltioiden sekä paikallis- ja alueviranomaisten toteuttamien toimintapolitiikkojen koordinoitua.

55. kehottaa Euroopan komissiota hyödyntämään vieläkin strategisemmalla ja operatiivisemmalla pohjalla kansallisia uudistusohjelmia, jotka on jo otettu virallisesti mukaan koheesiorahaston ohjelmasuunnitteluun, ja käyttämään tässä yhteydessä toiminnallisesti kestäväan kehityksen tukemiseen jo hyväksytyjä välineitä. Näin voitaisiin eurooppalaisen ohjausjakson yhteydessä tuoda esiin paitsi valtiotasolla suunniteltuja ja kartoitettuja uudistustoimia, joilla edistetään kestäväan kehityksen tavoitteita, myös alueelliseen ja paikalliseen ulottuvuuteen liittyviä toimia.

56. suositaa, että EU:n ja kansainvälisen tason hallintotahot omaksuvat johtoaseman maailmanlaajuisten suhteiden monitahoisessa järjestelmässä ja valvovat alueellisten jännitteiden polttopisteitä, tukevat viime vuosisadan perintöä olevien institutionaalisten ja tuotantojärjestelmien muutoksia ja uudistuksia sekä antavat paikallistoimijoille tarvittavat valtuudet muuttaa hauraat geoeconomiset tasapainotilat kehitysmahdollisuuksiksi, joiden avulla elvytetään paikallisten tuotantojärjestelmien kilpailukyky globaaleilla markkinoilla.

Bryssel 12. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Muuttoliike keskisen Välimeren reitillä”

(2017/C 342/04)

Esittelijä: Hans JANSSEN (NL, EPP), Oisterwijkin kaupunginjohtaja**Viiteasiakirja:** Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle ja neuvostolle Muuttoliike keskisen Välimeren reitillä – Muuttovirtojen hallinta ja ihmishenkien pelastaminen

JOIN(2017) 4 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Johdanto ja tausta

1. katsoo, että lausunnon aiheena oleva EU-tiedonanto on tärkeä osa laajempaa EU:n politiikan uudistusta. Sen lisäarvona on konkreettisten toimenpiteiden ehdottaminen täydentämään neuvoston vuonna 2014 antamia strategisia suuntaviivoja, joissa Euroopan johtajat sopivat linjauksista oikeus- ja sisäasiain politiikan, joka kattaa myös muuttoliike- ja turvapaikka-asiat, kehittämiseksi lähivuosina.
2. katsoo, että jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin toimielinten on näin arkaluonteisessa ja strategisesti merkittävässä asiassa jatkettava strategian määrittelyä alueelle sen suhteissa Euroopan unioniin ja siten todellisen muuttoliikepolitiikan kehittämistä ja otettava poliittinen vastuu sen täytäntöönpanosta Euroopan kansojen edun mukaisesti samalla ottaen huomioon jäsenvaltioiden ja alkuperämaiden erityispiirteet sekä muuttajien oikeudet kansainvälisten ja eurooppalaisten yleissopimusten mukaisesti.
3. toteaa, että muuttoliike ja kehitysyhteistyöpolitiikka ovat tiiviisti sidoksissa toisiinsa. Kansainvälinen, valtiollinen, alueellinen ja paikallinen yhteistyö on ratkaisevan tärkeää, jotta EU:n yhteinen muuttoliikepolitiikka voi toteutua ja Euroopan muuttoliikeagenda voidaan panna täytäntöön.
4. kannattaa sellaista kokonaisvaltaista lähestymistapaa muuttoliikkeen hallintaan, jossa muuttoliikkeitä voidaan hallita hajautetummin ja tuloksellisemmin. Tällä hajautetulla hallinnoinnilla varmistetaan kohtelun ja oikeuksien tasapuolisuus.
5. painottaa, että on äärimmäisen tärkeää vähentää kuolemantapauksia Eurooppaan suuntautuvien merenylitysyritysten yhteydessä, ja korostaa tarvetta jatkaa ja laajentaa toimia merihädässä olevien ihmisten pelastamiseksi. Komitea ilmaisee syvän surunsa satojen jo menetettyjen ihmishenkien johdosta ja kiittää kaikkia niitä maita ja organisaatioita, jotka ovat mukana pyrkimyksissä torjua tätä inhimillistä tragediaa⁽¹⁾. Komitea toistaa, että ponnisteluihin kattavan ja inhimillisen muuttoliikepolitiikan luomiseksi on kuuluttava myös uusien turvallisten ja esteettömien laillisten väylien, kuten humanitaaristen viisumien, uudelleensijoittamisten ja laajennetun perheenyhdistämisen, kehittäminen EU:hun suuntautuvaa muuttoa varten.
6. suhtautuu myönteisesti yhteisessä tiedonannossa esitettyihin lisätoimenpiteisiin, joilla tehostetaan toimia keskisen Välimeren muuttoreitillä eli myös Libyassa ja sen ympäristössä. Keskisen Välimeren muuttoreitillä kuolee edelleen paljon ihmisiä sekä merellä että muualla matkan varrella, joten kysymys muuttovirtojen hallinnasta ja ihmishenkien pelastamisesta on edelleen ensisijaisen tärkeä.
7. katsoo, että optimaalisiin tuloksiin pääseminen edellyttää monitasoista hallintoa. Tässä yhteydessä on keskeisen tärkeää, että EU:n, valtioiden ja valtiotasoa alempien tasojen viranomaiset tekevät tiivistä yhteistyötä kauttakulkumaiden paikallis- ja alueviranomaisten sekä vastaanottajamaiden kansalaisyhteiskunnan, muuttajajärjestöjen ja paikallisyhteisöjen kanssa ja ovat valmiita ottamaan vastaan niiden panoksen.

⁽¹⁾ CdR 5728/2014, lausunto ”Toimet aidon solidaarisuuden edistämiseksi todellisen eurooppalaisen maahanmuuttopolitiikan puitteissa”, esittelijä François Decoster (FR, ALDE).

8. korostaa, että toiminnan onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä keskisen Välimeren reitillä sijaitsevissa maissa toimivien alan kumppaneiden kanssa sekä EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden toiminnan yhteensovittamista ja yhteistyötä kansainvälisten organisaatioiden, kuten Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun (UNHCR) ja Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön (IOM), kanssa. Komitea varoittaa, että osa ehdotetuista toimista voidaan toteuttaa onnistuneesti vain, jos tilanne kentällä sallii. Näiden toimien olisi katsottava täydentävän EU:n ja jäsenvaltioiden jo nyt toteuttamia monia aloitteita, jotka liittyvät muun muassa Euroopan muuttoliikeagendaan ja muuttoliikealan kumppanuusohjelmaan ⁽²⁾.

9. antaa arvoa Italian, Maltan, Kreikan, Kyproksen, Ranskan, Espanjan ja Portugalin ponnisteluille, sillä ne ovat jo liittäneet rajavalvontaa koskevat Eurosurin kansalliset koordinoitokeskuksensa Välimeren Seahorse-verkoston.

10. panee merkille, että keskisen Välimeren reitistä on tullut Eurooppaan pyrkivien muuttajien ja pakolaisten pääasiallinen reitti. Reitillä havaittiin vuonna 2016 yli 180 000 ihmistä, joista suurin osa tuli Eurooppaan Italian kautta. Lähes 90 prosenttia reitillä kulkijoista lähtee matkaan Libyasta, jonka epävakaa poliittinen ja taloudellinen tilanne mahdollistaa ihmissalakuljettajien yhä laajamittaisemman toiminnan. Komitea korostaa kiireellistä tarvetta vähentää merenylityksiä ja estää kumi- ja muita veneitä lähtemästä laittomasti kohti EU:ta. Lisäksi komitea tähdentää kaikkien eri hallintotasojen ennaltaehkäisevien toimien merkitystä.

11. toteaa, että ihmissalakuljettajat ja -kauppiat pahentavat toiminnallaan ja ihmisoikeusrikkomuksillaan Libyan epävakautta entisestään ja heikentävät näin muuttajien jo valmiiksi haavoittuvaa asemaa. Kestävän ratkaisun löytäminen Libyan hallinto- ja turvallisuushaasteisiin on edelleen keskeinen tavoite Euroopan unionille, sen jäsenvaltioille ja kansainvälisille kumppaneille, sillä se on ennakoedellytys nykyisen tilanteen saamiselle pysyvästi hallintaan.

12. toteaa, että valtaosa Libyassa oleskelevista muuttajista on kolmansien maiden kansalaisia, joista suurin osa on peräisin Saharan eteläpuolisista Afrikan maista. Tehokkaassa lähestymistavassa on siksi otettava huomioon myös Libyan eteläpuolisiin alueisiin kohdistuvat toimet.

13. korostaa tiedonannossa ilmoitettujen toimenpiteiden lisäarvoa: niitä ovat Libyan rannikkovartioston koulutusohjelmien laajentaminen, pysyvien rahoituslähteiden turvaaminen tulevien koulutustarpeiden kattamiseksi, määrätietoinen toiminta ihmissalakuljetuksen ja ihmiskaupan torjunnan tehostamiseksi ja kannustimien luominen Tunisialle, Algerialle ja Egyptille, jotta ne liittyisivät Välimeren Seahorse-verkoston osa-alueen sitouttamiseksi. Komitea painottaa, että kaiken tämän toiminnan keskeisenä tavoitteena on oltava ihmisten perusoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioituksen palauttaminen muuttajien ja paikallisväestön hyväksi.

Pääkohteena Libya: tarpeellinen mutta haavoittuva

14. toistaa tarpeen tehdä Libyan viranomaisten kanssa määrätietoista yhteistyötä sen varmistamiseksi, että muuttajien säilönnötkeskusten olosuhteita parannetaan kiinnittäen erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin ja alaikäisiin. Tässä yhteydessä on huolehdittava tiiviistä yhteistyöstä Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön ja Yhdistyneiden Kansakuntien pakolaisasiain päävaltuutetun kanssa ja varmistettava, että ne valvovat normien noudattamista tehokkaasti.

15. kannattaa yhteistyön tiivistämistä Libyan paikallisviranomaisten kanssa vaihtoehtoisten elinkeinojen edistämiseksi ja muuttajia vastaanottavien paikallisyhteisöjen paineensietokyvyn tukemiseksi. Myös teknistä yhteistyötä on edistettävä, jotta Libyan kunnat pystyvät laatimaan kehitysstrategioita alueelleen ja parantamaan kansalaisilleen suunnattuja tukipalveluita.

16. korostaa keskipitkän ja pitkän aikavälin yhteistyöstrategian tarvetta, jotta voidaan avustaa ja tukea Libyan paikallis- ja valtiotason viranomaisia alueellisen hallinnon valmiuksien vahvistamisessa.

17. kehottaa edistämään Libyan ja sen eteläisten naapurimaiden välistä rajayhteistyötä, vuoropuhelua ja tietojenvaihtoa, myös hyödyntäen täysimääräisesti Afrikan maiden ja Frontexin tiedusteluyhteisön tukea.

18. toteaa, että samalla kun toteutetaan yhteisiä toimia Libyan kanssa on pyrittävä minimoimaan riski uusien muuttoreittien syntymisestä naapurimaihin. Komitea suhtautuukin myönteisesti kokonaisvaltaiseen alueelliseen lähestymistapaan, jossa lisätään yhteistyötä Egyptin, Tunisian ja Algerian kanssa ja syvennetään muuttovirtojen hallintaa koskevaa vuoropuhelua ja operatiivista yhteistyötä näiden maiden kanssa. Lisäksi näille maille on myönnettävä enemmän tukea

⁽²⁾ COR-2016-04555-00-00-AC-TRA, lausunto ”Muuttoliikettä koskeva kumppanuuskehys kolmansien maiden kanssa”, esittelijä Peter Bossman (SI, PES).

niiden omien turvapaikkajärjestelmien kehittämiseen ja kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien avustamiseen.

19. kun pidetään mielessä EU:n tällä alueella toteuttamat erilaiset hankkeet ja ohjelmat toisiinsa liittyvillä aloilla, on keskeisen tärkeää koordinoita aloitteita, jotta ne olisivat tehokkaita aiemmin mainittujen tavoitteiden toteuttamisen yhteydessä.

20. panee merkille, että EU:n yhteinen vastaus sääntöjenvastaiseen muuttoliikkeeseen on tähän asti muodostunut valtiokeskeisistä turvallisuuslähestymistavoista, joissa keskitytään lähinnä ihmiskuljetuksen torjuntaan valtion viranomaisten kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

21. kehottaa kiinnittämään enemmän huomiota sääntöjenvastaisessa muuttoliikkeessä mukana oleviin erilaisiin paikallisiin poliittisiin ja taloudellisiin yhteisöihin. Näitä ovat kuljetusyritykset, jotka helpottavat muuttajien laitonta liikkumista, paikalliset asukkaat, jotka saavat toimeentulonsa ruoan ja majoituksen tarjoamisesta, paikalliset turvallisuusjoukot, jotka hankkivat lisätienestiä lahjuksista ja tiemaksuista, poliittinen eliitti, joka käyttää sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen helpottamisesta saamia tuloja poliittisten etuoikeuksien ja vaikutusvallan ostamiseen, aseelliset ryhmittymät, jotka käyttävät ihmiskuljetusta ja riistoa asemansa vahvistamiseen jne. Tehokas muuttoliikkeen hallinta edellyttää käsitystä näistä eri toimijoista ja niiden suhteesta paikallishallintoon sekä vakaus/konflikti-dynamiikasta. Lisäksi on varmistettava toimijoiden osallistuminen keskusteluun strategioista maan tulevaisuuden vakauttamiseksi ja rakentamiseksi.

22. suhtautuukin myönteisesti ehdotukseen, että lisätään muuttoreitin varrella sijaitseville paikallisyhteisöille suunnattua sosioekonomista tukea ja otetaan ne mukaan toteuttamaan strategioita, jotka mahdollistavat paikallisen väestön elinolosuhteiden parantamisen ja siten paremmat tulevaisuudennäkymät omalla alueella.

23. korostaa, että hyvin suunniteltu muuttopolitiikka voisi edistää vaihtoehtoisia elinkeinoja ja korkeampilaatuisia instituutioita pitkällä aikavälillä – ja ratkaista näin osan muuttoliikkeen perimmäisistä syistä sisältä käsin. Tällaisen tehokkaan politiikan laatiminen edellyttää, että nykyisessä muuttopolitiikassa otetaan huomioon Saharan halki kulkevan sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen perimmäisinä syinä olevat hallinto- ja vakausongelmat.

24. toistaa, että sääntöjenvastaisen muuton reittien varrella on useita sellaisia alueen maita, joissa valtionhallinto on heikko tai olematon. Libya on ilmeinen esimerkki tästä. Useissa raporteissa on osoitettu, että laittomat aseelliset joukot ovat laittoman ihmiskuljetuksen ja -kaupan tuottojen ansiosta nousseet tosiasiallisesti auktoriteettiasemaan kentällä ja pystyvät siten häiritsemään laajempia konfliktinratkaisuprosesseja. Niissäkin tapauksissa, joissa virallinen valtionhallinto on vielä olemassa, yhteistyö tällaisten toimijoiden kanssa sääntöjenvastaisen muuttoliikkeen torjunnassa on luonteeltaan poliittista toimintaa, joka saattaa viime kädessä olla valtion kanssa yhteistyötä tekevien salakuljettajien ja laittomien aseellisten joukkojen etujen mukaista. Kun määräämisvalta on hajallaan, puolueettomia keskustelukumppaneita ei ole.

25. korostaa, että ilmastonmuutos ja luonnonkatastrofit voivat osaltaan aiheuttaa muuttoliikettä ja pakottaa ihmisiä siirtymään asuinseuduiltaan. Lisäksi komitea kehottaa investoimaan katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden kehittämiseen ennaltaehkäisevänä keinona puuttua muuttoliikkeen perimmäisiin syihin.

Muuttoliikkeen hallinnan parantaminen Libyassa

26. kannustaa pyrkimään jatkuvasti järjestelmällisen yhteistyön tekemiseen Libyan viranomaisten kanssa keskittyen rajojen hallintaan, sääntöjenvastaisten muuttoliikkeen torjuntaan ja Libyassa olevien muuttajien ihmisoikeuksien kunnioittamiseen ja heidän tarpeisiinsa vastaamiseen. Tältä osin olisi mm. kehitettävä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa vaihtoehtoja muuttajien säilönotolle, johon tulisi turvautua vain, jos muita keinoja ei enää ole ja jos se voidaan hoitaa kansainvälisten humanitaaristen normien ja ihmisoikeusnormien mukaisissa olosuhteissa. Näihin kysymyksiin liittyvän koulutuksen ja logistisen tuen tulisi olla tärkeällä sijalla EU:n tukemissa valmiuksien kehittämissuunnitelmissa.

27. ehdottaa, että tutkitaan UNHCR:n kanssa mahdollisia käytännön keinoja kansainvälisen suojelun tarpeessa olevien muuttajien uudelleensijoittamiseksi Libyasta EU:n jäsenvaltioihin tai muihin kumppanimaihin.

28. kehottaa vahvistamaan maan sisäisestä pakolaisuudesta ja muuttajien kauttakulusta kärsivillä alueilla käynnistettyä pilottihanketta, jolla pyritään yhteisöjen vakauttamiseen muun muassa laatimalla alueille yhteistyössä strategioita, joilla pyritään lisäämään maan arvostusta elinympäristönä esimerkiksi niin, että luodaan työpaikkoja suojelun tarpeessa oleville ja

edistetään samalla näiden henkilöiden hyväksymistä vastaanottavaan yhteisöön. Yhteistyötä tulee tehdä myös muun muassa väestölle tarkoitettujen julkisten palvelujen ja tilojen parantamisessa.

29. kehottaa tehostamaan käynnissä olevien vapaaehtoisten paluiden järjestämistä Libyasta alkuperämaihin koordinoitusti kansainvälisten kumppaneiden ja erityisesti IOM:n kanssa, kun tilanne kentällä sallii.

Paikallisviranomaiset: keskeinen osa ratkaisua

30. on tyytyväinen siihen, että paikallis- ja alueviranomaisten asema tärkeinä tahoina muutto-ongelmien ratkaisemisessa, muuttoliikkeen hallinnassa, ihmishenkien pelastamisessa ja rikollisuuden torjunnassa on tunnustettu.

31. toistaa, että kaupungit ovat johtavia toimijoita maailmanlaajuisen muuttoliikkeen näkökulmasta ja että myös muuttoliikkeen kielteiset vaikutukset kohdistuvat niihin suorimmin. Paikallisviranomaisilla on välitön vastuu muuttajien elinoloista, onnistumisista ja haasteista. Paikallisviranomaiset voivat onnistua siinä, missä monien valtioiden hallinnot ovat vaikeuksissa tai epäonnistuneet⁽³⁾.

32. korostaa alkuperä-, kauttakulku- ja kohdemaiden paikallisviranomaisten roolia muuttopolitiikassa ja erityisesti kotouttamisessa ja sosiaalisessa yhteenkuuluvuudessa. Paikallisviranomaiset ovat selkeästi eturintamassa vastaamassa muuttoliikkeen asettamiin haasteisiin tehtäviensä vuoksi ja koska ne ovat läsnä ”kentätasolla” ja niillä on kokemusta arkipäivän todellisuudesta yhä monimuotoisemmissa yhteiskunnissa. Vastuu muuttoliikkeestä on kuitenkin yhteinen, ja muuttoliike on kysymys, jota käsitellään kaikilla tasoilla: EU-, jäsenvaltio-, alue- ja paikallistasolla. Samalla on kuitenkin tärkeää ottaa huomioon paikalliset ja alueelliset edellytykset varmistaa muuttajien mahdollisimman asianmukainen ja kestäväpohjainen vastaanotto ja sen myötä onnistunut kotouttaminen.

33. katsoo, että EU:n olisi hyödynnettävä unionin eteläisen merirajan sekä Välimerellä että Atlantilla muodostavien alueiden potentiaalia ja kokemusta, sillä nämä alueet ovat ensisijainen silta kaikkia osapuolia hyödyttävien suhteiden kehittämiseksi unionin ulkopuolisten maiden kanssa.

34. painottaa tarvetta vahvistaa paikallisyhteisöjä erityisesti Libyassa Eurooppa-neuvoston jäsenten antaman muuttoliikkeen ulkoisia näkökohtia käsittelevän Maltaan julistuksen⁽⁴⁾ mukaisesti ja kannattaa näin ollen Nikosian aloitteen kaltaisia hankkeita. Komitea kehottaa Euroopan ulkosuhdehallintoa ja Euroopan komissiota selvittämään yhteistyössä AK:n sekä paikallis- ja alueviranomaisia edustavien järjestöjen kanssa mahdollisuuksia toteuttaa vastaavanlaisia hankkeita myös muissa maissa.

35. katsoo Nikosian aloitteella olevan lisäarvoa Libyan kuntia tukevana valmiuksien kehittämishankkeena, joka toteutetaan yhteistyössä Euroopan paikallis- ja alueviranomaisten kanssa Euroopan komission rahoitustuella. Komitea toteaa, että aloitetta on lujitettava niin, että siihen kuuluvat toimenpiteet olisivat tehokkaampia ja tuloksetkaampia. Samalla on kuitenkin seurattava Libyan monimutkaista legitimititeetitilannetta, ja kaikki poliittiset vaikutukset on otettava huomioon.

36. ottaa huomioon, että paikallisviranomaisten kapasiteetti keskisen Välimeren reitillä ei ole kunnolla kehittynyt. Haaste on vieläkin monimutkaisempi, kun pyritään vastaamaan eriäviin tarpeisiin etenkin taloudellisesti hauraassa tilanteessa. Paikallisviranomaisilla täytyy olla välineet eri muuttajaryhmien ja erityisesti ilman huoltajaa olevien lasten ja nuorten sekä naisten kiireellisimpien tarpeiden määrittämiseen.

37. korostaa tarvetta kiinnittää enemmän huomiota lastensuojeluun. Keskisen Välimeren reitillä on viimeisten kolmen kuukauden aikana kuollut ennätyksellisen paljon pakolaisia ja muuttajia, ja heistä arviolta 190 on ollut lapsia. Komitea yhtyy UNICEFin EU:lle ja sen jäsenvaltioille osoittamaan vetoamukseen sitoutua pakolais- ja muuttajalasten ja erityisesti ilman huoltajaa olevien lasten suojelemiseen hyväksikäytöltä, väkivallalta ja kauppaamiselta vahvistamalla lastensuojeluohjelmia Libyassa.

38. täsmentää, että EU:n tuki paikallisviranomaisten valmiuksien kehittämiseen ei kata vain paikallisviranomaisten teknisten valmiuksien parantamista vaan myös huolehtimisen perustarpeiden täyttämistä ja palvelujen tosiasiallisesta tarjoamisesta. On olemassa empiristä näyttöä siitä, että sosiaalipalvelujen ja julkishyödykkeiden hajautettu hallinnointi tuo parhaan mahdollisen vastineen rahalle kehittämistyön suunnittelussa ja toteuttamisessa.

39. kannattaa hajauttamis- ja paikallishallinto-ohjelmien tukemista kansallisten köyhyysvähentämisstrategioiden tapaan.

⁽³⁾ CdR 9/2012 fin, lausunto ”Maahanmuutto ja liikkuvuus – kokonaisvaltainen lähestymistapa”, esittelijä Nichi Vendola (IT, PES).

⁽⁴⁾ <http://www.consilium.europa.eu/fi/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

40. korostaa, että johdonmukaisuus ja vuorovaikutus kansallisen muuttopolitiikan ja paikallisten aloitteiden välillä tarjottaessa palveluja ja suojelua muuttajille ja tuettaessa heidän sosiaalista osallisuuttaan, jos he ovat oikeutettuja kansainväliseen suojeluun, on asia, johon pitäisi kiinnittää enemmän huomiota. Paikallisviranomaiset tarvitsevat valtuudet ja resurssit vähintään siihen, että ne voivat vastata asianmukaisesti muuttajien tarpeisiin toimivaltaansa kuuluvissa yhteisöissä. Ihanteellisesti niiden tulisi voida toimia sellaisessa yleisessä poliittisessa ilmapölyssä, jossa suositaan osallistavaa lähestymistapaa, mikäli edellytykset tähän ovat olemassa.

41. toteaa, että Libya on ollut poliittisessa ja sosiaalisessa myllerryksessä viimeisten kuuden vuoden ajan arabikevään tapahtumien jälkeen ja niiden johdosta. Yleinen kriisi, joka on jatkunut Libyassa vuodesta 2014, on aiheuttanut täydellisen kaaoksen ja heikentänyt jyrkästi elinoloja kaikkialla maassa. Valtiovallan lähes täydellisen puuttumisen ja kunnanvaltuustojen hyvin rajallisten resurssien aiheuttama institutionaalinen heikkous on suuri este vakaudelle ja kehitykselle. Samaan aikaan maa on kuitenkin päättänyt toteuttaa uudistuksia ja ottaa käyttöön hajautetun hallintojärjestelmän. Tähän liittyen Libya antoi vuonna 2012 (paikallishallintoa koskevan) lain N:o 59, joka maan epävakaudesta huolimatta toimii edelleen kaikkien Libyan puolueiden viitekehystenä niiden poliittisesta suuntauksesta riippumatta.

42. korostaa, että monet nuoret Libyan kaupungeissa ovat lähteneet mukaan ”muuttobisnekseen”, sillä se on hyvin tuottoisa tulonlähde. Nuoria, jotka ovat osallistuneet aseellisiin selkkauksiin ja puolisoitaalliseen toimintaan, on erityisen vaikeaa integroida. Perinteisillä yhteiskunnan organisaatioilla (heimot, perheet, koulut ja instituutiot) on vaikeuksia nuorten kanssa. Huumeet ja rikollisuus ovat yleisiä. Erityisen nuorisopolitiikan puuttuminen pahentaa nuorten tilannetta.

43. korostaa, että kunnat Libyassa mutta myös muissa Välimeren reitin maissa voivat olla tärkeässä roolissa. Paikallisasiosta vastaavina institutionaalisina ja legitiimeinä tahoina niiltä voidaan odottaa tärkeää vakauttamispanosta. Paikallisen talouden kehittäminen, koordinointi turvallisuustahojen kanssa ja tehokas nuoriso- ja muuttopolitiikka ovat tämän roolin lähtökohtia. Paikallisviranomaiset tarvitsevat kuitenkin paljon apua voidakseen kantaa tällaisen vastuun.

44. kannattaa ohjelmia, joilla edistetään Libyan ja muiden keskisen Välimeren reitillä sijaitsevien maiden paikallishallinnon vahvistamista, voimaannuttamista ja tehostamista keskittymällä paikallishallinnon kolmeen osa-alueeseen: hallintoon, palvelujen tarjoamiseen ja osallistumiseen. Olisi myös ponnisteltava paikallisten talousnäkömyönteiden, sosiaalisen elämän ja korkeasti koulutettujen nuorten poliittisen osallisuuden parantamiseksi sisämaan maaseutualueilla, kaupungeissa ja kylissä radikalisoitumiseen ja muuttoilmiöön johtavien tekijöiden lieventämiseksi.

45. korostaa, että paikallistasolla olisi mahdollista luoda nostetta hallinnon parantamiseksi huolimatta paikallishallinnon tämänhetkisestä tosiasiallisesta kapasiteettivajeesta, ja tuo painokkaasti esiin välttämättömän tarpeen tukea paikallishallintoa, sillä se väistämättä edistäisi vakautta ja loisi edellytykset tulevalle jälleenrakentamiselle, mitä ilman tehokas ja kestäväpohjainen muuttoliikkeen hallinta ei ole mahdollista Libyassa.

46. korostaa naisten osallistumisen ja nuorten sitoutumisen tärkeyttä. Tämän tulisi olla edelleen keskeinen osa erilaisia tukitoimintoja erityisesti aktiivisten kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja riippumattomien poliitikkojen osallistamisen kautta.

47. painottaa, että kohdennetut tavoitteet vähentää muuttoliikkeen, pakkomuuton ja levottomuuksien eri muotojen kielteisiä vaikutuksia siten, että lisätään maaseutualueiden taloudellista houkuttelevuutta ja toimia kuntien tukemiseksi niiden uusilla toimivalta-aloilla hajauttamistoimenpiteiden kanssa samansuuntaisesti, tuovat lisäarvoa.

48. tunnustaa, että tragedian juuret ovat alkuperämaissa, eivät merellä. Komitea kannustaakin EU:ta edistämään paikallista talouskehitystä keskisen Välimeren reitillä sijaitsevilla maissa tukemalla kuntien roolia paikallisen kehityksen edistäjinä ja mahdollistamalla nuorten ja naisten osallistuminen paikallisasioiden hoitoon ja sosioekonomiseen toimintaan.

49. tarjoaa tukeaan EU:n muuttopolitiikan suunnitteluun ja toteutukseen muun muassa Euro-Välimeri-alueen alue- ja paikallisedustajien kokouksen (ARLEM) kokemuksen ja asiantuntemuksen pohjalta.

Bryssel 12. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Kansainvälinen valtamerten hallinnointi: EU:n panos vastuulliseen valtamerten hoitoon”

(2017/C 342/05)

Esittelijä: Anthony Gerard BUCHANAN (UK, EA), East Renfrewshiren (Skotlanti) piirihallintoaluevaltuuston jäsen

Viiteasiakirja: Yhteinen tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja Euroopan alueiden komitealle – Kansainvälinen valtamerten hallinnointi: EU:n panos vastuulliseen valtamerten hoitoon

JOIN(2016) 49 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

1. suhtautuu myönteisesti valtamerten hallinnointia koskevaan yhteiseen tiedonantoon, jonka Euroopan komissio ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkea edustaja antoivat 10. marraskuuta 2016.
2. kannattaa ehdotettuja toimia valtamerten turvallisuuden, puhtauden ja kestävä hoidon varmistamiseksi.
3. kannattaa tavoitetta varmistaa, että EU on vahva maailmanlaajuinen toimija, joka kykenee laatimaan toimintaohjelman valtamerten hallinnoinnin parantamiseksi monialaisen, sääntöihin perustuvan kansainvälisen lähestymistavan pohjalta. Tämän EU:n aloitteen lopullisena tavoitteena on saada aikaan meriin liittyvässä toiminnassa sovellettavien sosiaalisten, taloudellisten ja ympäristöön liittyvien olosuhteiden kansainvälinen standardi eli tasapuoliset toimintaedellytykset, joiden avulla voidaan varmistaa valtamerten kestävyys ja vahvistaa niillä toimintaa harjoittavien eurooppalaisten toimijoiden kilpailukykyä.
4. kannattaa varauksetta neuvoston äskettäisiä päätelmiä⁽¹⁾, joissa kehoitetaan luomaan entistä johdonmukaisempi toimintamalli valtamerten hallinnoinnin sisäisten ja ulkoisten näkökohtien välille sekä lisäämään synergioita EU-, jäsenvaltio- ja aluetason strategioiden kesken.
5. muistuttaa muun muassa aiemmista lausunnoistaan, jotka on annettu komission tiedonannosta ”Kohti yhdenmukaista meripolitiikkaa”⁽²⁾, merten aluesuunnittelusta ja rannikkoalueiden yhdenmukaistamista käytöstä ja hoidosta⁽³⁾, valtamerienergian mahdollisuuksien kehittämisestä⁽⁴⁾ ja meriympäristön suojelun parantamisesta⁽⁵⁾.
6. painottaa Euroopan unionin johtavaa roolia sellaisessa meriasioiden hallinnoinnissa, jossa tavoitteena on huolehtia siitä, että Euroopan rannikoilla ja merillä on käytettävissä maailman kattavin toimintapolitiittinen ja sääntelyjärjestelmä, jossa tunnustetaan paikallis- ja alueviranomaisien, rannikkoyhteisöjen sekä taloudellisten ja yhteiskunnallisten toimijoiden roolin varmistamisessa, että taloudelliset, ympäristöön liittyvät, ilmastolliset ja sosiaaliset tekijät otetaan asianmukaisesti huomioon kokonaisvaltaisen ja monitasoisen hallintomallin puitteissa.
7. katsoo kuitenkin, että valtamerten hallinnointiin vaikuttaa niin sanottu yhteismaan ongelma (tragedy of the commons). Vaikka on olemassa joukko yleisiä maailmanlaajuisia tai merikohtaisia sopimuksia, kuten YK:n merioikeusyleissopimus (UNCLOS), ja erityisiä, etenkin Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) puitteissa solmittuja sopimuksia, alalla on havaittavissa huomattavaa hajanaisuutta. Tässä tilanteessa EU:n roolina on sekä näyttää esimerkkiä että tarjota kannustimia, jotta EU:n ulkopuoliset kumppanit jäljittelisivät EU:n meripolitiikassa sovellettavia tiukkoja vaatimuksia. Tällaisia kannustimia, esimerkiksi valmiuksien kehittämistoimia, voitaisiin kenties sisällyttää kansainvälisiin kauppaj- ja kehitysohjelmiasoihin, joita EU neuvottelee kolmansien maiden kanssa.

⁽¹⁾ Neuvoston päätelmät, 3. huhtikuuta 2017.

⁽²⁾ Esittelijä: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Esittelijä: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Esittelijä: Rhodri Glyn Thomas, CdR 01693/2015.

⁽⁵⁾ Esittelijä: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014.

8. toteaa, että EU:lla ja jäsenvaltioilla on rinnakkaista toimivaltaa kansainvälisten suhteiden alalla, meriin liittyvät kysymykset mukaan luettuina. Tämä edellyttää tiivistä koordinoitua hallintotasojen välillä ja sen varmistamista, että EU:n ja jäsenvaltioiden kannat kansainvälisillä foorumeilla perustuvat alueellisten vaikutusten arviointiin niin, että toimivaltaisten paikallis- ja alueviranomaisten intressit otetaan niissä täysimääräisesti huomioon.

9. korostaa, että monilla valtamerten hallinnointiin liittyvillä kysymyksillä on väistämättä paikallista merkitystä, kun ajatellaan resurssien hyödyntämistä, taloudellista hyötyä rannikkoalueiden, kalastusyhteisöjen ja satamien kannalta tai ympäristövaikutuksia Euroopan rannikoilla ja merillä. Ympäristö- ja ilmastopoliittikka ja valtameriä koskevat taloudelliset päätökset muualla maailmassa vaikuttavat EU:n paikallis- ja alueviranomaisiin. Tämän vuoksi tarvitaan huomattavia investointeja merten aluesuunnitteluun sekä paikallis- ja alueviranomaisten tukemiseen.

10. korostaa, että meripoliittikka on suoraan yhteydessä rannikkoalueiden talous-, ympäristö- ja aluesuunnittelupoliittikkaan. Paikallis- ja alueviranomaisten tapa hoitaa rannikkoalueiden politiikkaa vaikuttaa avomerialueisiin suoraan. Avomerellä tapahtuva toiminta on usein nähty helppona ratkaisuna sellaisen toiminnan yhteydessä, jota rannikolla vastustetaan. Näin on esimerkiksi tuulipuistojen kohdalla.

11. tähdentää, että paikallis- ja alueviranomaisilla on toimivaltaa ja myönteisiä kokemuksia hallinnoinnista useilla eri aloilla, kuten kalastuksessa, äyriäisten pyynnissä ja vesiviljelyssä, (esim. tehottomille kalastuslaivastoille myönnettävissä) tuissa, talous- ja ympäristöpoliittisissa toimenpiteissä (esim. merten roskaantumisen) ja tarkastustehtävissä (esimerkiksi alusten tarkastus), joilla on myönteisiä tai kielteisiä vaikutuksia muilla alueilla EU:n ulkopuolella. Usein paikallis- ja alueviranomaiset ovat myös osa satamaviranomaistahoja.

12. muistuttaa AK:n⁽⁶⁾ ja OECD:n⁽⁷⁾ viimeaikaisesta, meri- ja siniseen talouteen liittyvästä tutkimustyöstä. Komitea toteaa paremman sääntelyn agendan mukaisesti, että etukäteen tehtävät vaikutustenarvioinnit, myös alueellisten vaikutusten arvioinnit, ovat välttämättömiä kaikkien eri alojen mahdollisesti aiheuttamien uhkien, mahdollisten lieventämistoimenpiteiden ja odotettavissa olevien sosioekonomisten seurausten kartoittamiseksi ennen uuden lainsäädännön antamista, luonnonvarojen uusien hyödyntämistekniikoiden sallimista ja uusien merellisten suojelualueiden määrittämistä.

13. muistuttaa uusista YK:n määrittämistä kestävästä kehityksen tavoitteista, jotka EU:n ja YK:n kaikki jäsenvaltiot ovat hyväksyneet. Valtamerten hallinnointi koskee kestävästä kehityksen tavoitetta 14 (vedenalainen elämä), tavoitetta 13 (ilmastotoimet) ja myös tavoitetta 11 (kestävät kaupungit ja yhteisöt). Komitea suhtautuu myönteisesti komission suunnitelmaan ottaa nämä tavoitteet huomioon EU:n eri politiikoissa⁽⁸⁾, sillä se voisi tarjota hyvän lähtökohdan sellaisen yhteisymmärryksen rakentamiseen kansainvälisellä tasolla, jossa mennään kestäväpohjaista valtamerten hallinnointia koskevia alakohtaisia ratkaisuja pidemmälle.

14. katsoo sitä vastoin, että valtameristä peräisin olevia tavaroita ja hyödykkeitä olisi voitava tuoda kolmansista maista EU:n sisämarkkinoille vain sillä ehdolla, että kyseiset maat siirtyvät asteittain lähemmäksi EU:n soveltamia tiukempia normeja, esimerkiksi saaliiden poisheittämisen kieltämistä merellä.

15. katsoo, että yhteisessä tiedonannossa määritellyt kolme ensisijaista aihealuetta, jotka on jaettu 14 toimeen, muodostavat asianmukaisen perustan valtamerten hallinnointiin liittyvien lisätoimenpiteiden toteuttamiseksi EU:n ja kansainvälisellä tasolla. Vaikka tiedonannossa käsitellään ensisijaisesti meripoliittikan kansainvälistä osa-aluetta, siihen sisältyy myös paikallinen ja alueellinen ulottuvuus sekä toimivallan ja suoran alueellisen vaikutuksen että erikoistumisasteen ja valtameristä riippuvuuden osalta.

Ensisijainen aihealue 1: Parannetaan kansainvälistä valtamerten hallinnointikehystä

16. toteaa siltä osin kuin kyse on **toimesta 1**, joka koskee kansainvälisen valtamerten hallinnointikehysten puutteiden korjaamista oikeudellisten puitteiden parantamiseksi ja tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi, että kansainvälisellä tasolla on jo olemassa kattava oikeudellinen kehys, joka käsittää merirajat, merenkulun, saaristojen aseman ja kauttakulkujärjestelyt, talousvyöhykkeet, mannerjalustaa koskevan lainkäyttövallan, syvänmerenpohjan kaivos-

⁽⁶⁾ Alexander Charalambous ym., Developing Blue economy through better methodology for assessment on local and regional level, alueiden komitea, 2016. http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/order%206203_Blue%20Economy_form_WEB.pdf

⁽⁷⁾ The Ocean Economy in 2030, OECD, 2016. <http://www.oecd.org/futures/oceaneconomy.htm>

⁽⁸⁾ COM(2016) 740 final.

toiminnan, luonnonvarojen käyttöä koskevat järjestelyt, meriympäristön suojelun, tieteellisen tutkimuksen ja riitojen ratkaisun. Komitea muistuttaa asiaan liittyen siitä, että nykyiset hallinnolliset rajat sekä eurooppalaisten paikallis- ja alueyhteisöjen kulttuuriset ja perinteiset erityispiirteet olisi otettava huomioon valtamerten hallinnointia käsittelevän politiikan laatimiseksi.

17. katsoo, että EU:n politiikka kalastuksen sääntelyyn, merten aluesuunnitteluun ja makroaluestrategioihin liittyvissä asioissa on jo määrätietoista. Kaavoitus on joissakin jäsenvaltioissa tärkeä paikallisen maa- ja vesialuesuunnittelun poliittinen väline. Paikallisviranomaiset vastaavat jo nyt rannikkoalueita ja aluevesiä koskevasta suunnittelusta. Euroopan komission ehdottamat hallinnointitavat tai oikeudelliset puitteet eivät saa haitata kaavoituksen hyödyntämistä strategisena välineenä. Suurimpana ongelmana EU:n tasolla ja erityisesti maailmanlaajuisesti on valvonnan ja tehokkaan täytäntöönpanon puute. Näyttämällä esimerkkiä EU kykenee näin ollen esittämään vaatimuksia vastavuoroisuudesta ja tarjoamaan kannustimia neuvotellessaan uusista kansainvälisistä säännöistä kolmansien osapuolten ja järjestöjen kanssa. Tämä maailmanlaajuinen aloite näiden sääntöjen täytäntöönpanon varmistamiseksi on tarpeen, jotta voidaan varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset kaikille maille, alueille ja taloudellisille toimijoille.

18. on **toimen 2** osalta yhtä mieltä siitä, että alueellisen kalastuksenhoidon ja kalastusyhteistyön edistäminen keskeisillä valtamerialueilla alueellisten hallinnoinnin puutteiden korjaamiseksi parantaa EU:n kalastusalan asemaa ja auttaa muita täyttämään EU:ssa voimassa olevat tiukat normit.

19. on huolissaan siitä, että merenpohjan kaivostointia koskevat komission ohjeet saattaisivat viedä huomiota pois EU:n resurssitehokkuussuunnitelmista, etenkin kun teknologiaa luonnonvarojen hyödyntämiseksi ei ole testattu ja se saattaa vahingoittaa luonnonympäristöä. AK kehottaa koordinoimaan jäsenvaltioiden neuvotteluja Kansainvälisessä merenpohja-järjestössä (ISA).

20. suosittelee tähän viitaten, että EU pyrki kampanjoimien ja kannustinten avulla siihen, että muut maat ja organisaatiot ottaisivat käyttöön eurooppalaisen keltaisten ja punaisten korttien järjestelmän mallina siitä, miten puuttua laittomaan, ilmoittamattomaan ja sääntelemättömään kalastukseen maailmanlaajuisesti, mustien listojen laatiminen ja sääntöjen noudattamatta jättämisen johdosta määrättävät vientikiellot mukaan luettuina. Lisäksi komitea kehottaa nopeuttamaan nykyisiä suunnitelmia sähköisen välineen soveltamisesta saalistodistusten hallinnoinnissa. Tällaisiin toimenpitein tuettaisiin alaa niillä alueille, missä asetettuja säännöksiä ja määräyksiä sovelletaan tiukasti.

21. katsoo, että **toimi 3**, jossa tähdätään kansainvälisten organisaatioiden välisen koordinoimien ja yhteistyön parantamiseen sekä valtamerikumppanuuksien perustamiseen valtamerten hoitoa varten, hyödyttää alueellisia meriliikenteen keskuksia entistä parempien kansainvälisten yhteyksien ansiosta.

22. katsoo, että paikallisilla ja alueellisilla kilpailukyky- ja huippuosaamiskeskittymillä voi olla tärkeä rooli etenkin alueille, joilla on vahva merellinen ulottuvuus, ja syrjäisimmillä alueille. Niitä on tuettava taloudellisesti EU:n työskentelyä valtamerten hallinnoinnin alalla tukevien kansainvälisten tutkimusryhmien ja teknologian siirron foorumien kehittämisessä.

23. vastustaa ajatusta kokonaan uusien kansainvälisten sääntöjen ja organisaatioiden luomisesta. Komitea on samaa mieltä komission kanssa siitä, että on järkevämpää parantaa nykyistä hallinnointi- ja täytäntöönpanojärjestelmää kiinnittämällä huomiota tehottomuuksiin ja lisäämällä kansainvälistä koordinoimien. Ennen uusien toimenpiteiden käynnistämistä tietyllä alalla (esim. öljynetsintä) onkin tärkeää varmistaa, että kerrannaisvaikutukset muilla politiikanaloilla ja sektoreilla (esim. kalastus) ymmärretään kunnolla.

24. suosittelee siltä osin kuin kyse on luonnon monimuotoisuuden hallinnoinnista kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla alueille, että EU parantaa koordinoimien EMSA:n⁽⁹⁾ ja Euroopan kalastusvalvontaviraston (EFCA) kanssa ja ottaa Euroopan alueet tiiviisti mukaan koordinoimien ja Euroopan lähialueiden kuulemiseen.

25. katsoo, että valtamerten hallinnointi on osa EU:n monitasoisesta hallintoa ja vaatii näin ollen kansallisten ja EU:n resurssien yhdistämistä valmiuksien kehittämistä, tarkastustoimintaa, täytäntöönpanon valvontaa, pelotevaikutuksen

⁽⁹⁾ Euroopan meriturvallisuusvirasto (<http://www.emsa.europa.eu/>).

aikaansaamista ja kaikkien nykyistä oikeudellista kehystä rikkovien tahojen syytteenpanoa varten. Tämä edellyttää toimivaltaisten paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista valmiuksien kehittämistä koskevaan **toimeen 4**, sillä tämä hyödyttää suoraan rannikko- ja merialueita monissa teknisissä ja hallinnollisissa näkökohdissa.

26. korostaa, että **toimella 5**, joka koskee merten ja valtamerten turvallisuuden takaamista, on merenkulkijoiden, yritysten ja satamaoperaattoreiden kannalta ratkaiseva merkitys ja että se keskeinen tekijä pakkotyön ja ihmiskaupan torjunnassa. EU:n olisi jatkossakin oltava tämän alan johtava lainkäyttövaltaa omaava taho, jolla on kattavin merten ja satamien turvallisuutta koskeva oikeudellinen kehys, ja käytettävä merkittävää kansainvälistä vaikutusvaltaansa kannustaakseen vastavuoroisiin järjestelyihin maailman muissa osissa.

27. katsoo, että kansallisten viranomaisten ja Euroopan raja- ja merivartiostojen (Frontex), EMSAn ja EFCAn välisen yhteistyön on johdettava yhteisten merivalvontavalmiuksien luomiseen siten, että EU tarjoaa tarvittaessa nykyaikaisia aluksia ja uusinta teknologiaa valvonnan tehokasta toteuttamista varten.

Ensisijainen aihealue 2: Valtameriin ja meriin kohdistuvan paineen vähentäminen ja edellytysten luominen kestäväälle siniselle taloudelle

28. katsoo **toimen 6** osalta, että on ehdottomasti pantava täytäntöön COP21-kokouksessa Pariisissa solmittu YK:n ilmastopöytäkirja, jotta voidaan lieventää ilmastomuutoksen haitallisia vaikutuksia valtameriin, rannikkoalueisiin ja ekosysteemeihin ja vaikuttaa maapallon lämpenemisestä ja valtamerten pinnan noususta aiheutuviin tuleviin kustannuksiin. Maailmanlaajuiset ilmastotavoitteet edellyttävät paikallisia mukauttamistoimenpiteitä, sillä valtaosa ilmastovaihtelusta on luonteeltaan paikallisia. Alue- ja paikallisviranomaisilla onkin – kuten alueiden komitea on äskettäin todennut⁽¹⁰⁾ – ratkaisevan tärkeä rooli valmisteltaessa ja pantaessa täytäntöön kansallisia, EU:n ja kansainvälisiä sopeutumiskehyksiä, joissa käsitellään ilmastomuutoksen seurauksia maailman valtamerten kannalta. Tähän tarvitaan erityisvalmiuksia ja rahoitustukea kaikille alueille, mukaan lukien syrjäisimmät alueet, joilla on strateginen sijainti Atlantilla ja Intian valtamerellä sekä Karibianmerellä. Lisäksi Pariisin sopimuksen noudattamiseksi on ehdottomasti paitsi otettava käyttöön toimenpiteitä ilmastomuutokseen sopeutumiseksi merialueiden hallinnoinnissa myös luovuttava merkittävästä osasta maan alla sijaitsevista fossiilista polttoaineista. Näin ollen komitea katsoo, että toimeksi 6 on johdonmukaisuuden vuoksi vahvistettava sisällyttämällä siihen toimenpiteitä uuden öljynetsintätoiminnan estämiseksi Euroopan herkillä merialueilla.

29. korostaa, että **toimi 7**, joka koskee laittoman kalastuksen torjuntaa ja valtameriin perustuvien ruokavarojen kestäväen kehityksen mukaisen hoidon tehostamista maailmanlaajuisesti, hyödyttää suoraan EU:n kalastusalaa. Tämä edellyttää, että vahvistetaan nykyisiä alueellisia kalastuksenhoitojärjestöjä ja varmistetaan niiden täysi toimintakyky ja että parannetaan Euroopan komission valtuuksia neuvotella alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen kanssa ja tukea niitä.

30. on **toimen 8** mukaisesti samaa mieltä siitä, että ympäristöä EU:ssa ja kolmansissa maissa vahingoittavat kalastustuet olisi lakkautettava vaiheittain. On määriteltävä asianmukaisia kannustimia ja lieventäviä toimenpiteitä, jotta varmistetaan kalastuksesta erittäin riippuvaisten yhteisöjen elinkelpoisuus sekä EU:ssa että muualla.

31. katsoo, että merten roskaantumista ja ”muovimeren” torjuntaa koskeva **toimi 9** on yksi tämän ehdotuksen tärkeimmistä aloitteista. Se hyödyttää suoraan matkailu- ja kalastusalaa. Mikäli ihmiskunta jatkaa muovin levittämistä luontoon samaa tahtia kuin nyt, on meressä vuonna 2050 enemmän muovia kuin kaloja. Paikallis- ja alueviranomaiset voivat nykyisine jätehuolto- ja jätteiden syntyminen ehkäisemistä koskevine toimivaltuuksineen vaikuttaa asiaan ratkaisevasti. Paikallisviranomaisilla on keskeinen rooli, sillä niillä on edellytykset tuottaa energiaa talteen korjatun muovin poltolla. EU:ssa viedään vielä nykyäänkin 28 prosenttia jätteistä kaatopaikalle. Tehokas EU:n ekologinen kehys roskaantumisen ehkäisemiseksi, mukaan lukien mikromuovin mahdollinen kieltäminen unionissa, edellyttää asianmukaista täytäntöönpanoa paikallis- ja aluetasolla ja jatkuvaa investoimista puhtaampiin teknologioihin sekä merten roskaantumisen ehkäisemiseen tähtäävien räätälöityjen paikallisten ja alueellisten toimintapolitiikkojen kehittämistä. Tässä yhteydessä olisi myös jatkettava etenemistä kohti yhteistä järjestelmää paitsi satamien vastaanottolaitteiden myös aluksella syntyvästä jätteestä ja lastijäämistä perittävien maksujen osalta, jotta jätteitä ja jäämiä ei purettaisi ennen aluksen ankkuroitumista satamaan. Vaikka Euroopan alueet ja paikallisyhteisöt kuuluvat suurimpiin merten roskaantumisen ja muovimeren aiheuttajiin, ne kärsivät myös roskista, jotka ovat peräisin EU:n ulkopuolelta, joten kansainvälinen yhteistyö on olennaisen tärkeää.

32. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission aloitteeseen torjua valtamerten pilaantumista ja erityisesti merten roskaantumista mutta toteaa, että tämä on vasta ensimmäinen askel kohti nykyistä puhtaampia valtameriä ja että EU ja jäsenvaltiot voivat näyttää esimerkkiä ottamalla käyttöön yhteisen suunnitelman, jotta ammusten, kemiallisten aineiden ja

⁽¹⁰⁾ Esittelijä: Sirpa Hertell, CdR 2430/2016.

ydinmateriaalin kaltaiset haitalliset aineet saadaan lopulta poistettua meristä. Komitea korostaakin tässä yhteydessä sellaisten kokeiluhankkeiden merkitystä, joiden avulla voidaan kehittää ja tuoda esiin EU:n valmiuksia, teknologioita ja sitoutumista rauhaan. Tällaiset hankkeet voivat johtaa teknologia- ja osaamisvientiin, jota kolmannet maat ja järjestöt voivat hyödyntää kannustimena vastaavanlaisten toimenpiteiden toteuttamiseksi muualla.

33. katsoo, että tällainen valtamerten pilaantumista koskeva yhteinen suunnitelma voi lisäksi tuoda konkreettista hyötyä merellisille alueille ja yhteisöille paitsi suoraan osaamisen, asiantuntemuksen ja parantuneiden pelastuspalveluvalmiuksien muodossa, kun on kyse etsintä-, pelastus- ja elvytystoimista, myös yleisemmin matkailu- ja kalastusalan tulojen kasvun, laajemman taloudellisen kehityksen sekä aiempaa puhtaamman ympäristön ja terveyteen liittyvien hyötyjen muodossa ei vain EU:n rannikkoalueilla vaan myös lähialueilla ja koko valtamerten ekosysteemissä.

34. toteaa, että **toimi 10**, joka koskee merten aluesuunnittelun edistämistä globaalilla tasolla, Unescon hallitusten välisen merentutkimustoimikunnan mahdolliset merten aluesuunnittelua koskevat kansainväliset ohjeet mukaan lukien, on sopusoinnussa AK:n aiempien lausuntojen kanssa, joissa korostetaan EU:n edistynyttä merten aluesuunnittelupolitiikkaa ja paikallis- ja alueviranomaisten panosta. Lisäksi EU:ssa toimiville yrityksille tarjoutuu tässä yhteydessä tilaisuus tarjota asiaan liittyviä palveluja ja tuotteita kaikkialla maailmassa.

35. kannattaa tähän liittyen **toimea 11**, jossa pyritään saavuttamaan kymmenen prosentin meri- ja rannikkoalan suojelua koskeva maailmanlaajuinen tavoite ja hoitamaan ja valvomaan suojeltuja merialueita tehokkaasti ja siten käytännössä perustamaan "valtamერიpuistoja". Nykyiset tutkimukset vastaavanlaisista hankkeista Australiassa osoittavat, että tästä hyötyvät matkailu- ja kalastusala naapurialueilla, mikä voidaan toistaa muualla, myös osissa Euroopan rannikkoa. Komitea korostaa tässä yhteydessä, että on tärkeää osallistaa paikalliset sidosryhmät ja parantaa niiden vaikutusmahdollisuuksia määrittäessä ja hallinnoitaessa suojeltuja merialueita. Suojellut merialueet, joita varten on osoitettu liian pienet resurssit, tai saatavilla olevien tieteellisten tietojen vähäisyys, voivatkin olla merkittävä este kestäväpohjaiselle talouskehitykselle, kun kyse on esimerkiksi merienergiasta ja satamista.

Ensisijainen aihealue 3: Kansainvälisen merentutkimuksen vahvistaminen ja sen kautta saatavien tietojen parantaminen

36. katsoo **toimen 12** osalta, että yhtenäinen EU:n strategia valtamerten havainnointia, kansallisia kalastustietoja ja meriin liittyvää laskentaa varten edistää tietopalveluja ja havainnointia. Onkin yhdistettävä nykyiset valtamerten ja merenpohjan kartoitukseen tarkoitetut EU:n ja kansainväliset foorumit, kuten EMODnet ja valtamerten havainnointiohjelma Copernicus, ja niistä on tehtävä yhteentoimivia. Lisäksi olisi edistettävä IPBES:n (maailmanlaajuinen foorumi ja hallitustenvälinen elin, joka on avoin kaikille YK:n jäsenvaltioille ja joka pyrkii vahvistamaan tieteen, politiikan ja paikallisen tietämyksen välistä yhteyttä biologiseen monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalveluihin liittyvässä päätöksenteossa) kaltaisia aloitteita, muun muassa sellaisten uusien välineiden kehittämistä kuin pohjoinen IPBES, EU MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services (ekosysteemien ja ekosysteemipalvelujen kartoitus ja arviointi)) ja Esmeralda (ekosysteemipalveluiden kartoituksen parantaminen politiikkojen laadintaa ja päätöksentekoa varten).

37. katsoo, että erilaisten nykyisten ja tulevien tietokantojen yhdistäminen johtaa siihen, että syntyy monialaista meriosaamista ja -tietoa, jota voidaan hyödyntää lukuisilla eri aloilla, kuten ympäristönsuojelussa, kalastus- ja vesiviljelyalalla, katastrofiavussa, ensivaiheen toimissa ja pelastuspalveluissa, rajavalvonnassa ja muuttoliikkeen valvonnassa sekä liikenteessä. Komitea ei näe tarvetta uusien tietokantojen luomiselle, vaan katsoo, että jo olemassa olevia tietokantoja voidaan koordinoita, jotta niistä on hyötyä jäsenvaltioille.

38. korostaa, että meriosaamista ja valtamerten kartoitusta koskevien yhteensopivien, kattavien ja keskenään limittyvien tietokantojen luominen ja tietojen kerääminen edellyttää, että synergiaetuja paitsi EU:n eri toimielinten ja toimivaltaisten kansallisten elinten välillä mutta myös muiden jäsenvaltioiden ja kansainvälisten organisaatioiden välillä lisätään, sillä yhteisten tietojen tulee olla lähtökohta yhteisten, valtameriä koskevien ratkaisujen kehittämiseksi.

39. korostaa, että meriosaamisen ei pitä olla vain julkiselle sektorille kuuluva asia. Yksityisellä sektorilla, kalastusalan ja merirahtikuljetusalan yrityksillä sekä laivanrakennus-, televiestintä- ja bioteknologia-alan yrityksillä ja merenalaisia öljy- ja kaasuesiintymiä etsivillä yrityksillä voi olla ratkaiseva rooli sellaisten ympäristötietojen kokoamisessa ja jakamisessa, joita ne keräävät harjoittaessaan omaa toimintaansa merellä. EU:n ja muiden kansainvälisten elinten on tarjottava tähän kannustimia ja helpotettava tätä prosessia niin, ettei lisätä tarpeettomia rasitteita.

40. toistaa Euroopan komissiolle esittämänsä kehotuksen edistää julkisten ja yksityisten tahojen kumppanuuksien hyviä käytänteitä sinisen talouden alalla ⁽¹¹⁾. Edistämistoimissa olisi otettava huomioon pk-yritysten tarjoamat mahdollisuudet ja eräiden asiaankuuluvien kansallisten viranomaisten rajalliset hallinnolliset valmiudet.

41. korostaa, että monien valtameriin liittyvien haasteiden epäsymmetristen alueellisten vaikutusten vuoksi useita eri politiikanaloja koskevat merialan tiedot on saatettava paikallis- ja alueviranomaisten saataville siten, että niihin on helppo päästä käsiksi ja niiden käyttö on vaivatonta.

42. kehottaa sinistä kasvua käsittelevien aiempien lausuntojensa mukaisesti ⁽¹²⁾ lisäämään "siniseen" tutkimukseen ja innovointiin tehtäviä investointeja (**toimi 13**) ja painottaa tässä yhteydessä merenkulkijoiden ammatillista koulutusta ja osaamista, joita on kehitettävä tiiviissä yhteistyössä merielinkeinoalojen kanssa.

43. kannattaa kansainvälisen valtameriä koskevan tutkimuksen ja innovoinnin sekä alan tiedekumppanuuksien kehittämistä. Ne olisi suunniteltava tukemaan merialan tutkimukseen ja innovointiin investoivia alueita (**toimi 14**). Tässä yhteydessä EU:n politiikkoja ja ohjelmia, kuten Horisontti 2020 -puiteohjelmaa sekä EMKR:a, Life-ohjelmaa, Verkkojen Eurooppa -välinettä ja EAKR:a, voidaan hyödyntää valtamerien tutkimus- ja innovointikumppanuuksien kehittämiseksi myös kolmansien maiden kanssa.

44. katsoo, että sinisen kasvun strategialla voi tällä alalla olla merkittävä rooli, ja kehottaa käynnistämään strategisia aloitteita paikallis- ja aluetasolla, levittämään tietoa hyvistä käytänteistä ja onnistuneista hankkeista sekä soveltamaan niitä muilla alueilla keskittyen erityisesti meri- ja rannikkoalueiden toimintoja koskevaan tutkimukseen ja innovointiin.

Loppusuositukset

45. katsoo, että valtamerien hallinnointi vaikuttaa paikallis- ja alueviranomaisiin hyvin epäsymmetrisellä tavalla asettamalla haasteita, joihin niillä ei useinkaan ole valmiuksia vastata. Samanaikaisesti muutoksilla sääntelykehyksissä tai kalakantojen tai luonnonvarojen hyödyntämisessä muualla maailmassa voi olla suoria taloudellisia tai sosiaalisia vaikutuksia eurooppalaisiin rannikkoyhteisöihin ja alueisiin, jotka ovat merkittäväällä tavalla riippuvaisia valtameriin liittyvistä toiminnoista.

46. katsoo kuitenkin, että EU:n paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla aloitteellinen rooli niin, että ne ottavat käyttöön kestävyysajattelun mukaisia toimintapolitiikkoja liikakalastuksen ja merten pilaantumisen estämiseksi, edistävät EU:n monitasoista hallintoa ja toimivat sen puolesta, että EU ja jäsenvaltiot, joiden lainkäyttövaltaan kuuluu yli kymmenen prosenttia maailman valtameristä, näyttävät esimerkkiä kansainvälisissä valtameriin liittyvissä neuvotteluissa.

47. esittää nykyisen toimielinten välisen sopimuksen ja sääntelyn parantamista koskevan paketin mukaisesti, että komissio, neuvosto, parlamentti ja AK järjestävät yhdessä säännöllisesti valtamerien hallinnointia käsittelevään järjestelmälliseen vuoropuheluun kuuluvia tilaisuuksia kehittääkseen yhteisvoimin uusia meriin liittyviä poliittisia aloitteita, joihin EU:n asianomaisten rannikko- ja merialueiden ja -yhteisöjen, erityisesti saarten, eristyksissä olevien alueiden ja syrjäisimpien alueiden, edustajat tai heidän suoraan valtuuttamansa edustajat osallistuvat aktiivisesti. Tämä vuoropuhelu voisi kattaa erilaisia mereen liittyviä unionin makroalustrategioita koskevat olemassa olevat sidosryhmäfoorumit, ja siihen voisi osallistua myös alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen edustajia.

Bryssel 12. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ Esittelijä: Adam Banaszak, CdR 4835/2014.

⁽¹²⁾ Esittelijät: Adam Banaszak, CdR 2203/2012, CdR 4835/2014 ja Christophe Clergeau, CdR 6622/2016.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Ihmisten väliset ja pienimuotoiset hankkeet rajat ylittävän yhteistyön ohjelmissa”

(2017/C 342/06)

Esittelijä: Pavel BRANDA (CZ, ECR), Rádlon apulaiskunnanjohtaja

I. YLEISTÄ

1. Yli kolmannes EU:n kansalaisista asuu ja työskentelee Euroopan raja-alueilla. Nämä rajat vaikuttavat suoraan ja epäsuorasti heidän elämäänsä. Rajat ylittävä yhteistyö on osoittautunut tehokkaimmaksi välineeksi pyrittäessä voittamaan rajoista johtuvat esteet ja erottamiset, yhdentämään raja-alueet ja parantamaan raja-alueilla asuvien ihmisten elämänlaatua.
2. Euroopan alueellisella yhteistyöllä on merkittävä rooli poistettaessa rajaesteitä ja edistettäessä rajat ylittävää yhteistyötä. Vuosina 2014–2020 alueiden väliseen yhteistyöhön investoidaan yli 10 miljardia euroa, josta noin 6,6 miljardia euroa suunnataan rajat ylittävälle alueelle.
3. Interreg A -hankkeilla on saatu monien Euroopan kansalaisten kannalta aikaan useita konkreettisia tuloksia hyvin erilaisilla alueilla koko EU:ssa. Tärkeä ja menestyksenkäs rajat ylittävän yhteistyön väline⁽¹⁾ ovat ihmisten väliset ja pienimuotoiset hankkeet, joiden tarkoituksena on edistää raja-alueiden lähentymistä ja käynnistää ruohonjuuritaso yhteyksiä ihmisten kesken.
4. Ihmisten väliset ja pienimuotoiset hankkeet voidaan määritellä koon, keston ja sisällön perusteella. Pienimuotoiset hankkeet ovat kooltaan yleensä tavanomaisia suuria hankkeita pienempiä (esim. enintään 100 000 euroa⁽²⁾). Ne voivat myös olla kestoaltaan rajallisia, ja niiden päätarkoituksena on rahoittaa monilla eri aloilla sellaisia rajat ylittävän yhteistyön aloitteita, joilla on paikallinen vaikutus. Näin tuetaan EU:n ohjelmien keskeisiä temaattisia tavoitteita (mukaan luettuina luottamuksen rakentaminen, suotuisten perusedellytysten luominen, alhaalta ylöspäin suuntautuva lähestymistapa ja uusien kumppanuuksien käynnistäminen). Ihmisten väliset hankkeet ovat pienimuotoisia hankkeita, joissa keskitytään ensi sijassa yhteyksien edistämiseen ja ihmisten väliseen vuorovaikutukseen rajojen yli. Näillä hankkeilla on yleensä pienehkö budjetti, ja myös niiden kesto on rajallinen. Hankkeet toimivat pienemmällä maantieteellisellä alueella (yleensä Euroregio-tasolla), ja niiden toimintatavat ovat yleensä paikkakohtaisia.
5. Ihmisten välisiä ja pienimuotoisia hankkeita toteutetaan hyvin monilla aloilla, esimerkkeinä kulttuuri (naapurimaan kielen oppiminen), urheilu, matkailu, yleissivistävä- ja ammattikoulutus, talous, tiede, ympäristönsuojelu ja ekologia, terveydenhuolto, liikenne ja pienimuotoinen infrastruktuuri (rajat ylittävät puutteellisuudet), hallinnollinen yhteistyö ja edistämistoimet.
6. Ihmisten väliset ja pienimuotoiset hankkeet ovat avoimia monenlaisille edunsaajille, joita voivat olla muun muassa kunnat, valtiovallasta riippumattomat organisaatiot (monet erilaiset järjestöt, foorumit, verkostot, säätiöt, kirkot jne.), oppilaitokset (koulut, ammattikoulutuskeskukset ja korkeakoulut) sekä tutkimuslaitokset ja liiketoimintaa tukevat laitokset.
7. Rajat ylittävän yhteistyön ohjelmissa on usean ohjelmakupolven ajan tuettu näitä hankkeita. Meneillään olevalla kaudella ihmisten välisiä ja pienimuotoisia hankkeita tuetaan 19:ssä rajat ylittävän yhteistyön ohjelmassa (noin kolmanneksessa ohjelmista) pääasiassa pienhankerahastosta tai vastaavasta välineestä (kutsutaan toisinaan mikrohankkeiksi, valmiuserahastoksi tai puitehankkeeksi, jolla tuetaan pienhankkeita tai -aloitteita). Tällaiset pienhankerahastot toimivat yleensä sateenvarjohankkeina, joiden puitteissa pannaan täytäntöön useita pienempiä alahankkeita.
8. Yleisesti ottaen rahoitus on ollut tasoltaan melko alhaista, 1,5 prosentista 20 prosenttiin ohjelmien määrärahoista (alempi vanhoissa EU:n jäsenvaltioissa, kun taas uusissa jäsenvaltioissa ja ”vanhoilla” ulkorajoilla kysyntä on ollut paljon kovempaa).

⁽¹⁾ Huomattakoon, että vastaavia rajat ylittäviä aloitteita on jo olemassa rajat ylittävän yhteistyön ohjelmien ulkopuolella (esim. Ranskan rajalla Pyrénées-Orientales -departementin ja Katalonian itsehallintoalueen välillä) ja että ne saattavat myös antaa merkittävän panoksen.

⁽²⁾ Niiden hankkeiden koko, joita varten koontiasetuksessa ehdotetaan yksinkertaistettuja kustannusmenettelyjä.

9. Rajat ylittävää yhteistyötä koskevat riippumattomat tutkimukset ⁽³⁾ ja kaikki tähän mennessä toteutetut Interreg-arvioinnit vahvistavat, että Interreg A -ohjelmissa laadullisesti parhaita tuloksia ei saada ensi sijassa lippulaivahankkeista, vaan onnistuminen riippuu pikemminkin sellaisten erilaisten ja tosiasiaa rajat ylittävien hankkeiden valikoimasta, joissa otetaan huomioon alueiden erityistarpeet ja joihin kansalaiset, paikallisviranomaiset ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot osallistuvat suoraan. Usein näiden Interreg A -ohjelmien (alaohjelmien) hallinnointi on hajautettu. Interreg-yhteisöaloitteen alusta lähtien (1990) parhaita arviointituloksia saaneita ohjelmia on usein hallinnoitu hajautetusti, ja monissa niistä on tuettu ihmisten välisiä ja pienimuotoisia hankkeita.

10. Myönteisestä vaikutuksestaan huolimatta näillä hankkeilla on eräitä huomattavia vaikeuksia. Niistä ei säädetä asetuksissa, ja hallinnointiviranomaiset asettavat usein etusijalle suuremmat hankkeet, sillä ne ovat kustannustehokkaampia (ihmisten välisten hankkeiden hallinnointikustannukset ovat korkeammat) ja niiden vaikutusta voidaan mitata. On myös vaikea mitata tällaisten hankkeiden pehmeitä vaikutuksia indikaattoreilla, joita käytetään työpaikkoihin ja kasvuun keskittyvän Eurooppa 2020 -strategian yhteydessä (menetelmien ja soveltuvien arviointi-indikaattorien puute).

11. Käsillä olevan lausunnon päätavoitteena on laatia näyttöön perustuva luettelo kyseisten hankkeiden ja niiden hajautetun täytäntöönpanon eduista ja lisäarvosta Euroregio-alueilla ja vastaavissa rakenteissa, kuten EAYY:issä; esittää suosituksia niiden yksinkertaistamiseksi; ja lopuksi esittää erityisehdotuksia tulevia rajat ylittävän yhteistyön ohjelmia varten ja antaa näin panos vuoden 2020 jälkeisestä koheesiopolitiikasta käytävään keskusteluun.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Ihmisten välisten ja pienimuotoisten hankkeiden lisäarvo ja edut

12. on sitä mieltä, että ihmisten välisillä ja pienimuotoisilla hankkeilla on yleisesti ottaen merkittävä eurooppalainen lisäarvo ja että ne antavat huomattavan panoksen rajat ylittävän yhteistyön ohjelmien yleistavoitteisiin poistamalla rajaesteitä ja integroimalla raja-alueita ja niillä asuvia ihmisiä. Olisi korostettava tällaisten hankkeiden seuraavia erityisasetuja:

- Autetaan kehittämään suurempia hankkeita ja tuetaan merkittävästi tehokasta yhteistyötä rajat ylittävän yhteistyön ohjelmassa kokonaisuudessaan
- parantamalla edunsaajien tarvittavia ammatillisia ja monikulttuurisuustaitoja ja kehittämällä paikallis- ja aluetason valmiuksia
- kattamalla oikeudellisen ja hallinnollisen yhteistyön alat
- antamalla tilaa kokeilulle – pienimuotoiset hankkeet ovat tärkeitä välineitä, joilla voidaan testata innovatiivisia ideoita ja välineitä rajat ylittävässä yhteistyössä
- toimimalla ”suurempien hankkeiden hautomoina” – parannetaan suurten hankkeiden laatua testaamalla ensin pienissä hankkeissa.
- Tutustutaan naapurialueiden kulttuuriin. Edistetään monikulttuurisuustaitoja raja-alueiden asukkaiden keskuudessa.
- Edistetään ihmisten mahdollisuuksia opiskella, työskennellä ja harjoittaa yritystoimintaa yli rajojen.
- Helpotetaan ihmisten välistä viestintää. Kyseiset hankkeet auttavat usein ylittämään kieliesteet, sillä ne kannustavat kielen oppimiseen.
- Kehitetään ihmisten välisiä yhteyksiä ja luodaan kumppanuuksia. Monet (myös pienempien organisaatioiden) rajat ylittävät kumppanuudet käynnistetään ja niitä kehitetään pitkäjänteiseksi yhteistyöksi ihmisten välisten ja pienimuotoisten hankkeiden avulla.
- Mobilisoidaan laajempi kansalaisyhteiskunta ja edistetään jopa rajat ylittävää kansalaisyhteiskuntaa merkittävänä alueellisen yhteenkuuluvuuden osatekijänä.
- Vaihdetaan kokemuksia. Kyseiset hankkeet luovat erinomaisen alustan kokemusten ja parhaiden käytänteiden vaihtamiseksi kaikkien rajat ylittävän yhteistyön toimijoiden kesken kansalaisyhteiskunnasta paikallis- ja alueviranomaisiin.

⁽³⁾ Esimerkiksi *Territorial Governance and Cohesion Policy*, sisäasioiden pääosasto, Euroopan parlamentti, Bryssel, 2015; *Ex-Post Evaluation of Interreg III 2000–2006*, Panteia-konsulttiyhtiöllä ja sen kumppaneilla teetetty raportti, Euroopan komissio, 2010.

- Ratkaistaan paikallisia ongelmia. Etsitään paikallisia ratkaisuja. Ihmisten väliset ja pienimuotoiset hankkeet auttavat toteuttamaan yhteisiä visioita. Monet ongelmat voidaan ratkaista vain paikallistasolla tehtävällä yhteistyöllä.
- Käsitellään päivittäisen elämän kannalta tärkeitä aiheita (esim. varmistetaan paremmat julkiset palvelut) ja noudatetaan epäpoliittista toimintatapaa ihmisten nykypäivän ja tulevaisuuden muotoilussa.
- Rakennetaan luottamusta. Nykypäivän Euroopassa on luottamuspula. Konkreettiset ihmisten väliset hankkeet ovat erinomainen väline palautettaessa luottamusta rajojen yli ja Euroopan laajuisesti. Ne ovat investointi tulevaisuuteen.
- Poistetaan stereotyyppioita ja ennakkoluuloja, jotka johtuvat usein raja-alueiden vaikeasta historiasta tai jopa nykyisistä kehityskuluista. Rajat ylittävä yhteistyö ja etenkin ihmisten väliset hankkeet auttavat parantamaan rajojen aiheuttamia arpia. Niiden avulla edistetään suvaitsevaisuuden ja kunnioituksen periaatteita. Niillä voi olla merkittävä rooli sovittelussa Länsi-Balkanin alueen ja itäisen kumppanuuden piiriin kuuluvien maiden ongelmallisilla rajoilla.
- Edistetään Eurooppa-aatetta. Euroopan integraation hyöty tulee esiin ihmisten välisessä rajat ylittävässä vuorovaikutuksessa ja naapurien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Nämä EU:n tukemat hankkeet voivat auttaa elvyttämään innostusta Euroopasta.

Hajautetun hallinnon edut

13. näkee kuitenkin tukikelpoisen alueen suuremman koon tarjoavan etuja siten, että kumppanuuksia syntyy enemmän. Komitea tiedostaa silti mahdolliset kielteiset vaikutukset: ohjelmissa on vaikeampi ottaa huomioon suuren alueen eri osien erityistarpeita. Suuntauksena on tukea suurempia hankkeita, ja paikallisilla tai alueellisilla toimijoilla on heikommat mahdollisuudet saada tätä tukea.

14. on sitä mieltä, että tällaisten ohjelmien hajautettu hallinto on esimerkiksi alaohjelmien edistämisen ja myös pienimuotoisten ja ihmisten välisten hankkeiden rahoituksen mahdollistamisen myötä paras ratkaisu tällaisen suuntauksen kääntämiseksi ja ohjelmien kansalaisläheisyyden varmistamiseksi.

15. muistuttaa hajautetusti hallinnoitujen pienhankerahastojen (tai vastaavien, ihmisten välisiä ja pienimuotoisia hankkeita rahoittavien välineiden) eduista:

- Hankkeiden kehittäminen pelkän hankkeiden hallinnoinnin sijaan. Hajautetun hallinnoinnin avulla voidaan muun muassa toimia yhteistyössä mahdollisten hakijoiden kanssa itse paikalla ja edistää hankkeiden onnistumismahdollisuuksia, verkottaa kumppaneita yli rajojen, kehittää hankeideoita, auttaa muuntamaan ideat todelliseksi hankehakemuksiksi, seurata hankkeita, keskittyä ennaltaehkäisyyn ja auttaa korjaamaan virheitä.
- Läheisyys hakijoihin. Tämä on erityisen tärkeää esimerkiksi pienemmille kunnille, kansalaisyhteiskunnalle ja voittoa tavoittelemattomille järjestöille.
- Rahoituksen saatavuus. Tällaisia pienempiä hankkeita varten on helpompaa varmistaa yhteisrahoitus ja ennakkomaksut. Hakumenetykset ovat usein yksinkertaisempia kuin suurten hankkeiden kohdalla.
- Joustavuus. Tämän välineen avulla voidaan tarttua paikallisiin erityiskysymyksiin, jotka voivat vaihdella.

16. on tietoinen siitä, että tällainen toimintatapa saattaa johtaa verrattain korkeisiin hallintokustannuksiin. Olisi korostettava, että tavanomaisen hankehallinnoinnin lisäksi on paljon muutakin toimintaa (esim. valveuttaminen sekä neuvonta valmistelua, täytäntöönpanoa ja kirjanpitoa varten). Ilman tällaista hajautettua huolenpitoa ja alhaalta ylöspäin suuntautuvaa lähestymistapaa kyseisiä hankkeita on vaikea toteuttaa.

Euroregio-alueiden ja vastaavien rajat ylittävien rakenteiden rooli

17. panee merkille, että ihmisten välisten ja pienimuotoisten hankkeiden hajautetun täytäntöönpanon edut voidaan saavuttaa parhaiten ottamalla hankkeisiin mukaan Euroregio-alueita ja vastaavia rajat ylittäviä rakenteita⁽⁴⁾. Ne voisivat olla oikeudelliselta muodoltaan EAYY:itä, sillä ne soveltuvat mainiosti tällaiseen tehtävään.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentti painotti Euroregio-alueiden merkitystä rajat ylittävää yhteistyötä kehitettäessä päätöslauselmassaan Euroregio-alueiden tehtävästä aluepolitiikan kehittämisessä (2004/2257(INI)).

18. suositaa, että onnistuneen täytäntöönpanon varmistamiseksi kyseisillä rakenteilla tulisi olla huomattavaa kokemusta rajat ylittävistä yhteistyöstä paikallisella ja alueellisella tasolla. Niiden tulisi olla

- pysyviä
- rajat ylittäviä ⁽⁵⁾
- julkisia ⁽⁶⁾ eli koostuttava pääasiassa paikallis- ja alueyhteisöistä
- päätavoitteensa keskittyneitä rajat ylittävään yhteistyöhön
- kokeneita EU:n ohjelmien ja hankkeiden toteuttajia.

Yksinkertaistaminen pienimuotoisten hankkeiden onnistuneen täytäntöönpanon edellytyksenä

19. painottaa, että ihmisten välisten ja pienimuotoisten hankkeiden ja niiden hajautetun hallinnon lisäarvon säilyttämiseksi kyseisten hankkeiden ja menettelyjen on oltava hyvin yksinkertaisia.

20. muistuttaa, että AK on ilmaissut kantansa lausunnossaan aiheesta ”Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yksinkertaistaminen paikallis- ja alueviranomaisten näkökulmasta” ⁽⁷⁾. Rajat ylittävää yhteistyötä koskevat suositukset, kuten Euroopan alueellisen yhteistyön poistaminen valtiontukisääntöjen soveltamisalalta tai joustavampi lähestymistapa sovellettaessa Eurooppaa 2020 -strategian temaattisia tavoitteita, ovat merkitykseltään vieläkin suurempia ihmisten välisissä ja pienimuotoisissa hankkeissa.

21. toteaa, että yksinkertaistettujen menettelyjen on oltava oikeasuhtaisia asianomaisiin varoihin nähden niin hankkeiden hallinnon (yleishallinto, taloushallinto, valvontajärjestelyt jne.) kuin kohderyhmien (hallintotaakan vähentäminen, tavoitehakuiset ennakkotiedot, yhden kerran periaatteen soveltaminen ⁽⁸⁾) osalta. Näitä yksinkertaistettuja menetelmiä on sovellettava hankesyklin kaikissa vaiheissa.

22. suositaa, että valvonnan, seurannan ja tarkastuksen aikana keskitytään enemmän sisältöön ja tuloksiin eikä vain prosesseihin.

23. vetoaa kaikkiin jaetun hallinnon tasoihin, että ne mahdollistaisivat ja käyttäisivät asianmukaisia yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja pääasiallisena käytäntönä ihmisten välisissä ja pienimuotoisissa hankkeissa. Vaikka julkisia varoja onkin valvottava, AK kehottaa edistämään yhden kerran periaatteen, kertakorvausten, kiinteämääräisten korvausten ja yksinkertaistettujen kustannuslaskelmien (esim. standardoitujen yksikkökustannusten) käyttöä kyseisten hankkeiden tilinpidossa.

Tuloksista ilmoittaminen – pienhankerahastojen arviointi

24. on sitä mieltä, että EU:n nykytilanteen valossa (lisääntyvä nationalismi, Yhdistyneen kuningaskunnan ero EU:sta, muuttoliikekriisi, taloudelliset ja rahapoliittiset vaikeudet) on selvästi yhä vahvempi tarve viestiä EU:n toimien erityishyödyistä ja lisäarvosta. Rajat ylittävä yhteistyö ja etenkin ihmisten väliset ja pienimuotoiset hankkeet ovat konkreettisimpia esimerkkejä erityishyödyistä ja lisäarvosta kansalaisten päivittäisessä elämässä. EU:n varoilla on tässä yhteydessä selviä myönteisiä vaikutuksia EU:n kansalaisten todelliseen elämään, näkymiin ja vaikutelmiin.

25. muistuttaa, että kaikkien toimijoiden olisi pyrittävä lisäämään kyseisten hankkeiden tulosten ja hyötyjen näkyvyyttä – ei niinkään raja-alueilla, missä ne ovat ilmeisiä, vaan valtiollisella (jäsenvaltiot) ja unionin (EU:n toimielimet) tasoilla, missä tehdään koheesiopoliittiset päätökset. Käsillä olevan lausunnon tarkoituksena on yhdessä konkreettisista hanke-esimerkeistä kertovan julkaisun kanssa antaa panos näihin pyrkimyksiin. Eurooppalaisen yhteistyön päivän avulla voidaan myös edistää kyseisten tulosten esille tuomista.

26. panee merkille tarpeen käyttää erityismenettelmää arvioitaessa pienhankerahastoja (ja vastaavia välineitä), joilla tuetaan ihmisten välisiä ja pienimuotoisia hankkeita. Koska ihmisten välisissä hankkeissa on kyse ”pehmeistä” toimista, on selvää, etteivät tavanomaiset tulosindikaattorit sovellu tällaiseen arviointiin (esim. mittaamaan luottamuksen astetta tai ennakkoluulojen poistumista). Tämän vuoksi ehdotetaan, että ihmisten ja instituutioiden rajat ylittävä yhteistyö on sinällään myönteinen tulos (samalla tavoin kuin Erasmus-ohjelman ansiosta ulkomailla opiskelevien määrän kasvu).

⁽⁵⁾ Tosiasiassa, ei aina virallisesti.

⁽⁶⁾ Julkisia hankintoja koskevan direktiivin mukaisesti, ei välttämättä muodostettu julkisoikeuden mukaisesti.

⁽⁷⁾ COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

⁽⁸⁾ Useiden oikeusjärjestelmien mukanaolo aiheuttaa unioni-, valtio- ja aluetason säännösten samanaikaisen soveltamisen vuoksi sekaannusta.

Osallistuvien kansalaisten ja yhteistyökumppanien määrän tulisi olla riittävä. Pienimuotoisten hankkeiden tulee antaa panos kulloisenkin investointipainopisteen tilannetta kuvaaviin indikaattoreihin, mutta myös sellaisissa hankkeissa, jotka eivät ole puhtaasti ihmisten välisiä, olisi otettava huomioon yhteistyökumppaneihin ja rajat ylittävään yhteistyöhön aktiivisesti osallistuvien ihmisten määrään liittyvä näkökohta, sillä näin parannetaan kyseisten kumppanien valmiuksia kehittää tällaista yhteistyötä edelleen tulevaisuudessa. Näin laajennetaan paikkakohtaisen ja kansalaisiin keskittyneen lähestymistavan mukaisesti toteutettuja EU:n toimia, joissa kansalaisista tulee sitoutuneita toimijoita Eurooppa-aatteen puolesta itse paikalla. Rajat ylittävissä hankkeissa toimivien tiimien jäsenten saamat ammatilliset ja monikulttuuriset taidot ovat hyvin usein arvokkaampia kuin hankkeiden tulos sinällään (suppeat investoinnit).

Suosituksia vuoden 2020 jälkeisiä tulevia rajat ylittäviä ohjelmia varten

27. suositaa, että ihmisten väliset ja pienimuotoiset hankkeet kytketään rajat ylittävän yhteistyön ohjelmien oikeutettuna välineenä asetuksiin, joissa säädetään EU:n tuesta rajat ylittävälle yhteistyölle, ja kehottaa komissiota laatimaan tarvittavat säännökset ehdotuksessa seuraavan sukupolven asetuksiksi.

28. suositaa myös, että komissio edistää ihmisten välisiä ja pienimuotoisia hankkeita osana rajat ylittävän yhteistyön ohjelmia etenkin siellä, missä tällaisista hankkeista on kysyntää paikallisella ja alueellisella tasolla. Olisi varmistettava riittävät määrärahat, jotta voidaan vastata tähän alhaalta ylöspäin suuntautuvaan kysyntään. Olisi kiinnitettävä erityishuomioita rajoihin, joihin Yhdistyneen kuningaskunnan EU-ero vaikuttaa⁽⁹⁾. Näillä raja-alueilla olisi etsittävä ratkaisuja tarkoituksena jatkaa yhteistyötä Yhdistyneen kuningaskunnan paikallis- ja alueviranomaisten ja muiden kumppanien kanssa.

29. tuo esiin, että kyseisten hankkeiden täydet hyödyt voidaan saada vain, jos niitä hallinnoidaan hajautetusti joko pienhankerahastojen tai minkä tahansa vastaavan välineen tai suoraan paikallisten ohjauskomiteoiden kautta. On tärkeää, että kukin raja-alue voi vapaasti käyttää jo vuosia tehokkaiksi osoittautuneita välineitä ja menetelmiä, jotta varmistetaan tällaisen rahoituksen jatkuvuus sekä yleinen tavoite lisätä ohjelmien kansalaisläheisyyttä.

30. suositaa, että Euroregio-alueet tai vastaavat rakenteet ja EAYY:t toimisivat ihmisten välisten ja pienimuotoisten hankkeiden hajautetun täytäntöönpanon kehyksenä, jotta varmistetaan niiden jatkuvuus ja otetaan huomioon kyseisten rakenteiden jo olemassa olevat roolit (esim. sateenvarjohankkeiden edunsaajat), jotka ovat osoittautuneet tarkoituksenmukaisiksi. Raja-alueilla, joilla tällaisia rakenteita ei vielä ole, olisi kannustettava niiden muodostamiseen tai etsittävä muita sopivia ratkaisuja ottaen edellä mainitut periaatteet mahdollisimman pitkälle huomioon.

31. painottaa, että ihmisten välisten ja pienimuotoisten hankkeiden lisäarvon ja hyötyjen säilyttämiseksi ne ja niiden hallinnointi on pidettävä mahdollisimman yksinkertaisina. Olisi painotettava nykyistä enemmän sisältöä menetelmien sijaan sekä asetettava yksinkertaistetut kustannusvaihtoehdot etusijalle.

32. toteaa, että ihmisten väliset hankkeet tuovat usein yhteen julkisten tai puolijulkisten palveluiden kumppaneita ja lieventävät eri jäsenvaltioissa sijaitsevien organisaatioiden sääntelyn ja rahoituksen erojen vaikutuksia. Menestyksekkäitä ihmisten välisiä hankkeita tulisi kuitenkin pystyä jatkamaan määräaikaisten hankerahoituksen jälkeen rakenteellisen rahoituksen avulla. Seuraavalla ohjelmakaudella tulisi ryhtyä lisätoimiin rajoilla kerättyjen kokemusten välittämiseksi kansallisille lainsäätäjille. Kansallisesta sääntelystä ja rahoituksesta rajalla seuraavien vaikutusten vähentämiseksi jäsenvaltioiden tulisi sopia rajajärjestelystä.

33. kehottaa jäsenvaltioita, komissiota ja Euroopan parlamenttia ottamaan nämä erityissuositukset huomioon ja sisällyttämään kaikki tarvittavat säännöt niiden panemiseksi täytäntöön seuraavan sukupolven rajat ylittävän yhteistyön ohjelmia koskevien säädösehdotusten valmistelussa, kyseisten ohjelmien laatimisessa ja ohjelmien onnistuneessa täytäntöönpanossa. Näin varmistetaan, että Euroopan raja-alueiden kansalaiset tuntevat voimakkaasti Euroopan yhdentymisen hyödyt.

Bryssel 12. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽⁹⁾ Etenkin Irlannin ja Pohjois-Irlannin mutta myös Ranskan ja Englannin välillä.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vauhtia start-up- ja scale-up-yrityksille Euroopassa: alueellinen ja paikallinen näkökulma”

(2017/C 342/07)

Esittelijä:	Tadeusz Truskolaski (PL, EA), Białystokin kaupunginjohtaja
Viiteasiakirja(t):	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevista puitteista, uudesta mahdollisuudesta ja toimenpiteistä uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen tehostamiseksi sekä direktiivin 2012/30/EU muuttamisesta
	COM(2016) 723 final
	Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan seuraavat kärkiyritykset: start-up- ja scale-up-yrityksiä koskeva aloite
	COM(2016) 733 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 1 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Tämän direktiivin tavoitteena on poistaa perusvapauksien, kuten pääoman vapaan liikkuvuuden ja sijoittautumisvapauden, käytön tiellä olevia esteitä, jotka johtuvat kansallisten lainsäädäntöjen sekä ennaltaehkäisevää uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja uutta mahdollisuutta koskevien menettelyjen välisistä eroista. Direktiivin tarkoituksena on poistaa tällaiset esteet varmistamalla, että taloudellisiin vaikeuksiin joutuneilla elinkelpoisilla yrityksillä on käytettävissään tehokkaat kansalliset ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet, joiden avulla ne voivat jatkaa toimintaansa, että rehelliset ylivelkaantuneet yrittäjät saavat uuden mahdollisuuden sen jälkeen, kun he ovat vapautuneet kaikista veloistaan kohtuullisen ajan kuluttua, ja että uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapautumista koskevien menettelyjä tehostetaan erityisesti niiden keston lyhentämiseksi.</p>	<p>Tämän direktiivin tavoitteena on poistaa sisämarkkinoihin liittyvien vapauksien käytön tiellä olevia esteitä, jotka johtuvat kansallisten lainsäädäntöjen sekä ennaltaehkäisevää uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja uutta mahdollisuutta koskevien menettelyjen välisistä eroista. Direktiivin tarkoituksena on poistaa tällaiset esteet varmistamalla, että taloudellisiin vaikeuksiin joutuneilla elinkelpoisilla yrityksillä on käytettävissään tehokkaat ennaltaehkäisevien uudelleenjärjestelyjen puitteet, joiden avulla ne voivat jatkaa toimintaansa, että rehelliset ylivelkaantuneet yrittäjät saavat uuden mahdollisuuden sen jälkeen, kun he ovat vapautuneet kaikista veloistaan kohtuullisen ajan kuluttua, ja että uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapautumista koskevien menettelyjä tehostetaan erityisesti työntekijöiden kuulemisesta koskevien vaatimusten (perusoiheuskirjan 27 artikla) täyttämiseksi ja niiden keston lyhentämiseksi. Ennalta ehkäisevien ratkaisujen, joista käytetään toisinaan pre-pack-nimitystä, suosio selittyy sillä, että modernissa maksukyvyttömyysoikeudessa suositaan yhä enemmän toimintatapoja, jotka poikkeavat kriisitilassa olevan yrityksen varojen selvittämiseen tähtäävästä perinteisestä menettelystä siten, että niiden tavoitteena on yrityksen elvyttäminen tai ainakin sen vielä elinkelpoisten yksiköiden pelastaminen.</p>

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 2

1 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
a) ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelymenettelyjä, joita voidaan soveltaa taloudellisissa vaikeuksissa oleviin velallisiin, joita koskee todennäköinen maksukyvyttömyys;	a) ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelymenettelyjä, joita voidaan soveltaa taloudellisissa vaikeuksissa oleviin velallisiin, joita koskee todennäköinen maksukyvyttömyys, kun näillä menettelyillä pyritään ratkaisemaan jokin tietty ongelma, vähentämään velkojen velkoja kokonaisuudessaan tai osittain tai siirtämään elinkeinon liiketoiminta kokonaisuudessaan tai osittain toiseen yritykseen sellaisin edellytyksin, joilla velkojille taataan osuus, joka on vähintään yhtä suuri kuin osuus, jonka ne olisivat saaneet likvidaation seurauksena;

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 3

3 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että velallisilla ja yrittäjillä on käytettävissään varhaisvaroitusvälineet, joiden avulla voidaan havaita liiketoiminnan heikkenevä kehitys ja ilmoittaa velalliselle tai yrittäjälle, että on toteutettava kiireellisiä toimenpiteitä.	Jäsenvaltioiden on varmistettava, että velallisilla ja yrittäjillä sekä työntekijöillä ja näiden edustajilla on käytettävissään varhaisvaroitusvälineet, joiden avulla voidaan havaita liiketoiminnan heikkenevä kehitys ja ilmoittaa velalliselle tai yrittäjälle, että on toteutettava kiireellisiä toimenpiteitä.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 4

3 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioiden on varmistettava, että velallisilla ja yrittäjillä on käytettävissään asianmukaiset, ajantasaiset, selkeät, tiiviit ja käyttäjäystävälliset tiedot varhaisvaroitusvälineiden saatavuudesta ja keinot toteuttaa uudelleenjärjestely varhaisessa vaiheessa tai saada vapautus henkilökohtaisista veloista.	Jäsenvaltioiden on varmistettava, että velallisilla ja yrittäjillä sekä työntekijöillä ja näiden edustajilla on käytettävissään asianmukaiset, ajantasaiset, selkeät, tiiviit ja käyttäjäystävälliset tiedot varhaisvaroitusvälineiden saatavuudesta ja keinot toteuttaa uudelleenjärjestely varhaisessa vaiheessa tai saada vapautus henkilökohtaisista veloista.

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 5

3 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltiot voivat rajoittaa 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen välineiden saatavuuden koskemaan ainoastaan pieniä ja keskisuuria yrityksiä tai yrittäjiä.	

Perustelu

Ei ole selvää, miksi ja millä perusteilla (työntekijöiden määrä, liikevaihto jne.) tietyt yritykset olisi suljettava varhaisvaroitusmekanismien ulkopuolelle.

Muutosehdotus 6

4 artikla (lisätään 4 artiklan 4 kohdan jälkeen uusi kohta)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön erityisjärjestelyjä, joiden avulla työntekijät voivat ennen uudelleenjärjestelyjen toteuttamista tarkastella mahdollisuutta ostaa yritys takaisin osuuskunnan muodossa, mikä edellyttäisi neuvottelujen aloittamista velkojen, edunvalvojen, asian tuntijoiden, rahoituslaitoksien, ammattijärjestöjen ja viranomaisten kanssa, jotta mahdollistetaan elinkelpoinen ja pysyvä takaisinosto, jota ei pidetä viimeisenä oljenkorrena.

Perustelu

Resurssien menettäminen merkittävän uudelleenjärjestelyn yhteydessä tai yrityksen joutuessa selvitystilaan on tappio EU:n koko taloudelle. Yrityksen pelastamiseksi on pystyttävä käyttämään mahdollisimman monia keinoja, joihin kuuluu yrityksen muuttaminen työntekijöiden osuuskunnaksi.

Muutosehdotus 7

8 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
f) suunnitelman ehdot, muun muassa seuraavat: i) ehdotettu kesto; ii) ehdotukset, jotka koskevat velkojen maksuaikataulun muuttamista tai velkojen mitätöintiä tai niiden muuttamista muiksi velvoitteiksi; iii) uusi rahoitus, joka on tarkoitus saada uudelleenjärjestelysuunnitelman perusteella;	f) suunnitelman ehdot, muun muassa seuraavat: i) ehdotettu kesto; ii) ehdotukset, jotka koskevat velkojen maksuaikataulun muuttamista tai velkojen mitätöintiä tai niiden muuttamista muiksi velvoitteiksi; iii) uusi rahoitus, joka on tarkoitus saada uudelleenjärjestelysuunnitelman perusteella; iv) uudelleenjärjestelysuunnitelmien vaikutukset työntekijöihin ja alihankkijoihin; v) vaikutukset eläkkeelle siirtyneiden työntekijöiden eläkkeisiin;

Perustelu

Itsestään selvä.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission tiedonantoon ”Euroopan seuraavat kärkiyritykset: start-up- ja scale-up-yrityksiä koskeva aloite”, jolla kehitetään ja laajennetaan pk-yrityksiä tukevaa Small Business Act -aloitetta. Samalla komitea kehottaa komissiota säilyttämään Small Business Act -aloitteen yhtenäisyyden ja ajantasaistamaan sitä.
2. jakaa tiedonannossa esitetyn huolen edelleen liian pirstoutuneiden sisämarkkinoiden – myös digitaalisten sisämarkkinoiden – kielteisestä vaikutuksesta start-up- ja scale-up-yritysten kasvupotentiaaliin.
3. toistaa antavansa täyden tukensa toimille, joilla edistetään innovatiivisen yritystoiminnan kehittämistä ja poistetaan esteet, jotka rajoittavat sen kehittämismahdollisuuksia.
4. toteaa, että start-up- ja scale-up-yritykset pyrkivät mukautumaan joustaviin työn muotoihin, joista esimerkkejä ovat etätö, joustavat työajat, vuokratyö ja henkilöstön vuokraus, sopimustyö ja työn jakaminen. Jos ne ovat todellinen vaihtoehto työntekijälle, ne voivat vaikuttaa myönteisesti yksityis- ja työelämän tasapainottamiseen ja auttaa estämään pitkäaikaistyöttömyyttä.
5. korostaa, että eurooppalaisten, valtiollisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kumppanuustoiminnalla voidaan vaikuttaa merkittävästi sellaisten olosuhteiden luomiseen, joissa start-up-yritykset voivat kasvaa scale-up-yrityksiksi.
6. kehottaa komissiota kannustamaan jäsenvaltioita huolehtimaan siitä, että kaikilla talouspainotteisen ja muunlaisen koulutuksen tasoilla kiinnitetään suuremmassa määrin huomiota luovuuden, yrittäjyyden sekä talous- ja finanssikykyisyyden kaltaisiin aiheisiin.
7. korostaa alueiden ja kaupunkien tekemän työn merkitystä globaalien talouden innovaatiopohjaisessa kehityksessä, sillä niillä on valmiudet mukautua joustavasti markkinaolosuhteissa tapahtuviin sekä teknologisiin ja kulttuurisiin muutoksiin.
8. toteaa, että erityisen dynaamisesti kasvavien innovatiivisten yritysten tukeminen hyödyttää muitakin markkina- toimijoita. Yhdessä kiertotalouden, yhteisötalouden ja jakamistalouden edistämiseen tähtäävän tämänhetkisen suuntauksen kanssa ⁽¹⁾ tukitoiminta ja oikeudellinen apu edistävät osaltaan synergian luomista koko yhteiskunnan kehityksen hyväksi.
9. korostaa, että alakohtaisten strategioiden välisten yhteyksien tiivistämiseen tähtäävät toimet, joilla tuodaan yhteen tiedemaailma, yritykset ja julkishallinnon kaikki tasot, on ratkaisevan tärkeää, jotta tavoitteille saataisiin yhteinen nimittäjä.

Sääntelyllisten, tietoon liittyvien ja oikeudellisten esteiden poistaminen

10. korostaa, että EU:n jäsenvaltioiden lainsäädännön erilaisuus ja epävakaus on osoittautunut yhdeksi suurimmista eurooppalaisten start-up-yritysten laajentumista haittaavista ongelmista ⁽²⁾.
11. suosittaa, että komissio pyrkii laatimaan yksiselitteiset määritelmät start-up- ja scale-up-yrityksille sekä jatkaa pk-yrityksille tarkoitettujen oikeudellisten ratkaisujen virtaviivaistamista.
12. kannattaa nykyistä analyttistä linjaa, joka on kehitetty Horisontti 2020 -puiteohjelmassa (mahdollisuus hyödyntää asiantuntijaryhmän suosituksia) sekä Euroopan klusterien ja teollisen muutoksen seurantajärjestelmän työssä.
13. ehdottaa, että tarkistetaan välineistöä ja mittareita kolmen mittauskierroksen jälkeen, jotta ei ainoastaan kerätä tietoa start-up- ja scale-up-yrityksistä vaan myös kehitetään laadullisia näkökohtia käsittelevää tutkimusta, jonka ansiosta on helpompi hahmottaa esiin nousevia ongelmia.

⁽¹⁾ Lausunto ”Jakamistalouden paikallinen ja alueellinen ulottuvuus”, esittelijä Benedetta Brighenti, asiak. CdR 2698/2015; lausunto ”Yhteistyötalous ja verkkoalustat: kaupunkien ja alueiden yhteinen näkemys”, esittelijä Benedetta Brighenti, asiak. CdR 4163/2016; lausunto ”Yhteisötalouden rooli talouskasvun elvyttämisessä ja työttömyyden torjunnassa”, esittelijä Luis Gomes, asiak. CdR 1691/2015.

⁽²⁾ Lausunto ”Pk-yrityksiä koskeva järkevä sääntely”, esittelijä Christian Buchmann, asiak. CDR 5387/2016.

14. on tyytyväinen siihen, että COSME-ohjelman toimenpiteet on suunnattu sisämarkkinastrategiassa vahvistettujen Euroopan komission toimintaprioriteettien mukaisesti pitkälti start-up- ja scale-up-yritysten tukemiseen.

15. on huolissaan verotusjärjestelmien hajanaisuuden vähentämistyön hitaasta etenemisestä etenkin kun on kyse 28 EU:n jäsenvaltion arvonlisäverojärjestelmistä. Hajanaisuus haittaa pk-yritysten ja erityisesti start-up-yritysten kehitystä ja rajatylittävää kauppaa.

16. ehdottaa, että komissio osoittaa enemmän varoja start-up-yritysten tukemiseksi teollis- ja tekijänoikeuksien suojelua koskevien strategioiden laatimisessa ja toteuttamisessa.

Taloudellisen toiminnan jatkaminen – uusi mahdollisuus

17. panee merkille ongelman, joka koskee tehottomia ja kohtuuttoman pitkiä yritysten maksukyvyttömyysmenettelyjä EU:n jäsenvaltioissa. Ne estävät monia rehellisiä mutta ylivelkaantuneita yrittäjiä yrittämästä uudelleen.

18. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ennaltaehkäiseviä uudelleenjärjestelyjä koskevista puitteista, uudesta mahdollisuudesta ja toimenpiteistä uudelleenjärjestelyä, maksukyvyttömyyttä ja veloista vapauttamista koskevien menettelyjen tehostamiseksi sekä direktiivin 2012/30/EU muuttamisesta (COM(2016) 723, 22.11.2016). Sen tavoitteena on vähentää pääoman vapaan liikkumisen suurimpia esteitä, jotka johtuvat eroista jäsenvaltioiden uudelleenjärjestely- ja maksukyvyttömyysmenettelyjä koskevista puitteista. Komitea huolestuttaa kuitenkin se, että ehdotus rajoittuu vain rahoitusnäkökohtiin ja että yrityksen palveluksessa olevat työntekijät luokitellaan velkojiksi samalla tavalla kuin pankit tai muut pääomanhaltijat. Lisäksi yrityksen elvyttämistä pidetään siinä pelkästään osapuolten rahoituksen uudelleenjärjestelynä.

19. on vakuuttunut komission esittämistä perusteluista lisäarvolle, jonka ehdotetut EU-tason oikeudelliset ratkaisut tuovat, ja katsoo direktiiviehdotuksen siten olevan toissijaisuusperiaatteen mukainen. Samasta syystä direktiiviehdotus on myös suhteellisuusperiaatteen mukainen.

20. ilmaisee kuitenkin huolensa siitä, että säädös ei auta lisäämään markkinoilla elinkelpoisina yli 2–3 vuotta säilyvien start-up-yritysten määrää merkittävästi, koska jäsenvaltioiden oikeusjärjestelmien yhdenmukaistaminen maksukyvyttömyysmenettelyjen osalta ei tällä hetkellä ole mahdollista.

21. muistuttaa, että Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto hyväksyivät 20. toukokuuta 2015 asetuksen (EU) 2015/848 maksukyvyttömyysmenettelyistä jäsenvaltioissa, ja kannattaa lähestymistapaa, jonka mukaan maksukyvyttömyysmenettelyihin ei tule enää suhtautua pelkästään likvidaatiokeinona vaan välineenä, jolla taataan yrityksen resurssien säilyminen – myös työntekijöiden oikeus työpaikkoihin – ja mahdollisuuksien mukaan yrityksen elinkelpoisuus. Komitea kannattaa myös aloitetta perustaa kaikkiin jäsenvaltioihin viimeistään kesäkuussa 2019 yhteenliitetty digitaalinen maksukyvyttömyysrekisterien järjestelmä, jota voi käyttää maksutta Euroopan oikeusportaalien kautta. Komitea kehottaa kuitenkin kiinnittämään huomiota siihen, että tarvitaan enemmän tukea tuomareiden erikoistumisen ja maksukyvyttömyysmenettelyn selvittäjien ammattitaidon lisäämiseksi.

22. suhtautuu myönteisesti 5. huhtikuuta 2017 annettuun Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselmaan ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rahamarkkinarahastoista (COM(2013) 615) ja ehdotukseen perustaa uusi rahamarkkinarahastoluokka eli alhaisen volatiliteetin nettoarvon rahamarkkinarahasto, joka on suunniteltu nimenomaan sovellettavaksi pieniin yrityksiin reaalityössä.

23. kehottaa valtio-, alue- ja paikallistason viranomaisia panemaan alulle ja aktiivisesti edistämään

— kampanjoita, joilla lisätään yhteiskunnan ymmärtämystä epäonnistumisista pyrittäessä kannattavaan yritystoimintaan

— kampanjoita, joilla edistetään yritysten pelastamiskulttuuria sen sijaan, että ne asetetaan selvitystilaan

— kampanjoita varhaisvaroituskäytännön edistämiseksi

— yrittäjille tarkoitettua talous- ja rahoitusalan koulutusta, joka on suunnattu ennen kaikkea tuleville yrittäjille tai start-up-yrityksille ajatuksena parantaa näiden osaamisen tasoa ja muuttaa näiden toimintatapaa eri pääomälähteisiin nähden.

— erityisiä ohjelmia niiden yrittäjien valmiuksien kehittämiseksi, jotka haluavat epäonnistumisen jälkeen toisen mahdollisuuden, sekä taloudellisia tukitoimenpiteitä edullisin ehdoin sellaisten kriisissä olevien yritysten pelastamiseksi, joilla on mahdollisuus kannattavaan toimintaan tulevaisuudessa.

Uusien mahdollisuuksien luominen

24. panee merkille tarpeen helpottaa pienten ja keskiuurten yritysten startup-toimintaa EU:n sisämarkkinoilla erityisesti asettamalla soveltuvat kynnysarvot, joiden nojalla kyseiset yritykset voitaisiin vapauttaa uudelleenjärjestely- ja uudelleenrekisteröitymisvaatimuksista jäsenvaltioissa.

25. kehottaa komissiota tekemään pohjatyötä, jonka tavoitteena on ottaa käyttöön start-up-viisumi ja luettelo edellytyksistä, jotka mahdollistavat sellaisen asiantuntevan henkisen ja taloudellisen pääoman vastaanottamisen turvallisesti ja kannattavasti kolmansista maista, joka voi edistää Euroopan unionin talouden kehitystä.

26. on tyytyväinen komission pyrkimykseen parantaa start-up- ja scale-up-yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin hankintoihin ja korostaa tarvetta seurata tarkasti julkisista hankinnoista annetun direktiivin 2014/24 saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa, jotta voidaan taata, että jäsenvaltiot ottavat täyden hyödyn käytettävissä olevista säännöksistä, joiden avulla voidaan parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia osallistua julkisiin hankintoihin.

27. suhtautuu myönteisesti ajatukseen perustaa innovaatioiden välittäjiä, jotka rakentavat julkisista innovaatiohankinnoista kiinnostuneiden ostajien verkostoja ja luovat yhteyksiä niiden ja innovatiivisten yritysten välille sekä auttavat näitä yrityksiä saamaan riskirahoitusta.

28. kannattaa Horisontti 2020 -puiteohjelmaan ehdotettuja muutoksia, joiden mukaisesti tukeen sovelletaan alhaalta ylöspäin suuntautuvaa ja monialaista lähestymistapaa ja se kohdistetaan läpimurtoinnovaatioihin, joilla on paljon yhteiskunnallista merkitystä ja suuri kasvupotentiaali.

29. on tyytyväinen Yritys-Eurooppa-verkoston vahvistamiseen laventamalla sen palveluja asiantuntevaan neuvontaan taloudellisen toiminnan laajentamisesta sekä tiedotukseen kansallisista ja EU:n säännöistä, rahoitusmahdollisuuksista, kumppanuuksien muodostamisesta ja osallistumisesta rajatylittäviin julkisiin hankintoihin.

30. korostaa sen merkitystä, että Yritys-Eurooppa-verkoston alueelliset toimistot solmivat vahvoja yhteistyökumppanuuksia paikallisten yrityshautomoiden, kiihdyttämöjen ja tiede- ja teknologiapuistojen kanssa, sillä nämä start-upien kanssa päivittäin tiiviisti tekemisissä olevat tahot tuntevat hyvin niiden todelliset ongelmat ja tarpeet.

31. korostaa, että komission ilmoittamaa aikomusta tehostaa toimia yhteyksien luomiseksi klustereiden, paikallisten ja alueellisten yritysekosysteemien välillä ja erityisesti sijoittajien ja suuryritysten välisen kumppaninetsinnän tukemiseksi ja alueellisten päättäjien verkostoitumiseksi on laajennettava siten, että se kattaa start-up-yritysten verkottamisen sellaisten tutkimuskeskusten kanssa, jotka voivat tarjota teknologisia ja muuhun kuin teknologiaan liittyviä innovatiivisia ratkaisuja.

32. kehottaa komissiota toteuttamaan tukitoimenpiteitä, jotta voidaan perustaa innovatiivisille yrityksille tarkoitettuja yrityskiihdyttäjiä, jotka auttavat ja tukevat yrittäjiä yritystoiminnan alkuvaiheissa, parantavat heidän liikkeenjohtotaitojaan, edistävät mahdollisuuksia löytää vaihtoehtoisia rahoitusmahdollisuuksia, auttavat sopimusten teossa vetureina toimivien yritysten kanssa (elevator pitch), tukevat kansainvälistymistä jne.

33. kiinnittää huomiota teknologisen kuilun syvenemiseen suurkaupunkialueiden sekä vähemmän kehittyneiden ja syrjäisten alueiden välillä. Komitea ehdottaa, että komissio toteuttaa toimia, joilla tuetaan johtavien alueiden verkottumista sellaisten alueiden kanssa, joiden talous perustuu maatalouteen.

34. on tyytyväinen vähemmän kehittyneillä alueilla saavutettuun edistymiseen yritystoiminnan alalla, vaikka vielä on paljon tehtävää, ja ehdottaa, että komissio tukee edelleen yritystoiminnan kehittämiseen kyseisillä alueilla tarkoitettuja olemassa olevia aloitteita ja harkitsee mahdollisuutta toteuttaa muita, uusia aloitteita, kuten erillisen välineen perustaminen hankkeiden verkottamiseksi.

35. korostaa, että olisi erittäin suotavaa toteuttaa lisätoimia yritystoimintaa perinteisillä talouden aloilla, kuten käsiteollisuus-, kulttuuri- ja luovilla aloilla, sekä maaseutualueilla, syrjäisillä alueilla ja esikaupunkialueilla edistävien toimijoiden vahvistamiseksi ja verkottamiseksi.

36. suhtautuu myönteisesti komission ajatukseen perustaa EU:n laajuinen foorumi yhteyksien luomiseksi start-up-yritysten ja potentiaalisten kumppanien välille (nykyisten julkisten ja yksityisten foorumien rinnalle). Tällainen väline vahvistaisi yrityseskosysteemien ja klusterien rakentamisprosessia Euroopassa.

37. suhtautuu myönteisesti komission toiminnalle suunniteltuun linjaan tällä alalla (kuvattu aloitteissa "digitaalitaloja ja työpaikkoja edistävä koalitio", "alakohtaista osaamisyhteistyötä koskeva suunnitelma" ja "massadataväline").

38. tukee aloitetta laajentaa Erasmus nuorille yrittäjille -ohjelma koskemaan hautomoita ja kansainvälisillä markkinoilla toimivia yrittäjiä.

39. on huolissaan siitä, että tiedonannossa, jossa on kyse erittäin laaja-alaisista ongelmista, käsitellään suunniteltua toimintaa liian pintapuolisesti ja esitellään tulevia toimia valikoivasti (esim. tiedot digitaali-innovointikeskittyymiin liittyvästä ohjelmasta puuttuvat, ja ehdotukseen Euroopan innovointineuvoston perustamisesta viitataan vain ohimennen, määrittämättä sen toimintaperiaatteita).

40. kehottaa komissiota toimittamaan yksityiskohtaisempaa tietoa tällaisen neuvoston suunnitelluista valtuuksista ja lainsäädännöllisestä toimialasta.

41. katsoo, että tärkein tae Euroopan innovointineuvoston työskentelyn laadusta on yritysten ja elinkeinoelämän, tiedemaailman ja viranomaisten asianmukainen edustus.

42. kehottaa Euroopan komissiota laatimaan arvioita mahdollisuuksista tukea paikallis- ja alueviranomaisia sellaisten asiantuntevista yritysedyistä muodostettavien ryhmien perustamisessa, jotka myötävaikuttaisivat start-up- ja scale-up-yritysten kehitykseen kulloisenkin paikallis- tai alueyhteisön piirissä.

43. korostaa alue- ja paikallisviranomaisten, tiedemaailman ja yrittäjien (ts. triple helix -malli) nykyistä ja tulevaa tärkeää roolia yrittäjyyden levittämisessä, tiede- ja innovaatiokulttuurin luomisessa Euroopan alueille ja vahvojen alueellisten yrityseskosysteemien rakentamisessa.

44. kehottaa komissiota osallistamaan alue- ja paikallisviranomaiset analyysiin, joka on tarkoitus tehdä jäsenvaltioiden start-up- ja scale-up-yrityksiin soveltamiin sääntöihin ja käytäntöihin kohdistuvasta vertaisarvioinnista. Paikallis- ja alueviranomaiset ovat lähimpänä paikallisia yrityksiä, joten niiden mittavaa asiantuntemusta paikallisista yritystoiminnan olosuhteista kannattaa hyödyntää.

45. katsoo, että digitaalisten sisämarkkinoiden myötä kilpailu saa uuden ulottuvuuden ja että kaikkien alueiden on kilpailtava muiden eurooppalaisten alueiden kanssa, jotka hyötyvät samoista oikeusperustoista. Tämä tarjoaakin tilaisuuden niille start-up-yrityksille, jotka eivät ole tähän mennessä liiemmästi kyenneet kansainvälistymään eivätkä pääsemään uusille rajatylittävälle markkinoille.

Rahoituksen saanti

46. korostaa, että koska start-up- ja scale-up-yritykset turvautuvat innovatiivisiin ja tapauskohtaisiin ratkaisuihin, niiden täytäntöönpanon vaikutuksia voidaan ennakoida vain rajallisesti. Tämä myös vaikeuttaa rahoituksen saantia tavanomaisista ohjelmista.

47. kehottaa komissiota keventämään rahoitusjärjestelmää, jotta se olisi joustavampi innovatiivisten ideoiden suhteen, ja kannustamaan EU-rahoitusta jakavia tahoja kiinnittämään tarkempaa huomiota asiantuntijoiden valintaan.

48. suhtautuu myönteisesti komission aloitteeseen perustaa Euroopan laajuinen riskipääomarahastojen rahasto, joka voisi vähentää riskipääomarahoituskampanioiden hajanaisuutta EU:ssa.

49. ehdottaa, että laaditaan analyysi mahdollisuuksista mobilisoida paikallista riskipääomarahoitusta paikallis- ja aluehallinnolle.

50. kehottaa komissiota edistämään erilaisten rahoituslähteiden monipuolistamista, sillä riskipääomarahastot, yksityinen pääomasijoittaminen ja bisnesenkelit ovat edelleen heikosti kehittyneitä Euroopassa.

51. on tyytyväinen ehdotukseen COSME-ohjelman määrärahojen lisäämisestä ja lähtökohtaisesti myös ESIR-rahaston määrärahojen lisäämisestä, edellyttäen ettei kyseisiä määrärahoja oteta Verkkojen Eurooppa -välineestä tai Horisontti 2020 -puiteohjelmasta, sillä määrärahojen lisäys mahdollistaa lisärahoituksen käynnistys- ja laajentumisvaiheissa oleville pk-

yrittäjille. Komitean mielestä on erityisen hyödyllistä edistää pk-yritysten ja start-up-yritysten integroitumista ja kumppanuuksia.

52. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen luoda lisäkannustimia riskirahoitukselle esimerkiksi mahdollistamalla julkisen takauksen antaminen yksityisille tai paikallis- tai aluehallinnon sijoitusrahastoille, kun ne hankkivat velkarahoitusta, sillä tämä voi lisätä start-up- ja scale-up-yrityksiin tehtävien pääomainvestointien ja lainasijoitusten määrää.

53. kehottaa kehittämään EU:n tasolla start-up- ja scale-up-yrityksille suunnattu muuta kuin rahoitustukea käsittävä ohjelma, joka helpottaa uusien markkinoiden kartoittamista ja auttaa näin luomaan lisää uusia työpaikkoja ja kehittämään innovointia EU:n alueella.

54. katsoo, että on vahvistettava eurooppalaista rakenteellista investointiekosysteemiä, joka sisältää taloudellisia ja verotuksellisia tukitoimia, jotka houkuttelevat ja edistävät yksityisiä investointeja innovatiivisiin yrityksiin. Tavoitteena on, että nämä voivat kehittyä ja kasvaa parhaissa mahdollisissa taloudellisissa ja rahoituksellisissa olosuhteissa ja tulla kilpailukykyisiksi. Tästä syystä on erityisen tärkeää vahvistaa vaihtoehtoisia rahoitusvälineitä (riskipääoma, voitto-osuuslainat, vakuudet jne.). Onkin yksinkertaistettava toden teolla rakennerahastojen osarahoittamien rahoitusvälineiden käyttöönottoa.

55. kiinnittää huomiota joukkorahoitusfoorumien voimakkaaseen kehittämiseen vaihtoehtoisena rahoituslähteenä start-up-yritysten kehittämille innovatiivisille ratkaisuille.

56. kehottaa komissiota tutkimaan mahdollisuuksia ja uhkia, jotka liittyvät joukkorahoitukseen EU:ssa ja erityisesti suoriin investoijiin, joilla ei ehkä ole yhtäläistä mahdollisuutta tiedonsaantiin ja joilla voi olla heikommat valmiudet toteuttaa tällaisia rahoitustapahtumia ammattisijoittajiin verrattuna.

57. katsoo, että asianmukaisesti laadittu sääntelykehys joukkorahoitusfoorumien toiminnan sääntelemiseksi EU:n alueella mahdollistaa tämän lähteen tarjoaman potentiaalisen hyödyntämisen kauttaaltaan. Siihen täytyy kuulua erottamattomasti säännöksiä, joilla suojataan sijoittajien etuja.

58. kannattaa Startup Europe -aloitteen vahvistamista ja sen soveltamisalan laajentamista tieto- ja viestintäteknologian aloja ja uusia verkkoyrityksiä pidemmälle. Komitea suosittaa tässä yhteydessä myös yksinkertaistamisen jatkamista, jotta start-up-yrityksiä, jotka haluavat hyödyntää unionin ohjelmasuunnittelun tarjoamia lukuisia mahdollisuuksia, voidaan ohjata entistä helpommin ja tehokkaammin.

Start-up-yritysten toiminta sosiaalisesti erityisen merkittävillä aloilla

59. kehottaa Euroopan komissiota laatimaan strategian, joka liittyy sosiaalisiin, elämänlaatua parantaviin innovatiivisiin liiketoiminta-aloitteisiin ja jonka lähtökohtana voidaan käyttää ajankohtaisia, erityisen kiinnostavia aloja, kuten senioritaloutta, yhteiskunnallista yrittäjyyttä tai triple helix -mallia, jotta kannustinjärjestelmä tukisi osallistavaa sosiaalista toimintaa ja luovuutta.

60. kiinnittää huomiota potentiaaliin, joka liittyy yhtäältä start-up- ja scale-up-yritysten väliseen yhteistyöhön ja toisaalta niiden tekemään yhteistyöhön suurten yritysten kanssa. On hyödynnettävä hyviä käytänteitä EU:n alueilta, missä yhteistyö aikaansaa synergiaa erikokoisten ja eri toimialoilta olevien yritysten välillä.

61. on tyytyväinen komission ilmoitukseen perustaa Social Innovation Challenge Platform -foorumi (sosiaalisen innovoinnin haasteiden foorumi).

62. kiinnittää huomiota siihen, että tämän foorumin nivominen yhteen julkisten hankintojen järjestelmän kanssa voisi tuoda lisäarvoa ja mahdollisesti edistää yhteiskunnallisten yritysten kasvudynamiikkaa. Tämä edellyttäisi kuitenkin järjestelmän keventämistä, jotta ongelmat voidaan ratkaista luovasti eli ottaen parhaalla mahdollisella tasolla huomioon lopullisten edunsaajien näkökulma eikä ennakoitusti järjestelmätason indikaattoreiden näkökulmasta.

Bryssel 12. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Pk-yrityksiä koskeva järkevä sääntely”

(2017/C 342/08)

Esittelijä: Christian BUCHMANN (AT, EPP), Steiermarkin maapäivien jäsen**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Pk-yrityksille suotuisa sääntely-ympäristö

1. korostaa, että pk-yritykset, jotka ovat Euroopan tärkeimpiä kasvun ja työllisyyden moottoreita, tarvitsevat yksinkertaisen, selkeän, johdonmukaisen ja oikeudellisesti vakaan sääntely-ympäristön sekä riittäviin julkisiin ja yksityisiin investointivalmiuksiin perustuvan taloudellisen ympäristön.
2. toteaa, että byrokratian vaikutus pk-yrityksiin on kohtuuttoman suuri. Esimerkiksi verotukseen tai raportointivelvoitteisiin liittyvien vaatimusten täyttämistä aiheutuvat suhteelliset kustannukset ovat pk-yrityksille korkeammat verrattuna suuriin yrityksiin.
3. korostaakin voimakkaasti tarvetta tehdä EU:n sääntely-ympäristöstä pk-yritysten kannalta suotuisampi puuttamalla yritysten perustamista ja kasvua haittaaviin esteisiin kaikilla tasoilla.
4. tunnustaa, että vuonna 2008 käynnistetyn eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan aloitteen (Small Business Act)⁽¹⁾, sen vuonna 2011 toteutetun uudelleentarkastelun⁽²⁾ ja vuonna 2013 esitetyn Yrittäjyys 2020 -toimintasuunnitelman⁽³⁾ avulla on saatu aikaan edistystä.
5. antaa sisämarkkinoiden päivitystä käsittelevässä lausunnossa⁽⁴⁾ esittämänsä tapaan jälleen tukensa komission tavoitteelle helpottaa alv-rekisteröitymistä ja raportointivelvoitteita sisämarkkinastrategian yhteydessä. Komitea pahoittelee kuitenkin, ettei paikallis- ja aluetason edustajia ole kuultu virallisesti, jotta voitaisiin varmistaa, että niitä askarruttavat, esimerkiksi raja-alueilla toimivien pk-yritysten tarpeisiin liittyvät kysymykset otetaan täysin huomioon.
6. korostaa jatkuvaa tarvetta toteuttaa johdonmukaista, näkyvää ja ajantasaisesti eurooppalaista pk-yrityspolitiikkaa, jossa painotetaan tuloksia ja täytäntöönpanoa, joka pohjautuu aiempiin aloitteisiin ja vahvistaa niitä ja jonka avulla huolehditaan ”pienet ensin” -periaatteen huomioon ottamisesta kaikilla hallintotasoilla ja kaikessa politiikassa.
7. toistaakin kehotuksensa tarkistaa ja vahvistaa Small Business Act -aloitetta ja antaa alueille ja kunnille vahvempi asema aloitteen periaatteiden soveltamisessa. Komitea vahvistaa oman sitoumuksensa edistää aloitteen toteuttamista Euroopan yrittäjyysalue -ohjelmansa avulla.
8. toteaa pk-yritysedustajien verkoston toimivan keskeisenä yhdyssiteenä Euroopan komission ja jäsenvaltioiden poliittisten päättäjien välillä. Komitea kehottaa komissiota ottamaan alueelliset ja paikalliset pk-yritysedustajat virallisesti ja järjestelmällisesti mukaan verkoston toimintaan.
9. myöntää, että EU:n sääntely-ympäristö on pohjimmiltaan suotuisa yritystoiminnalle, mutta korostaa, että yrityksen perustamiseen tarvittavassa ajassa, sen aiheuttamissa kustannuksissa ja sen edellyttämien menettelyjen määrässä on edelleen eroja. Komitea pyytää, että jäsenvaltiot sitoutuvat toissijaisuusperiaatetta noudattaen ja tarkoituksenmukaisuuden tarkistamisen jälkeen saattamaan asiaa koskevat sääntönsä parhaiden suoriutujien soveltamien sääntöjen mukaisiksi. Komitea toteaa, että hyvät käytänteet, kuten Iniciativa Lisboa, joka mahdollistaa yritystoiminnan käynnistämisen 36 minuutissa, voivat toimia tässä yhteydessä virikkeinä.

⁽¹⁾ Komission tiedonanto – ”Pienet ensin” – Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukeva aloite (Small Business Act), 25. kesäkuuta 2008, COM (2008) 394 final.

⁽²⁾ Komission tiedonanto – Eurooppalaisia pk-yrityksiä tukevan Small Business Act -aloitteen uudelleentarkastelu, 23. helmikuuta 2011, COM(2011) 78 final.

⁽³⁾ Komission tiedonanto – Yrittäjyys 2020 -toimintasuunnitelma – Uutta kipinää Euroopan yrittäjyyteen, 9. tammikuuta 2013, COM (2012) 795 final.

⁽⁴⁾ AK:n lausunto ”Sisämarkkinoiden päivitys”, CdR 6628/2015, kohta 12.

10. kiinnittää huomiota siihen, miten klusterit voivat auttaa pienyrityksiä laajentumaan markkinatestauksen ja -analyysin, innovaatioiden luomisen ja pätevytyksen keinoin, ja suosittaa, että näitä toimia tuetaan kohdennetusti yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskevan ohjelman (COSME) kaltaisilla välineillä.

11. korostaa ECON-valiokunnan Seggaubergissa Steiermarkissa pitämän seminaarin ”Järkevä sääntely – älykäs kasvu” ja sen jälkeen järjestetyn kansalaisvuoropuhelun antia, joka osoittaa, että on tarpeen saada aikaan konkreettisia tuloksia uusien ja innovatiivisten lähestymistapojen avulla.

”Pienet ensin” -periaatteen valtavirtaistaminen

12. tähdentää, että on tärkeää huolehtia siitä, että ”pienet ensin” -periaate otetaan huomioon kaikessa EU:n politiikassa ja koko päätöksentekoprosessissa. Komitea kehottaa painottamaan vaikutustenarviointikriteereitä nykyistä voimakkaammin pk-yritysten eduksi ja tarkastelemaan sääntöjen alueellisia vaikutuksia nykyistä järjestelmällisemmin.

13. korostaa, että päällekkäiset ja ristiriitaiset säännöt EU:n politiikan eri aloilla – aluepolitiikka, valtiontuet, julkiset hankinnat, ympäristönsuojelu, jännite klusteritukisääntöjen sekä kilpailua ja vaatimusten täyttämistä koskevien sääntöjen välillä – vaikuttavat pk-yrityksiin kohtuuttoman voimakkaasti.

14. on huolissaan EU:n alakohtaisten toimintalinjojen epä johdonmukaisista vaatimuksista ja ristiriitaisista määritelmistä. Esimerkkeinä mainittakoon julkisiin hankintoihin, alue- ja kilpailupolitiikkaan liittyvät erilliset säännöt⁽⁵⁾ tai innovoinnin eriävät määritelmät alue- ja kilpailupolitiikassa⁽⁶⁾.

15. on vakuuttunut siitä, ettei raportointivelvoitteista pk-yrityksille aiheutuvaa taakkaa voida helpottaa yhtä ainoaa säädöstä yksinkertaistamalla, ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita omaksumaankokonaista lähestymistapaa, joka pohjautuu kaikkien pk-yrityksiä koskevien raportointivelvoitteiden kattavaan arviointiin.

16. ehdottaa, että tutkitaan mahdollisuuksia keventää pk-yritysten taakkaa esimerkiksi ottamalla käyttöön kynnysarvo, jonka alapuolelle jäävien yritysten on toimitettava vähemmän tietoja, rajoittamalla pakollisten tietolomakkeiden määrää ja välttämällä uusien lomakkeiden käyttöönottoa siten, että sisällytetään esimerkiksi tilastotietokysymykset nykyisiin lomakkeisiin.

17. on tyytyväinen siihen, että EU:n uuden sukupolven vapaakauppasopimuksiin on tarkoitus sisällyttää erillinen pk-yrityksiä käsittelevä luku, jotta helpotetaan pk-yritysten pääsyä muille markkinoille muun muassa lisäämällä oikeusvarmuutta, vähentämällä tullien ulkopuolisia kaupan esteitä tai poistamalla ne, laajentamalla kriteereitä hankintasopimusten myöntämiseksi parhaan tarjouksen perusteella ja vahvistamalla teollis- ja tekijänoikeuksien suojaa. Komitea viittaa tässä yhteydessä 12. helmikuuta 2015 antamaansa lausuntoon transatlanttisesta kauppa- ja investointikumppanuudesta (TTIP).

Paremmasta sääntelyn agendan ja REFIT-ohjelman kohdentaminen aiempaa voimakkaammin pk-yritysten tarpeisiin

18. on tyytyväinen pyrkimykseen vähentää pk-yritysten taakkaa paremmasta sääntelyn agendan, REFIT-ohjelman ja paremmasta lainsäädännöstä tehdyn toimielinten välisen sopimuksen avulla.

19. toistaa REFIT-ohjelmaa käsittelevässä lausunnossa⁽⁷⁾ ilmaisemansa huolen siitä, ettei paikallis- ja alueyhteisöjen vaaleilla valittuja edustajia eikä AK:ta niiden edustajana EU:n toimielinkentässä ole otettu toimielinten välisessä sopimuksessa huomioon huolimatta niille Lissabonin sopimuksessa annetusta mandaatista ja painoarvosta.

20. suhtautuu myönteisesti paremmasta sääntelyn periaatteiden huomioon ottamiseen poliittisen prosessin kaikissa vaiheissa ja vaikutustenarviointien ulottamiseen koskemaan myös Euroopan parlamentin ja neuvoston toimia. Komitea pahoittelee kuitenkin, etteivät neuvosto ja Euroopan parlamentti ole paremmasta lainsäädännöstä tehdystä toimielinten välisessä sopimuksessa sitoutuneet järjestelmälliseen vaikutustenarviointien tekoon.

21. tähdentää, että muutosten tekemiseen tai sääntöjen lisäämiseen lainsäädäntöprosessin myöhemmissä vaiheissa tai jäsenvaltioiden saattaessa EU:n direktiivejä osaksi kansallista lainsäädäntöään olisi aina liityttävä sitomus vaikutustenarviointien tekemisestä, jotta voidaan torjua ylisääntelyä ja varmistaa, ettei kyseisen säädöksen toimivuus- ja tuloksellisuuskäsitteitä vesitetä.

⁽⁵⁾ Ks. Europa Decentraal (2016). Bridge! – Better EU regulation for local and regional authorities.

⁽⁶⁾ Ks. House of the Dutch Provinces (2015). Dutch Provinces for Better Regulation.

⁽⁷⁾ AK:n lausunto ”REFIT-ohjelma: paikallis- ja aluetason näkökulma”, CdR 983/2016, kohta 5.

22. tunnustaa sidosryhmäkuulemisten merkityksen säädösehdotusten valmistelussa mutta toteaa, että osallistajat saattavat kuulemismenettelyjen toteuttamisen jälkeen jäädä ihmettelemään, missä määrin niitä askarruttavat seikat on otettu huomioon. Komitea ehdottaa, että vaikutustenarviointilautakuntiin otetaan paikallis- ja aluetason edustajia, jotta nämä voivat ottaa komission ehdotukset vielä tarkempaan tarkasteluun.

23. korostaa, että AK:n institutionaalista roolia REFIT-foorumissa ei pidä sekoittaa muiden sidosryhmien rooliin. Komitea katsookin, että AK:n valiokuntien edustajien tulisi voida tukea AK:n edustajaa REFIT-foorumissa osallistumalla niihin foorumin kokouksiin, joissa käsitellään heidän vastuualueisiinsa liittyviä asiakokonaisuuksia.

24. sitoutuu ottamaan paremman sääntelyn periaatteet huomioon kaikessa toiminnassaan hyödyntämällä asianomaisiin aihealueisiin erikoistuneiden valiokuntien asiantuntemusta antaessaan lausuntoja pk-yrityksiin vaikuttavista asioista.

25. toteaa, että REFIT-foorumin toiminnassa keskitytään lähinnä tiettyihin EU:n lainsäädännön ongelmakohtiin, joita voidaan parantaa muuttamatta perusteellisesti kokonaisia säädöksiä. Komitea katsoo, että tätä kapea-alaista tarkastelua olisi täydennettävä kunnianhimoisemmalla lähestymistavalla, jonka tavoitteena on tehdä EU:n sääntelykehyykseen rakenteellisia parannuksia keskipitkällä aikavälillä.

26. katsoo, että pk-yrityksiä koskevan järkevä sääntelyn erityisiksi painopistealoiksi voidaan määritellä pk-yritysten mahdollisuudet osallistua julkisiin hankintamenettelyihin sekä alv- ja verotussäännöt. Komitean mielestä toimet ovat selvästi tarpeen myös, kun on kyse pk-yritysten pääsystä sisämarkkinoille, mahdollisuuksista saada rahoitusta, pk-yritysten tukemisesta Euroopan rakenne- ja investointirahastovaroin (ERI-rahastot) ja paremman tasapainon saavuttamisesta pk-yritysten tarpeiden sekä työntekijöiden suojelun, kuluttajansuojan ja ympäristönsuojelun välillä.

Pk-yritysten osallistuminen julkisiin hankintamenettelyihin

27. suhtautuu myönteisesti EU:n hankintalainsäädännön yksinkertaistamiseen julkisista hankinnoista annettujen uusien direktiivien ja yhteisen eurooppalaisen hankinta-asiakirjan ⁽⁸⁾ avulla. Komitea kehottaa jäsenvaltioita huolehtimaan siitä, että EU:n yksinkertaistettu hankintalainsäädäntöjärjestelmä pannaan kaikilta osin täytäntöön ja että sitä sovelletaan asianmukaisesti.

28. toteaa alue- ja paikallisviranomaisten olevan merkittävässä asemassa, kun on kyse pk-yritysten mahdollisuuksista osallistua julkisiin hankintamenettelyihin, ja katsoo näin ollen, että pk-yritysten osallistumista haittaavien esteiden vähentäminen on alueille ja kunnille erittäin tärkeää.

29. on huolissaan siitä, että nykyisiä pk-yritysten kannalta suotuisia hankintasääntöjä ei useinkaan hyödynnetä täysin, ja korostaa, että sääntöjen lisäksi tarvitaan toimivaa täytäntöönpanoa.

30. kehottaa viranomaisia kaikilla hallintotasoilla varmistamaan, että niiden tarjouskilpailut ovat kelpoisuusvaatimuksiltaan ja maksujärjestelyiltään pk- ja startup-yrityksystävällisiä. Tämä tulisi tehdä räätälöimällä vaadittavat takeet pk-yritysten ominaispiirteiden mukaisiksi, lyhentämällä maksumääräaikoja ja varmistamalla, että maksukuria noudatetaan. Komitea kehottaa kaikkien hallintotasojen viranomaisia niin ikään sitoutumaan pk-yrityksille suotuisia julkisia hankintamenettelyjä koskevien yhteisten normien noudattamiseen.

31. korostaa, että hyvät käytänteet voivat toimia malliesimerkkinä kaikkien hallintotasojen viranomaisille. Esimerkki-tapauksena mainittakoon Pariisin kaupungin julkisten hankintojen yksikkö, joka on lisännyt huomattavasti pk-yritysten pääsyä julkisille markkinoille ja lyhentänyt maksumääräaikoja.

32. kehottaa kaikkia viranomaisia edistämään pk-yritysten osallistumista innovaatiohakuisiin julkisiin hankintamenettelyihin välttämällä liian tarkkoja ja suosimalla tuloslähtöisiä eritelmiä, asettamalla tietoa vapaasti saataville ja hyödyntämällä kilpailullisen neuvottelumenettelyn ja tarjousperusteisen neuvottelumenettelyn kaltaisia mahdollisuuksia ennen lopullisten ehtojen määrittämistä.

33. korostaa, että pk-yritysten mahdollisuutta hyödyntää EU:n ohjelmiin, etenkin COSME-ohjelmaan, kuuluvia rahoitusvälineitä on helpotettava. Tällaiset ohjelmat ovat pk-yrityksille paljon yksinkertaisempia kuin perinteisemmät

⁽⁸⁾ Direktiivit 2014/23/EU, 2014/24/EU, 2014/25/EU ja täytäntöönpanoasetus (EU) 2016/7.

rahoituslähteet. Komitea tähdentää tässä yhteydessä Euroopan strategisten investointien rahaston pk-yrityskunnan merkitystä, koska se voisi tarjota rahoitusvälineitä myös luottoa tarvitseville startup- ja mikroyrityksille.

Pk-yrityksille suotuisat alv- ja verotussäännöt

34. kehottaa jatkamaan verosääntöjen yksinkertaistamista ja yhdenmukaistamista, sillä valtaosa eurooppalaisista pk-yrityksistä katsoo tämän politiikanalan aiheuttavan eniten rasitteita.

35. toteaa arvonlisäveroa koskevaa toimintasuunnitelmaa käsittelevässä lausunnossa esittämänsä tapaan jälleen kannattavansa arvonlisäverovapautuksen poistamista EU:n ulkopuolelta tulevilta pieniltä lähetyksiltä ja tarkastusten suorittamista rajatylittävää toimintaa harjoittavien yritysten yhtenäisen tarkastusmallin pohjalta. Näin voidaan poistaa kilpailuhaitat, joita tämä vapautus aiheuttaa eurooppalaisille pk-yrityksille EU:n ulkopuolisiin pk-yrityksiin nähden ⁽⁹⁾.

36. korostaa, että alv-järjestelmän hajanaisuus ja mutkikkuus aiheuttavat rajatylittävää kauppaa harjoittaville pk-yrityksille merkittäviä vaatimusten täyttämiseen liittyviä kustannuksia ja vaikuttavat erityisesti raja-alueisiin. Komitea kehottaakin jatkamaan erilaisiin alv-järjestelmiin liittyvien sääntöjen ja menettelyjen yksinkertaistamista rajatylittävän kaupan osalta, laajentamaan nykyisellään vain televiestintä-, radio- ja televisiolähetyspalveluihin ja sähköisiin palveluihin sovellettavan arvonlisäveron erityisjärjestelmän (mini One Stop Shop) periaatteen koskemaan myös muuta tavaroiden ja palvelujen etämyyntiä ja ottamaan käyttöön yhteisen EU:n sisäisen rajatylittävän raja-arvon, jonka alittuessa alv:tä ei kannettaisi.

37. kehottaa keventämään alv:stä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa, kuten raportointivaatimuksia, määräaikoja ja asiakirjojen säilyttämisaikoja, ja nopeuttamaan arvonlisäveroilmoitusten käsittelyn hallinnollisia menettelyjä.

Pk-yritysten pääsy sisämarkkinoille

38. toteaa, että palvelujen sisämarkkinoilla on edelleen monia pk-yrityksiin vaikuttavia rajoituksia, jotka liittyvät mm. ammattilupien myöntämiseen, sijoittautumissääntöihin, kiinteisiin tai vähimmäishintoihin, oikeudellista muotoa koskeviin vaatimuksiin ja alakohtaisiin sääntöihin. Komitea kehottaa toteuttamaan palvelualalla kunnianhimoisia yksinkertaistamis- ja yhdenmukaistamistoimia, jotta voidaan edistää mittakaavaetuihin perustuvaa kasvunlisäystä, vahvistaa tuontakilpailua ja siten saada aikaan innovointitoimintaa sekä houkuttaa ulkomaisia sijoituksia vähentämällä markkinoiden hajanaisuutta.

39. toteaa tuotemarkkinoiden jäsenvaltiokohtaisen sääntelyn erojen olevan keskeinen este pk-yrityksille, koska niiden vuoksi eri jäsenvaltioita varten tarvitaan erilainen tuotevalikoima ja Euroopan laajuisten toimitusketjujen kehittäminen vaikeutuu. Komitea kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita pyrkimään tehokkaampaan yhdenmukaistamiseen tällä alalla.

Pk-yritysten mahdollisuudet saada rahoitusta

40. toteaa vaihtoehtoisten rahoitusmenetelmien olevan tärkeitä uusille yrityksille. Komitea on huolissaan siitä, että startup-yrityksillä ei ole täyttä mahdollisuutta hyödyntää joukkorahoitusta, mikä johtuu erilaisista jäsenvaltiokohtaisista järjestelmistä, joiden vuoksi näiden yritysten on vaikea hankkia rahoitusta yli rajojen, sekä startup-yritysten rajallisista mahdollisuuksista tarjota mahdollisille lukuisille sijoittajille osakkeita tai muuta vastinetta, koska nämä yritykset valitsevat usein "edullisen" yhtiömuodon.

41. kaipaavaa yhdenmukaistettua sääntelykehystä ja eurooppalaisen passin käyttöönottoa joukkorahoitusaloja varten, jotta palvelujen tarjoamiseksi yli rajojen tarvittaisiin vain yksi ainoa lupa yhdeltä toimivaltaiselta viranomaiselta EU:ssa. Tämä mahdollistaisi todelliset eurooppalaiset joukkorahoitusmarkkinat.

Pk-yritysten tukeminen ERI-rahastoista

42. toistaa ERI-rahastojen yksinkertaistamisesta antamassaan lausunnossa ⁽¹⁰⁾ esittämänsä varoituksen, että menettelyt ERI-rahastojen hyödyntämiseksi käyvät yhä monimutkaisemmiksi ja työläämmiksi. Komitea kehottaakin yksinkertaistamaan pikaisesti järjestelyjä, raportointivaatimuksia ja tarkastuksia koskevia sääntöjä ERI-rahastojen rahoitusvälineiden osalta.

⁽⁹⁾ AK:n lausunto "Arvonlisäveroa koskeva toimintasuunnitelma", CdR 2419/2016, kohta 34.

⁽¹⁰⁾ AK:n lausunto "Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yksinkertaistaminen", COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

43. toteaa, että pk-yritykset kohtaavat erityisiä vaikeuksia ERI-rahastovarojen hyödyntämisessä, kuten Euroopan yrittäjyysalueille (EYA) vuonna 2016 tehty kyselytutkimus osoittaa. Tutkimuksen mukaan pk-yritysten osallistuminen ERI-rahoitteisiin hankkeisiin on tärkein yksittäinen prioriteetti pyrittäessä helpottamaan pk-yritysten toimintaa.

44. muistuttaa, että on tärkeää vähentää sääntelyn monimutkaisuutta, liiallisia tarkastuspaineita ja korkeita täytäntöönpanokustannuksia, jotka estävät pk-yritysten tukemisen ERI-rahastoista. Niin ikään on tärkeää yksinkertaistaa paitsi tiettyjä yksittäisiä säädöksiä myös delegoitujen säädösten ja täytäntöönpanosäädösten muodostamaa säännöstöä kokonaisuudessaan sekä ei-sitovia sääntelyvälineitä, kuten ohjeita, niin viranomaisten kuin pk-yritystenkin kannalta.

45. korostaa, että ERI-rahastojen ja EU:n pk-yrityspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseksi ERI-rahastoja koskevia sääntöjä olisi tarkasteltava suhteellisuusnäkökulmasta ja yksinkertaistamista varten olisi käynnistettävä kumppanuus, jossa otetaan huomioon kaikkien osapuolten intressit. Komitea peräänkuuluttaa suhdetta, joka perustuu luottamukseen eikä lähtökohtaiseen epäluottamukseen, jota EU:n toimielimet usein osoittavat jäsenvaltio-, alue- ja paikallistason viranomaisia kohtaan.

Tasapainon saavuttaminen pk-yritysten tarpeiden sekä työntekijöiden suojelun, kuluttajansuojan ja ympäristön-suojelun välillä

46. korostaa tarvetta saavuttaa tasapaino yhtäältä työntekijöiden oikeuksien, työterveyden, työturvallisuuden, kuluttajansuojan ja ympäristönsuojelun ja toisaalta pk-yrityksiin kohdistuvan sääntelytaakan välillä.

47. toteaa, että ensimmäisen työntekijän palkkaaminen voi olla erityinen haaste yrityksen kasvun ja laajentumisen kannalta ja että työläisäädännöllä on voimakkaampi vaikutus pk-yrityksiin kuin suuriin yrityksiin, minkä vuoksi pk-yritykset epäröivät palkata henkilöstöä. Komitea tähdentää, että uudenlaiset lähestymistavat tällä alalla voivat edistää merkittäväällä tavalla etenkin nuorisotyöttömyyden vähentämistä.

48. ehdottaakin, että luodaan eurooppalainen Take One -järjestelmä, jonka avulla rohkaistaan yksinyrittäjiä tai mikroyrityksiä taloudellisiin kannustimiin ja joustaviin säännöihin ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Komitean mielestä tällainen järjestelmä voitaisiin rahoittaa COSME-ohjelmasta.

49. kehottaa komissiota edistämään sääntelyn yksinkertaistamiseen tähtääviä toimia käsiteollisuus- ja mikroyritysten tilanteen helpottamiseksi, koska nykyään järjestelmän liiallinen monimutkaisuus vaarantaa niiden toiminnan ja merkittävän roolin työpaikkojen luomisessa sekä alueiden ja paikallisyhteisöjen taloudellisessa kehityksessä ja toisinaan myös paikallisen ja kulttuuriperinnön suojelemisessa.

50. katsoo, että ”muualla kuin elinkeinonharjoittajan toimitiloissa tehtävä sopimus” on määritelty kuluttajan oikeuksista annetussa direktiivissä liian laajasti, mistä saattaa olla haittaa kuluttajan kotiinsa kutsumille ammattityöntekijöille. Komitea kehottaakin täsmentämään määritelmää siten, että pk- ja mikroyritysten tarpeet otetaan huomioon.

Sääntelyä koskevat innovatiiviset lähestymistavat

51. painottaa, että järjevä sääntely ei välttämättä tarkoita sääntelyn vähentämistä, johon saattaa liittyä epävarmuuden ja sääntelyn hajanaisuuden riski. Pikemminkin kyse on nykyistä selkeämmistä ja yksinkertaisemmista säännöistä, jotka helpottavat pk-yritysten toimintaa ja mahdollistavat samalla poliittisten tavoitteiden saavuttamisen tietyllä alalla.

52. korostaa, että tärkeitä ovat sellaiset innovoinnin kannalta suotuisat säännöt, jotka jättävät tarvittaessa tilaa kokeiluille esimerkiksi niin, että pilottihankkeita varten luodaan vyöhykkeitä, joilla sääntöjä on vähemmän, ja innovatiivisilla ja nopeasti muuttuvilla aloilla otetaan käyttöön raukeamislausekkeitä, kuten mm. Flanderin esimerkki osoittaa.

53. tähdentää, että omaehtoisien itsesääntelyn kaltaiset toimintamallit, joihin kuuluu vapaaehtoisia sopimuksia, sitoumuksia tai käytäntösääntöjä, voivat edistää liike-elämän ja julkisen vallan välistä yhteistyön kulttuuria. Komitea katsoo, että Skotlannin sääntelyntarkasteluelin Regulatory Review Group voi toimia hyvänä esimerkkinä eri hallintotasojen viranomaisille.

54. tuo tanskalaisen Burden Hunter -hankkeen esiin esimerkkinä hyvästä valtiotason toimintatavasta, joka tarjoaa mahdollisuuden kartoittaa esteitä suoran vuoropuhelun avulla ja etsiä yhdessä ratkaisuja. Komitea kehottaa komissiota ottamaan tällaiset esimerkit kaikilta osin huomioon ja edistämään niiden noudattamista ja levittämistä aina kuin mahdollista.

55. korostaa tarvetta edistää yrittäjyysajattelua kaikilla hallintotasoilla ja mahdollistaa innovatiiviset alhaalta ylöspäin suuntautuvat ratkaisut ottamalla käyttöön järjestelmä, joka antaa oikeuden kyseenalaistaa ja sallii paikallis- ja alueviranomaisten tilapäisesti keskeyttää voimassa olevien sääntöjen soveltamisen ja kokeilla vaihtoehtoisia ratkaisuja silloin, kun on olemassa näyttöä siitä, että niiden tavoitteet voidaan kenties saavuttaa paremmin innovatiivisen lähestymistavan avulla.

Bryssel 13. heinäkuuta 2017

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vähäpäästöistä liikkuvuutta koskeva eurooppalainen strategia”

(2017/C 342/09)

Esittelijä: József Ribányi (HU, EPP), Tolnan lääninvaltuuston varapuheenjohtaja

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

1. on tyytyväinen, että nyt esitetty strategia on monialainen ja kokonaisvaltainen ja että siinä otetaan huomioon sosiologiset ja taloudelliset näkökohdat, energia-, infrastruktuuri- ja digitaalialan innovaatiot, teollisuuden kilpailukyky ja osaamisen kehittäminen.
2. kannattaa strategian tavoitteita, jotka on esitetty jo vuonna 2011 annetussa valkoisessa kirjassa ⁽¹⁾. Tavoitteena on vähentää liikenteen kasvihuonekaasupäästöjä vähintään 60 prosenttia vuoden 1990 tasoon verrattuna.
3. katsoo kuitenkin, että strategiassa olisi vuonna 2011 annetun valkoisen kirjan mukaisesti otettava huomioon liikennejärjestelmän tehostamisesta vuodesta 2011 lähtien saavutettu edistys sekä EU:n nykyiset, vuoteen 2030 ulottuvat energia- ja ilmastopolitiikan puitteet ja sitoumukset, joita EU on tehnyt vuoden 2015 Pariisin sopimuksen yhteydessä.

LIIKENNEJÄRJESTELMÄN OPTIMOINTI JA SEN TEHOKKUUDEN LISÄÄMINEN

Digitaaliset liikkuvuusratkaisut

4. korostaa, että digitaaliteknologian tarjoaman potentiaalin hyödyntäminen mahdollistaa liikenteen optimoinnin ja Euroopan laajuisen multimodaalisen liikenneverkon (TEN-T) luomisen. Tämä edellyttää älykkäitä liikennejärjestelmiä ja perusrakenteita. Lisäksi on tärkeää ottaa huomioon paikallisen ympäristön erityispiirteitä kuvastavat ekosysteemit ja huolehtia siitä, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat osallistua täytäntöönpanovaiheeseen.
5. korostaa, että osallistumalla aktiivisesti älykkään televiestintä- ja liikenneinfrastruktuurin luomiseen Euroopan kaupungit ja alueet voivat huolehtia verkottuneiden ja automatisoitujen ajoneuvojen tehokkaasta käytöstä jäsenvaltioiden rajat ylittävään ja niiden alueiden läpi kulkevaan TEN-T-verkkoon kuuluvissa käytävissä kaupunkialueilla toteuttaessaan kestävän kaupunkiliikenteen suunnitelmia ja alueiden kestävän liikenteen yleissuunnitelmia.
6. tiedostaa, että tietotekniikkaratkaisut muokkaavat liikennealan liiketoimintamalleja ja -muotoja. Paikallis- ja alueviranomaisten olisi sovellettava helpokäyttöisiä, kattavia tietotekniikkaratkaisuja ottaakseen käyttöön älykkäitä liikennejärjestelmiä osana ”älykkään kaupungin ja liikkuvuuden alueiden” kehittämistoimiaan.
7. kiinnittää huomiota yksinkertaisempien tietokantojen ja niiden yhteenliittämisen tarpeeseen ja ehdottaa, että kehitetään eurooppalainen standardi, jonka avulla voidaan edistää tietojen, palvelujen ja teknisten ratkaisujen yhteentoimivuutta kaikilla tasoilla. Nämä tiedot ovat puolestaan asianomaisten alueellisten liikenneviranomaisten tarjoamia ja takaamia tietoja, jotka on pakattu samaa järjestelmää käyttäen.

Oikeudenmukainen ja tehokas hinnoittelu liikenteessä

8. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on huomattavan laajat oikeudelliset toimivaltuudet ja itsenäiset taloudelliset mahdollisuudet (esimerkiksi pysäköintimahdollisuuksia, linja-autokaistoja, hankintamenettelyissä sovellettavaa priorisointia, ”vihreitä” rekisterikilpiä tai tiemaksujen alennuksia hyödyntämällä) vaikuttaa kuluttajien mieltymyksiin ja valintoihin ja kannustaa käyttämään vaihtoehtoisella polttoaineella toimivia ajoneuvoja. Komitea kiinnittää Euroopan

⁽¹⁾ Valkoinen kirja – Yhtenäistä Euroopan liikennealuetta koskeva etenemissuunnitelma – Kohti kilpailukykyistä ja resurssitehokasta liikennejärjestelmää, Bryssel 28. maaliskuuta 2011, COM(2011) 144 final.

komission huomiota siihen, että näitä työkaluja rajoittavat osittain ERI-rahastojen käyttöehdot, sillä niissä ei sallita tukien myöntämistä yksityisten ajoneuvojen tai kuljetuskalustojen uusimista varten. Tämä viivästyttää näitä uusimisia, minkä seurauksena menetetään mahdollisuuksia parantaa liikenteen tehokkuutta ja kilpailukykyä sekä kaupunkien ilmanlaatua energia- ja ympäristöparannuksilla esimerkiksi taksipalveluissa tai viimeisen osuuden toimituksissa.

9. tähdentää, että erilaisista liikkuvuuteen liittyvistä lähteistä saatavaa liikenneaiheista tietoa on yhdenmukaistettava hinnoittelutarkoituksia silmällä pitäen. Yhdennetyn matkalippujärjestelmän laajemman käytön tiellä on edelleen esteitä, koska julkisen liikenteen eri muotojen kannattavuudessa on eroja. Yhdennetyn hinnoittelujärjestelmän käyttöönotto-kustannukset saattavat vähentää tiettyjen liikennemuotojen tuottamaa kokonaisvoittoa tai suistaa niiden toiminnan kokonaisuudessaan tappiolle.

10. huomauttaa, että julkisen ja multimodaaliliikenteen edistämiseen kohdistetuista huomattavista ponnisteluista ja runsaista voimavaroista huolimatta multimodaaliliikenteen matkustajien mahdollisuudet saada tietoa ovat täysin riittämättömät. Matkalippupalvelujen osalta tilanne on vielä huonompi. Tämä ei johdu siitä, että olisi teknisesti mahdollonta välittää multimodaaliliikenteestä tarkkoja tietoja käyttäjävälisessä muodossa ja järjestää matkalippupalvelut ja -tiedotus, vaan julkisen liikenteen harjoittajien haluttomuudesta jakaa kyseisiä tietoja ja palveluja. EU:n olisikin asetettava lainsäädännössään velvoite julkaista aikataulut ja muut liikenneyhteyksiä koskevat tiedot ja saattaa ne kaikilta osin kaikkien EU:n kansalaisten saataville sellaisessa muodossa, että jokainen voi käyttää niitä mahdollisimman yksinkertaisella ja tehokkaalla tavalla. Euroopan alueiden komitea viittaa tässä yhteydessä lausuntoonsa ”Multimodaaliseen matkustamiseen liittyvät tieto-, suunnittelu- ja matkalippupalvelut” (CdR 4895/2014).

11. katsoo, että kaikkien liikennemuotojen tulisi osallistua aiheuttamansa saastumisen mukaisessa suhteessa aiheuttamiensa ulkoisten kustannusten maksamiseen saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisesti.

12. toteaa, että liikennesääntöjen ja ajoneuvoverotuksen ohella on syytä uudistaa myös sähköverkkoja, sähkön varastointia, kauppaa ja julkisen infrastruktuurin hallintointia, jotta voidaan varustautua asianmukaisesti uusia ja innovatiivisia liikennemuotoja, mm. akku- tai vetypolttokennokäyttöisiä ajoneuvoja, varten. Tähän liittyen on niin ikään suositeltavaa huolehtia yhteentoimivista ja vaivattomista maksuratkaisuista kyseisenlaisten sähköajoneuvojen latauksen yhteydessä.

13. kiinnittää huomiota siihen, että lentopolttoaineeseen ja kansainvälisiin lentolippuihin sovellettava verovapausjärjestelmä vääristää selvästi liikennealan markkinoita. Komitea kehottaa EU:n jäsenvaltioita keskustelemaan nykyisestä kansainvälisestä lentopolttoaineen verotusjärjestelmästä Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön kanssa, jotta varmistetaan sen johdonmukaisuus kansainvälisten ilmastomuutossitoumusten kanssa, sanotun kuitenkin rajoittamatta syrjäisimpien alueiden erityispiirteiden ja etunäkökohtien tunnustamista.

Multimodaalisuuden edistäminen

14. kannustaa multimodaalisuuteen ja vähäpäästöisen tai päästöttömän kaupunkiseutuliikenteen ja logistiikan sekä rautatie-, meri- ja sisävesiliikenteen koordinoitua käyttöön kestävä kaupunkiliikenteen suunnitelmien yhteydessä. Erityisesti siirtyminen maantieliikenteestä muihin, vähäpäästöisempiin liikennemuotoihin tarjoaisi huomattavia mahdollisuuksia päästöjen vähentämiseen. Vähäpäästöistä liikkuvuutta edistävät liikennemuotosiirtymäratkaisut olisi joka tapauksessa asetettava ensisijaiseen asemaan esimerkiksi harkitsemalla uudelleen maantieliikenteelle nykyisin myönnettäviä piilo- tai avoimia tukia.

15. kehottaa omaksumaan uuden lähestymistavan lähimerenkulkuun kehittämällä ekologisten bonusjärjestelmien käyttöä ja pitämällä merten moottoreita infrastruktuurina, johon tulisi soveltaa mukautettua lähestymistapaa valtiontukien valvontaan nähden. Tämä lähestymistapa on erityisen tärkeä alueilla, jotka sijaitsevat syrjässä eurooppalaisista liikennekäytävistä.

16. toteaa tähän liittyen, että on otettava huomioon erityisesti kaupunkisolmukohtat ja logistiikkakeskukset, jotka on määriteltävä Euroopan laajuisten liikenneverkkojen (runko- ja yleisverkko) yhteydessä ja vuonna 2013 annetussa Verkkojen Eurooppa -asetuksessa ja joilla on keskeinen rooli kestäväpohjaisen ja intermodaalisen liikkuvuuden kannalta jäsenvaltioiden, niiden alueiden ja koko EU:n tasolla. Komitea ehdottaakin, että tätä kysymystä tarkastellaan erilaisissa multimodaalisten liikennekäytävien eurooppalaisissa foorumeissa erityisesti solmukohtia käsiteltäessä.

17. kannattaa EU:n aktiivista roolia Kansainvälisessä siviili-ilmailujärjestössä (ICAO) ja Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) meri- ja lentoliikenteen päästöjen vähentämiseksi. Tulisi edistää uuden, entistä vähäpäästöisemmän tekniikan kehittämistä ja käyttöönottoa.

VÄHÄPÄÄSTÖISEN VAIHTOEHTOISEN ENERGIAN KÄYTÖN MONINKERTAISTAMINEN LIIKENTEESSÄ

Tehokkaat puitteet vähäpäästöiselle vaihtoehtoiselle energialle

18. kehottaa edistämään vaihtoehtoisten energialähteiden käyttöönottoa liikenteessä tukemalla energia-alan kehitystä ja siten pohjustamaan tietä päästöttömälle liikenteelle.
19. korostaa, että jäsenvaltioita, alueita ja kuntia kannustetaan investoimaan liikennealan vaihtoehtoisiin energiamuotoihin myöntämällä niille vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annetussa direktiivissä 2014/94/EU vahvistettua teknologiariippumattomuuden periaatetta noudattaen koheesiopoliittisia avustuksia, joita ei tarvitse maksaa takaisin.
20. kannattaa uusiutuvista lähteistä ympäristöä saastuttamatta tuotettujen, tavanomaisia fossiilisia polttoaineita vähemmän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavien edistyneiden biopolttoaineiden laajempaa käyttöönottoa liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi. Muut kuin ravintokasveista tuotetut (synteettiset) biopolttoaineet tai rehupohjaiset biopolttoaineet olisi asetettava tässä yhteydessä etusijalle. Odotettuihin myönteisiin vaikutuksiin kuuluvat taloudellisen lisäarvon kasvun ohella työllistymismahdollisuuksien tarjoutuminen ja uusien työpaikkojen syntyminen maaseutualueilla ja vähemmän kehittyneillä alueilla. Koska edistyneiden biopolttoaineiden ei toistaiseksi katsota energialähteinä olevan kilpailukykyisiä ilman tukea, niiden tuotantoa olisi tuettava, jotta ne voisivat kilpailla fossiilisten polttoaineiden tai ravintokasveista tuotettujen biopolttoaineiden kanssa.
21. toteaa, että vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta annetussa direktiivissä ⁽²⁾ säädetään jo pakollisista vaatimuksista, jotka koskevat sähkön, maakaasun ja vedyn käyttöä ajoneuvojen polttoaineena.
22. korostaa, että nykyään saatavilla olevilla vaihtoehtoisilla energiamuodoilla, biometaanilla ja biopolttoaineilla toimivat ajoneuvot tulevat osittain korvaamaan tavanomaiset diesel- tai bensiinikäyttöiset ajoneuvot. Tämä vähentää tavanomaisten polttoaineiden kysyntää ja parantaa siten energiaturvallisuutta.
23. kaipaa biopolttoaineille laajalti hyväksytyä määritelmää sekä kestävyttä ja hiilidioksidipäästöjen vähentämistä koskevien kriteerien hyväksymistä tässä yhteydessä. Niistä olisi apua oikeusvarmuuden kannalta, lainvalvonnassa ja investointeja koskevassa päätöksenteossa, kun on kyse biopolttoaineiden tuotannosta ja käytöstä.
24. katsoo, että on tärkeää ottaa huomioon kulloinenkin jäsenvaltiokohtainen, alueellinen ja paikallinen tilanne ja erilaiset paikan päältä ja alueelta saatavat raaka-aineet. Uusiutuvista luonnonvaroista tuotettujen vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöä säänneltäessä olisi kiinnitettävä huomiota kokonaisenergiataseeseen (polttoainetuotanto mukaan luettuna).
25. painottaa, että alueellisesta ja paikallisesta näkökulmasta tarkasteltuna vähäpäästöinen vaihtoehtoinen energia tulisi ihannetapauksessa paitsi tuottaa ja varastoida myös käyttää tai kuluttaa paikan päällä. Vähäpäästöisen energian tuotanto ja varastointi paikallista kulutusta varten on vielä tärkeämpää eristyneillä alueilla, kuten saarilla ja syrjäisimmillä alueilla, jotta voidaan vähentää niiden riippuvuutta ulkomaailmasta.

Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotto

26. korostaa, että vähäpäästöisen tai päästöttömän liikkuvuuden odotetaan mullistavan liikenteen verkkojen, ajoneuvojen ja polttoaineiden osalta. Edellytyksenä on, että saatavilla on edullista energiaa ja polttoainetta. Saastuttamattoman vaihtoehdon tarjoavien sähkö- ja vetymoottorien lisäksi myös edistyneillä biopolttoaineilla, jotka eivät kilpaile elintarviketuotannon kanssa ja jotka tuotetaan ympäristöä saastuttamatta, on suuri merkitys päästövähennystavoitteiden saavuttamisen kannalta. Näin ollen olisi keskityttävä lähinnä, mutta ei yksinomaan, kohtuuhintaisen infrastruktuurin kehittämiseen sähkö- ja vetypolttoajoneuvojen lataamista varten, kun otetaan huomioon kyseisen kaasun polttoaineominaisuudet ja varastointikapasiteetti. Vähäpäästöisiä tekniikoita, kuten edistyneitä biopolttoaineita, tulee kuitenkin tukea taloudellisin kannustimin.
27. suosittelee määrittelemään sitovat määräjat julkishallinnon kaikille tasoille, jotta julkishallinnon ajoneuvokalustoon ja julkisia liikennepalveluja koskeviin toimilupiin liittyvät uusien ajoneuvojen tarjouskilpailut rajattaisiin ainoastaan vaihtoehtoisia energiamuotoja käyttäviin ajoneuvoihin.

⁽²⁾ Vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönotosta 22. lokakuuta 2014 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/94/EU.

28. korostaa, että tarvitaan strategia LNG:n käytön edistämiseksi meriliikenteessä ja kaupassa lisäämällä satamainfrastruktuurien mukauttamisen tukea ja kehittämällä yleinen toimintamalli LNG:tä ja jätteiden käsittelystä saatavaa metanolia hyödyntävien alusten käyttölaitteiden innovointiin ja rahoittamiseen.

29. katsoo, että satamalaiturit tulee varustaa sähköinfrastruktuurilla, jotta voidaan vähentää hiilidioksidipäästöjä aluksista, jotka satamassa ollessaan pitävät moottoreita käynnissä ja ovat satamakaupungeissa suuri saastelähde.

30. toteaa, että sähköinen liikenne ja akku- tai vetypolttokennokäyttöisten sähköajoneuvojen latausinfrastruktuuri voitaisiin ottaa hyvin nopeasti käyttöön sellaisilla kaupunki- ja taajama-alueilla, missä paikallisviranomaiset katsovat sen tarpeelliseksi. Sähköisen liikenteen infrastruktuuria on rakennettava Euroopan alueita yhdistävien keskeisten reittien varrelle, sillä rajatylittävän sähköisen liikkuvuuden avulla voitaneen korjata sisämarkkinoiden hajanaisuutta. Vastaavasti suurin osa eurooppalaisista saarista on jo mittasuhteidensa puolesta ihanteellista aluetta sähköiselle liikkuvuudelle, minkä vuoksi latausinfrastruktuurin asianmukainen käyttöönotto voi edistää nopeasti sähköisen liikkuvuuden huomattavaa kehittymistä näillä alueilla.

31. painottaa, että paikallisesti tuotettu ja varastoitu sähköenergia voisi tarjota vakaan ja edullisen polttoainelähteen, jonka avulla voidaan nopeuttaa siirtymistä vähäpäästöiseen sähköiseen liikkuvuuteen. Ottamalla tällainen liikkumismuoto käyttöön asteittain voidaan puuttua sen kilpailuhaittoihin tavanomaisiin polttoaineisiin perustuvaan liikkuvuuteen nähden. Sähkön hajautetun varastoinnin integroiminen osaksi verkkoa voi tarjota sähköjärjestelmää täydentäviä palveluja, kuten auttaa tasapainottamaan uusiutuvista lähteistä tuotetun energian tarjonnan ja kysynnän epäsuhtaa kovan ja vähäisen kysynnän aikoina tai edistää taajuuksstabiilisuutta. Tätä varten on myös edistettävä kuluttajien aktiivista osallistumista sähköjärjestelmän hallintaan esimerkiksi kysyntään liittyvien yhteisostoryhmien avulla ja poistamalla nykyiset sääntelystä aiheutuvat esteet.

Sähköisen liikkuvuuden yhteentoimivuus ja standardointi

32. yhtyy Euroopan komission näkemykseen, joka koskee yhteisten teknisten ja teknologisten standardien käyttöönottoa eri jäsenvaltioiden ja alueiden tarpeet huomioon ottaen. Standardointi edistää paikallisten liikennejärjestelmien yhteentoimivuutta yksittäisellä alueella ja eri alueiden välillä.

33. on huolissaan siitä, että vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin kansalliset käyttöönottosuunnitelmat tehdään useimmissa jäsenvaltioissa ilman toimivaltaisten alue- ja paikallisviranomaisten aktiivista osallistumista, vaikka suunnitelmat ovat selkeä esimerkki tapauksesta, jossa tarvitaan monitasoista hallintoa, ja siitä, ettei sähköisen liikkuvuuden edistämistä koskevien suunnitelmien poliittinen ja taloudellinen tuki ole riittävällä tasolla.

34. toteaa, että sähköajoneuvojen latausasemat on määrä standardoida, ja kehottaa Euroopan komissiota tukemaan sähkölatausasemien käyttöönottoa kehittämällä sellaisia standardeja, jotka mahdollistavat niiden liittämisen nykyisten rakennusten tai palvelujen yhteyteen. Samalla on otettava huomioon kunkin maan lainsäädäntö.

KOHTI PÄÄSTÖTTÖMIÄ AJONEUVOJA

Ajoneuvojen testauksen parantaminen kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi

35. on tyytyväinen viimeaikaisiin järjestelyihin ajoneuvojen haitallisten aineiden päästöjen mittaamiseksi ja todentamiseksi. Niiden tarkoituksena on varmistaa ajoneuvojen ympäristöominaisuuksia koskeva avoimuus ja luotettavuus. Tämä auttaa soveltamaan ilmansaastepäästöille asetettuja raja-arvoja ja lisäämään kuluttajien luottamusta. Henkilöautojen ja kevyiden hyötyajoneuvojen päästöjä koskevat raja-arvot on asetettava sellaiselle tasolle, että varmistetaan saastepäästöjä sekä ihmisten terveyttä koskevien tavoitteiden ja sopimusten täyttyminen.

36. kannattaa ajoneuvojen merkintöjä koskevien uusien suuntaviivojen laatimista, sillä niiden avulla voidaan välttää kuluttajien harhaanjohtamista. Sääntöjä, jotka koskevat arvojen mittaamista uuden WLTP-menetelmän (yhdenmukaistettu kevyiden hyötyajoneuvojen kansainvälinen testimenetelmä) ja entisen NEDC-menetelmän (uusi eurooppalainen ajosykli) avulla, on selkiytettävä, ja ne olisi asetettava saataville. Suuntaviivojen muuttamisen lisäksi olisi harkittava myös merkintöjä koskevan direktiivin⁽³⁾ muuttamista. Puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämistä

⁽³⁾ Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle – Energiaan liittyvien tuotteiden energian ja muiden voimavarojen kulutuksen osoittamisesta merkinnöin ja yhdenmukaisin tuotetiedoin 19. toukokuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EU uudelleentarkastelu. Bryssel 15. heinäkuuta 2015, COM(2015) 345 final.

annettua direktiiviä ⁽⁴⁾ on niin ikään syytä tarkistaa, jotta se pysyy autoteollisuuden uusimman teknisen kehityksen tasalla.

Henkilö- ja pakettiautoja koskeva vuoden 2020 jälkeinen strategia

37. korostaa, että sähköiseen liikkuvuuteen kannustavia toimenpiteitä olisi määriteltävä määrällisten tekijöiden pohjalta ja ne olisi aikataulutettava, jotta voidaan varmistaa, että siirtymä toteutuu.

Vuoden 2020 jälkeinen strategia kuorma- ja linja-autoille

38. katsoo, että julkisen liikenteen tulisi edelleen kohentaa asemiaan yksityisautoiluun nähden, ja ehdottaakin, että siirtymistä sähköiseen liikkuvuuteen ja EU:n öljyperäisille polttoaineille vaihtoehtoisina pitämien muiden polttoaineiden käyttöön nopeutetaan asettamalla myös vetypolttoainetta voimanlähteenä hyödyntävien sähkökäyttöisten linja-autojen ja raitiovaunujen tuotanto ja käyttö sekä maakaasun käyttö linja-autoissa ensisijaiseen asemaan. Näin vähennetään linja-autojen aiheuttamia hiilidioksidipäästöjä. Pitkän matkan tavaraliikenteen osalta komitea kehottaa vauhdittamaan siirtymistä dieselpolttoainetta käyttävästä kuorma-autokannasta maakaasua käyttäviin kuorma-autoihin, sillä maakaasu on ainoa dieselpolttoaineen korvaajaksi soveltuva polttoaine, joka on lähes päästötön ja joka sisältää vähemmän hiiltä kuin dieselpolttoaine.

39. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission pyrkimykseen edistää saastuttamattomien linja-autojen käyttöönottoon tähtäävää aloitetta (Clean Bus Deployment Initiative) EU:ssa. Tarkoituksena on tarjota kaupungeille, alueille, liikenteenharjoittajille ja valmistajille foorumi ja siten tukea parempaa tiedonvaihtoa ja markkinoiden laajentamista. Näin vahvistetaan eurooppalaisten linja-autonvalmistajien luottamusta siihen, että saastuttamattomille, vaihtoehtoisilla polttoaineilla toimiville linja-autoille on tulevaisuudessa kysyntää, edistetään tulevien julkisten tarjouskilpailujen parempaa hyödyntämistä ja tehostetaan rahoitusratkaisujen etsimistä esimerkiksi Euroopan investointipankin kautta suurempia tarjouskilpailuja silmällä pitäen.

40. pitää tarpeellisena lisätä EU-tukien määrää, vahvistaa Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR), Verkkojen Eurooppa -välineen sekä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastojen) taloudellisten resurssien välistä synergiaa ja hyödyntää avustuksia. Näin voidaan edistää saastuttavien julkisen liikenteen ajoneuvojen nopeaa korvaamista ja varmistaa saatavilla olevan EU-rahoituksen optimaalinen hyödyntäminen.

Lento- ja raideliikenne

41. korostaa taloudellisesti kestäväällä uusiutuvalla sähkövoimalla tai taloudellisesti kestäväillä vaihtoehtoisilla polttoaineilla toimivien raideliikennevälineiden etuja.

42. pitää tarpeellisena tarvittavien infrastruktuurien toteuttamista sekä paikallisella että alueellisella tasolla raideliikenteen osalta vähemmän kehittyneillä alueilla, jotta niillä voidaan hyödyntää raideliikennettä samoin edellytyksin kuin muissa jäsenvaltioissa, jotta onnistutaan luomaan yhtenäinen eurooppalainen rautatiealue.

SUOTUISA TOIMINTAYMPÄRISTÖ VÄHÄPÄÄSTÖISELLE LIKKUVUDELLE

Energiaunioni: liikenne- ja energiajärjestelmien yhdistäminen

43. panee tyytyväisenä merkille, että strategiaa pidetään hyvänä askeleena 23.–24. lokakuuta 2014 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston hyväksymien ilmasto- ja energiapolitiikan puitteiden 2030 ⁽⁵⁾ sekä ilmastomuutosta koskevan YK:n puitesopimuksen osapuolten 21. konferenssissa 12. joulukuuta 2015 hyväksytyyn Pariisin sopimuksen ⁽⁶⁾ yhteydessä, sillä se saattaa yhteen kaksi tärkeää tahoja EU:ssa: kysyntäpuolelta liikenteen ja tarjontapuolelta energian tuotanto- ja siirtoalan keskeiset toimijat.

⁽⁴⁾ Puhtaiden ja energiatehokkaiden tieliikenteen moottoriajoneuvojen edistämisestä 23. huhtikuuta 2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/33/EY. Direktiivi 2009/33/EY

⁽⁵⁾ Eurooppa-neuvoston päätelmät (23.–24. lokakuuta 2014), Bryssel 24. lokakuuta 2014, EUCO 169/14.

⁽⁶⁾ Pariisin ilmastositoumus (COP 21), 30.11.–11.12.2015.

44. katsoo, että ”Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille” -paketti⁽⁷⁾ on osa EU:n pyrkimyksiä näyttää tietä älykkään ja puhtaan energian tarjoamiseksi kaikille, tukea talouskasvua, investointeja ja teknologiajohtajuutta, luoda uusia työpaikkoja ja parantaa kansalaisten hyvinvointia EU:n alueilla ja kaupungeissa.

Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky

45. pitää sähköistä liikkuvuutta yhtenä innovoinnin ja teknologian kehityksen liikkeelle panevista voimista. Se tuo välitöntä hyötyä, ja sillä on keskeinen merkitys ympäristövaikutusten vähentämisessä.

46. katsoo, että siirtyminen vähähiiliseen liikenteeseen voidaan toteuttaa pääasiallisesti alue- ja koheesiopolitiikan keinoin. Investoimalla tutkimukseen ja innovointiin alueet ja kunnat voivat tukea vähäpäästöisiä uusiutuvia energiamuotoja, älykkäitä verkkoja ja kestävyysperiaatteiden mukaista kaupunkiliikennettä.

47. kannattaa tutkimuksen ja innovoinnin Horisontti 2020 -puiteohjelman tulosten hyödyntämistä entistä innovatiivisempien vähäpäästöistä liikkuvuutta koskevien palvelu- tai investointiratkaisujen kehittämiseen.

48. kannustaa kehittämään innovatiivista teknologiaa alusten ja matkustajaliikenteen linja-autojen LNG-säiliöitä varten, jotta voidaan optimoida tämän vaihtoehtoisen polttoaineen varastoinnin tehokkuus, ja kehottaa myöntämään rahoitusta rahti- ja matkustaja-aluksilla ja pitkän matkan matkustajaliikenteen linja-autoissa tehtäviin demonstraatioihin tätä varten.

49. kannustaa lisäksi kehittämään innovatiivista teknologiaa, jonka avulla biopolttoaineita, esimerkiksi jätteiden käsittelystä saatavaa metanolia, voidaan hyödyntää myös rahti- ja matkustaja-alusten moottoreissa. Komitea kehottaa osoittamaan rahoitusta tähän tarkoitukseen.

50. kehottaa lisäksi osoittamaan rahoitusta satamalaiturien varustamiseen sähköinfrastruktuurilla ja eritoten laatimaan Euroopan unionin kaikkiin satamiin sovellettavan sitovan sääntelykehiksen.

Digitaalitekhnologia: älykkäät liikennejärjestelmät (ITS), verkottuneet ja itseohjautuvat ajoneuvot

51. toteaa, että tietotekniikkaratkaisut edistävät liikkuvuutta, joka perustuu kaikkien henkilö- ja tavaraliikenteen eri muotojen yhdistämiseen (esim. yhdenneytymätön matkalippu- ja tiemaksujärjestelmät, intermodaalisen tavaraliikenteen asiakirjat, sähköinen reittisuunnittelu ja matkustajille tarjottava reaaliaikainen tieto).

52. toteaa, että digitaalitekhnologiaan pohjautuvien verkottuneiden ja automatisoitujen (itseohjautuvien) ajoneuvojen kehittyminen voi avata monia mahdollisuuksia puuttua liikenteen kielteisiin vaikutuksiin ja tarjota julkisia liikennepalveluita harvempaan asutuilla alueilla, ja kehottaa voimakkaasti toteuttamaan verkkoyhteyksiin tuettua ja itseohjautuvaa ajamista koskevia toimenpiteitä Amsterdamin julistuksen⁽⁸⁾ mukaisesti. Komitea onkin tyytyväinen 30. marraskuuta 2016 hyväksytyyn vuorovaikutteisia älykkäitä liikennejärjestelmiä koskevaan EU:n strategiaan⁽⁹⁾. Komitea kaipaa tässä yhteydessä johdonmukaisempaa näkemystä kestävyysmallin mukaisesta ja innovatiivisesta liikennekehityksestä sekä vahvempaa kytköstä komission erilaisten toisiinsa tiiviisti liittyvien tehtävälueiden ja niitä koskevan tiedottamisen välille.

53. korostaa, että Euroopan alueet haluavat olla mukana älykkään televiestintä- ja liikenneinfrastruktuurin luomisessa. Tällä tavoin mahdollistetaan verkottuneiden ja automatisoitujen ajoneuvojen tehokas ja esteetön käyttö TEN-T-verkkoon kuuluvilla käytävillä sekä kaupunki- ja maaseutualueilla.

54. tähdentää, että paikallis- ja alueviranomaisilla olisi suhteellisuus- ja toissijaisuusperiaatteiden nojalla oltava valtuudet päättää älykkäiden liikennejärjestelmien ja saastuttamattomien ajoneuvojen mahdollisesta käyttöönotosta ja sen tavasta, kuten EU:n kaupunkiliikenteen toimintasuunnitelmassa tunnustetaan, jotta ne voivat vähentää liikenteen aiheuttamia päästöjä ja ruuhkautumisongelmia sekä edistää sosiaalista osallisuutta.

⁽⁷⁾ Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille – Euroopan kasvupotentiaalin hyödyntäminen. Euroopan komission lehdistötiedotteiden tietokanta: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4009_fi.htm

⁽⁸⁾ Amsterdamin julistus itseohjautuvia ajoneuvoja koskevasta yhteistyöstä, 14.–15. huhtikuuta 2016.

⁽⁹⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Eurooppalainen strategia vuorovaikutteisia älykkäitä liikennejärjestelmiä varten – ensimmäinen virstanpylväs matkalla kohti vuorovaikutteista, verkkoon liitettyä ja automatisoitua liikettä, Bryssel 30. marraskuuta 2016, COM(2016) 766 final.

Osaaminen

55. toteaa, että siirtyminen vähäpäästöiseen liikkuvuuteen aiheuttaa työmarkkinoille haasteita ja siksi on ensisijaisen tärkeää huolehtia siitä, että työvoimaa koulutetaan uudelleen uusiin työtehtäviin. Korkeista työttömyysasteista huolimatta monilla keskeisillä liikennesektorin aloilla on pulaa työntekijöistä, mikä johtuu digitaalisten taitojen puutteesta.

56. pitää valitettavana, että nyt annetussa tiedonannossa ei ole huomioitu vuonna 2009 annetussa edellisessä kaupunkiliikennettä käsittelevässä tiedonannossa kaavailtua kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelmien laatimista paikallisviranomaisten toimesta. Komitea toteaa kuitenkin, että esitetystä strategiasta sekä sen toimeenpanoon liittyvien aloitteiden ja toimien yhteydessä on syytä todeta selvästi, että yhdenmukainen kaupunkisuunnittelu on avaintekijä kestäväpohjaisen liikkuvuuden kehittämiseksi mm. laatimalla ja toteuttamalla kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelmia.

57. korostaa kaksiosaisen ammattikoulutusjärjestelmien merkitystä ja ehdottaa tiivistä kokemustenvaihtoa vähäpäästöiseen liikkuvuuteen liittyvistä hyvistä käytännöistä EU:n alueiden kesken yhdessä ammattikoulutustahojen ja yritysten kanssa.

Investoinnit

58. on tyytyväinen siihen, että innovointi ja infrastruktuurin kehittäminen ovat keskeisellä sijalla Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) pyrkimyksissä kannustaa tekemään yhdistettyjä (julkisen ja yksityisen sektorin) liikenne- ja infrastruktuuri-investointeja. ESIR-rahoitus yhdistettynä Euroopan rakenne- ja investointirahastoista (ERI-rahastot) myönnettäviin avustuksiin, joita ei tarvitse maksaa takaisin, voisi mahdollistaa paikallis- ja aluetason nykyistä aktiivisemmän osallistumisen tällaisiin hankkeisiin, ovatpa ne sitten pieniä tai suuria.

59. ehdottaa, että seuraavaa monivuotista rahoituskehystä suunniteltaessa lisätään vähäpäästöiseen liikenteeseen käytettävien määrärahojen määrää ja osuutta sekä Horisontti 2020 -puiteohjelmassa että Verkkojen Eurooppa -välineessä. Verkkojen Eurooppa -välineestä olisi tehtävä yhä tunnetummaksi, sillä sen vipuvaikutus on huomattava: jokainen Verkkojen Eurooppa -välineestä avustuksena myönnetty euro saa aikaan 3–3,5 euron investoinnit vähäpäästöiseen liikenteeseen.

60. toteaa, että viranomaisten toimiin ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuteen perustuva kehitys kaupungeissa ja alueilla voisi saada aikaan tarvittavan vipuvaikutuksen vähäpäästöisten liikkumisratkaisujen tehokkaan rahoituksen ja käytön edistämiseksi. Komitea ehdottaa myös, että ESIR- ja ERI-rahastovaroja tulisi ensisijaisesti käyttää paikallisten, innovatiivisten ja vähäpäästöisten liikennematkaisuun tukemiseen. Vuoden 2020 jälkeisessä strategisessa viitekehyksessä olisi asetettava edellä mainittuja tarkoituksia varten käyttöön avustuksia, joita ei tarvitse maksaa takaisin.

61. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on keskeinen rooli paikallisen energiantuotannon edistämässä sekä integroitujen ja älykkäiden energiaverkkojen yhteydessä. ERI-rahastoista olisi tarvittavien investointien helpottamiseksi myönnettävä avustuksia, joita ei tarvitse maksaa takaisin. Näin olisi tehtävä ennen kaikkea vähiten kehittyneillä ja kehityksestä eniten jälkeen jääneillä EU-alueilla.

62. toteaa, että myös Euroopan investointiohjelma tarjoaa julkista rahoitusta vähäpäästöistä liikennettä koskevia hankkeita ja älykkäitä verkkoja varten vuoden 2015 alusta vuoden 2017 loppuun asti.

Kaupunkien toimet

63. esittää, että Euroopan kaupunkien kaupunkisuunnittelukäytäntöihin ja kaupunkien väliin suunnittelukäytäntöihin pitäisi kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelmien puitteissa kuulua alueiden osoittaminen vähäpäästöistä liikennettä ja liikkumista varten. Kaupunkisuunnittelussa olisi annettava etusija aktiiviselle liikkumiselle (pyöräily ja kävely), julkisen henkilöliikenteen ratkaisuille, henkilöautojen yhteiskäytölle ja yhteiskyydeille. Komitea kehottaa myös soveltamaan tulevaisuuteen suuntautuvaa EU:n liikenneinvestointipolitiikkaa, jolla kohennetaan kansanterveyttä ja jossa investoidaan täysin Pariisin COP 21 -sopimuksen mukaisesti vähintään 10 prosenttia EU:n liikennemäärärahoista pyöräilyyn alueilla, joilla pinnanmuodostus mahdollistaa sen.

64. ehdottaa, että tutkitaan ennalta liikkuvuutta, johon kaupunki- ja aluesuunnittelu suurkaupunkialueilla johtaa. Kaupunkeja ja suurkaupunkialueita on tiivistettävä, jotta voidaan yhtäältä vähentää moottoriajoneuvoilla tapahtuvan liikkumisen tarvetta tuomalla palvelut lähemmäksi kansalaisia ja toisaalta parantaa julkisia liikenneverkkoja lisäämällä niiden sosiaalista ja taloudellista tehokkuutta ja edistämällä niiden käyttöä.

65. korostaa aluesuunnittelun suurta merkitystä vähäpäästöisen liikkuvuuden kannalta. Nimenomaan kaupunkiympäristön suunnittelu ja asutusrakenne luovat spatiaaliset edellytykset edetä pitkällä aikavälillä kohti vähäpäästöistä liikkuvuutta. Jos paikallis- ja alueviranomaisilla on jäsenvaltion oikeus- tai perustuslaillisen järjestelmän nojalla toimivaltaa aluesuunnittelun alalla, on suositeltavaa, että niiden alueellisiin, kuntarajat ylittäviin tai suurkaupunkialuekohtaisiin toiminnallisiin suunnitelmiin sisältyy myös tämäntyyppisiä toimenpiteitä.

66. toteaa, että pyöräilyn asemaa liikennemuotona tulisi AK:n lausunnon ”Pyöräilyä koskeva EU:n etenemissuunnitelma”⁽¹⁰⁾ mukaisesti lujittaa vahvistamalla pyöräliikennehankkeisiin käytettävissä olevan julkisen EU-rahoituksen roolia, ja toistaa kehotuksensa sisällyttää komission vuoden 2018 työohjelmaan pyöräilyä koskeva EU:n etenemissuunnitelma. Kunnat voivat pyöräilyn ja siihen liittyen myös ympäristöystävällisten hankintojen aktiivisina edistäjinä vahvistaa omaa rooliaan ilmastomuutoksen torjunnassa osallistumalla Euroopan vihreä pääkaupunki- tai Tiede kohtaa alueet -aloitteiden kaltaisiin toimiin. Lisäksi voitaisiin tehdä ehdotuksia pyöräliikennereittien tiettyjen, tärkeiden osuuksien liittämistä TEN-T-verkkoon.

67. korostaa, että rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin⁽¹¹⁾ mukaan EU:hun valmistuvissa uusissa rakennuksissa tulisi olla sähköajoneuvojen latauspisteitä (mieluiten varastointimahdollisuuksineen). Tällaisia rakennustöitä olisi niin ikään tehtävä kerrostalojen kunnostuksen yhteydessä⁽¹²⁾.

68. toteaa, että älykkäiden latausjärjestelmien asentaminen rakennuksiin voisi auttaa turvaamaan sähköverkkojen joustavuuden, esimerkiksi sähköajoneuvojen akkuihin varastoitua energiaa voitaisiin siirtää verkkoon. Tarvitaan kokonaisvaltainen tarkastelutapa, jossa esimerkiksi pidetään sähköajoneuvoja erottamattomana osana rakennuskantaa.

69. korostaa, että kaupungit ovat väestökeskuksina liikennealan tärkeimpiä sidosryhmiä, ja toteaa, ettei kaupunkiliikenteen ongelmia voida ratkaista vain tiettyyn sektoriin keskittyvällä lähestymistavalla. Komitea muistuttaakin lisäarvosta, jota paikallis- ja alueviranomaiset saavat, kun ne laativat omat kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelmansa⁽¹³⁾ samaan aikaan kuin kestävyysperiaatteiden mukaiset energiankäytön toimintasuunnitelmansa, joissa muun muassa kartoitetaan todellista ja ihanteellista paikallista energialähteiden yhdistelmää, sillä yhteys liikennepolitiikan kaupunkiulottuvuuden ja laajemman aluesuunnittelukäsitteen välillä on huomionarvoinen. Näihin paikallistason toimiin voitaisiin saada asiantuntijaopastusta ja -apua kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen puitteissa nykyistä kattavamman ja vähemmän ilman- ja melusaastetta tuottavan paikallisiikenteen kehittämiseksi.

70. toteaa niin ikään, että jos alueilla on oikeus- tai perustuslaillisen järjestelmän nojalla toimivaltaa aluesuunnittelun alalla, on suositeltavaa, että niiden kestävästä kaupunkiliikenteen ja kaupunkien välisen liikenteen suunnitelmiin sisältyy myös tämäntyyppisiä toimenpiteitä.

71. ehdottaa Euroopan kaupunkien temaattisten verkostojen perustamista vähäpäästöisen liikkuvuuden edistämiseksi. Tällaiset verkostot antaisivat paikallisille yrityksille ja jopa suurelle yleisölle mahdollisuuden osallistua aktiivisemmin vähäpäästöisen liikkuvuuden kehitysuuntausten käytännön toteutukseen esimerkiksi tarjoamalla yhteiskäyttöön perustuvia liikkumispalveluja. Modernien tietotekniikkaratkaisujen avulla nämä kaupunkiverkostot voivat myös saada asiaankuuluvia kohderyhmiä mukaan vähäpäästöisten liikkumismuotojen yleistämiseen.

Bryssel 13. heinäkuuta 2017

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

⁽¹⁰⁾ ”Pyöräilyä koskeva EU:n etenemissuunnitelma”, alueiden komitea, hyväksytty 12. lokakuuta 2016.

⁽¹¹⁾ Rakennusten energiatehokkuudesta 19. toukokuuta 2010 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2010/31/EU.

⁽¹²⁾ Valmisteilla oleva lausunto ”Energiatehokkuus ja rakennukset” (ENVE-VI-019, esittelijä: Michiel Rijsberman, ALDE, NL).

⁽¹³⁾ Kestävästä kaupunkiliikenteen suunnitelmia käsittelevä AK:n lausunto (COTER-V-048, kaupunkiliikennepaketti).

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

124. TÄYSISTUNTO, 12.–13. HEINÄKUUTA 2017

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittaminen”

(2017/C 342/10)

Esittelijä: Ulrike Hiller (DE, PES), Bremenin osavaltiohallituksen jäsen**Viiteasiakirja:** Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 ja asetuksen (EY) N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen (EY) N:o 987/2009 muuttamisesta (ETA:n ja Sveitsin kannalta merkityksellinen teksti)

COM(2016) 815 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Asetusehdotus

Johdanto-osan 6 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet eivät tähän mennessä ole sisältyneet nimenomaisesti asetuksen (EY) N:o 883/2004 aineelliseen soveltamisalaan, vaan niitä on koordinoitu sairausetuuksina, mikä on johtanut oikeudelliseen epävarmuuteen sekä laitosten että pitkäaikaishoitoon liittyviä etuuksia hakevien henkilöiden kannalta. Asetuksessa on tarpeen vahvistaa pitkäaikaishoitoon liittyviä etuuksia koskevat vakaat ja asianmukaiset oikeudelliset puitteet, joita sisältävät näiden etuuksien selkeän määrittelyn.	Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet eivät tähän mennessä ole sisältyneet nimenomaisesti asetuksen (EY) N:o 883/2004 aineelliseen soveltamisalaan, vaan niitä on koordinoitu sairausetuuksina. Asetuksessa on tarpeen vahvistaa pitkäaikaishoitoon liittyviä etuuksia koskevat vakaat ja asianmukaiset oikeudelliset puitteet.

Perustelu

Pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien koordinoinnin lisäämistä on pidettävä tervetulleena. Jäsenvaltioiden erilaisten sääntöjen vuoksi ei nykyisin myöskään ole mahdollista erottaa pitkäaikaishoitoon liittyviä etuuksia selkeästi ja yhdenmukaisesti sairausetuuksista.

Lisäkoordinoinnin edellytyksenä on, että pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet tunnustetaan ja kehitetään kaikissa jäsenvaltioissa sairausetuuksia täydentäväksi etuusmuodoksi. Näin ollen tällä hetkellä on suositeltavampaa mukauttaa 34 artiklaa kuin lisätä pitkäaikaishoitoa koskeva erillinen luku.

Muutosehdotus 2

Asetusehdotus

1 artiklan 3 kohdan ensimmäinen kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Lisätään johdanto-osan 5 kappaleen jälkeen kappaleet seuraavasti:</p> <p>”(5a) Euroopan unionin tuomioistuin on katsonut, että jäsenvaltioilla on oikeus asettaa työvoiman ulkopuolella oleville liikkuvuutta harjoittaville EU:n kansalaisille vastaanottavassa jäsenvaltiossa myönnettävien sellaisten sosiaaliturvaetuuksien, jotka eivät muodosta direktiivissä 2004/38/EY tarkoitettua sosiaaliavustusta, ehdoksi direktiivissä tarkoitettu laillinen oleskeluoikeus. Laillisen oleskeluoikeuden todentaminen olisi tehtävä direktiivin 2004/38/EY vaatimusten mukaisesti. Tätä varten työvoiman ulkopuolella oleva kansalainen olisi erotettava selvästi työnhakijasta, jonka oleskeluoikeus johtuu suoraan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 45 artiklasta. Tämän oikeuskäytännön kodifiointi on tarpeen, jotta parannetaan oikeusvarmuutta kansalaisten ja laitosten kannalta.</p>	<p>Lisätään johdanto-osan 5 kappaleen jälkeen kappaleet seuraavasti:</p> <p>”(5a) Euroopan unionin tuomioistuin on katsonut, että jäsenvaltioilla on oikeus asettaa työvoiman ulkopuolella oleville liikkuvuutta harjoittaville EU:n kansalaisille vastaanottavassa jäsenvaltiossa myönnettävien sellaisten sosiaaliturvaetuuksien, jotka samalla muodostavat direktiivissä 2004/38/EY tarkoitettua sosiaaliavustuksen, ehdoksi direktiivissä tarkoitettu laillinen oleskeluoikeus. Laillisen oleskeluoikeuden todentaminen olisi tehtävä direktiivin 2004/38/EY vaatimusten mukaisesti. Tätä varten työvoiman ulkopuolella oleva kansalainen olisi erotettava selvästi työnhakijasta, jonka oleskeluoikeus johtuu suoraan Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 45 artiklasta. Tämän oikeuskäytännön kodifiointi on tarpeen, jotta parannetaan oikeusvarmuutta kansalaisten ja laitosten kannalta.</p>

Perustelu

Euroopan unionin tuomioistuin on mainituissa päätöksissään määrännyt, että sosiaaliturvaetuuksien, jotka on asetuksen (EY) 883/2004 70 artiklan mukaan määriteltävä maksuihin perustumattomiksi rahaetuuksiksi, on katsottava olevan myös direktiivin 2004/38/EY 24 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu sosiaaliavustus. Jos kyse on samalla sosiaaliavustuksesta, niin jäsenvaltioiden toimivalta on perusteltu. Ehdotetulla muutoksella on tarkoitus selvittää asiaa.

Muutosehdotus 3

Asetusehdotus

1 artiklan 3 kohdan kolmas kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>(5c) Direktiivistä 2004/38/EY tai muutoin unionin lainsäädännöstä johtuvista työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun koskevista rajoituksista huolimatta minkään tässä asetuksessa ei pitäisi rajoittaa perusoikeuksia, jotka on tunnustettu Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, etenkin oikeutta ihmisarvoon (1 artikla), oikeutta elämään (2 artikla) ja oikeutta saada terveydenhoitoa (35 artikla).”</p>	<p>(5c) Direktiivistä 2004/38/EY tai muutoin unionin lainsäädännöstä johtuvista työvoiman ulkopuolella olevien henkilöiden oikeutta yhdenvertaiseen kohteluun koskevista rajoituksista huolimatta minkään tässä asetuksessa ei pitäisi rajoittaa perusoikeuksia, jotka on tunnustettu Euroopan unionin perusoikeuskirjassa, etenkin oikeutta ihmisarvoon (1 artikla), oikeutta elämään (2 artikla), oikeutta sosiaaliturvaan ja toimeentuloturvaan (34 artikla) ja oikeutta saada terveydenhoitoa (35 artikla).”</p>

Perustelu

Itsestään selvä.

Muutosehdotus 4

Asetusehdotus

1 artiklan 13 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Korvataan 12 artikla seuraavasti:</p> <p>”12 artikla</p> <p>Erityissäännöt</p> <p>1. Jäsenvaltiossa tavallisesti toimintaansa harjoittavalle työnantajalle tässä jäsenvaltiossa palkkatyötä tekevä henkilö, jonka tämä työnantaja lähettää toiseen jäsenvaltioon tekemään siellä työtä kyseisen työnantajan lukuun palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon 16 päivänä joulukuuta 1996 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 96/71/EY⁽¹⁾ tarkoitetulla tavalla tai jonka kyseinen työnantaja lähettää komennukselle toiseen jäsenvaltioon tekemään työtä kyseisen työnantajan lukuun, on edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että tämän työskentelyn arvioitu kesto on enintään 24 kuukautta ja että kyseistä henkilöä ei lähetetä korvaamaan toista palkattua työntekijää tai itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka on aiemmin lähetetty tässä artiklassa tarkoitetulla tavalla.</p> <p>2. Jäsenvaltiossa tavallisesti toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja, joka lähtee tekemään samankaltaista työtä toiseen jäsenvaltioon, on edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että tämän toiminnan arvioitu kesto on enintään 24 kuukautta ja että kyseinen henkilö ei korvaa toista lähetettyä palkattua työntekijää tai itsenäistä ammatinharjoittajaa.”.</p> <p>⁽¹⁾ EYVL L 18, 21.1.1997, s. 1.</p>	<p>Korvataan 12 artikla seuraavasti:</p> <p>”12 artikla</p> <p>Erityissäännöt</p> <p>1. Jäsenvaltiossa tavallisesti toimintaansa harjoittavalle työnantajalle tässä jäsenvaltiossa palkkatyötä tekevä henkilö, jonka tämä työnantaja lähettää toiseen jäsenvaltioon tekemään siellä työtä kyseisen työnantajan lukuun palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvasta työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon 16 päivänä joulukuuta 1996 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 96/71/EY⁽¹⁾ tarkoitetulla tavalla tai jonka kyseinen työnantaja lähettää komennukselle toiseen jäsenvaltioon tekemään työtä kyseisen työnantajan lukuun, on edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että tämän työskentelyn arvioitu kesto on enintään 12 kuukautta ja että kyseistä henkilöä ei lähetetä korvaamaan toista palkattua työntekijää tai itsenäistä ammatinharjoittajaa, joka on aiemmin lähetetty tässä artiklassa tarkoitetulla tavalla.</p> <p>2. Jäsenvaltiossa tavallisesti toimiva itsenäinen ammatinharjoittaja, joka lähtee tekemään samankaltaista työtä toiseen jäsenvaltioon, on edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädännön alainen, edellyttäen että tämän toiminnan arvioitu kesto on enintään 12 kuukautta ja että kyseinen henkilö ei korvaa toista lähetettyä palkattua työntekijää tai itsenäistä ammatinharjoittajaa.”.</p> <p>⁽¹⁾ EYVL L 18, 21.1.1997, s. 1.</p>

Perustelu

Ehdotus lyhennetyksi aikarajaksi, jonka jälkeen lähetettyyn työntekijään tulee soveltaa kaikilta osin vastaanottavan valtion lainsäädäntöä, on yhdenmukainen työntekijöiden lähettämistä koskevasta direktiivistä esitetyn AK:n näkemyksen (COR-2016-02881) kanssa.

Muutosehdotus 5

Asetusehdotus

1 artiklan 16 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Poistetaan 34 artikla.	<p style="text-align: center;">34 artikla</p> <p>Pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien päällekkäisyys</p> <p><u>1. Jos henkilöllä, joka saa sellaisia pitkäaikaishoitoon liittyviä rahaetuksia, joita on käsiteltävä sairausetuuksina ja jotka tästä syystä suorittaa 21 tai 29 artiklan nojalla rahaetuksien osalta toimivaltainen jäsenvaltio, on samalla tämän luvun perusteella samaa tarkoitusta varten oikeus hakea luontoisetuuksia myös jossakin toisessa jäsenvaltiossa olevan asuin- tai oleskelupaikkansa laitokselta, ja jos ensin mainitunkin jäsenvaltion laitoksen on 35 artiklan nojalla korvattava näiden etuuksien kustannukset, on sovellettava 10 artiklassa päällekkäisten etuuksien estämisestä annettua yleistä säännöstä, soveltaen ainoastaan seuraavaa rajoitusta: jos kyseinen henkilö vaatii ja saa luontoisetuutta, rahaetuuden määrää pienennetään sitä luontoisetuutta vastaavalla määrällä, jota haetaan tai voitaisiin hakea siltä ensimmäisen jäsenvaltion laitokselta, joka on velvollinen korvaamaan kustannukset.</u></p> <p><u>2. Hallintotoimikunta laatii yksityiskohtaisen luettelon pitkäaikaishoitoon liittyvistä etuuksista, jotka täyttävät tämän asetuksen 1 artiklan vb alakohtaan sisältyvät perusteet, ja täsmentää, mitkä ovat luontoisetuuksia ja mitkä rahaetuksia.</u></p> <p><u>3. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio taikka niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista toimenpiteistä tai lisätoimenpiteistä, joiden on oltava vähintään yhtä suotuisia kyseisen henkilön kannalta kuin 1 kohdassa esitettyjen periaatteiden.</u></p>

Perustelu

Ellei 1 a lukua lisätä (muutosehdotus 5), 34 artiklan 2 kohta on muotoiltava uudelleen sen tarkentamiseksi, missä muodossa hallintotoimikunnan on laadittava luettelo. Ks. muutosehdotusta 1 koskeva perustelu (johdanto-osan 6 kappale).

Sihteeristön antama tieto: Sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen (EY) N:o 883/2004 34 artiklan 2 kohdan alkuperäinen teksti on ”2. Hallintotoimikunta laatii luettelon raha- ja luontoisetuuksista, joita 1 kohta koskee.”.

Muutosehdotus 6

Asetusehdotus

1 artiklan 17 kohdan toinen kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Lisätään 35 artiklan jälkeen luku seuraavasti:</p> <p>”1 a LUKU</p> <p>Pitkäaikaishoitoon liittyvät etuudet</p>	

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>35 a artikla</p> <p>Yleiset säännökset</p> <p>1. Edellä 17–32 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin pitkäaikaishoitoon liittyviin etuuksiin, sanotun kuitenkaan rajoittamatta tämän luvun erityissäännösten soveltamista.</p> <p>2. Hallintotoimikunta laatii yksityiskohtaisen luettelon pitkäaikaishoitoon liittyvistä etuuksista, jotka täyttävät tämän asetuksen 1 artiklan vb alakohtaan sisältyvät perusteet, ja täsmentää, mitkä ovat luontoisuuksia ja mitkä rahaetuksia.</p> <p>3. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat myöntää pitkäaikaishoitoon liittyviä rahaetuksia III osaston muiden lukujen mukaisesti, jos etuus ja siihen sovellettavat erityiset edellytykset luetellaan liitteessä XII ja jos tällaisen yhteensovittamisen tulos on edunsaajalle vähintään yhtä suotuisa kuin jos etuuden yhteensovittaminen tapahtuisi tämän luvun mukaisesti.</p> <p>35 b artikla</p> <p>Pitkäaikaishoitoon liittyvien etuuksien päällekkäisyys</p> <p>1. Jos pitkäaikaishoitoon liittyviä rahaetuksia toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla saava henkilö saa samaan aikaan tämän luvun nojalla pitkäaikaishoitoon liittyviä luontoisuuksia toisessa jäsenvaltiossa olevan asuin- tai oleskelupaikkansa laitokselta ja jos myös ensin mainitun jäsenvaltion laitoksen on 35 c artiklan nojalla korvattava näiden luontoisuuksien kustannukset, on sovellettava 10 artiklassa päällekkäisten etuuksien estämisestä annettua yleistä säännöstä, soveltaen ainoastaan seuraavaa rajoitusta: rahaetuuden määrästä on vähennettävä luontoisuuksien korvattava määrä, jota voidaan hakea 35 c artiklan nojalla ensimmäisen jäsenvaltion laitokselta.</p> <p>2. Kaksi jäsenvaltiota tai useampi jäsenvaltio taikka niiden toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia muista toimenpiteistä tai lisätoimenpiteistä, joiden on oltava vähintään yhtä suotuisia kyseisen henkilön kannalta kuin 1 kohdassa esitettyjen periaatteiden.</p> <p>35 c artikla</p> <p>Korvaukset laitosten kesken</p> <p>1. Edellä 35 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin pitkäaikaishoitoon liittyviin etuuksiin.</p> <p>2. Jos sen jäsenvaltion lainsäädännössä, jossa tämän luvun mukainen toimivaltainen laitos sijaitsee, ei säädetä pitkäaikaishoitoon liittyvistä luontoisuuksista, laitosta, joka on tai olisi kyseisessä jäsenvaltiossa toimivaltainen luvun 1 nojalla toisessa jäsenvaltiossa luontoisuuksina myönnettyjen sairausuuksien korvaamista varten, on pidettävä toimivaltaisena myös luvun 1 a nojalla.”.</p>	

Perustelu

Ks. muutosehdotusta 1 koskeva perustelu (johdanto-osan 6 kappale).

Muutosehdotus 7

Asetusehdotus

1 artiklan 22 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, kokonaan työttömänä olevan henkilön, joka viimeisimmän palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimintansa aikana asui muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa ja joka ei ole täyttänyt vähintään 12:ta työttömyysvakuutuskuukautta yksinomaisesti toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, on ilmoitettava asuinjäsenvaltionsa työvoimapalvelun käytettäväksi. Tällainen henkilö saa etuuksia asuinjäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin hän olisi täyttänyt kaikki vakuutuskaudet kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla. Kyseiset etuudet myöntää asuinjäsenvaltion laitos. Tässä kohdassa tarkoitettu kokonaan työtön henkilö, jolla olisi oikeus työttömyysetuuteen toimivaltaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti ainoastaan, jos hän asuisi siellä, voi vaihtoehtoisesti ilmoittautua kyseisen jäsenvaltion työvoimapalvelun käytettäväksi ja saada etuuksia kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ikään kuin hän asuisi siellä.</p>	<p>2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, kokonaan työttömänä olevan henkilön, joka viimeisimmän palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana toimintansa aikana asui muussa kuin toimivaltaisessa jäsenvaltiossa ja joka ei ole täyttänyt vähintään 12:ta työttömyysvakuutuskuukautta yksinomaisesti toimivaltaisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, on ilmoitettava asuinjäsenvaltionsa työvoimapalvelun käytettäväksi. Tällainen henkilö saa etuuksia asuinjäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, ikään kuin hän olisi täyttänyt kaikki vakuutuskaudet kyseisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla. Kyseiset etuudet myöntää asuinjäsenvaltion laitos.</p>

Perustelu

Poikkeuksella ei ole vaikutusta, jos lyhytaikainen – alle 12 kuukautta kestävä – työsuhde ei anna oikeutta työttömyysetuuteen. Tässä tapauksessa se olisi tarpeeton. Jos oikeus kuitenkin syntyy, eli 6 artiklan mukaisten muissa jäsenvaltioissa suoritettujen työsuhteiden huomioon ottamisen seurauksena, niin olisi perusteltava, miksi asuinvaltion on maksettava nämä etuudet, vaikka muut jäsenvaltiot ovat keränneet asianomaiset maksut. Poikkeus ei myöskään ole yhdenmukainen 64 artiklassa ehdotettujen sääntöjen kanssa, jotka takaavat tällaisissa tapauksissa etuuksien siirtämisen.

Muutosehdotus 8

Asetusehdotus

2 artiklan 11 kohdan ensimmäinen kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Lisätään 19 artiklan 2 kohdan jälkeen kohdat seuraavasti:</p> <p>3. Jos laitosta pyydetään antamaan edellä mainittu todistus, sen on tehtävä asianmukainen arviointi asiaan liittyvistä tosiseikoista ja taattava, että tiedot, joiden perusteella todistus annetaan, ovat oikeat.</p>	<p>Lisätään 19 artiklan 2 kohdan jälkeen kohdat seuraavasti:</p> <p>3. Jos laitosta pyydetään antamaan edellä mainittu todistus, sen on tehtävä asianmukainen arviointi asiaan liittyvistä tosiseikoista.</p>

Perustelu

Todistuksen antavat laitokset eivät pysty takaamaan, että kyseiset tiedot ovat oikeita. Niiden on luotettava siihen, että työnantaja toimittaa moitteettomat tiedot. Todistuksen antavat viranomaiset eivät tietenkään voi vastata vääristä tiedoista, jos ne on sellaisina niille toimitettu.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Yleistä

1. kannattaa vapaata ja oikeudenmukaista työvoimaliikkuvuutta ja pitää siksi sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevien sääntöjen tarkistamista tervetulleena ottaen huomioon, että kansalaisten liikkuvuus EU:n sisällä on kasvussa.
2. toteaa, että työntekijöiden vapaata liikkuvuutta, joka on sisämarkkinoiden negatiivinen yhdentämistoimi, on täydennettävä positiivisella yhdentämistoimella, eli sosiaaliturvan yhteensovittamisella EU:n perusoikeuskirjan ja EU:n tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti.
3. pitää Euroopan komission esittämiä ehdotuksia sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamisesta annetun asetuksen N:o 883/2004 ja asetuksen N:o 883/2004 täytäntöönpanomenettelystä annetun asetuksen N:o 987/2009 muuttamisesta valtaosaltaan tarkoituksenmukaisina ja tuloksellisina ja näin ollen kannattaa niitä.
4. muistuttaa komissiota sen aloitteesta lainsäädännön parantamiseksi ja viittaa siihen, että asetusten N:o 883/2004 ja N:o 987/2009 mutkikkaan säännösten on säilyttävä ymmärrettävänä oikeustilanteen toteamiseksi sekä viranomaisten että kansalaisten kannalta.
5. korostaa liikkuvuutta harjoittaville kansalaisille tarkoitettujen alueellisten neuvonta- ja tukiverkostojen merkitystä. Nämä verkostot ovat välttämättömiä, jotta voidaan ehkäistä liikkuvuutta harjoittavien työntekijöiden hyväksikäyttöä sekä järjestäytyntä petostoimintaa. AK kannattaa kyseisten verkostojen vahvistamista.
6. korostaa, että komission ehdotus on tarpeen työntekijöiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi. Näin ollen SEUT-sopimuksen 48 artiklan muodostaman yksiselitteisen oikeusperustan vuoksi komission ehdotuksen kohdalla ei herää toissijaisuusperiaatetta koskevia kysymyksiä. Jäsenvaltiot eivät pysty saavuttamaan asianmukaisesti ehdotettujen toimien tavoitteita, vaan ne pystytään toimien mittakaavan ja/tai vaikutusten perusteella toteuttamaan paremmin EU-tasolla, sillä ehdotettuihin toimiin sisältyy ylikansallisia näkökohtia, joita jäsenvaltiot ja/tai alue- ja paikallisviranomaiset eivät pysty yksin sääntelemään.
7. korostaa olevansa erityisen kiinnostunut jatkamaan komission kanssa alakohtaista vuoropuhelua asiasta ja painottaa tässä yhteydessä sen vaikutustenarvioinnin merkitystä, jonka komissio tulee esittämään AK:n kanssa tekemänsä yhteistyösopimuksen perusteella.

Työntekijöiden lähettäminen

8. näkee edistymistä lähettämistä koskevassa sääntelyssä sekä lähetettyjen työntekijöiden hyväksymisessä. Komitea pitää tervetulleena, että komissiolle annetaan 76 a artiklan lisäämisellä SEUT-sopimuksen 291 artiklan mukaisesti valta hyväksyä täytäntöönpanosäädöksiä, joilla on tarkoitus vahvistaa vakiomenettelyt, joilla myönnetään, kiistetään ja peruutetaan esitettävä A1-asiakirja sen väärinkäyttämisen vaikeuttamiseksi. Suunniteltu menettely voi auttaa erityisesti välttämään pitkäjänteisiä oikeudenkäyntejä ja jopa jäsenyysselvityksen noudattamatta jättämistä koskevia menettelyitä ja näin edistää osaltaan EU:n sisäistä oikeusrauhaa.
9. muistuttaa siitä, että käsillä oleva ehdotus asetukseksi asetuksen N:o 883/2004 muuttamisesta sisältää A1-asiakirjan myöntämistä koskevien sääntöjen ajankohtaistamisen muodossa keskeisen osatekijän, jolla voidaan parantaa lähetettyjen työntekijöiden suojelua sosiaaliturvaan liittyvältä väärinkäytöltä samanaikaisesti toteutettavan työntekijöiden lähettämisestä annetun direktiivin N:o 96/71/EY tarkistuksen puitteissa. Tämän näkökohdan merkityksen vuoksi jokainen askel kohti tulevaa sitovaa, selkeää ja välitöntä menettelyä A1-asiakirjan myöntämisessä on erityisen tärkeä ja siihen tulisi kiinnittää asianmukaista huomiota.
10. viittaa työntekijöiden lähettämiseen liittyen siihen, että sosiaaliturva on varsin pitkälti riippuvainen sääntöjen ja määritelmien selkeydestä. Tämän vuoksi tärkeiden käsitteiden kuten ”itsenäinen ammatinharjoittaminen” ja ”liiketoiminta-paikka” yksiselitteinen tulkinta auttaisi torjumaan tehokkaasti näennäisen itsenäisen ammatinharjoittamisen ja postilaatikkoyritysten kaltaisia ongelmia.

11. toistaa tässä yhteydessä komitean näkemyksen, että aikarajan, jonka jälkeen lähetetyn työntekijän työsuhteeseen sovelletaan vastaanottavan valtion lainsäädäntöä kaikilta osin, tulisi olla 12 kuukautta ⁽¹⁾.

12. pitää valitettavana viivästyksiä sosiaaliturvatietojen sähköisen vaihtojärjestelmän (EESSI) käyttöönotossa. Komitea pitää Euroopan laajuista sähköistä tietojenvaihtoa välttämättömänä.

Sairaus- ja hoitoetuudet

13. toteaa, että pitkäaikaishoitoa koskevien etuuksien koordinointi laajentaa koordinoivan lainsäädännön soveltamisalaa, mikä on tarpeen ehdotetun toiminnan tavoitteiden saavuttamiseksi. Sairaus- ja hoitoetuuksien päällekkäisyyden estämistä lienee kuitenkin vaikea toteuttaa käytännössä.

14. katsoo, että jäsenvaltiossa oleskelevien sairaiden ihmisten turva on taattava myös, vaikka heillä ei olisikaan oleskeluoikeutta kyseisessä maassa. Komitea muistuttaa kuitenkin, että ulkomailla myönnetyn sairausvakuutusturvan EU:n lainsäädännön mukainen tunnustaminen on usein ongelmallista ja että joissakin EU:n jäsenvaltioissa sairausvakuutusturva kielletään epäoikeutetusti usein täysin ihmisiltä, joilla on epävarmat työsuhteet.

15. pitää siksi lähtökohtaisesti tervetulleena, että työelämän ulkopuolella olevien tai vähävaraisten EU-kansalaisten sairausvakuutusturvan perustaksi otetaan ainoastaan todellinen asuinpaikka jäsenvaltiossa ja ettei laillista oleskeluoikeutta edellytetä. Komitea katsoo, että vastaanottavalle valtiolle on tässä yhteydessä vahvistettava oikeus saada korvaus kuluista toimivaltaiselta valtiolta.

Työttömyysetuudet

16. pitää työttömyysetuuksien koordinoinnin uudelleensääntelyä asianmukaisena. Vaikka asetuksen N:o 883/2004 65 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu poikkeusjärjestely alle 12 kuukautta kestäville lyhytaikaisille työsuhteille ei tiukasti ottaen ehkä ole välttämätön, se selkeyttää tekstiä.

17. pitää tervetulleena suunnitelmaa pidentää työttömyysetuuksien mahdollisen maastaviennin ajanjaksoa kolmesta kuuteen kuukauteen. Komitea korostaa kuitenkin, että samalla olisi toteutettava tarkoituksenmukaista aktiivista työvoimapolitiikkaa keskeisenä osatekijänä niin kutsutuissa aktivointistrategioissa, joissa käsitellään työttömyysvakuutus- ja tukijärjestelmien, aktiivisen työvoimapolitiikan ja etuuksien ehdollisuuden välistä vuorovaikutusta. AK pitää tarpeellisenä selvittää, millä tavoin jäsenvaltiot voisivat pidentää maastaviennin ajanjaksoa voimassa olevan EU-lainsäädännön ylittävästi. AK suhtautuu kuitenkin varauksellisesti alle 12 kuukautta kestäviä työsuhteita koskeviin erityissääntöihin.

Perhe-etuudet

18. korostaa, että kaikilla EU:n kansalaisilla on oikeus sen maan perhe-etuuksiin, jossa he ovat kirjoilla, työllistettyjä tai verovelvollisia, vaikkakin jäsenvaltioiden välillä saattaa esiintyä huomattavia eroja perhe-etuuksien suhteen.

Erityiset maksuihin perustumattomat rahaetuudet

19. tunnustaa Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön perustuvan jäsenvaltioiden toimivallan työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden sosiaaliturvan muotoilussa ja pitää tervetulleena, tärkeänä ja uutena näkökohtana, että lopputuloksen on oltava EU:n perus- ja ihmisoikeuksien mukainen. Komitea on tyytyväinen siihen, että näitä henkilöitä ei vastedes ole tarkoitus sulkea sairausvakuutusturvan ulkopuolelle todellisen asuinpaikan perusteella, ja panee merkille, että heille saatetaan antaa tulevaisuudessa mahdollisuus suorittaa oikeasuhteisesti maksuja sairausvakuutusjärjestelmään siinä jäsenvaltiossa, jossa he asuvat vakinaisesti. Jäljelle jää kuitenkin kysymys siitä, miten on tarkoitus perustella sosiaaliturvan rajoittamista tai jopa epäämistä. Samalla kyseisen periaatteen ulottaminen myös niihin EU-kansalaisiin, jotka tosiasiallisesti asuvat toisessa jäsenvaltiossa, edellyttää kuitenkin periaatteen soveltamisen sääntelemistä muun muassa sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot toimivat yhdenmukaisesti ja että taakka jakautuu tasapuolisesti niiden välillä.

Rajatyöntekijät

20. pitää valitettavana luotettavien tietojen puuttumista asetuksen N:o 883/2004 sisältämän oikeudellisen määritelmän mukaisten rajatyöntekijöiden määräästä.

⁽¹⁾ Lausunto aiheesta "Työntekijöiden lähettämistä koskevan direktiivin tarkistus" (COR-2016-02881).

21. muistuttaa, että raja-alueilla on laajaa kokemusta liikkuvuutta harjoittavista työntekijöistä. AK kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita hyödyntämään tätä kokemusta. Komitea pyytää tässä yhteydessä komissiota vahvistamaan Euresin tarjoamia työvoiman rajatylittävän liikkuvuuden tukipalveluja – tätä varten hyödynnetään olemassa olevia Eures-raja-aluekumppanuuksia, mutta olisi myös kannustettava luomaan uusia raja-alueiden yhteistyökumppanuuksia – sekä antamaan näille valmiudet kerätä luotettavaa tietoa rajatyöntekijöiden ja heidän työnantajien määrästään ja siitä, minkälaisia nämä ovat profiililtaan.

Bryssel 12. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alueellinen luokitus ja alueelliset typologiat”

(2017/C 342/11)

Esittelijä: Mieczysław STRUK (PL, EPP), Pommerin voivodikunnan aluejohtaja**Viiteasiakirja:** Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EY) N:o 1059/2003 muuttamisesta alueellisten typologioiden (Tercet) osalta

COM(2016) 788 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

COM(2016) 788 final

1 artikla

Muutetaan 1 kohtaa.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1 artikla	1 artikla
Muutetaan asetus (EY) N:o 1059/2003 seuraavasti:	Muutetaan asetus (EY) N:o 1059/2003 seuraavasti:
(1) Korvataan 1 artikla seuraavasti:	(1) Korvataan 1 artikla seuraavasti:
”1 artikla	”1 artikla
Kohde	Kohde
1. Tällä asetuksella luodaan yhteinen tilastollisten alueyksiköiden luokitus (NUTS), jotta EU:ssa voidaan kerätä, koota ja levittää yhdenmukaistettuja alueellisia tilastotietoja eri aluetasoilla.	1. Tällä asetuksella luodaan yhteinen tilastollisten alueyksiköiden luokitus (NUTS), jotta EU:ssa voidaan kerätä, koota ja levittää yhdenmukaistettuja alueellisia tilastotietoja eri aluetasoilla.
2. NUTS-luokitus esitetään liitteessä I.	2. NUTS-luokitus esitetään liitteessä I.
3. NUTS-luokitusta täydennetään 4 artiklassa tarkoitettuilla paikallisilla hallinnollisilla yksiköillä (LAU).	3. NUTS-luokitusta täydennetään 4 artiklassa tarkoitettuilla paikallisilla hallinnollisilla yksiköillä (LAU).
4. NUTS-luokitusta täydennetään 4 a artiklassa tarkoitettuilla tilastoruuukoilla. Niiden avulla lasketaan väestöpohjaiset alueelliset typologiat.	4. NUTS-luokitusta täydennetään 4 a artiklassa tarkoitettuilla tilastoruuukoilla. Niiden avulla lasketaan väestöja-kaumaan ja -tiheyteen pohjautuvat alueelliset typologiat.
5. NUTS-luokitusta täydennetään 4 b artiklassa tarkoitettuilla unionin tason alueellisilla typologioilla jakamalla alueyksiköitä eri tyypeihin.”	5. NUTS-luokitusta täydennetään 4 b artiklassa tarkoitettuilla unionin tason alueellisilla typologioilla jakamalla alueyksiköitä eri tyypeihin.”

Perustelu

Ilmaistaan asia selvemmin.

Muutosehdotus 2

COM(2016) 788 final

1 artikla

Muutetaan 5 kohtaa.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
5) Lisätään 4 a ja 4 b artikla seuraavasti:	(5) Lisätään 4 a ja 4 b artikla seuraavasti:
--	--
4 b artikla	4 b artikla
Unionin tason alueelliset typologiat	Unionin tason alueelliset typologiat
--	--
3. LAU-tasolla vahvistetaan seuraavat typologiat:	3. LAU-tasolla vahvistetaan seuraavat typologiat:
a) kaupungistumisaste (DEGURBA):	a) kaupungistumisaste (DEGURBA):
— "kaupunkialueet";	— "kaupunkialueet";
— " kaupungit " tai "tiheästi asutut alueet",	— "tiheästi asutut alueet",
— – " pikkukaupungit ja esikaupungit " tai "keskitiheään asutetut alueet",	— "keskitiheään asutetut alueet",
— – " maaseutualueet " tai "harvaan asutut alueet";	— "harvaan asutut alueet";
b) toiminnalliset kaupunkialueet:	b) toiminnalliset kaupunkialueet:
— " kaupungit " ja niiden "työssäkäyntialueet";	— " kaupunkialueet " ja niiden "työssäkäyntialueet";
c) rannikkoalueet:	c) rannikkoalueet:
— "rannikkoalueet",	— "rannikkoalueet",
— "muut kuin rannikkoalueet".	— "muut kuin rannikkoalueet".
Jos jossakin jäsenvaltiossa on useampi kuin yksi hallinnollinen LAU-taso, komissio (Eurostat) kuulee kyseistä jäsenvaltiota typologioiden jakamisessa käytettävän hallinnollisen LAU-tason määrittämiseksi.	Jos jossakin jäsenvaltiossa on useampi kuin yksi hallinnollinen LAU-taso, komissio (Eurostat) kuulee kyseistä jäsenvaltiota typologioiden jakamisessa käytettävän hallinnollisen LAU-tason määrittämiseksi.
4. NUTS-tasolla 3 vahvistetaan seuraavat typologiat ja nimikkeet:	4. NUTS-tasolla 3 vahvistetaan seuraavat typologiat ja nimikkeet:

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>a) kaupunki-maaseututypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”kaupunkivoittoiset alueet”, — ”välialueet”, — ”maaseutuvoittoiset alueet”; <p>b) suurkaupunkitypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”suurkaupunkialueet”, — ”muut kuin suurkaupunkialueet”; <p>c) rannikotypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”rannikkoalueet”, — ”muut kuin rannikkoalueet”. 	<p>a) kaupunki-maaseututypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”kaupunkivoittoiset alueet”, — ”välialueet”, — ”maaseutuvoittoiset alueet”; <p>b) suurkaupunkitypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”suurkaupunkialueet”, — ”muut kuin suurkaupunkialueet”; <p>c) rannikotypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”rannikkoalueet”, — ”muut kuin rannikkoalueet”; <p>d) saaritypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”saarialueet”, — ”muut kuin saarialueet”; <p>e) vuoristotypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”vuoristoalueet”, — ”muut kuin vuoristoalueet”; <p>f) rajaseututypologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”rajaseutualueet”, — ”muut kuin rajaseutualueet”; <p>g) väestötynologia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”harvaan asutut alueet”, — ”muut kuin harvaan asutut alueet”, — ”väestön ikääntymisestä kärsivät alueet”, — ”muut kuin väestön ikääntymisestä kärsivät alueet”, — ”väestökadosta kärsivät alueet”, — ”muut kuin väestökadosta kärsivät alueet”; <p>h) syrjäisten alueiden typologia</p> <ul style="list-style-type: none"> — ”syrjäseutualueet”, — ”muut kuin syrjäseutualueet”.

Perustelu

Alueet, joilla on erityisiä (maantieteellisiä, taloudellisia, sosiaalisia ja väestöön liittyviä) piirteitä, pystyvät käyttämään asianmukaisia indikaattoreita haasteidensa kohtaamiseen tarkoitettujen julkisten politiikkojensa täytäntöönpanon tukemiseen.

Muutosehdotus 3

COM(2016) 788 final

1 artikla

Muutetaan 5 kohtaa.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
5) Lisätään 4 a ja 4 b artikla seuraavasti: -- 4 b artikla Unionin tason alueelliset typologiat --	5) Lisätään 4 a ja 4 b artikla seuraavasti: -- 4 b artikla Unionin tason alueelliset typologiat --
5. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäädöksissä yhdenmukaiset edellytykset typologioiden yhdenmukaista soveltamista varten kaikissa jäsenvaltioissa ja unionin tasolla. Nämä täytäntöönpanosäädökset hyväksytään 7 artiklassa tarkoitettua tarkastelumenettelyä noudattaen.	5. Komissio vahvistaa yhteistyössä jäsenvaltioiden ja alueiden kanssa yhdenmukaiset edellytykset typologioiden yhdenmukaista soveltamista varten kaikissa jäsenvaltioissa ja unionin tasolla. 6. Edellä 3 ja 4 kohdassa mainittuja typologioita voitaisiin täydentää uusilla typologioilla, mikäli jäsenvaltiot tai alueiden komitea toteaa siihen perustellun tarpeen, jonka komissio vahvistaa.

Perustelu

Alueet, joilla on erityisiä (maantieteellisiä, taloudellisia, sosiaalisia ja väestöön liittyviä) piirteitä, pystyvät käyttämään asianmukaisia indikaattoreita haasteidensa kohtaamiseen tarkoitettujen julkisten politiikkojensa täytäntöönpanon tukemiseen.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

1. korostaa Euroopan aluutilastojen merkitystä kohdennetun toimintapolitiikan välineenä ja sen hyödyllisyyttä, kun pyritään ymmärtämään ja määrittelemään poliittisten päätösten vaikutuksia tietyillä alueilla. Julkiset ja yksityiset tahot, mm. alue- ja paikallisviranomaiset, käyttävät näitä tilastoja hyvin monenlaisiin tarkoituksiin. Tilastot tarjoavat objektiivisen perustan, joka tukee päätöksentekoprosesseja julkisten toimien monilla aloilla, kuten pk-yritysten tukemisessa, innovaatiopolitiikassa, koulutuksessa, työmarkkinoilla, liikenteessä, matkailussa ja meriteollisuudessa.

2. vahvistaa, että eurooppalaisiin tilastoihin pohjautuvilla alueellisilla typologioilla on tärkeä rooli aluepolitiikassa, sillä ne voivat antaa panoksen näyttöpohjaisiin poliittisiin toimiin ja integroidumpiin alueellisiin lähestymistapoihin, jotka heijastavat EU:n alueiden moninaisuutta.

3. panee merkille Euroopan komission aloitteen muuttaa asetusta (EY) N:o 1059/2003 alueellisten typologioiden (Tercet) osalta. Näiden typologioiden kodifointi yhteen ainoaan säädökseen saattaisi mahdollistaa erityyppisiä alueita koskevien tietojen yhdistelemisen, jolloin voitaisiin varmistaa olemassa olevien menettelyiden yhdenmukainen ja avoin soveltaminen EU:n ja jäsenvaltioiden tasolla. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että uutta Tercet-luokitusta sovelletaan EU:n eri politiikkoja – koheesiopolitiikka mukaan luettuna – koskeviin tukikelpoisuussääntöihin.

4. katsoo, että säädösehdotus asetuksen (EY) N:o 1059/2003 muuttamisesta on toissijaisuusperiaatteen mukainen, sillä yksittäinen jäsenvaltio ei pysty saavuttamaan tavoitetta laatia, koordinoita ja ylläpitää yhdenmukaistettuja tilastoluokituksia tilastointia varten EU:n tasolla. Toisaalta toissijaisuusperiaatteen toteutuminen voidaan kuitenkin taata vain, jos alueelliset typologiat sovitetaan yhteen käymällä tiivistä vuoropuhelua jäsenvaltioiden ja alueiden kanssa. Lisäksi säädösehdotus ei periaatteessa mene pidemmälle kuin on tarpeen sen tavoitteiden saavuttamiseksi, joten sen voitaisiin katsoa noudattavan suhteellisuusperiaatetta.

5. korostaa tarvetta nykyistä tiiviimpään vuoropuheluun valtiollisten tilastoviranomaisten ja alueellisten (ja paikallisten) viranomaisten välillä, jotta varmistetaan, että uuden Tercet-luokituksen kehittämisessä otetaan asianmukaisesti huomioon eri alueiden sosioekonomiset, spatiaaliset ja hallinnolliset erityispiirteet.
6. korostaa, että on tärkeää ottaa asianmukaisesti huomioon maantieteellisiltä, taloudellisilta, sosiaalisilta ja väestöön liittyviltä piirteiltään erityisten alueiden tilanne Euroopan aluetilastojen puitteissa pyrittäessä SEUTin 174 artiklan mukaisesti lujittamaan taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.
7. ottaa tähän liittyen esiin
- a) SEUT-sopimuksen 174 artiklan, jossa määrätään, että erityistä huomiota on kiinnitettävä maaseutuun, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestöntiheys on erittäin alhainen, ja saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueisiin.
 - b) alueellista koheesiota käsittelevän vihreän kirjan (COM(2008) 616 final) ja siihen liitetyn komission yksiköiden valmisteluasiakirjan (SEC(2008) 2550), joissa mainitaan alueellisia typologioita, kuten raja-alueet, vuoristoalueet, saarialueet ja harvaanasutut alueet. Näitä typologioita on jo käytetty (marraskuussa 2010 julkaistussa) taloudellisesta, sosiaalisesta ja alueellisesta yhteenkuuluvuudesta annetun viidennen kertomuksen yhteydessä.
 - c) AK:n edellä mainitusta vihreästä kirjasta antaman lausunnon (COTER-IV-020), jossa Euroopan komissiota kehoitetaan laajentamaan tutkimuksiaan merkityksellisten indikaattoreiden kehittämiseksi erityisille sosioekonomisille ongelmille, joita tietyt aluetypit, kuten vuoristo- ja saarialueet, harvaan asutut alueet ja raja-alueet joutuvat kohtaamaan, sekä parantamaan oleellisesti tilastotietoja ja niitä havainnollistavia karttoja, jotta ne vastaisivat todellisuutta.
 - d) AK:n kuudennesta taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta käsittelevästä kertomuksesta antaman lausunnon (COTER-V-052), jossa toivotaan SEUT-sopimuksen 174 artiklan parempaa noudattamista.
 - e) AK:n aiheesta "Aluekehityksen indikaattorit – BKT ja muut tunnusluvut" antaman lausunnon (COTER-VI-009), jossa huomautetaan määrällisten tietojen riittämättömyydestä, kun kyse on eri alueista, joilla on kehitykseen vaikuttavia (maantieteellisiä, ympäristöön liittyviä, taloudellisia ja sosiaalisia) alueellisia erityispiirteitä. Samassa lausunnossa ehdotetaan, että komissio (Eurostat) ottaa käyttöön perussopimuksessa määritellyt alueelliset kategoriat edistääkseen osaltaan niiden EU-politiikkojen asianmukaista täytäntöönpanoa, joilla on alueellinen ulottuvuus.
 - f) AK:n aiheesta "Yrittäjyys saarilla: alueellisen yhteenkuuluvuuden edistäminen" laatiman lausunnotuonnoksen (COTER-VI/022), jossa ehdotetaan saarten lisäämistä uutena luokkana ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Tercet-asetuksen muuttamisesta.
8. pahoittelee, että komission ehdotus sisältää vain muutamia alueellisia typologioita ja ettei siinä oteta huomioon muita jo kehitettyjä ja käytettyjä typologioita, jotka liittyvät alueisiin, joilla on maantieteellisiä, taloudellisia, sosiaalisia ja väestöön liittyviä erityispiirteitä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi saarialueita, vuoristoalueita, raja-alueita, harvaan asuttuja alueita ja syrjäisimpiä alueita koskevia typologioita. Jotta näistä alueista saadaan parempi käsitys, on erittäin tärkeää ottaa käyttöön alueellisia typologioita, jotka heijastavat tilastollisesti niiden monimuotoisuutta ja monitahoisuutta. AK suosittelee, että Tercet-asetukseen sisällytetään viittaukset edellä mainittuihin alueellisiin typologioihin, kun sitä tarkistetaan yhdessä jäsenvaltioiden ja alueiden kanssa.

Bryssel 13. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Uusiutuva energia ja sähkön sisämarkkinat”

(2017/C 342/12)

Esittelijä:	Daiva Matonienė (LT, ECR), Šiauliai kunnanvaltuuston jäsen
Viiteasiakirjat:	Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu)
	COM(2016) 767 final
	Ehdotus asetukseksi sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu)
	COM(2016) 861 final
	Ehdotus direktiiviksi sähkön sisämarkkinoiden yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu)
	COM(2016) 864 final
	Ehdotus asetukseksi Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (uudelleenlaadittu)
	COM(2016) 863 final
	Ehdotus asetukseksi riskeihin varautumisesta sähköalalla
	COM(2016) 862 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

(7)

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Sen vuoksi on asianmukaista vahvistaa unionin sitova tavoite, jonka mukaan uusiutuvista energialähteistä saatavan energian osuus on vähintään 27 prosenttia. Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä omat panoksensa kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi osana yhdenmukaista kansallista energia- ja ilmastosuunnitelmaa asetuksessa [Governance] vahvistetun hallintoprosessin mukaisesti.	Sen vuoksi on asianmukaista vahvistaa unionin sitova tavoite, jonka mukaan uusiutuvista energialähteistä saatavan energian osuus on vähintään 27 prosenttia. Jäsenvaltioiden olisi määriteltävä omat panoksensa kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi osana yhdenmukaista kansallista energia- ja ilmastosuunnitelmaa asetuksessa [Governance] vahvistetun hallintoprosessin mukaisesti. Jotta varmistetaan yhdenmukaisuus Pariisin sopimuksen kanssa, jäsenvaltioiden on välttämätöntä asettaa omia sitovia tavoitteita, joissa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on suurempi.

Perustelu

Jäsenvaltioilla tulisi olla mahdollisuus asettaa kunnianhimoisempia sitovia tavoitteita uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuudelle. Tässä prosessissa jäsenvaltiot voisivat tähdätä EU:n sitovaa 27 prosentin tavoitetta korkeampaan osuuteen. Kansallisen tavoitteen asettaminen tulisi kuitenkin jättää kunkin jäsenvaltion päätettäväksi omien mahdolli-

suuksiansa, edellytystensä ja olosuhteidensa mukaisesti. EU-tasolla ei tulisi asettaa tiukempaa sitovaa tavoitetta.

Muutosehdotus 2

(13)

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Komission olisi helpotettava parhaiden käytänteiden vaihtoa toimivaltaisten kansallisten tai alueellisten viranomaisten tai elinten välillä esimerkiksi säännöllisin kokouksin, joissa pyritään löytämään yhteinen lähestymistapa kustannustehokkaiden uusiutuvan energian hankkeiden käyttöönoton edistämiseksi, uusiin, joustaviin ja puhtaisiin teknologioihin tehtävien investointien edistämiseksi sekä asianmukaisen strategian laatimiseksi sellaisten teknologioiden käytöstä poistamiseksi, jotka eivät vähennä päästöjä eivätkä ole riittävän joustavia, avointen kriteerien ja luotettavien markkinahintasiignalien perusteella.</p>	<p>Komission olisi helpotettava parhaiden käytänteiden vaihtoa toimivaltaisten kansallisten tai alueellisten ja paikallisten viranomaisten tai elinten välillä esimerkiksi säännöllisin kokouksin, joissa pyritään löytämään yhteinen lähestymistapa kustannustehokkaiden uusiutuvan energian hankkeiden käyttöönoton edistämiseksi, uusiin, joustaviin ja puhtaisiin teknologioihin tehtävien investointien edistämiseksi sekä asianmukaisen strategian laatimiseksi sellaisten teknologioiden käytöstä poistamiseksi, jotka eivät vähennä päästöjä eivätkä ole riittävän joustavia, avointen kriteerien ja luotettavien markkinahintasiignalien perusteella.</p>

Perustelu

Komission ehdotuksessa tulisi viitata myös paikallisviranomaisiin. Tämä on tärkeää, sillä paikallisviranomaiset osallistuvat energia-alalla suoraan uusiutuvien energialähteiden kehittämiseen omalla alueellaan ja kansallisten energiavoitteiden täytäntöönpanoon.

Muutosehdotus 3

(15)

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Uusiutuvista lähteistä tuotettavaa sähköä koskevien tukijärjestelmien on osoitettu olevan tehokas tapa edistää uusiutuvan sähkön käyttöönottoa. Jos jäsenvaltio päättää panna tukijärjestelmiä täytäntöön, tällaista tukea olisi myönnettävä muodossa, joka vääristää sähkömarkkinoiden toimintaa mahdollisimman vähän. Yhä useampi jäsenvaltio myöntää tukea tässä tarkoituksessa siten, että tukea myönnetään markkinatulojen lisäksi.</p>	<p>Uusiutuvista lähteistä tuotettavaa sähköä koskevien tukijärjestelmien on osoitettu olevan tehokas tapa edistää uusiutuvan sähkön käyttöönottoa. Jos jäsenvaltio päättää panna tukijärjestelmiä täytäntöön, tällaista tukea olisi myönnettävä muodossa, joka vääristää sähkömarkkinoiden toimintaa mahdollisimman vähän. Yhä useampi jäsenvaltio myöntää tukea tässä tarkoituksessa siten, että tukea myönnetään markkinatulojen lisäksi, ja siksi on tarpeen tarjota uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuottajille kannustimia, jotta ne voivat reagoida markkinasiignaleihin.</p>

Perustelu

EU:n direktiivissä uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä korostetaan, että uusiutuvien energiavarojen tukijärjestelmä ei saa vääristää markkinoita, joten on tärkeää tarjota uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuottajille kannustimia, jotta ne voivat reagoida markkinasignaaleihin.

Muutosehdotus 4

(33)

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Säännöt ja velvoitteet, jotka koskevat uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön vähimmäisvaatimuksia uusissa ja kunnostetuissa rakennuksissa, ovat kansallisella ja alueellisella tasolla lisänneet uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käyttöä huomattavasti. Tällaisia toimenpiteitä olisi edistettävä laajemminkin unionissa samalla kun edistetään energiatehokkaampien uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian sovellusten käyttöä rakennussäännöksissä ja -määräyksissä.	Säännöt ja velvoitteet, jotka koskevat uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön vähimmäisvaatimuksia uusissa ja kunnostetuissa rakennuksissa, ovat kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla lisänneet uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käyttöä huomattavasti. Tällaisia toimenpiteitä olisi edistettävä laajemminkin unionissa samalla kun edistetään energiatehokkaampien uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian sovellusten käyttöä rakennussäännöksissä ja -määräyksissä.

Perustelu

Ehdotetaan viittausta myös paikallisviranomaisiin. Kuntien laatimissa kestävän energiatalouden ja uusiutuvan energian käytön kehittämissuunnitelmissa asetetaan vähimmäisvaatimuksia uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytölle.

Muutosehdotus 5

(54)

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Paikallinen kansalaisosallistuminen uusiutuvan energian hankkeisiin uusiutuvaa energiaa tuottavien yhteisöjen kautta on tuottanut huomattavasti lisäarvoa uusiutuvan energian paikallisen hyväksynnän ja ylimääräisen yksityisen pääoman saatavuuden suhteen. Tämän paikallisen osallistumisen merkitys tulee kasvamaan merkittävästi, kun uusiutuvan energian kapasiteetti lisääntyy tulevaisuudessa.	Paikallinen kansalaisosallistuminen uusiutuvan energian hankkeisiin uusiutuvaa energiaa tuottavien yhteisöjen kautta on tuottanut huomattavasti lisäarvoa uusiutuvan energian paikallisen hyväksynnän ja ylimääräisen yksityisen pääoman saatavuuden suhteen. Tämän paikallisen osallistumisen merkitys tulee kasvamaan merkittävästi, kun uusiutuvan energian kapasiteetti lisääntyy tulevaisuudessa. Tällaisten yhteisöjen perustamista olisi edistettävä valtiollisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Perustelu

Komission ehdotuksessa korostetaan kuluttajien aktivoitumista uusilla sähkömarkkinoilla. Paikalliset energiayhteisöt voivat olla tehokas keino hallinnoida energiaa yhteisötasolla: ne voivat käyttää tuottamaansa sähköä suoraan tai lämmityksessä ja jäähdytyksessä, joten tällaisten yhteisöjen luomisesta tulee edistää kaikilla hallinnon tasoilla.

Muutosehdotus 6

(55)

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Paikallisten uusiutuvaa energiaa tuottavien yhteisöjen voi kokoon, omistajuusrakenteeseen ja hankkeiden lukumäärään liittyvien ominaispiirteidensä vuoksi olla vaikea kilpailla tasapuolisesti edellytyksin suuren mittakaavan toimijoiden ja erityisesti sellaisten kilpailijoiden kanssa, joilla on laajempia hankkeita tai hankekokonaisuuksia. Kyseisiä haittoja voidaan kompensoida muun muassa antamalla energiayhteisöille mahdollisuus toimia energiajärjestelmässä ja helpottamalla niiden integrointia markkinoille.</p>	<p>Paikallisten uusiutuvaa energiaa tuottavien yhteisöjen voi kokoon, omistajuusrakenteeseen ja hankkeiden lukumäärään liittyvien ominaispiirteidensä vuoksi olla vaikea kilpailla tasapuolisesti edellytyksin suuren mittakaavan toimijoiden ja erityisesti sellaisten kilpailijoiden kanssa, joilla on laajempia hankkeita tai hankekokonaisuuksia. Kyseisiä haittoja voidaan kompensoida muun muassa antamalla energiayhteisöille mahdollisuus toimia energiajärjestelmässä ja helpottamalla niiden integrointia markkinoille. Jäsenvaltioita kehotetaan laatimaan yhteistyössä Euroopan komission ja paikallis- ja alueviranomaisensa kanssa suosituksia yhteisöjen muodostamisen ja toiminnan peruseriaateiksi.</p>

Perustelu

Komission ehdotuksessa korostetaan, että kansalaisten tulisi sitoutua energiajärjestelmän muutokseen, hyödyntää uutta teknologiaa energialaskujensa pienentämiseksi ja osallistua aktiivisesti markkinoille ja että paikalliset energiayhteisöt voivat olla tehokas keino hallinnoida energiaa yhteisötasolla. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi on erittäin tärkeää, että kansalaisille annetaan kaikki tarvittava tieto yhteisöjen luomisesta ja toiminnasta sekä niiden tarjoamista mahdollisuuksista ja eduista.

Muutosehdotus 7

3 artiklan 1, 2 ja 4 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Jäsenvaltioiden on varmistettava yhteisesti, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 27 prosenttia unionin energian kokonaisloppukulutuksesta vuonna 2030.</p>	<p>1. Jäsenvaltioiden on varmistettava yhteisesti, että uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus on vähintään 27 prosenttia unionin energian kokonaisloppukulutuksesta vuonna 2030. Jäsenvaltiot voivat paikallisia edellytyksiä ja olosuhteita arvioituaan asettaa omia sitovia tavoitteita, joissa tämä osuus on suurempi.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Jäsenvaltioiden panokset tämän yleisen vuotta 2030 koskevan tavoitteen saavuttamiseksi on asetettava ja ilmoitettava komissiolle osana jäsenvaltioiden yhdenmukaisia kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia asetuksen [hallintoasetus] 3–5 ja 9–11 artiklan mukaisesti.</p> <p>4. Komissio tukee jäsenvaltioiden pääsyä tähän kunnianhimoiseen tavoitteeseen luomalla sille edellytykset tehostamalla unionin varojen ja etenkin rahoitusvälineiden käyttöä, jotta uusiutuvaan energiaan liittyvien hankkeiden pääomakustannuksia saadaan alennettua.</p>	<p>2. Jäsenvaltioiden keinot tämän yleisen vuotta 2030 koskevan tavoitteen saavuttamiseksi on asetettava ja ilmoitettava komissiolle osana jäsenvaltioiden yhdenmukaisia kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia asetuksen [hallintoasetus] 3–5 ja 9–11 artiklan mukaisesti.</p> <p>4. Komissio tukee jäsenvaltioiden pääsyä tähän kunnianhimoiseen tavoitteeseen luomalla sille edellytykset tehostamalla unionin varojen ja etenkin rahoitusvälineiden käyttöä, jotta uusiutuvaan energiaan liittyvien hankkeiden vaihtelevia taloudellisia kustannuksia saadaan alennettua ja jotta eurooppalaisten valmistajien ja asentajien teknologisia valmiuksia ja kilpailukykyä tai kuluttajien kiinnostusta hankkia uusiutuvista lähteistä tuotettua energiaa saadaan lisättyä. Komissio voi myös EU:n varojen käytön yhteydessä perustaa mekanismeja, joilla kannustetaan erilaiset tekijät ja olosuhteet huomioiden niitä alueita tai jäsenvaltioita, joiden edistymistä uusiutuvien energialähteiden käytössä voidaan pitää keskimääräistä parempana.</p> <p>6. Kunkin jäsenvaltion on varmistettava, että tämän direktiivin säännösten mukaisesti laskettu uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuus energian kokonaisloppukulutuksesta on vuonna 2030 vähintään yhtä suuri kuin liitteessä I asetettu kansallinen kokonaistavoite (jaettuna sähkön, lämmönkulutuksen ja liikenteen kesken) uusiutuvista lähteistä peräisin olevalle energialle kyseisenä vuonna.</p>

Perustelu

3 artiklan 1 kohta

Jäsenvaltioilla tulisi olla mahdollisuus asettaa kunnianhimoisempia sitovia tavoitteita uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian osuudelle. Tässä prosessissa jäsenvaltiot voisivat tähdätä EU:n sitovaa 27 prosentin tavoitetta korkeampaan osuuteen. Kansallisen tavoitteen asettaminen tulisi kuitenkin jättää kunkin jäsenvaltion päätettäväksi omien mahdollisuuksiensa, edellytystensä ja olosuhteidensa mukaisesti. EU-tasolla ei tulisi asettaa tiukempaa sitovaa tavoitetta.

3 artiklan 4 kohta

Muutosehdotuksessa esitetään ajatus siitä, että unionin varoja voidaan myöntää enemmän niille maille (ja mahdollisesti alueille), jotka menestyvät parhaiten uusiutuvien energialähteiden edistämisessä. Tällaisessa mekanismissa tulisi ottaa huomioon kunkin maan erilaiset olosuhteet, ja sen tulisi toimia niille kannustimena. Lisäksi tasapainoisen ja kilpailukykyisen kehityksen varmistamiseksi julkisia varoja ei pitäisi käyttää vain yhteen tavoitteeseen.

3 artiklan 6 kohta

Muutosehdotuksessa palautetaan edeltävän direktiivin teksti, jossa kukin jäsenvaltio velvoitettiin määrittelemään itse omat kansalliset tavoitteensa ja sitoutumaan niihin. Lisäksi muutosehdotuksessa ehdotetaan, että nämä tavoitteet olisi eriteltävä niiden sähkön, lämmöntuotantoon ja liikenteeseen liittyvien seikkojen osalta.

Muutosehdotus 8

4 artikla

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Jollei valtioneukisäännöistä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat soveltaa tukijärjestelmiä saavuttaakseen 3 artiklan 1 kohdassa asetetun unionin tavoitteen. Uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön tukijärjestelmät on suunniteltava siten, että vältetään sähkömarkkinoiden tarpeetomat vääristymät ja varmistetaan, että tuottajat ottavat huomioon sähkön tarjonnan ja kysynnän sekä mahdolliset verkon rajoitukset.</p> <p>2. Uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon tukeminen on suunniteltava niin, että uusiutuvista lähteistä tuotettu sähkö syötetään sähkömarkkinoille ja varmistetaan, että uusiutuvan energian tuottajat reagoivat markkinahintasiignaaleihin ja maksimoivat markkinatuloja.</p> <p>3. Jäsenvaltioiden on taattava, että uusiutuvista energialähteistä tuotetulle sähkölle annettava tuki myönnetään avoimella, läpinäkyvällä, kilpailulle avoimella, syrjimättömällä ja kustannustehokkaalla tavalla.</p> <p>4. Jäsenvaltioiden on arvioitava uusiutuvista energialähteistä tuotetulle sähkölle annettavan tuen tehokkuus vähintään joka neljäs vuosi. Tuen jatkamista tai pidentämistä koskevien päätösten ja uuden tuen suunnitelmien on perustuttava arviointien tuloksiin.</p>	<p>1. Jollei valtioneukisäännöistä muuta johdu, jäsenvaltiot voivat soveltaa tukijärjestelmiä saavuttaakseen 3 artiklan 1 kohdassa asetetun unionin tavoitteen. Uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön tukijärjestelmät (ja vastaavasti kaikki kyseisiin markkinoihin liittyvät säännökset) on suunniteltava siten, että vältetään vääristymät sähkömarkkinoilla (liittyen kaikkien kustannusten ja ympäristöriskien sisällyttämiseen) ja varmistetaan, etteivät toimitusten luotettavuus, laatu, kilpailukyky ja kohtuulliset hinnat vaarannu ja että tuottajat ottavat huomioon sähkön tarjonnan ja kysynnän sekä mahdolliset verkon rajoitukset.</p> <p>2. Uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon tukeminen on suunniteltava niin, että uusiutuvista lähteistä tuotettu sähkö syötetään sähkömarkkinoille ja varmistetaan, että uusiutuvan energian tuottajat reagoivat markkinahintasiignaaleihin ja maksimoivat markkinatuloja.</p> <p>3. Jäsenvaltioiden on taattava, että uusiutuvista energialähteistä tuotetulle sähkölle annettava tuki myönnetään avoimella, läpinäkyvällä, kilpailulle avoimella, syrjimättömällä ja kustannustehokkaalla tavalla.</p> <p>4. Jäsenvaltiot voivat mukauttaa syrjäisimpien alueiden rahoitustukijärjestelmiä ja ottaa huomioon näiden alueiden erityispiirteistä tai ulkoisesta riippuvuudesta johtuvat todelliset tuotantokustannukset, jotta lisätään sähköenergian tuottamista uusiutuvista ja muista puhtaista kotimaisista energialähteistä.</p> <p>5. Jäsenvaltioiden on arvioitava uusiutuvista energialähteistä tuotetulle sähkölle annettavan tuen tehokkuus vähintään joka neljäs vuosi. Tuen jatkamista tai pidentämistä koskevien päätösten ja uuden tuen suunnitelmien on perustuttava arviointien tuloksiin.</p>

Perustelu

4 artiklan 1 kohta

Kansallisten säännösten tai niiden nojalla toimivien fossiilisia polttoaineita tuottavien yritysten aiheuttamien markkinoiden vääristymien vuoksi direktiivissä mainitut markkinoiden vääristymät olisi asetettava oikeaan kontekstiin.

Uusiutuvista lähteistä tuotettu sähkö tulisi syöttää sähkömarkkinoille niin, että otetaan huomioon kunkin teknologian erityispiirteet. Jos ainoana ohjaavana periaatteena käytetään hintaa, todellinen tilanne saattaa jäädä piiloon.

4 artiklan 2 kohta

Uusiutuvista lähteistä tuotettu sähkö tulisi syöttää sähkömarkkinoille niin, että otetaan huomioon kunkin teknologian erityispiirteet. Jos ainoana ohjaavana periaatteena käytetään hintaa, todellinen tilanne saattaa jäädä piiloon.

4 artiklan 3 ja 5 kohta

Keskitetty lähestymistapa olisi ristiriidassa sen kanssa, että komission tavoitteena on antaa avoimen, läpinäkyvän, kilpailukykyisen, syrjimättömän ja kustannustehokkaan tuotannon tukeminen lähtökohtaisesti jäsenvaltioiden omatoimiseksi tehtäväksi. Koska jäsenvaltiot voivat määrittellä omat tavoitetasonsa, ei pidä viitata EU:n asettamiin velvoittaviin kriteereihin.

Muutosehdotus 9

5 artiklan 2 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vähintään 10 prosenttia kapasiteetista, jolle ryhdytään maksamaan tukea kunakin vuonna vuosina 2021–2026 ja vähintään 15 prosenttia kapasiteetista, jolle ryhdytään maksamaan tukea kunakin vuonna vuosina 2026–2030 on avoin muissa jäsenvaltioissa sijaitseville laitoksille.	2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vähintään 10 prosenttia kapasiteetista, jolle ryhdytään maksamaan tukea kunakin vuonna vuosina 2021–2026, ja vähintään 15 prosenttia kapasiteetista, jolle ryhdytään maksamaan tukea kunakin vuonna vuosina 2026–2030, on avoin muissa jäsenvaltioissa sijaitseville laitoksille. Tulisi myös edistää rajat ylittävään yhteistyöhön liittyviä investointeja, joissa on otettu huomioon asianmukainen siirtoyhteyksien taso.

Perustelu

Heikentämällä vaatimusta rajatylittävistä tarjouskilpailuista poistetaan järjestelmän kilpailupaine. Kustannuksia voidaan vielä alentaa. On huolehdittava siitä, että jäsenvaltioiden välille luodaan riittävä siirtokapasiteetti.

Muutosehdotus 10

6 artikla

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Rajoittamatta valtiontukisääntöjen noudattamiseksi tarvittavien mukautusten tekemistä jäsenvaltioiden on varmistettava, että uusiutuvaan energiaan liittyville hankkeille myönnetyn tuen määrää ja tuen ehtoja ei tarkisteta tavalla, joka vaikuttaa kielteisesti tuen puitteissa annettuihin oikeuksiin ja tuettujen hankkeiden talouteen.	Rajoittamatta valtiontukisääntöjen noudattamiseksi tarvittavien mukautusten tekemistä tai muita jäsenvaltioiden ja Euroopan komission tapauskohtaisesti määrittämiä ylivoimaisen esteen erityisiä tilanteita jäsenvaltioiden on varmistettava, että uusiutuvaan energiaan liittyville hankkeille myönnetyn tuen määrää ja tuen ehtoja ei tarkisteta tavalla, joka vaikuttaa kielteisesti tuen puitteissa annettuihin oikeuksiin ja tuettujen hankkeiden talouteen.

Perustelu

Jäsenvaltioille on mahdollistettava tietty joustavuus ylivoimaisen esteen tapauksissa tai tapauksissa, joissa esimerkiksi koulutusta ja terveydenhuoltoa varten osoitetut varat ovat vaarassa joutua määrärahaikkauksien kohteeksi, kun sen sijaan uusiutuvien energialähteiden edistämistä varten tarkoitettuihin määrärahoihin ei kosketa.

Muutosehdotus 11

7 artiklan 1 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutusta jäsenvaltiossa laskettaessa biopolttoaineiden ja bionesteiden sekä liikenteessä kulutettujen biomassapolttoaineiden, jos ne on tuotettu ravinto- tai rehuksveista, osuus saa olla enintään 7 prosenttia kyseisen jäsenvaltion maantie- ja rautatieliikenteen energian loppukulutuksesta. Tämä enimmäisosuus lasketaan 3,8 prosenttiin vuonna 2030 liitteessä X olevassa A osassa vahvistetun kehityspolun mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat asettaa matalamman enimmäisosuuden ja erottaa toisistaan erityyppiset biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet, jotka on tuotettu ravinto- tai rehuksveista, esimerkiksi asettamalla matalamman enimmäisosuuden öljykasveista tuotettujen ravinto- tai rehuksvipohjaisten biopolttoaineiden osuudelle ottaen huomioon epäsuorat maankäytön muutokset.</p>	<p>Uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian kokonaisloppukulutusta jäsenvaltiossa laskettaessa biopolttoaineiden ja bionesteiden sekä liikenteessä kulutettujen biomassapolttoaineiden, jos ne on tuotettu ravinto- tai rehuksveista, pois luettuina 2 artiklan u alakohdassa määritellyn kaltaiset biopolttoaineet, joista todennäköisesti ei aiheudu epäsuoria maankäytön muutoksia, osuus saa olla enintään 7 prosenttia kyseisen jäsenvaltion maantie- ja rautatieliikenteen energian loppukulutuksesta. Tämä enimmäisosuus lasketaan 3,8 prosenttiin vuonna 2030 liitteessä X olevassa A osassa vahvistetun kehityspolun mukaisesti. Jäsenvaltiot voivat asettaa matalamman enimmäisosuuden ja erottaa toisistaan erityyppiset biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet, jotka on tuotettu ravinto- tai rehuksveista, esimerkiksi asettamalla matalamman enimmäisosuuden öljykasveista tuotettujen ravinto- tai rehuksvipohjaisten biopolttoaineiden osuudelle ottaen huomioon epäsuorat maankäytön muutokset.</p>

Perustelu

Sellaisia perinteisiä biopolttoaineita, jotka ovat ilmastotehokkaita ja kestäväpohjaisia ja mm. aiheuttavat vain vähän epäsuoria maankäytön muutoksia, ei tarvitse poistaa asteittain käytöstä. FAO suosittaa sekä ruoan että polttoaineiden kestäväpohjaista tuotantoa. EU:ssa on paljon kesannolla olevaa maatalousmaata, ja käytöstäpoisto hankaloittaa resurssien joustavaa hyödyntämistä ja teknologian kehittämistä.

Muutosehdotus 12

9 artiklan 1 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Kaksi jäsenvaltiota tai useammat jäsenvaltiot voivat toimia yhteistyössä kaikentyyppisissä yhteishankkeissa, jotka liittyvät sähkön, lämmityksen tai jäädytyksen tuottamiseen uusiutuvista energialähteistä. Yksityiset toimijat voivat osallistua mainittuun yhteistyöhön.</p>	<p>1. Kaksi jäsenvaltiota tai useammat jäsenvaltiot voivat toimia yhteistyössä kaikentyyppisissä yhteishankkeissa, jotka liittyvät sähkön, lämmityksen tai jäädytyksen tuottamiseen uusiutuvista energialähteistä. Yksityiset toimijat voivat osallistua mainittuun yhteistyöhön. Erityisesti on korostettava alueellisen yhteistyön hyötyjä.</p>

Perustelu

On tärkeää korostaa alueellisen yhteistyön merkitystä uusiutuvien energialähteiden markkinoilla. Aluetason yhteistyö voi olla suureksi hyödyksi taloudellisesta näkökulmasta ja luoda todellisia mahdollisuuksia sähkön sisämarkkinoiden kehittämiseen.

Muutosehdotus 13

11 artiklan 1 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Yksi tai useampi jäsenvaltio voi harjoittaa yhteistyötä yhden tai useamman kolmannen maan kanssa kaikenlaisissa sähköntuotantoa uusiutuvista energialähteistä koskeissa yhteishankkeissa. Yksityiset toimijat voivat osallistua mainittuun yhteistyöhön.</p>	<p>Yksi tai useampi jäsenvaltio voi harjoittaa yhteistyötä yhden tai useamman kolmannen maan kanssa kaikenlaisissa sähköntuotantoa uusiutuvista energialähteistä koskeissa yhteishankkeissa. Yksityiset toimijat voivat osallistua mainittuun yhteistyöhön.</p> <p>Kolmansissa maissa sijaitsevien, yhteishankkeisiin kuuluvien ja uusiutuvia energialähteitä hyödyntävien tuotantolaitosten on noudatettava elinkaarensa aikana Euroopan unionissa ja niissä jäsenvaltioissa sovellettavia ympäristö-, sosiaali-, työ- ja turvallisuusnormeja, jotka aikovat käyttää tätä energiantuotantoa kansantalouden tilinpidoissaan.</p>

Perustelu

Tämän suojatoimen tarkoituksena on välttää mahdolliset polkumyyntitilanteet muihin kuin jäsenvaltioihin tehtävien energian siirtojen yhteydessä.

Muutosehdotus 14

16 artiklan 1 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltioiden on 1 päivään tammikuuta 2021 mennessä perustettava yksi tai useampi keskitetty hallinnollinen yhteyspiste, joka koordinoi koko lupaprosessia, jossa hakijoille myönnetään lupia rakentaa ja käyttää laitoksia sekä niihin liittyviä siirto- ja jakeluverkkojen infrastruktuureja energian tuottamiseksi uusiutuvista energialähteistä.</p>	<p>Jäsenvaltioiden on 1 päivään tammikuuta 2021 mennessä perustettava yksi tai useampi keskitetty hallinnollinen yhteyspiste, joka koordinoi koko lupaprosessia, jossa hakijoille myönnetään lupia rakentaa ja käyttää laitoksia sekä niihin liittyviä siirto- ja jakeluverkkojen infrastruktuureja energian tuottamiseksi uusiutuvista energialähteistä.</p> <p>Näiden yhteyspisteiden hallinnoinnista voivat vastata alue- tai paikallisviranomaiset toimivaltansa puitteissa.</p>

Perustelu

Tarkoituksena on antaa alueellisille ja paikallisille toimijoille merkittävämpi asema uusiutuvia energialähteitä koskevien hankkeiden hallinnoinnissa. Näillä toimijoilla on määräysvalta jopa tietyntyyppisten laitosten suhteen.

Muutosehdotus 15

19 artiklan 2 ja 7 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. --</p> <p>Jäsenvaltion on varmistettava, että tuottajalle ei myönnetä alkuperätakuuta, jos kyseinen tuottaja saa rahoitustukea tukijärjestelmästä samaan uusiutuviin lähteisiin perustuvaan energiantuotantoon. Jäsenvaltion on annettava tällaiset alkuperätakuut ja siirrettävä ne markkinoille huutokauppaamalla ne. Huutokaupan tuloksena saadut tulot on käytettävä uusiutuvan energian tukijärjestelmien kustannusten kompensoimiseen.</p> <p>7. Alkuperätakuussa on ilmoitettava ainakin seuraavat seikat:</p> <p>a) energialähde, josta energia on tuotettu, sekä tuotannon alkamis- ja päättymispäivä;</p> <p>b) maininta siitä, koskeeko alkuperätakuu</p> <p>i) sähköä vai</p> <p>ii) kaasua, vai</p> <p>iii) lämmitystä tai jäähdytystä;</p> <p>c) energian tuotantolaitoksen nimi, sijainti, tyyppi ja kapasiteetti;</p> <p>d) laitoksen mahdollinen hyötyminen investointituesta, energiayksikön mahdollinen muu hyötyminen kansallisesta tukijärjestelmästä sekä tukijärjestelmän tyyppi;</p> <p>e) laitoksen käyttöönottopäivämäärä sekä</p> <p>f) alkuperätakuun myöntämispäivämäärä, myöntäjää ja yksilöivä tunnistenumero.</p> <p>Pienten laitosten alkuperätakuille voidaan täsmentää yksinkertaistetut ilmoitusvaatimukset.</p>	<p>2. --</p> <p>Jäsenvaltion on varmistettava, että tuottajalle ei myönnetä alkuperätakuuta, jos kyseinen tuottaja saa rahoitustukea tukijärjestelmästä samaan uusiutuviin lähteisiin perustuvaan energiantuotantoon.</p> <p>7. Alkuperätakuussa on ilmoitettava ainakin seuraavat seikat:</p> <p>a) energialähde, josta energia on tuotettu, sekä tuotannon alkamis- ja päättymispäivä;</p> <p>b) maininta siitä, koskeeko alkuperätakuu</p> <p>i) sähköä vai</p> <p>ii) kaasua, vai</p> <p>iii) lämmitystä tai jäähdytystä;</p> <p>c) energian tuotantolaitoksen nimi, sijainti, tyyppi ja kapasiteetti;</p> <p>d) laitoksen mahdollinen hyötyminen investointituesta, energiayksikön mahdollinen muu hyötyminen julkisesta tukijärjestelmästä sekä tämän tukijärjestelmän tyyppi;</p> <p>e) laitoksen käyttöönottopäivämäärä sekä</p> <p>f) alkuperätakuun myöntämispäivämäärä, myöntäjää ja yksilöivä tunnistenumero.</p> <p>Pienten laitosten alkuperätakuille voidaan täsmentää yksinkertaistetut ilmoitusvaatimukset.</p>

Perustelu

19 artiklan 2 kohta

On erittäin tärkeää, että uusiutuvista lähteistä tuotetun energian tuottajille ei myönnetä alkuperätakuuta kahdesti: valtiontukeen perustuvien tukijärjestelmien ja alkuperätakuun huutokauppaamisen välityksellä.

19 artiklan 7 kohta

Julkisen tuen ei tarvitse olla peräisin ainoastaan valtiolta.

Muutosehdotus 16

20 artikla

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Jäsenvaltioiden on tapauksen mukaan arvioitava tarvetta laajentaa olemassa olevaa kaasuverkkoinfrastruktuuria, jotta helpotettaisiin uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun liittämistä siihen.</p>	<p>1. Jollei muuta johdu verkon luotettavuuden ja turvallisuuden ylläpitämistä koskevista vaatimuksista, jotka perustuvat toimivaltaisten kansallisten viranomaisten määrittelemiin läpinäkyviin ja syrjimättömiin kriteereihin:</p> <p>a) jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden alueella toimivat siirto- ja jakeluverkko-operaattorit takaavat uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön siirron ja jakelun erityisesti asentamalla sähköenergian varastointijärjestelmiä ja akkukäyttöisiä virransyöttöjärjestelmiä, jotta voidaan estää uusiutuvien energialähteiden jaksottaisuuteen liittyviä häiriöitä ja varmistaa sähköverkon vakaus;</p> <p>b) jäsenvaltioiden on lisäksi säädettävä, että uusiutuvista energialähteistä tuotetulle sähkölle järjestetään joko ensisijainen tai taattu pääsy verkkoon;</p> <p>c) jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkko-operaattorit asettavat sähköntuotantolaitosten toimituksissa etusijalle uusiutuvia energialähteitä käyttävät tuotantolaitokset läpinäkyviä ja syrjimättömiä perusteita käyttäen ja siinä määrin kuin kansallisen sähköjärjestelmän turvallinen käyttö sen sallii. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asianmukaiset verkon ja markkinoiden toimintaa koskevat toimenpiteet toteutetaan, jotta minimoidaan uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön osuuden rajoittaminen. Jos uusiutuvien energialähteiden käytön rajoittamiseksi toteutetaan merkittäviä toimenpiteitä kansallisen sähköjärjestelmän turvallisuuden ja energiansaannin varmuuden takaamiseksi, jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuulliset verkko-operaattorit ilmoittavat toimivaltaiselle sääntelyviranomaiselle näistä toimenpiteistä ja kertovat, mihin korjaaviin toimenpiteisiin ne aikovat ryhtyä epäasianmukaisten rajoitusten estämiseksi.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>3. Jollei siitä jäsenvaltioiden arvioinnista muuta johdu, joka sisällytetään asetuksen [hallintoasetus] liitteen I mukaisesti yhdennettyihin kansallisiin energia- ja ilmasto-suunnitelmiin ja joka koskee tarvetta rakentaa uutta infrastruktuuria uusiutuvista energialähteistä tuotettua kaukolämmitystä ja -jäähdytystä varten tämän direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun unionin tavoitteen saavuttamiseksi, jäsenvaltioiden on tarvittaessa ryhdyttävä toimiin alueellisen lämmitysinfrastruktuurin kehittämiseksi, jotta voidaan ottaa huomioon kehitys suurten biomass- ja aurinkolaitosten sekä geotermisten laitosten tuottamassa lämmityksessä ja jäähdytyksessä.</p>	<p>d) <i>Jäsenvaltioiden on varmistettava, että uusiutuvista lähteistä tuotettuun energiaan liittyvät korvaukset noudattavat avoimuuskriteerejä ja että niissä otetaan huomioon fossiilisista lähteistä tuotetun sähkön tuotantokustannukset siinä verkossa, johon uusiutuvista lähteistä tuotettu energia syötetään ja erityisesti pienissä erillisverkoissa. Näin vältetään vääristymiä, jotka johtuvat perinteisille tuotantojärjestelmille ja fossiilisia polttoaineita hyödyntäville järjestelmille mahdollisesti myönnettävistä tuista tai etuisuuksista ja jotka suosivat fossiilisia energialähteitä uusiutuvan energian kustannuksella.</i></p> <p>e) <i>Uusiutuvia energialähteitä hyödyntävillä sähköntuotantojärjestelmillä, jotka on pääasiassa tarkoitettu omaan kulutukseen asuntosektorilla, on oltava varmuus siitä, että niiden tuottama ylimääräinen energia voidaan syöttää julkiseen verkkoon ja että niihin liittyy todellisen kulutuksen perusteella määriteltävä teho- ja energiarajoitus, että niiden lupamenettehjä helpotetaan ja että niiden saamat korvaushinnat ovat oikeudenmukaisia ja perustuvat kuluttajalle toimitetun energian hintoihin.</i></p> <p>2. <i>Jäsenvaltioiden on tapauksen mukaan arvioitava tarvetta laajentaa olemassa olevaa kaasuverkkoinfrastruktuuria, jotta helpotettaisiin uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan kaasun liittämistä siihen.</i></p> <p>3. <i>Jäsenvaltioiden on tapauksen mukaan arvioitava tarvetta kehittää olemassa olevaa liikenteen polttoaineiden verkkoinfrastruktuuria, jotta helpotettaisiin uusiutuvista energialähteistä peräisin olevan polttoaineen liittämistä siihen.</i></p> <p>4. <i>Jollei siitä jäsenvaltioiden arvioinnista muuta johdu, joka sisällytetään asetuksen [hallintoasetus] liitteen I mukaisesti yhdennettyihin kansallisiin energia- ja ilmasto-suunnitelmiin ja joka koskee mahdollisuutta ja kiinnostusta rakentaa uutta infrastruktuuria uusiutuvista energialähteistä tuotettua kaukolämmitystä ja -jäähdytystä varten tämän direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun unionin tavoitteen saavuttamiseksi, jäsenvaltioiden on tarvittaessa ryhdyttävä toimiin lämpöenergian käytön mahdollistavan infrastruktuurin (esimerkiksi kaukolämmitysjärjestelmien) kehittämiseksi, jotta voidaan ottaa huomioon kehitys suurten biomass- ja aurinkolaitosten sekä geotermisten laitosten tuottamassa lämmityksessä ja jäähdytyksessä.</i></p>

Perustelu

Aiempi 20 artiklan 2 kohta

Ehdotetaan säilytettäväksi aiemman direktiivin kohta, jossa asetetaan etusijalle uusiutuvan energian pääsy ja ajaminen verkkoon sekä liittäminen.

Lausunnon 20 artiklan 3 kohta

Biokaasun tavoin helpotetaan kaikkien uusiutuvista energialähteistä peräisin olevien polttoaineiden pääsyä liikennepolttoaineiden jakeluinfrastruktuureihin.

Lausunnon 20 artiklan 4 kohta

On vältettävä käyttämästä sanaa "tarve", joka näyttää viittaavan siihen, että kaukolämmitys ja -jäähdytys olisivat ainoa keino EU:n tavoitteiden saavuttamiseksi.

Muutosehdotus 17

Uusi artikla 20 artiklan jälkeen

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>Liiketoiminnan ja tekniikan kehitys</p> <p>1. Euroopan unioni on nykyisin maailman johtava toimija uusiutuvien energialähteiden tekniikan ja yritys-toiminnan alalla mitattuna tuotteidemme ja laitteiden valmistajista konsultteihin, asentajiin, huoltajiin ja rahoituslaitoksiin ulottuvien palveluyritystemme kilpailukyvyllä.</p> <p>Komission ensisijaisena tavoitteena on tämän johtoaseman lujittaminen ja laajentaminen vuoteen 2030 mennessä.</p> <p>2. Sekä komission että jäsenvaltioiden on osoitettava vähintään 15 prosenttia kaikista varoistaan tukemaan uusiutuvia energialähteitä ja kapasiteetin, yritysten kilpailukyvyyn ja erityisesti niiden teknisen kehityksen lisäämistä koskevia toimia.</p> <p>Euroopan komission olisi myös otettava käyttöön ERI-rahastojen yhteydessä mekanismeja, jotka antaisivat erilaiset tekijät ja olosuhteet huomioiden tällä erityisellä alalla keskimääräistä paremmin kehittyneille alueille ja jäsenvaltioille mahdollisuuden edistää uusiutuvien energialähteiden kehittämistä alueillaan.</p> <p>3. Tämän johtoaseman säilyttämiseksi jäsenvaltioiden ja Euroopan komission olisi vahvistettava muita toimintalinjoja heikentämättä seuraavat ensisijaiset toimintalinjat:</p> <p>A) Teknologia:</p> <p>i) investointi- ja toimintakustannusten jatkuva supistaminen muun muassa tieto- ja viestintä-tekniikan avulla;</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>ii) laitosten energiatehokkuuden ja mukautuvuuden parantaminen erilaisten kuluttajien vaatimuksiin nähden;</p> <p>iii) aurinkosähkö, energian varastointi, lämpöpumput, kolmannen sukupolven biopoltoaineet ja sininen energia erityisen tärkeään asemaan tämän kuitenkaan rajoittamatta muita tekniikoita;</p> <p>iv) uusiutuvan energian tuotannon ja siirron hallittavuus;</p> <p>v) sekä suurten että pienten teknisten parannusten käyttöönotto uusiutuvan energian alojen kaikissa prosesseissa ja arvoketuissa.</p> <p>B) Liiketoiminta:</p> <p>i) erilaisten rahoitusvälineiden kehittäminen ja levittäminen;</p> <p>ii) sisäisten liiketoimintaprosessien parantaminen suuntaamalla ne nykyisten tai mahdollisten asiakkaiden etujen ja odotusten mukaisesti ja kehittämällä markkinoita ja markkinatutkimuksia;</p> <p>iii) metodologioiden ja eri jäsenvaltioiden yritysten työskentelytapojen vaihdon edistäminen suuomalla pitkäaikaisten kauppasopimusten tekemistä ja kasvattamalla yritysten kokoa ja kapasiteettia;</p> <p>iv) tietojen siirtämisen helpottaminen yritysten, yliopistojen ja teknologiakeskusten välillä.</p> <p>4. Komissio valmistelee yhdessä jäsenvaltioiden kanssa tähän liittyvän strategian 31. joulukuuta 2018 mennessä ja esittää siinä ensisijaiset toimintalinjat ja uusiutuvien energialähteiden eri alojen ja maantieteellisten alueiden kehityksestä riippuen pullonkaulat, mahdollisuudet ja julkiset toimet, joita voidaan toteuttaa seuraavan vuosikymmenen aikana.</p> <p>5. Jäsenvaltioiden on tarvittaessa arvioitava tarvetta kehittää energian varastointi-infrastruktuuria, jotta voidaan helpottaa uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian liittämistä siihen.</p>

Perustelu

Kohdat 1–4

On ennenkuulumatonta, että EU:n direktiivissä ei viitata lainkaan suoraan ja yksiselitteisesti näihin äärimmäisen tärkeisiin aiheisiin (liiketoiminnan ja tekniikan kehitys), kun otetaan huomioon, miten perusteellisesti muita aiheita on käsitelty.

Kohta 5

Uusiutuvista lähteistä tuotettavan energian edistämistä ei voida erottaa varastointi-infrastruktuurin tarpeesta. Tarve on erityisen polttava saarialueilla ja syrjäisimmillä alueilla, joille ovat ominaisia erittäin pienet erilliset verkot.

Muutosehdotus 18

22 artiklan 1 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltioiden on varmistettava, että uusiutuvaa energiaa tuottavilla yhteisöillä on oikeus tuottaa, kuluttaa, varastoida ja myydä uusiutuvaa energiaa, myös sähkönhankintasopimuksin, ilman kohtuuttomia menettelyjä ja maksuja, jotka eivät vastaa kustannuksia.</p>	<p>Jäsenvaltioiden on varmistettava, että uusiutuvaa energiaa tuottavilla yhteisöillä on oikeus tuottaa, kuluttaa, varastoida ja myydä uusiutuvaa energiaa, myös sähkönhankintasopimuksin, ilman kohtuuttomia menettelyjä ja maksuja, jotka eivät vastaa kustannuksia.</p>
<p>Tätä direktiiviä sovellettaessa uusiutuvaa energiaa tuottavan yhteisön on oltava pk-yritys tai voittoa tavoittelematon organisaatio, jonka osakkaat tai jäsenet tuottavat, jakelevat, varastoivat tai toimittavat uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa yhteistyössä ja joka täyttää vähintään neljä seuraavista kriteereistä:</p>	<p>Tätä direktiiviä sovellettaessa uusiutuvaa energiaa tuottavan yhteisön on oltava pk-yritys tai voittoa tavoittelematon organisaatio, jonka osakkaat tai jäsenet tuottavat, jakelevat, varastoivat tai toimittavat uusiutuvista lähteistä peräisin olevaa energiaa yhteistyössä ja joka täyttää vähintään neljä seuraavista kriteereistä:</p>
<p>a) osakkaat tai jäsenet ovat uusiutuvan energian aloilla toimivia luonnollisia henkilöitä, paikallisviranomaisia, myös kuntia, tai pk-yrityksiä;</p>	<p>a) osakkaat tai jäsenet ovat uusiutuvan energian aloilla toimivia luonnollisia henkilöitä, alue- tai paikallisviranomaisia, myös kuntia, tai pk-yrityksiä;</p>
<p>b) vähintään 51 prosenttia yksikön äänivaltaisista osakkaista tai jäsenistä on luonnollisia henkilöitä;</p>	<p>b) vähintään 51 prosenttia yksikön äänivaltaisista osakkaisista tai jäsenistä on luonnollisia henkilöitä;</p>
<p>c) vähintään 51 prosenttia yksikön osuuksista tai osallistumisoikeuksista on paikallisjäsenen omistamia, eli ne ovat paikallisten yksityisten ja julkisten talous- ja yhteiskuntaelämän eturyhmien edustajien tai sellaisten kansalaisten hallussa, joilla on suora intressi yhteisön toiminnassa ja sen vaikutuksissa;</p>	<p>c) vähintään 51 prosenttia yksikön osuuksista tai osallistumisoikeuksista on paikallisjäsenen omistamia, eli ne ovat paikallisten yksityisten ja julkisten talous- ja yhteiskuntaelämän eturyhmien edustajien tai sellaisten kansalaisten hallussa, joilla on suora intressi yhteisön toiminnassa ja sen vaikutuksissa;</p>
<p>d) vähintään 51 prosenttia yksikön johtokunnan tai hallintoelinten paikoista on varattu paikallisjäsenille, eli paikallisten yksityisten ja julkisten talous- ja yhteiskuntaelämän eturyhmien edustajille tai kansalaisille, joilla on suora intressi yhteisön toiminnassa ja sen vaikutuksissa;</p>	<p>d) vähintään 51 prosenttia yksikön johtokunnan tai hallintoelinten paikoista on varattu paikallisjäsenille, eli paikallisten yksityisten ja julkisten talous- ja yhteiskuntaelämän eturyhmien edustajille tai kansalaisille, joilla on suora intressi yhteisön toiminnassa ja sen vaikutuksissa;</p>
<p>e) yhteisö on asentanut viimeisten viiden vuoden aikana vuosittain keskimäärin enintään 18 MW uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia sähköntuotantoa, lämmitystä, jäähdytystä ja liikennettä varten.</p>	<p>e) yhteisö on asentanut viimeisten viiden vuoden aikana vuosittain keskimäärin enintään 30 MW uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia sähköntuotantoa, lämmitystä, jäähdytystä ja liikennettä varten.</p>

Perustelu

Uusiutuvaa energiaa tuottavat yhteisöt voivat olla erittäin tärkeä väline, jonka avulla voidaan edistää kestävästä paikallista energiantuotantoa. Myös alueviranomaisilla voi olla rooli tässä yhteydessä, eikä tällaisten yhteisöjen energiantuotannon kokoa pitäisi rajoittaa liikaa.

Muutosehdotus 19

23 artikla

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Uusiutuvan energian käyttöönoton helpottamiseksi lämmitys- ja jäähdytysalalla kunkin jäsenvaltion on pyrittävä lisäämään lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitettavan uusiutuvan energian osuutta vähintään yhdellä prosenttiyksiköllä vuosittain ilmaistuna kansallisena osuutena energian kokonaisloppukulutuksesta ja laskettuna 7 artiklassa vahvistetun menetelmän mukaisesti.</p> <p>2. Jäsenvaltiot voivat nimetä ja julkistaa objektiivisten ja syrjimättömien kriteerien perusteella toimenpideluettelon ja ne toimeenpanevat yksiköt, kuten polttoaineiden toimittajat, joiden on annettava panoksensa 1 kohdassa mainitun lisäyksen toteutumiseen.</p> <p>3. Edellä 1 kohdassa mainittu lisäys voidaan toteuttaa yhdellä tai useammalla seuraavista vaihtoehdoista:</p> <p>a) uusiutuvan energian fyysinen lisääminen lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitettuun energiaan ja energia-polttoaineeseen;</p> <p>b) suorat hillitsemistoimenpiteet, kuten erittäin tehokkaiden uusiutuvaan energiaan perustuvien lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmien asentaminen rakennuksiin tai uusiutuvan energian käyttäminen teollisuuden lämmitys- ja jäähdytysprosesseissa;</p> <p>c) epäsuorat hillitsemistoimenpiteet, jotka kuuluvat kaupattavien todistusten piiriin, joilla osoitetaan, että velvoite täytetään tukemalla jonkin toisen talouden toimijan, kuten itsenäisen uusiutuviin energialähteisiin perustuvan teknologian asentajan tai uusiutuvan energian asennuspalveluja tarjoavan energiapalveluyrityksen (ESCO), toteuttamia epäsuoria hillitsemistoimia;</p>	<p>1. Uusiutuvan energian sekä hukkalämmön ja -jäähdytyksen käyttöönoton helpottamiseksi lämmitys- ja jäähdytysalalla kunkin jäsenvaltion on pyrittävä lisäämään lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitettavan uusiutuvan energian sekä hukkalämmön ja -jäähdytyksen osuutta vähintään yhdellä prosenttiyksiköllä vuosittain ilmaistuna kansallisena osuutena energian kokonaisloppukulutuksesta ja laskettuna 7 artiklassa vahvistetun menetelmän mukaisesti.</p> <p>2. Jäsenvaltiot voivat nimetä ja julkistaa objektiivisten ja syrjimättömien kriteerien perusteella toimenpideluettelon ja ne niiden toimintaan osallistuvat yksiköt, kuten energian toimittajat, joiden on annettava panoksensa 1 kohdassa mainitun lisäyksen täytäntöönpanoon ja arviointiin.</p> <p>3. Edellä 1 kohdassa mainittu lisäys toteutetaan seuraavasti:</p> <p>a) uuden uusiutuvan energian fyysinen lisääminen lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmistä;</p> <p>b) suoraan rakennuksiin ja teollisuuteen tai joihinkin alkutuotannon prosesseihin liittyvät prosessit;</p> <p>c) muut välineet, jotka vaikutukseltaan ovat edellä 1 kohdassa säädetyn suuruisia, esimerkiksi kansalliset verotustoimet tai muut taloudelliset kannustimet.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>4. Jäsenvaltiot voivat käyttää 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseen ja seuraamiseen direktiivin 2012/27/EU 7 artiklassa tarkoitettujen kansallisten energia- tehokkuusvelvoitejärjestelmien puitteissa perustettuja rakenteita.</p>	<p>4. Toteutettavissa toimenpiteissä on otettava huomioon seuraavat asiat:</p> <p>a) lämmitys- ja jäähdytysmarkkinat ovat hyvin hajanaiset ja riippuvat muun muassa kuluttajien tyyppistä, keskittämisen asteesta ja aiemmin käytössä olleista polttoaineista;</p> <p>b) tehokkaamman ja kestävämmän lämmityksen ja jäähdytyksen esteiden poistaminen edellyttää toimia paikallisella, alueellisella ja kansallisella tasolla tukena olevan eurooppalaisen kehyksen puitteissa.</p> <p>Tällä tavalla jäsenvaltiot voivat hyödyntää tai kehittää seuraavia seikkoja:</p> <p>a) aloitteet rahoituksen ja kannattavuuden parantamiseksi:</p> <p>i) kaupattavat todistukset, joilla osoitetaan, että velvoite täytetään tukemalla jonkin toisen talouden toimijan, kuten itsenäisen uusiutuviin energialähteisiin perustuvan teknologian asentajan tai uusiutuvan energian asennuspalveluja tarjoavan energiapalveluyrityksen (ESCO), toteuttamia epäsuoria hillitsemistoimia;</p> <p>ii) omaisuuslainsäädäntönsä tarkistaminen sen ratkaisemiseksi, miten uusiutuvia energialähteitä koskevista parannuksista saadut hyödyt jaetaan vuokranantajien ja vuokralaisten tai asukkaiden kesken monen asunnon rakennuksissa;</p> <p>iii) sellaisten paikallisten ja alueellisten toimijoiden tukeminen, jotka voivat parantaa uusiutuvaan energiaan perustuvaa lämmitystä ja jäähdytystä koskevien investointien luottokelpoisuutta yhdistelemällä yksittäisiä hankkeita suuremmiksi investointipaketeiksi (yhteenliittymiksi);</p> <p>iv) yhden yhteyspisteen perustaminen sijoitusneuvonnalle (joka kattaa neuvontapalvelut, hankekehitystuen ja hankkeiden rahoituksen);</p> <p>v) vähittäispankkien kannustaminen tarjoamaan tuotteita, jotka soveltuvat yksityisesti vuokrattavien rakennusten kunnostamiseen (esim. eriytetyt asuntolainat, määräaikaishainat) ja joita voidaan tukea julkisin varoin;</p> <p>vi) suorien investointitukien välttäminen, jollei tuettu laitos tuo lisäarvoa esimerkiksi innovoinnin, korkean tehokkuuden ja toisinnettavuuden kanalta;</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>b) aloitteet yleisen tiedon ja luottamuksen parantamiseksi tekniikoiden ja toimittajien suhteen:</p> <p>i) lämmityskattiloiden tarkastusten käyttäminen tietojen levittämiseksi eduista, joita saadaan nykyisten lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmien korvaamisesta uusiutuvilla järjestelmillä;</p> <p>ii) sellaisten verkkosivustojen perustaminen ja mainostaminen, joilla on välineet hintojen (ja esimerkiksi ympäristönäkökohtien, teknologian saatavuuden ja luotettavuuden) vertailemiseksi elinkaaren aikana, jotta voidaan auttaa mahdollisia tai nykyisiä kuluttajia tekemään päätöksiä muun muassa kiinnostavimmista laitteista, asennuksista ja polttoaineiden tarjoajista;</p> <p>iii) käyttäjien ja toimittajien välisten riitojen ratkaisemista koskevien avointen mekanismien perustaminen ja mainostaminen, jotta voidaan kannustaa toimittajia tarjoamaan parempia palveluja ja lisäämään mahdollisten asiakkaiden luottamusta;</p> <p>iv) sellaisten pitkän aikavälin tiedotus- ja mainontakampanjoiden kehittäminen, jotka on laadittu mahdollisen kuluttajan tyyppin, valitun uusiutuvan teknologian tai alan sidosryhmän mukaan;</p> <p>c) aloitteet asennuksista, käytöstä ja huollosta vastaavien yritysten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi:</p> <p>i) alakohtaiset pyöreän pöydän keskustelut teknologiakeskusten, laiteollisuuden, suunnitteluyritysten ja asentajien kesken, jotta viimeksi mainittuja voidaan auttaa parantamaan palvelujaan ja tuotteitaan sanotun kuitenkaan rajoittamatta muita teknologian kehittämishankkeita;</p> <p>ii) yhteistyö sidosryhmien (erityisesti eri elinten, kuten kuluttaja-, asentaja- ja arkkitehtijärjestöjen) kanssa niiden segmentoimiseksi ja uusiutuvaa energiaa koskevan mielenkiinnon, tietoisuuden ja prioriteettien lisäämiseksi keinona edistää tarvittavia laajoja tiedotuskampanjoita;</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>5. Edellä olevan 2 kohdan nojalla nimettyjen yksikköjen on varmistettava, että niiden panos on mitattavissa ja tarkistettavissa, ja niiden on raportoitava vuosittain 30 päivästä kesäkuuta 2021 alkaen jäsenvaltion nimeämälle viranomaisille seuraavaa:</p> <p>a) lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitetun energian kokonaismäärä;</p> <p>b) lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitetun uusiutuvan energian kokonaismäärä;</p> <p>c) uusiutuvan energian osuus lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitetun energian kokonaismäärästä; ja</p> <p>d) uusiutuvan energialähteen tyyppi.</p>	<p>d) aloitteet alan vahvistamiseksi:</p> <p>i) 2 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseen ja seuraamiseen direktiivin 2012/27/EU 7 artiklassa tarkoitettujen kansallisten energiatehokkuusvelvoitejärjestelmien puitteissa perustetut rakenteet;</p> <p>ii) paikallis- ja alueviranomaisten tukeminen strategioiden valmistelemissä uusiutuvaan energiaan perustuvan lämmityksen ja jäähdytyksen edistämiseksi.</p> <p>5. Edellä olevan 2 kohdan nojalla nimettyjen yksikköjen on varmistettava, että niiden panos on mitattavissa ja tarkistettavissa, ja niiden on raportoitava vuosittain 30 päivästä kesäkuuta 2021 alkaen jäsenvaltion nimeämälle viranomaisille seuraavaa:</p> <p>a) lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitetun energian kokonaismäärä;</p> <p>b) lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitetun uusiutuvan energian sekä hukkalämmön ja -jäähdytyksen kokonaismäärä;</p> <p>c) uusiutuvan energian sekä hukkalämmön ja -jäähdytyksen osuus lämmitykseen ja jäähdytykseen toimitetun energian kokonaismäärästä; ja</p> <p>d) uusiutuvan energialähteen tyyppi ja lämmitys- ja jäähdytyslaitteen perusominaisuudet kulutuksen eri vaiheissa.</p>

Perustelu

23 artiklan 1, 3 ja 5 kohta

Fossiilisten polttoaineiden korvaaminen ja primäärienergian kulutuksen vähentäminen tarkoittavat, että lämmitys- ja jäähdytyssektorilla on tärkeä ottaa uusiutuvan energian lisäksi huomioon myös ylijäämälämpö ja sivutuotteet. Tavoitteiden saavuttamiseksi on samoin tärkeää mahdollistaa taloudelliset kannustimet ja verotukselliset toimenpiteet

23 artiklan 2 kohta

Korjauksen tarkoituksena on yksinkertaisesti selkeyttää näiden yksiköiden merkitystä. Energian toimittaminen on käsite, joka ei kata yksinomaan polttoainetta. Energiaa voidaan toimittaa polttoaineen, sähkön tai aurinkoenergian välityksellä.

23 artiklan 4 kohta

Lämmitys ja jäähdytys on erittäin tärkeä asia EU:ssa. Komissio julkaisi viime vuonna asiaa koskevan erityisen strategian. Monia strategian ajatuksista ei ole huomioitu tässä direktiivissä, joten olemme pyrkineet kattamaan ne. Lisäksi olemme esittäneet joitakin uusia ajatuksia siitä, miten voidaan välttää suorita tukia tai parantaa kuluttajien luottamusta.

23 artiklan 5 kohta

Jotta voidaan parantaa tietämystä alasta ja tulevia kehittämismahdollisuuksia, on tärkeää tietää nykyisten laitteiden tilanne ja ominaisuudet. Polttoaineiden toimittajat voivat kerätä nämä tiedot, mikä mahdollistaa hallinnon rekisteröimien tietojen varmentamisen.

Muutosehdotus 20

24 artiklan 4 kohta

Ehdotus direktiiviksi uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) – COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltioiden on vahvistettava tarvittavat toimenpiteet, jotta taataan uusiutuvista energianlähteistä tuotetun lämmön tai kylmän ja hukkalämmön tai kylmän syrijimätön pääsy kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmiin. Syrjimätön pääsy mahdollistaa sen, että myös muut toimittajat kuin kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmän haltija voivat suoraan toimittaa tällaisista lähteistä peräisin olevaa lämmitystä tai jäähdytystä kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmään liitetyille kuluttajille.</p>	<p>Jäsenvaltioiden on vahvistettava tarvittavat toimenpiteet, jotta taataan uusiutuvista energianlähteistä tuotetun lämmön tai kylmän ja hukkalämmön tai kylmän säännelty pääsy kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmiin. Pääsy mahdollistaa sen, että myös muut toimittajat kuin kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmän haltija voivat toimittaa tällaisista lähteistä peräisin olevaa lämmitystä tai jäähdytystä kaukolämmitys- tai kaukojäähdytysjärjestelmään.</p>

Perustelu

Kolmansien osapuolien yleinen oikeus myydä lämmitystä tai jäähdytystä suoraan loppukäyttäjille toimisi itseään vastaan eikä olisi kustannustehokasta. Se aiheuttaa investointeihin liittyvää epävarmuutta ja epäselvyyttä pitkän aikavälin vastuusta. Verkon ja toimitusten eriyttäminen lisää loppukäyttäjien kustannuksia.

Muutosehdotus 21

(6)

Ehdotus asetukseksi sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu) – COM(2016) 861 final

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Markkinoiden tiiviimpi yhdentymisen ja muutos kohti vaihtelevampaa sähköntuotantoa edellyttävät lisätoimia, joiden avulla koordinoidaan kansallisia energiapolitiikkoja naapureiden kanssa ja hyödynnetään rajat ylittävän sähkökaupan tarjoamia mahdollisuuksia.</p>	<p>Markkinoiden tiiviimpi yhdentymisen ja muutos kohti vaihtelevampaa sähköntuotantoa edellyttävät lisätoimia, joiden avulla koordinoidaan kansallisia energiapolitiikkoja naapureiden kanssa ja hyödynnetään rajat ylittävän sähkökaupan tarjoamia mahdollisuuksia. Tässä yhteydessä tulee taata tasapuoliset toimintaedellytykset ja vastavuoroisuusperiaatteen noudattaminen.</p>

Perustelu

Joillekin jäsenvaltioille voi olla tärkeää, että kolmannet maat voivat osallistua EU:ssa energian sisämarkkinoille. Siksi on erittäin tärkeää taata tasapuolisten toimintaedellytysten periaate kaupassa kolmansien maiden kanssa ja varmistaa samat ehdot markkinoille pääsyyllä (vastavuoroisuusperiaate).

Muutosehdotus 22

(8)

Ehdotus asetukseksi sähkön sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu) – COM(2016) 861 final

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Markkinoiden pääperiaatteissa olisi vahvistettava, että sähkön hinnat määritetään kysynnän ja tarjonnan perusteella. Näiden hintojen olisi annettava signaali siitä, missä sähköä tarvitaan, ja niiden olisi annettava markkinapohjaisia kannustimia investoinneille, joita tehdään joustolähteesiin, kuten joustavaan tuotantoon, yhteenliitäntöihin, kysyntäjoustoön tai varastointiin.</p>	<p>Markkinoiden pääperiaatteissa olisi vahvistettava, että sähkön hinnat määritetään kysynnän ja tarjonnan perusteella. Näiden hintojen olisi annettava signaali siitä, missä sähköä tarvitaan, ja niiden olisi annettava markkinapohjaisia kannustimia investoinneille, joita tehdään joustolähteesiin, kuten joustavaan tuotantoon, yhteenliitäntöihin, kysyntäjoustoön tai varastointiin. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltioiden olisi asteittain luovuttava hintojen sääntelystä.</p>

Perustelu

Useissa jäsenvaltioissa sähkön hinta ei riipu kysynnästä ja tarjonnasta, vaan sitä sääntelevät viranomaiset. Hintojen sääntely saattaa haitata toimivan kilpailun kehittymistä sekä vähentää investointeja ja karkottaa uusia markkinoille pyrkijöitä. Uudella markkinamallilla pyritään takaamaan, että valtiot eivät määrää hinnanmuodostusta. Komission ehdotus kieltää hintasääntelyä on periaatteessa kannatettava, mutta se tulisi toteuttaa asteittain.

Muutosehdotus 23

(25)

Ehdotus direktiiviksi sähkön sisämarkkinoiden yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu) – COM(2016) 864 final

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Kaikilla kuluttajilla olisi oltava mahdollisuus välittömään osallistumiseen markkinoilla erityisesti mukauttamalla kulutustaan markkinasignaalien perusteella ja korvauksena siitä voitava saada alennuksia sähkön hinnasta tai muita rahallisia kannustimia. Tällaisen aktiivisen osallistumisen edut todennäköisesti lisääntyvät ajan mittaan, kun sähköajoneuvoista, lämpöpumpuista ja muista joustavista kuormista tulee kilpailukykyisempiä. Kuluttajien olisi voitava osallistua kaikenlaiseen kysyntäjoustoon ja siten saada mahdollisuus valita älykäs mittausjärjestelmä ja dynaaminen sähkön hinnoittelusopimus. Tällä tavoin kuluttajat voisivat mukauttaa kulutustaan reaaliaikaisiin hintasignaaleihin, jotka perustuvat sähkön tai siirtopalvelujen arvoon ja kustannuksiin eri aikoina, ja jäsenvaltioiden olisi turvattava kuluttajien tukkuhintariskille altistumisen kohtuullisuus. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että kuluttajia, jotka eivät halua osallistua aktiivisesti markkinoille, ei rangaista tästä vaan helpotetaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa saatavilla olevista vaihtoehdoista keinoilla, jotka parhaiten soveltuvat kansalliseen markkinatilanteeseen.</p>	<p>Kaikilla kuluttajilla olisi oltava mahdollisuus välittömään osallistumiseen markkinoilla erityisesti mukauttamalla kulutustaan markkinasignaalien perusteella ja korvauksena siitä voitava saada alennuksia sähkön hinnasta tai muita rahallisia kannustimia. Tällaisen aktiivisen osallistumisen edut todennäköisesti lisääntyvät ajan mittaan, kun sähköajoneuvoista, lämpöpumpuista ja muista joustavista kuormista tulee kilpailukykyisempiä. Kuluttajien olisi voitava osallistua kaikenlaiseen kysyntäjoustoon ja siten saada mahdollisuus valita älykäs mittausjärjestelmä ja dynaaminen sähkön hinnoittelusopimus. Tällä tavoin kuluttajat voisivat mukauttaa kulutustaan reaaliaikaisiin hintasignaaleihin, jotka perustuvat sähkön tai siirtopalvelujen arvoon ja kustannuksiin eri aikoina, ja jäsenvaltioiden olisi turvattava kuluttajien tukkuhintariskille altistumisen kohtuullisuus. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että kuluttajia, jotka eivät halua osallistua aktiivisesti markkinoille, ei rangaista tästä vaan helpotetaan tietoon perustuvaa päätöksentekoa saatavilla olevista vaihtoehdoista keinoilla, jotka parhaiten soveltuvat kansalliseen markkinatilanteeseen. Kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten on luotava tarvittava toimintaympäristö, jotta kuluttajilla on pääsy kattaviin tietoihin markkinoihin osallistumisen edellytyksistä ja mahdollisuuksista. Jäsenvaltioiden olisi myös varmistettava, että energiaköyhyydelle alttiimpien kuluttajien hyväksi toteutetaan erityistoimia, jotta varmistetaan heidän aktiivinen osallistumisensa markkinoille, suojataan heidän oikeuttaan energiansaantiin ja varmistetaan, että he voivat hyödyntää energiankulutustaan vähentävää innovatiivista tekniikkaa.</p>

Perustelu

Muutosehdotuksella lisätään säännös, jonka mukaan kaikkien viranomaisten on kannustettava kuluttajia osallistumaan markkinoihin ja annettava heille kattavia tietoja asianomaisista edellytyksistä ja mahdollisuuksista.

Muutosehdotus 24

(30)

Ehdotus direktiiviksi sähkön sisämarkkinoiden yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu) – COM(2016) 864 final

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Hajautettu energiateknologia ja kuluttajien vaikutusmahdollisuudet ovat tehneet yhteisöenergiasta ja energiaosuuksunnista toimivan ja kustannustehokkaan keinon vastata kansalaisten tarpeisiin ja odotuksiin energialähteiden, palvelujen ja paikallisen osallistumisen osalta. Yhteisöenergia tarjoaa osallistavan vaihtoehdon kaikille kuluttajille, joilla on suoraa osuutta energian tuottamiseen, kuluttamiseen tai jakamiseen keskenään maantieteellisesti rajatussa yhteisöverkossa, joka voi toimia erillisenä tai olla yhdistetty yleiseen jakeluverkkoon. Yhteisöenergia-aloitteet keskittyvät pääasiassa tuottamaan kohtuullisella hinnalla tietynlaista, esimerkiksi uusiutuvaa, energiaa jäsenilleen tai osakkeenomistajilleen eivätkä ensisijaisesti tuottamaan voittoa kuten perinteiset energiayhtiöt. Yhteisöenergia-aloitteilla, joissa kuluttajat ovat suoraan osallisina, on mahdollista helpottaa integroidusti uuden teknologian käyttöön ottamista ja uusien kulutustottumusten omaksumista, mukaan lukien älykkäät jakeluverkot ja kysyntäjousto. Yhteisöenergia voi myös edistää kotitalouksien energiatehokkuutta ja auttaa torjumaan energiaköyhyyttä vähentämällä kulutusta ja alentamalla toimitushintoja. Lisäksi yhteisöenergia mahdollistaa tiettyjen sellaisten kotitalouskuluttajaryhmien osallistumisen energiamarkkinoille, joille se ei muutoin ehkä olisi ollut mahdollista. Onnistuessaan tällaiset aloitteet ovat tuottaneet yhteisölle taloudellista, sosiaalista ja ympäristöarvoa, joka ei rajoitu pelkästään energiapalvelujen tuottamisesta saatavaan hyötyyn. Paikallisten energiayhteisöjen olisi annettava toimia markkinoilla tasavertaisin edellytyksin vääristämättä kilpailua. Kotitalouskuluttajien olisi saatava vapaaehtoisesti osallistua yhteisöenergia-aloitteisiin sekä erota niistä menettämättä pääsyä yhteisöenergia-aloitteen verkkoon tai oikeuksiaan kuluttajina. Pääsy paikallisen energiayhteisön verkkoon olisi annettava oikeudenmukaisin ja kustannusvastaavin ehdoin.</p>	<p>Hajautettu energiateknologia ja kuluttajien vaikutusmahdollisuudet ovat tehneet yhteisöenergiasta ja energiaosuuksunnista toimivan ja kustannustehokkaan keinon vastata kansalaisten tarpeisiin ja odotuksiin energialähteiden, palvelujen ja paikallisen osallistumisen osalta. Yhteisöenergia tarjoaa osallistavan vaihtoehdon kaikille kuluttajille, joilla on suoraa osuutta energian tuottamiseen, kuluttamiseen tai jakamiseen keskenään maantieteellisesti rajatussa yhteisöverkossa, joka voi toimia erillisenä tai olla yhdistetty yleiseen jakeluverkkoon. Yhteisöenergia-aloitteet keskittyvät pääasiassa tuottamaan kohtuullisella hinnalla tietynlaista, esimerkiksi uusiutuvaa, energiaa jäsenilleen tai osakkeenomistajilleen eivätkä ensisijaisesti tuottamaan voittoa kuten perinteiset energiayhtiöt. Yhteisöenergia-aloitteilla, joissa kuluttajat ovat suoraan osallisina, on mahdollista helpottaa integroidusti uuden teknologian käyttöön ottamista ja uusien kulutustottumusten omaksumista, mukaan lukien älykkäät jakeluverkot ja kysyntäjousto. Yhteisöenergia voi myös edistää kotitalouksien energiatehokkuutta ja auttaa torjumaan energiaköyhyyttä vähentämällä kulutusta ja alentamalla toimitushintoja. Lisäksi yhteisöenergia mahdollistaa tiettyjen sellaisten kotitalouskuluttajaryhmien osallistumisen energiamarkkinoille, joille se ei muutoin ehkä olisi ollut mahdollista. Onnistuessaan tällaiset aloitteet ovat tuottaneet yhteisölle taloudellista, sosiaalista ja ympäristöarvoa, joka ei rajoitu pelkästään energiapalvelujen tuottamisesta saatavaan hyötyyn. Paikallisten energiayhteisöjen olisi annettava toimia markkinoilla tasavertaisin edellytyksin ja selkeiden sääntöjen mukaan vääristämättä kilpailua. Kotitalouskuluttajien olisi saatava vapaaehtoisesti osallistua yhteisöenergia-aloitteisiin sekä erota niistä menettämättä pääsyä yhteisöenergia-aloitteen verkkoon tai oikeuksiaan kuluttajina. Pääsy paikallisen energiayhteisön verkkoon olisi annettava oikeudenmukaisin ja kustannusvastaavin ehdoin.</p>

Perustelu

Paikalliset energiayhteisöt voivat olla tehokas keino hallinnoida energiaa yhteisötasolla. Pyrittäessä edistämään yhteisöjen muodostamista ja niiden osallistumista sähkömarkkinoille on erittäin tärkeää, että lainsäädännössä esitetään riittävän selkeästi säännöt yhteisöjen toiminnalle energiamarkkinoilla.

Muutosehdotus 25

(38)

Ehdotus direktiiviksi sähkön sisämarkkinoiden yhteisistä säännöistä (uudelleenlaadittu) – COM(2016) 864 final

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton jälkeen tietojen hallintaan on kehitetty tai kehitteillä jäsenvaltioissa erilaisia malleja. Tiedonhallintamallista riippumatta jäsenvaltioiden on tärkeää vahvistaa läpinäkyvät säännöt tietojen käyttöön saamisesta syrjimättömin edellytyksin sekä varmistettava kyberturvallisuuden ja tietosuojan mahdollisimman korkea taso ja tietoja käsittelevien tahojen puolueettomuus.</p>	<p>Älykkäiden mittausjärjestelmien käyttöönoton jälkeen tietojen hallintaan on kehitetty tai kehitteillä jäsenvaltioissa erilaisia malleja. Tiedonhallintamallista riippumatta jäsenvaltioiden on tärkeää vahvistaa läpinäkyvät säännöt tietojen käyttöön saamisesta syrjimättömin edellytyksin sekä varmistettava kyberturvallisuuden ja tietosuojan mahdollisimman korkea taso ja tietoja käsittelevien tahojen puolueettomuus. Jotta kuluttajat voivat osallistua kysyntäjoustoon ja valita dynaamisen hinnoittelujärjestelmän, heidän on saatava jakelijoilta tiedot siitä, kuinka paljon sähköä he kuluttavat tunnissa. On suositeltavaa, että nämä tiedot asetetaan saataville kaikissa älykkäissä sähkömittareissa ja otetaan käyttöön kaikilla sopimusten piiriin kuuluvilla tehoalueilla.</p>

Perustelu

Tietojen asettamista saataville kaikissa älykkäissä sähkömittareissa tulisi suositella, muttei tehdä pakolliseksi. Suosituksen tulee kuitenkin koskea kaikkia sopimusten piiriin kuuluvia tehoalueita.

Muutosehdotus 26

(3)

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (uudelleenlaadittu) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Ennusteiden mukaan tarve koordinoida kansallisia sääntelytoimia lisääntyy entisestään tulevina vuosina. Euroopan energiajärjestelmässä on käynnissä syvä muutos vuosikymmeniin. Markkinoiden syvämpi yhdentymisen ja muutos kohti vaihtelevampaa sähköntuotantoa edellyttävät lisätoimia, joiden avulla koordinoidaan kansallisia energia-politiikkoja naapureiden kanssa ja hyödynnetään mahdollisuuksia rajat ylittävälle sähkön kaupalle.</p>	<p>Ennusteiden mukaan tarve koordinoida kansallisia sääntelytoimia lisääntyy entisestään tulevina vuosina. Euroopan energiajärjestelmässä on käynnissä syvä muutos vuosikymmeniin. Markkinoiden syvämpi yhdentymisen ja muutos kohti vaihtelevampaa sähköntuotantoa edellyttävät lisätoimia, joiden avulla koordinoidaan kansallisia energia-politiikkoja naapureiden kanssa ja hyödynnetään mahdollisuuksia rajat ylittävälle sähkön kaupalle. Samoin on tärkeää vahvistaa kansallisia sääntelyviranomaisia. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansalliset sääntelyviranomaiset ovat riippumattomia ja ettei niiden toimintaa rajoiteta. Niille on myönnettävä riittävät resurssit ja annettava kaikki tarvittavat valtuudet osallistua EU:n tason yhteistoimintaan.</p>

Perustelu

EU:n jäsenvaltioiden välisen koordinaation vahvistaminen energia-alalla on tervetullutta. Kunkin EU:n jäsenvaltion kansallisten sääntelyviranomaisten merkitys on kuitenkin yhtä tärkeä. On syytä huomauttaa, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansalliset sääntelyviranomaiset ovat riippumattomia ja ettei niiden toimintaa rajoiteta. Samoin on tärkeää osoittaa riittävät resurssit, joilla taataan kansallisten sääntelyviranomaisten toiminnan laatu.

Muutosehdotus 27

14 artikla

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (uudelleenlaadittu) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Virastolle voidaan komission selkeästi [riskeihin varautumista koskevan asetuksen, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 861/2] 57 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 23 artiklan perusteella annettujen suuntaviivojen mukaisesti määrittelemissä olosuhteissa antaa lisätehtäviä kaikissa kysymyksissä, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten virasto on perustettu noudattaen EU:n virastoille siirretyn toimivallan rajoja.</p>	<p>Virastolle voidaan komission selkeästi [riskeihin varautumista koskevan asetuksen, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjalla COM(2016) 861/2] 57 artiklan tai asetuksen (EY) N:o 715/2009 23 artiklan perusteella annettujen suuntaviivojen mukaisesti määrittelemissä olosuhteissa antaa lisätehtäviä kaikissa kysymyksissä, jotka liittyvät tarkoitukseen, jota varten virasto on perustettu noudattaen EU:n virastoille siirretyn toimivallan rajoja.</p> <p><i>Euroopan komission olisi varmistettava, että energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolla (ACER) on tarvittavat valtuudet pyytää jäsenvaltioiden viranomaisilta tiedot, jotka se tarvitsee tehtäviensä suorittamiseen.</i></p>

Perustelu

Työprosessien joustavan järjestämisen kannalta on tärkeää varmistaa, että energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirastolle annetaan riittävät oikeudet ja valtuudet saada tehtäviensä suorittamiseen tarvittavat tiedot jäsenvaltioiden asiaankuuluvilta viranomaisilta.

Muutosehdotus 28

16 artiklan 2 kohta

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston perustamisesta (uudelleenlaadittu) – COM(2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Virasto julkaisee vuosittain 1 kohdassa tarkoitettujen valvontatoimien tuloksista kertomuksen. Se yksilöi kyseisessä kertomuksessa sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisen mahdolliset esteet.</p>	<p>Virasto julkaisee vuosittain 1 kohdassa tarkoitettujen valvontatoimien tuloksista kertomuksen. Se yksilöi kyseisessä kertomuksessa sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisen mahdolliset esteet <i>ja antaa suosituksia.</i></p>

Perustelu

Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto saa enemmän vastuuta ja resursseja, ja sillä on näin enemmän valtuuksia rajat ylittävissä kysymyksissä, jotka vaativat koordinoitua vastausta. Tämän vuoksi jäsenvaltioille on hyödyksi, että virasto antaa toimintakertomuksissaan myös yleisiä suosituksia.

Muutosehdotus 29

(13)

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Sähkö-ENTSO:n olisi laadittava säännöllisesti näiden yhteisten menetelmien pohjalta alueelliset kriisiskenaariot ja pidettävä ne ajan tasalla sekä yksilöitävä kullekin alueelle tyypillisimmät riskit, kuten äärimmäiset sääolot, luonnonkatastrofit, polttoainepula tai vihamieliset hyökkäykset. Kaasupulan kriisiskenaariota tarkasteltaessa kaasun toimintahäiriön riski olisi arvioitava käyttäen kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston [ehdotetun kaasunsaannin turvaamista koskevan asetuksen] kaasunsaannin turvaamista koskevan asetuksen 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti laatimia kaasuntoimituksen ja infrastruktuurin häiriöiden skenaarioita. Jäsenvaltioiden olisi laadittava ja päivitettävä kansalliset kriisiskenaariot tältä pohjalta periaatteessa joka kolmas vuosi. Skenaarioiden olisi tarjottava perusta riskeihin varautumista koskeville suunnitelmille. Kansallisen tason riskejä yksilöidessään jäsenvaltioiden olisi myös kuvailtava riskit, joita niiden mielestä voi liittyä toimitusvarmuuden kannalta merkityksellisen infrastruktuurin omistukseen, ja tällaisten riskien käsittelemiseksi mahdollisesti toteutetut toimenpiteet (esimerkiksi yleinen tai alakohtainen lainsäädäntö investointien seulonasta, tiettyjä osakkeenomistajia koskevat erityisoikeudet, jne.) sekä tiedot siitä, miksi ne pitävät tällaisia toimenpiteitä perusteltuina.</p>	<p>Sähkö-ENTSO:n olisi laadittava säännöllisesti näiden yhteisten menetelmien pohjalta alueelliset kriisiskenaariot ja pidettävä ne ajan tasalla sekä yksilöitävä kullekin alueelle tyypillisimmät riskit, kuten äärimmäiset sääolot, luonnonkatastrofit, polttoainepula tai vihamieliset hyökkäykset. Kaasupulan kriisiskenaariota tarkasteltaessa kaasun toimintahäiriön riski olisi arvioitava käyttäen kaasun siirtoverkonhaltijoiden eurooppalaisen verkoston [ehdotetun kaasunsaannin turvaamista koskevan asetuksen] kaasunsaannin turvaamista koskevan asetuksen 6 artiklan 6 kohdan mukaisesti laatimia kaasuntoimituksen ja infrastruktuurin häiriöiden skenaarioita. Erilaisten alueellisten yhteistyömuotojen yhteydessä on suositeltavaa näin mahdollisuudet ja uhat. Jäsenvaltioiden olisi laadittava ja päivitettävä kansalliset kriisiskenaariot näiden tietojen pohjalta periaatteessa joka kolmas vuosi. Skenaarioiden olisi tarjottava perusta riskeihin varautumista koskeville suunnitelmille. Kansallisen tason riskejä yksilöidessään jäsenvaltioiden olisi myös kuvailtava riskit, joita niiden mielestä voi liittyä toimitusvarmuuden kannalta merkityksellisen infrastruktuurin omistukseen, ja tällaisten riskien käsittelemiseksi mahdollisesti toteutetut toimenpiteet (esimerkiksi yleinen tai alakohtainen lainsäädäntö investointien seulonasta, tiettyjä osakkeenomistajia koskevat erityisoikeudet, jne.) sekä tiedot siitä, miksi ne pitävät tällaisia toimenpiteitä perusteltuina.</p>

Perustelu

On aiheellista ja hyödyllistä säätää, että ENTSO-E laatii ja päivittää säännöllisesti alueellisia kriisiskenaarioita ja kartoittaa kunkin alueen ajankohtaisimmat riskit, kuten äärimmäiset sääolot, luonnononnettomuudet, polttoainepulat tai vihamieliset hyökkäykset. On kuitenkin tärkeää vahvistaa alueellista yhteistyötä jäsenvaltioiden kesken. Jäsenvaltioille on eduksi, että ennen kansallisen kriisiskenaarion esittämistä asiaa voidaan tarkastella ja siitä keskustella alueellisella tasolla. Näin jäsenvaltioilla on paremmat mahdollisuudet tunnistaa ja ymmärtää tilanteen vaatimia valtiollisia ja alueellisia toimia, joilla kriisiä voidaan hallita tehokkaasti ja joustavasti.

Muutosehdotus 30

(18)

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jotta voidaan varmistaa yhteinen lähestymistapa kriisien ennaltaehkäisyyn ja hallintaan, kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi laadittava sidosryhmiä kuultuaan suunnitelma riskeihin varautumiseksi. Suunnitelmissa olisi esitettävä tehokkaat, oikeasuhteiset ja syrjimättömät toimenpiteet kaikkien yksilöityjen kriisiskenaarioiden käsittelemiseksi. Suunnitelmien olisi oltava läpinäkyviä erityisesti suhteessa siihen, millä edellytyksillä voidaan toteuttaa muita kuin markkinatoimenpiteitä kriisitilanteisiin puuttumiseksi. Kaikkien suunniteltujen muiden kuin markkinatoimenpiteiden olisi oltava tässä asetuksessa annettujen sääntöjen mukaisia.</p>	<p>Jotta voidaan varmistaa yhteinen lähestymistapa kriisien ennaltaehkäisyyn ja hallintaan, kunkin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen olisi laadittava sidosryhmiä – mahdollisuuksien mukaan myös paikallis- ja alueviranomaisia – kuultuaan suunnitelma riskeihin varautumiseksi. Suunnitelmissa olisi esitettävä tehokkaat, oikeasuhteiset ja syrjimättömät toimenpiteet kaikkien yksilöityjen kriisiskenaarioiden käsittelemiseksi. Suunnitelmien olisi oltava läpinäkyviä erityisesti suhteessa siihen, millä edellytyksillä voidaan toteuttaa muita kuin markkinatoimenpiteitä kriisitilanteisiin puuttumiseksi. Kaikkien suunniteltujen muiden kuin markkinatoimenpiteiden olisi oltava tässä asetuksessa annettujen sääntöjen mukaisia.</p>

Perustelu

On tärkeää, että kaikilla jäsenvaltioilla on yhteinen näkemys kriisien ehkäisystä ja hallinnasta.

Siksi tämä näkökohta edellyttää kaikkien asianosaisten kanssa tehtävää tiivistä yhteistyötä, jossa korostuvat tiiviit yhteydet tarvittaessa myös paikallis- ja alueviranomaisiin.

Muutosehdotus 31

16 artiklan 1 kohta

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Toimivaltaisten viranomaisten, joita asia koskee, on annettava kansallista sääntelyviranomaistaan (jos se ei ole toimivaltainen viranomainen) kuullen sähköalan koordinoitiryhmälle ja komissiolle arviointikertomus niin pian kuin mahdollista ja viimeistään kuuden viikon kuluttua sähkökriisitilanteen julistamisesta.</p>	<p>Toimivaltaisten viranomaisten, joita asia koskee, on annettava kansallista sääntelyviranomaistaan (jos se ei ole toimivaltainen viranomainen) kuullen sähköalan koordinoitiryhmälle ja komissiolle arviointikertomus niin pian kuin mahdollista ja viimeistään neljän viikon kuluttua sähkökriisitilanteen julistamisesta.</p>

Perustelu

Sähkökriisitalanteen julistaminen on suuri haaste sekä jäsenvaltiolle että koko Euroopan unionille. Tästä syystä tällöin on tärkeää reagoida ja toimia nopeasti. Muutosehdotuksen neljän viikon määräaika arviointikertomuksen jättämiselle on riittävä ja takaa nopeamman tiedonkulun.

Muutosehdotus 32

18 artikla

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi riskeihin varautumisesta sähköalalla ja direktiivin 2005/89/EY kumoamisesta – COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltioita ja energiayhteisön sopimuspuolia kehoitetaan tekemään läheistä yhteistyötä sähkökriisiskenaarioiden yksilöimisessä ja riskeihinvarautumissuunnitelmien laatimisessa, jotta ei toteuteta toimenpiteitä, jotka vaarantavat jäsenvaltioiden, sopimuspuolten tai unionin toimitusvarmuuden.</p> <p>Tältä osin energiayhteisön sopimuspuolet voivat osallistua komission kutsusta sähköalan koordinoitiryhmän työkentelyyn niitä koskevista asioista.</p>	<p>Jäsenvaltioita ja energiayhteisön sopimuspuolia kehoitetaan tekemään läheistä yhteistyötä sähkökriisiskenaarioiden yksilöimisessä ja riskeihinvarautumissuunnitelmien laatimisessa, jotta ei toteuteta toimenpiteitä, jotka vaarantavat jäsenvaltioiden, sopimuspuolten tai unionin toimitusvarmuuden. Erityisesti painotetaan ja suositellaan alueellista yhteistyötä energia-alan tehokkaamman hallinnan varmistamiseksi. Tältä osin energiayhteisön sopimuspuolet voivat osallistua komission kutsusta sähköalan koordinoitiryhmän työkentelyyn niitä koskevista asioista.</p>

Perustelu

Pyrittäessä tehokkaampaan ja joustavampaan sähköalan kriisinhallintaan on tärkeää korostaa jäsenvaltioiden aluetason yhteistyön merkitystä. Alueellisella yhteistyötasolla on mahdollista saada aikaan toimivia ja vähemmän kustannuksia vaativia ratkaisuja.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Yleistä

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission valmistelemaan puhtaan energian säädöspakettiin ja toteaa, että sen keskeiset painopisteet – kuten rakennuksen, teollisuuden ja liikenteen energiatehokkuus ja kestävyys, uusiutuvien energialähteiden ja niiden toimintaympäristön kehittäminen sekä olosuhteet, joilla mahdollistetaan kuluttajien osallistuminen energiatarpeiden hallintaan – sekä energian sisämarkkinoiden luominen ja uusien vastuiden asettaminen energian jakeluverkoille, siirtojärjestelmien operaattoreille ja kansallisille sääntelyelimille auttavat takaamaan energiariippumattomuuden, energian toimitusvarmuuden, ilmastonmuutosta koskevien tavoitteiden saavuttamisen ja ennen kaikkea kohtuuhintaisen energian saannin käyttäjille.

2. painottaa kuitenkin, että on selvää näyttöä siitä, etteivät EU:n energia- ja ilmastopakettin 2030 mukaiset nykyiset tavoitteet riitä sen sitoumuksen täyttämiseksi, jonka kaikki jäsenvaltiot ja EU ovat tehneet allekirjoittamalla Pariisin sopimuksen. Komitea on erityisesti vakuuttunut siitä, että uusiutuvan energian vähintään 27 prosentin osuutta koskeva tavoite ei ole riittävän kunnianhimoisen, ja kehottaa siksi Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita asettamaan korkeampia tavoitteita.

3. suhtautuu myönteisesti ehdotuksiin yhteistyön tiivistämisestä rajat ylittävällä alueellisella tasolla ja kehottaa samalla Euroopan komissiota esittämään vaihtoehtoisia tapoja edistää tällaista yhteistyötä laajentamalla mikrotason osallistumisoikeuksia, mahdollistamalla tiivis paikallis- ja alueviranomaisten yhteistyö ja luomalla aluenaapureille todellisia mahdollisuuksia kehittää yhteistä energiainfrastruktuuria yli valtiollisten rajojen.

4. pitää valitettavana, että paikallis- ja alueviranomaisten rooli komission ehdotuksessa on määritelty epäselvästi, ja korostaa paikallis- ja alueviranomaisten merkitystä ilmastosuojelutavoitteiden toteuttamisessa. Monissa EU:n kaupungeissa ja kunnissa on jo käytössä ilmastoa ja kestäväää energiaa koskevia suunnitelmia, joilla pyritään hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen lämmön ja sähkön tuotannossa, uusiutuvien energiavarojen käyttöön, energiatehokkuuden parantamiseen ja kestävään liikenteen kehittämiseen.

5. tukee Euroopan komission pyrkimyksiä luoda joustava markkinapohjainen järjestelmä uusiutuvien energiavarojen kehittämiseksi välttämällä samalla markkinoiden vääristymistä, ja on erityisen tyytyväinen ehdotuksiin tarjota kuluttajille mahdollisuus aktiivisempaan osallistumiseen energiemarkkinoilla. Komitea korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset voisivat edistää energiayhteisöjen perustamista.

6. katsoo, että kansallisten suunnitelmien laatimisen yhteydessä on vahvistettava alueellista yhteistyötä aloilla, joilla on selvästi valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia. AK kiinnittää huomiota siihen, että ennen kansallisten suunnitelmien laatimista on erittäin tärkeää etukäteen sovittaa yhteen suunnitelmat naapurijäsenvaltioiden kanssa ja ottaa myös paikallis- ja alueviranomaiset mukaan prosessiin.

7. katsoo, että jäsenvaltioiden olisi tiivistettävä toimiaan hallinnollisten esteiden poistamiseksi, alennettava vähemmän kehittyneen vähähiilisen tekniikan kustannuksia ja kiinnitettävä enemmän huomiota tehokkaaseen suunnittelu-, toimeenpano- ja raportointiprosessien koordinointiin valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla.

Uusiutuvien energiavarojen kehitys ja markkinoiden yhdentyminen

8. pitää myönteisenä, että EU kiinnittää huomiota uusiutuvien energiavarojen käyttöön liittyvän tekniikan kehittämiseen ja levittämiseen, ja toteaa, että uusi tekniikka antaa kaikille käyttäjille (niin teollisuudelle kuin kotitalouksillekin) mahdollisuuksia käyttää energiaa järkevämmiin ja säästävämmiin valitessaan puhtaampia ja tehokkaampia energiantuotannon muotoja.

9. katsoo, että uusiutuvia energialähteitä koskevan tavoitteen puuttuminen liikenteen alalla jäsenvaltioissa on hyvin merkittävä puute, kun otetaan erityisesti huomioon, että nykyisessä direktiivissä määritellyn 10 prosentin tavoitteen saavuttaminen vuoteen 2020 mennessä on ollut pääasiallinen kannustin biopolttoaineiden kehittämiseksi. Komitea kehottaakin lisäämään biopolttoaineita (myös kestäväpohjaisesti tuotettuja perinteisiä) koskevan tavoitteen, joka voisi olla 14 prosenttia.

10. katsoo, että uusiutuvista lähteistä tuotettu energia voi olla kilpailukykyistä, ja toteaa, että eräät uusiutuvan energian lähteet, esimerkiksi maalla sijaitsevat tuulipuistot, voivat kilpailla fossiililla polttoaineilla tuotetun energian kanssa ja että tuulivoiman kapasiteetin lisääminen yhdessä kehittyneemmän tekniikan kanssa voi edelleen laskea tuulienergian hintaa.

11. toteaa, että puhtaan energian innovaatiot tarvitsevat hyvin toimivia sisämarkkinoita ja kovaa kilpailua, jotta uusilla markkinatoimijoilla olisi mahdollisuus laajentaa innovatiivisia uusiutuvan energian hankkeitaan. AK korostaa kuitenkin, että innovatiivisia hankkeita tulisi toteuttaa samoin ehdoin jo markkinoilla olevien toimijoiden kanssa.

12. toteaa, että luodessaan tukijärjestelmiä uusiutuvan energian lähteiden käyttöönottoa varten jäsenvaltioiden tulisi kiinnittää huomiota kullekin uusiutuvan energian tekniikalle tyypillisille ominaisuuksille (kuten hinta, riskitasot sekä mahdollisuudet tarjota järjestelmäratkaisuja), jolloin päästäisiin parhaaseen kustannustehokkuuteen ja edettäisiin kohti pitkäaikaisten hiilidioksidipäästöjen vähentämistavoitteiden saavuttamista.

13. katsoo, että Euroopan komission olisi kannustettava jäsenvaltioita kehittämään asianmukaisia tukitoimia uusiutuvien energialähteiden kehittämiseksi ja että jäsenvaltioilla olisi oltava joustavammat mahdollisuudet kehittää uuden sukupolven energiatekniikkaa ja turvata pienimuotoisia hankkeita, kuten sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitokset, jotka on liitetty paikallisiin kaukolämpö- ja jäähdytysverkkoihin.

14. kiinnittää huomiota siihen, että uusiutuvien energiavarojen kehittäminen ja markkinoille pääsy edellyttävät merkittäviä rahoituslähteitä, joten on erityisen tärkeää asettaa ne etusijalle, ja että unionin tason sekä valtakunnallisen, alueellisen ja paikallisen tason viranomaisilla olisi oltava yhteinen näkemys pyrittäessä yhdistelemään ja laajentamaan eri rahoituslähteiden antamia mahdollisuuksia.

15. pyytää Euroopan komissiota määrittelemään uusiutuvaa energiaa koskevassa direktiivissä selkeästi hyväksyttävän tukijärjestelmän käsitteen ottaen huomioon voimassa olevat jäsenvaltioiden säännökset ja pyrkimään yhdenmukaistamaan lainsäädäntöä ja lisäämään tämän sektorin investointien houkuttelevuutta.

16. toteaa, että kunnianhimoisempien tavoitteiden toteuttamiseksi on yhtä tärkeää saada selkeää ja tarkkaa tietoa mahdollisuuksista hyödyntää vuoden 2020 jälkeenkin EU:n rahoitusvälineitä. Komitea korostaa myös, että on tärkeää käyttää kehittyneitä rahoitusmuotoja, jotta varmistetaan, että pääinvestoinnit tulevat yksityissektorilta. Komitea huomauttaa tähän liittyen, että 25 prosenttia Euroopan strategisten investointien rahaston (ESIR) rahoittamista hankkeista on ollut energia-alan hankkeita ja että rahasto on näin ollen edesauttanut merkittävästi alan elpymistä.

17. toteaa, että uusiutuvista lähteistä tuotetun energian tukijärjestelmät ovat tehokas keino edistää sähkön tuottamista uusiutuvia energialähteitä käyttäen. Komitea korostaa kuitenkin, että 1. heinäkuuta 2014 alkaen sovelletuissa suuntaviivoissa valtiontuesta ympäristönsuojelulle ja energia-alalle vuosina 2014–2020 katsotaan, että uusiutuvan energian tuotanto olisi integroitava vaiheittain sähkön sisämarkkinoihin, valtion tuen olisi ilmennettävä alenevia tuotantokustannuksia ja markkinoiden vääristymät olisi estettävä. Komitea katsoo lisäksi, että fossiilisiin energialähteisiin liittyvät ulkoiset kustannukset on tehtävä läpinäkyvämmiksi.

18. kannattaa periaatteessa tukijärjestelmien avaamista muissa jäsenvaltioissa toteutettaville hankkeille mutta toteaa, että jäsenvaltioiden tulisi tarkastella huolellisesti markkinoiden mahdollista avaamista, jotta voidaan välttää se, että tällainen velvoite vähentäisi paikallista sähkön ja lämmön tuotantoa, kun taloudellisesti vahvemmat EU:n jäsenvaltiot voivat päästä osallisiksi tuesta. Komitea katsoo näin ollen, että etusijalle olisi asetettava rajat ylittävään yhteistyöhön perustuvat tukijärjestelmät ja että erityistä huomiota olisi kiinnitettävä yhteenliittäntöihin.

Sähkön sisämarkkinat ja riskinhallinta

19. toteaa, että yhdentyneet energiemarkkinat ovat paras tapa varmistaa kohtuulliset energian hinnat ja energiahuollon varmuus sekä luoda edellytykset taloudellisesti tehokkaan uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian määrän lisäämiselle. Komitea suhtautuu näin ollen myönteisesti Euroopan komission ehdotuksiin luoda energiemarkkinoiden malli, joka kannustaa ottamaan käyttöön uusiutuvia energiavaroja, lisää kysynnän hallintaa, avaa yhdentyneet energiemarkkinat aluetasolla ja antaa enemmän valtaa kuluttajille.

20. huomauttaa, että useissa jäsenvaltioissa sähkön hinta ei riipu kysynnästä ja tarjonnasta, vaan sitä sääntelevät viranomaiset. Tämä saattaa rajoittaa kilpailua ja vaikuttaa haitallisesti investointihalukkuuteen sekä uusien markkinoimijoiden ilmaantumiseen ja on aina perusteltava asianmukaisesti haavoittuvimmassa asemassa olevien kuluttajien suojelun kaltaisiin politiikan erityistavoitteisiin nähden. Alueiden komitea kannattaa siksi ehdotusta markkinoiden vapauttamisesta ja valtion puuttumisen vähentämisestä kuluttajahintojen alentamiseksi. Komitea toteaa kuitenkin, että sähkön hintojen sääntelyn purkamisen tulisi tapahtua jäsenvaltioissa asteittain ja ottaen huomioon energian erityislaatuisuus yleishyödyllisenä palveluna.

21. toteaa, että paikalliset energiayhteisöt voivat olla tehokas tapa hallita energia-asioita yhteisötasolla. AK pyytää komissiota kehittämään teknisiä ja rahoituksellisia välineitä, jotka antaisivat paikallis- ja alueviranomaisille mahdollisuuden tarjota näille yhteisöille kattavaa tukea.

22. on samaa mieltä siitä, että kriisitilanteiden välttämiseksi jäsenvaltioiden olisi laadittava valmiussuunnitelmia riskien hallitsemiseksi, ja korostaa alueellisen yhteistyön merkitystä pyrittäessä tehostamaan energiasektorin hallintoa. Komitea katsoo myös, että näitä suunnitelmia kehitettäessä on kuultava paikallis- ja alueviranomaisia.

23. painottaa, että energiaköyhyyden torjunta edellyttää ongelman yhteistä määrittämistä EU:ssa, asiaa koskevan tiedon keräämistä ja vaihtamista yhteistyössä eri hallinnonalojen kanssa sekä kohdennettuja politiikkoja ja toimenpiteitä, joilla autetaan haavoittuvimmassa asemassa olevia energiankuluttajia osallistumaan markkinoille ja lievitetään korkeiden energiahintojen aiheuttamaa rasitetta.

Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto (ACER)

24. pitää myönteisenä sitä, että oikeudellista järjestelmää tarkistetaan kattavasti eli energiamarkkinoiden yksittäisten näkökohtien lisäksi otetaan huomioon myös niiden suhteet toisiinsa, eri toimijoiden vuorovaikutus tavoitteiden saavuttamiseksi ja osaamisen jakaminen. AK suhtautuu myönteisesti ACER:n suurempaan rooliin verkkoja koskevan säännösten kehittämis- ja täytäntöönpanoprosesseissa. Komitea huomauttaa kuitenkin, että Euroopan komission olisi varmistettava, että ACER saa asianmukaiset valtuudet, joiden nojalla se voi pyytää jäsenvaltioiden viranomaisilta tietoa ja toteuttaa muita koordinoitintoimia.

25. kiinnittää huomiota siihen, että suhteellisuusperiaatteen mukaisesti ACER:n sääntelytoimet eivät korvaa kansallisia ratkaisuja. Komitea suosittelee myös kansallisten sääntelyviranomaisten vahvistamista. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niiden kansalliset sääntelyviranomaiset ovat riippumattomia ja ettei niiden toimintaa rajoiteta. Niille olisi myönnettävä riittävät resurssit ja annettava kaikki tarvittavat valtuudet osallistua EU:n tason yhteistoimintaan.

Kuluttajat ja tiedonvälityksen merkitys

26. pitää tervetulleena Euroopan komission ehdotusta energiamarkkinoiden uudistamisesta siten, että kuluttajille tarjotaan enemmän vaikutusmahdollisuuksia ja että heistä tulee tasavertaisia markkinatoimijoita, ja kannattaa komission ehdotusta älymittarien vapaaehtoisen ja tietosuojaperiaatteiden mukaisen käytön edistämiseksi, jolloin kuluttajat saisivat selkeämpiä laskuja ja heidän olisi helpompi vaihtaa energian toimittajaa.

27. kiinnittää huomiota tarpeeseen lisätä tutkimusta sekä yhteistyötä paikallishallinnon edustajien kanssa, jotta voitaisiin paremmin ymmärtää kuluttajien motiiveja osallistua sähkömarkkinoihin. Komitea toteaa, että ymmärtämällä entistä paremmin kuluttajien käyttäytymisen muutoksia voidaan saada tärkeää tietoa mahdollisuuksista edistää kuluttajien kehittymistä vahvoiksi ja vastuullisiksi uusiksi energiamarkkinoiden toimijoiksi.

28. toteaa, että tutkimusten mukaan kuluttajat valittavat avoimuuden puutteen sähkösektorilla haittaavan heidän mahdollisuuksiaan hyödyntää kilpailua ja osallistua aktiivisesti markkinoihin, koska he eivät saa riittävästi tietoa vaihtoehtoisista sähköntoimittajista ja eri vaihtoehdoista. AK korostaa näin ollen, että on tärkeää ratkaista asiakastietojen yksityisyyden ja turvallisuuden ongelmat ja kehottaa Euroopan komissiota kehittämään teknisiä ehdotuksia hyvän turvallisuustason takaamiseksi.

29. korostaa paikallis- ja alueviranomaisten merkitystä edistettäessä energiayhteisöjen perustamista. Komitea toteaa, että paikallishallinnon edustajista voi olla apua seuraavilla aloilla: valmiuksien kehittäminen, rahoituksen hankkiminen, koulutus, hyvien käytäntöjen jakaminen, tekninen apu ja kumppanuuksien kehittäminen.

30. korostaa tiedonvälityksen merkitystä motivoitaessa kuluttajia ryhtymään aktiivisiksi toimijoiksi energiasektorilla, ja toteaa, että tässä yhteydessä alueiden komitealla on tärkeä rooli, jota on tuettava, koska se voi antaa merkittävän panoksen jakamalla tietoa, tekemällä ideoita tunnetuksi paikallisyhteisöissä ja osallistamalla hyvien kokemusten jakamiseen.

Paikallis- ja alueviranomaisten rooli

31. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on energia-alalla tärkeä rooli: paikallis- ja alueviranomaiset voivat toimillaan vaikuttaa energiainfrastruktuurin kehittymiseen ja markkinoiden muodostumiseen, ne tarjoavat palveluja, vastaavat kaavoituksesta ja maankäyttöpolitiikasta, katuvalaistuksesta, liikennejärjestelyistä ja asuinalueiden hallinnasta, päättävät lupien myöntämisestä sekä huolehtivat asukkaalle suunnatusta valituksesta ja tiedotuksesta. AK toteaa myös, että paikallis- ja alueviranomaiset hallinnoivat merkittäviä varoja energiaa vaativia tuotteita ja palveluja koskevien julkisten hankintojen osalta. Viranomaistahot ovat usein myös energiantuottajia.

32. kiinnittää huomiota siihen, että komission ehdotuksissa paikallis- ja alueviranomaisia ei mainita tärkeinä energiasektorin toimijoina, ja kehottaa komissiota pitämään paikallis- ja alueviranomaisia keskushallinnon viranomaisten kanssa tasavertaisina toimijoina toteutettaessa alaan liittyviä jatkotoimia.

33. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat osaltaan edistää uusiutuvan energian käyttöä ja energiatehokkuuden parantamista paikallis- ja aluetasolla esimerkiksi laatimalla kunnianhimoisia tavoite- ja toimenpideohjelmiä, yksinkertaistamalla hallintomenettelyjä ja säännöksiä, tarjoamalla taloudellista tukea samoin kuin valistustoiminnan avulla. Komitea korostaa tältä osin, että yli 6 600 paikallis- ja alueyhteisöä on liittynyt kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimukseen ja että muitakin paikallis- ja alueyhteisöjä olisi kannustettava liittymään vapaaehtoisesti siihen ja muihin vastaaviin kansainvälisiin aloitteisiin.

34. katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisia olisi kuultava tulevista erityistoimista, sillä niiden rooliin kuuluvat infrastruktuurin suunnittelu, sijoittajien houkuttaminen sekä kuluttajaneuvonta ja kuluttajien kuuleminen.

35. tarjoaa apuaan Euroopan paikallis- ja alueviranomaisille, jotta ne voivat luoda suhteita asianomaisiin asiantuntijoihin parantaakseen valmiuksiaan ja yhteisten toimintatapojen koordinoitua.

Toissijaisuusperiaate ja suhteellisuusperiaate

36. toteaa, että eräät kansalliset parlamentit ovat ilmaisseet epäilevänsä sitä, noudatetaanko Euroopan komission ehdotuksissa toissijaisuusperiaatetta. Paikallis- ja alueviranomaisilla on merkittävä vastuu pyrittäessä varmistamaan EU:n säädösten tehokkuus. Tästä syystä komitea katsoo, että saattaa olla tarpeen arvioida tarkemmin sitä, onko toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudatettu.

Bryssel 13. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Energiaunionin hallinto ja puhdas energia”

(2017/C 342/13)

Esittelijä: Bruno HRANIĆ (HR, EPP), Vidovecin pormestari**Viiteasiakirjat:** Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi energiaunionin hallinnosta,

COM(2016) 759 final

Tiedonanto – Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille,

COM(2016) 860 final

Tiedonanto – Nopeampaan puhtaan energian innovointiin,

COM(2016) 763 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1**Ehdotus asetukseksi**

Johdanto-osan 1 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	(1) Tällä asetuksella pyritään luomaan tarvittavat kumppanuudet unionin, yksittäisten ja makroaluekumppanuuksiksi ryhmittyneiden jäsenvaltioiden sekä valtiota alempien hallintotasojen välille, jotta energiasiirtymää kyetään edistämään yhdessä. Näiden eri tasojen on tehtävä yhteistyötä yhteisvastuun ja luottamuksen hengessä yhteisen edun mukaisesti.

Perustelu

Heti asetuksen alussa olisi todettava, että tarvitaan kaikki eri hallintotasot kattavaa monitasoista hallintoyhteistyötä. Ehdotus perustuu Euroopan parlamentin mietintöluonnoksessa PE 604.777 (tarkistus 2) esitettyyn vastaavanlaiseseen ajatukseen.

Muutosehdotus 2**Ehdotus asetukseksi**

9 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2. Komissio voi antaa jäsenvaltioille suunnitelmaluonnoksia koskevia suosituksia 28 artiklan mukaisesti. Kyseysissä suosituksissa on esitettävä erityisesti	Yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien luonnokset
a) tavoitteiden, päämäärien ja panoksien vaatimustaso, jotta energiaunionin tavoitteet ja erityisesti uusiutuvaa energiaa ja energiatehokkuutta koskevat vuoden 2030 unionin tavoitteet voidaan saavuttaa yhteisesti;	2. Komissio arvioi yhdennettyjen kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien luonnoksia ja antaa jäsenvaltioille suunnitelmaluonnoksia koskevia maakohtaisia suosituksia 28 artiklan mukaisesti, jotta voidaan
	a) edistää energiaunionin tavoitteiden, päämäärien ja panoksien toteutumista;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>b) jäsenvaltioiden ja unionin tason tavoitteisiin liittyvät politiikat ja toimenpiteet sekä muut politiikat ja toimenpiteet, joilla voi olla rajatylittävää merkitystä;</p> <p>c) vuorovaikutukset ja johdonmukaisuus yhdenntettyyn kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan sisältyvien nykyisten (täytäntöönpanneiden ja hyväksytyjen) ja suunniteltujen politiikkojen ja toimenpiteiden välillä energiaunionin yhdessä ulottuvuudessa ja eri ulottuvuuksien kesken.</p>	<p>b) varmistaa, että jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmiin liittyvät politiikat ja toimenpiteet sekä muut politiikat ja toimenpiteet, erityisesti myös ne toimenpiteet, joilla voi olla rajatylittävää merkitystä, vastaavat tarkoitustaan;</p> <p>c) edistää vuorovaikutusta ja johdonmukaisuutta yhdenntettyyn kansalliseen energia- ja ilmastosuunnitelmaan sisältyvien nykyisten (täytäntöönpanneiden ja hyväksytyjen) ja suunniteltujen politiikkojen ja toimenpiteiden välillä energiaunionin yhdessä ulottuvuudessa ja eri ulottuvuuksien kesken;</p> <p>d) edellyttää, että jäsenvaltiot ottavat selkeästi huomioon paikallis- ja aluetasolla tehdyt sitoumukset sekä sellaisten aloitteiden kuin kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopimuksen puitteissa saadut tulokset ja kehittävät järjestelyjä, joiden avulla voidaan ottaa huomioon kaikkien asianomaisten hallintotasojen kulloisiinkin yhdenntettyihin kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin antamat panokset.</p>

Perustelu

On erittäin tärkeää varmistaa eri jäsenvaltioiden toimintasuunnitelmien ja EU-tason politiikkojen johdonmukaisuus ja täydentävyys sekä edistää paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista ja panosta. Ehdotus perustuu Euroopan parlamentin mietintöluonnoksessa PE 604.777 (tarkistukset 97–100) esitettyihin vastaavanlaisiin ehdotuksiin.

Muutosehdotus 3

Ehdotus asetukseksi

10 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltion on varmistettava, että yleisölle annetaan ajoissa ja tosiasiallisesti mahdollisuus osallistua 9 artiklassa tarkoitettujen suunnitelmien luonnosten valmisteleamiseen ja että yhdenntetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman luonnokseen liitetään komissiolle toimitettaessa yhteenveto yleisön mielipiteistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin muusta lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten soveltamista. Siltä osin kuin direktiivin 2001/42/EY säännöksiä sovelletaan, kyseisen direktiivin mukaisesti toteutettujen kuulemisten katsotaan täyttävän myös tämän asetuksen velvollisuudet kuulla yleisöä.</p>	<p>Julkiset kuulemiset</p> <p>Jäsenvaltion on varmistettava, että yleisölle annetaan ajoissa ja tosiasiallisesti mahdollisuus osallistua 9 artiklassa tarkoitettujen suunnitelmien luonnosten valmisteleamiseen ja että yhdenntetyn kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman luonnokseen liitetään komissiolle toimitettaessa yhteenveto yleisön mielipiteistä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta unionin muusta lainsäädännöstä johtuvien vaatimusten soveltamista. Siltä osin kuin direktiivin 2001/42/EY säännöksiä sovelletaan, kyseisen direktiivin mukaisesti toteutettujen kuulemisten katsotaan täyttävän myös tämän asetuksen velvollisuudet kuulla yleisöä.</p> <p>Kun otetaan huomioon paikallis- ja alueyhteisöjen poliittisesti tunnustettu rooli toteutettaessa toimia kestäväpohjaisen energian alalla sekä Euroopan komission tavoite paremmasta lainsäädännöstä, jäsenvaltioiden viranomaisten on kulloisenkin jäsenvaltion perustuslaillisten säännösten ja poliittisten määräysten mukaisesti otettava paikallis- ja alueyhteisöt mukaan suunnitteluun ja valvontaan.</p>

Perustelu

Valtiotason sekä paikallis- ja alueyhteisöjen välinen tehokas koordinointi energia- ja ilmastosuojelutoimien suunnittelussa ja toteuttamisessa sekä niitä koskevassa raportoinnissa saattaa osaltaan edistää tarpeettoman byrokratian välttämistä sekä paremman sääntelyn edellytysten huomioon ottamista.

Muutosehdotus 4**Ehdotus asetukseksi**

Uusi artikla 10 artiklan jälkeen

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>Energia-alan vuoropuhelua käyvä monitasoinen foorumi</p> <p>1. Jäsenvaltioiden on kumppanuuden hengessä käynnistettävä pysyvä energia-alan vuoropuhelu tukeakseen paikallis- ja alueviranomaisten, kansalaisjärjestöjen, liike-elämän, sijoittajien, muiden asianomaisten sidosryhmien ja suuren yleisön aktiivista osallistumista energiasiritymän ja energiaköyhyyden hallintaan.</p> <p>2. Jäsenvaltioiden on toimitettava energia-alan vuoropuheluun lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin energia- ja ilmastopolitiikassaan huomioon ottamia erilaisia vaihtoehtoja ja skenaarioita ja esitettävä kunkin vaihtoehdon kustannus-hyötyanalyysi.</p> <p>3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että energia-alan vuoropuheluun on riittävät henkilöresurssit ja taloudelliset resurssit, ja edistettävä yhdessä Euroopan komission kanssa eri energiavuoropuhelujen välistä tietojenvaihtoa.</p>

Perustelu

Energiasiritymä on niin tärkeä aihe, että sitä käsittelemään tulee perustaa rakenteita, jotka mahdollistavat kaikkien asianomaisten tahojen pysyvän vuoropuhelun eri vaihtoehtojen ja skenaarioiden tarkastelemiseksi ja yhteisten ratkaisujen laatimiseksi. Ehdotus perustuu Euroopan parlamentin mietintöluonnoksessa PE 604.777 esitettyyn vastaavanlaiseen ajatukseen.

Muutosehdotus 5**Ehdotus asetukseksi**

18 artiklan b kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltioiden on sisällytettävä kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevaan edistymisraporttiin tiedot seuraavista seikoista:</p> <p>b) seuraavien politiikkojen ja toimenpiteiden täytäntöönpanon osalta:</p> <p>1) täytäntöönpannut, hyväksytyt ja suunnitellut politiikat ja toimenpiteet 4 artiklan a alakohdan 2 alakohdan i alakohdassa mainitun kansallisen pannon saavuttamiseksi uusiutuvaa energiaa vuonna 2030 koskevan unionin tason sitovan tavoitteen osalta, mukaan lukien ala- ja teknologiakohtaiset toimet ja erityisesti direktiivin [uudelleenlaadittu direktiivi 2009/28/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjassa COM(2016) 767,] 23, 24 ja 25 artiklassa säädettyjen toimien uudelleentarkastelu;</p>	<p>Jäsenvaltioiden on sisällytettävä kansallisia energia- ja ilmastosuunnitelmia koskevaan edistymisraporttiin tiedot seuraavista seikoista:</p> <p>b) seuraavien politiikkojen ja toimenpiteiden täytäntöönpanon osalta:</p> <p>1) täytäntöönpannut, hyväksytyt ja suunnitellut politiikat ja toimenpiteet 4 artiklan a alakohdan 2 alakohdan i alakohdassa mainitun kansallisen pannon saavuttamiseksi uusiutuvaa energiaa vuonna 2030 koskevan unionin tason sitovan tavoitteen osalta, mukaan lukien ala- ja teknologiakohtaiset toimet ja erityisesti direktiivin [uudelleenlaadittu direktiivi 2009/28/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjassa COM(2016) 767,] 23, 24 ja 25 artiklassa säädettyjen toimien uudelleentarkastelu;</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2) erityistoimet alueellista yhteistyötä varten;</p> <p>3) taloudellista tukea koskevat erityiset toimenpiteet, mukaan lukien unionin tuki ja unionin varojen käyttö uusiutuvista lähteistä saatavan energian käytön edistämiseksi sähkö-, lämmitys-, jäähdytys- ja liikennealoilla, sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista;</p> <p>4) erityistoimet direktiivin [uudelleenlaadittu direktiivi 2009/28/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjassa COM(2016) 767,] 15, 16, 17, 18, 21 ja 22 artiklan vaatimusten täyttämiseksi;</p> <p>5) erityiset toimenpiteet, joilla edistetään biomassasta peräisin olevan energian käyttöä, erityisesti uuden biomassan käyttöönottoa, ottaen huomioon (sekä kotimaiset valmiudet että tuonti kolmansista maista), muut biomassan käytöt (maatalous ja metsäperusteiset alat) ja tuotetun ja käytetyn biomassan kestävyteen liittyvät toimenpiteet;</p>	<p>2) erityistoimet alueellista yhteistyötä varten;</p> <p>3) taloudellista tukea koskevat erityiset toimenpiteet, mukaan lukien unionin tuki ja unionin varojen käyttö uusiutuvista lähteistä saatavan energian käytön edistämiseksi sähkö-, lämmitys-, jäähdytys- ja liikennealoilla, sanotun kuitenkin rajoittamatta SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamista;</p> <p>4) erityistoimet direktiivin [uudelleenlaadittu direktiivi 2009/28/EY, sellaisena kuin sitä ehdotetaan asiakirjassa COM(2016) 767,] 15, 16, 17, 18, 21 ja 22 artiklan vaatimusten täyttämiseksi;</p> <p>5) erityiset toimenpiteet, joilla edistetään biomassasta peräisin olevan energian käyttöä, erityisesti uuden biomassan käyttöönottoa, ottaen huomioon (sekä kotimaiset valmiudet että tuonti kolmansista maista), muut biomassan käytöt (maatalous ja metsäperusteiset alat) ja tuotetun ja käytetyn biomassan kestävyteen liittyvät toimenpiteet;</p> <p>6) edistyminen uusiutuvan energian osuuden lisäämisessä lämmitys- ja jäähdytyspalvelujen tarjonnassa aiheuttamatta kuitenkaan tarpeetonta hallintotaakkaa paikallis- tai alueviranomaisille tai loppukäyttäjille;</p>
c) kuten liitteessä VII olevassa 1 osassa esitetään.	c) kuten liitteessä VII olevassa 1 osassa esitetään.

Perustelu

Lämmitys- ja jäähdytysalalla piilee huomattavaa käyttämätöntä potentiaalia kasvihuonekaasujen vähentämiseksi ja uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön ja tuottamisen vahvistamiseksi (ks. AK:n lausunto ”Lämmitystä ja jäähdytystä koskeva EU:n strategia”). Uusiutuvia energialähteitä käsittelevän direktiivin osalta olisi pyrittävä tiiviissä yhteistyössä valtiollisten sekä alueellisten tai paikallisten hallintotasojen kanssa sitovaan tavoitteeseen nostaa uusiutuvista energialähteistä tuotetun energian osuutta lämmitys- ja jäähdytysalalla vuosittain yhdellä prosentilla, sillä näin annetaan konkreettinen ja tehokas panos EU:n kokonaistavoitteen – uusiutuvan energian osuus 27 prosenttia vuoteen 2030 mennessä – saavuttamiseen.

Muutosehdotus 6

Ehdotus asetukseksi

37 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Komissiota avustaa energiaunionikomitea. Tämä komitea on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea, ja se työskentelee tämän asetuksen kannalta tarpeellisissa alakokoonpanoissa.</p>	<p>Energiaunionikomitea</p> <p>1. Komissiota avustaa energiaunionikomitea. Tämä komitea on Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 182/2011 tarkoitettu komitea, ja se työskentelee tämän asetuksen kannalta tarpeellisissa alakokoonpanoissa.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Komitea korvaa päätöksen 93/389/ETY 8 artiklalla, päätöksen 280/2004/EY 9 artiklalla ja asetuksen (EU) N:o 525/2013 26 artiklalla perustetun komitean. Viittauksia kyseisten säädösten nojalla perustettuun komiteaan pidetään viittauksina tällä asetuksella perustettuun komiteaan.</p> <p>3. Kun viitataan tähän artiklaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.</p>	<p>2. Komitea korvaa päätöksen 93/389/ETY 8 artiklalla, päätöksen 280/2004/EY 9 artiklalla ja asetuksen (EU) N:o 525/2013 26 artiklalla perustetun komitean. Viittauksia kyseisten säädösten nojalla perustettuun komiteaan pidetään viittauksina tällä asetuksella perustettuun komiteaan.</p> <p>3. Kun viitataan tähän artiklaan, sovelletaan asetuksen (EU) N:o 182/2011 5 artiklaa.</p> <p>4. Kyseiseen komiteaan kuuluu alueiden komitean nimeämä edustaja, joka edustaa koko EU:n paikallis- ja alueyhteisöjä institutionaalisella tasolla.</p>

Perustelu

Euroopan unionin ja Euroopan parlamentin korkean tason poliittiset edustajat ovat toistuvasti tunnustaneet paikallis- ja alueyhteisöjen avainroolin energiaunioniin liittyvien toimien yhteydessä.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Tärkeimmät tavoitteet ja kohderyhmät

1. toistaa kehotuksensa asettaa EU-tasolla kunnianhimoisempia energiatehokkuuden tavoitteita sekä nostaa uusiutuvien energioiden osuutta, joita kumpiakin tulisi kohottaa 40 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.
2. kannattaa ”Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille” -paketin kolmea keskeistä tavoitetta: 1) energiatehokkuus etusijalle, 2) maailmanlaajuinen johtoasema uusiutuvien energioiden alalla ja 3) oikeudenmukaiset edellytykset kaikille kuluttajille. Komitea pahoittelee kuitenkin, ettei näitä tavoitteita voida täysin saavuttaa tukevalla lainsäädännöllä ja muilla kuin lainsäädäntöaloitteilla ja ettei tuontiriippuvuuden vähentämistä painoteta tarpeeksi kaikkien puhtaiden kotoperäisten energialähteiden (uusiutuvien ja tavanomaisten) osuuden ottamiseksi huomioon energialähteiden yhdistelmässä.
3. kehottaa tässä yhteydessä Euroopan komissiota asettamaan energiatehokkuuden etusijalle, määrittelemään sen infrastruktuuriprioriteetiksi ja varmistamaan, että energiatehokkuuteen suunnatut julkiset tuet ja rahoitusvälineet luokitellaan pääomakustannuksiksi, mikä parantaisi energiatehokkuusjärjestelmän varmuutta ja luotettavuutta. Näin voitaisiin määritellä selkeä politiikka talousarvion suojelemiseksi ja kilpailukyyn edistämiseksi Euroopassa.
4. on tyytyväinen ehdotuksiin lainsäädäntökehyksen luomiseksi energiaunionin hallintoa varten. Kehyksen avulla on määrä yksinkertaistaa ja yhdentää nykyisiä suunnittelu-, raportointi- ja seurantavaatimuksia energia- ja ilmastoaloilla. Komitea kehottaa jäsenvaltioita ja komissiota ottamaan paikallis- ja alueyhteisöt mukaan tähän hallintoa koskevaan poliittiseen prosessiin.

Energiatehokkuus ja uusiutuvat energiavarat riippuvat paljolti hajautetun hallintotason toimista

5. painottaa ja korostaa paikallis- ja alueyhteisöjen tärkeää roolia strategisessa ohjauksessa kuluttajia lähimpänä olevalla tasolla, hajautetun energiantuotannon ohjauksessa, asianmukaisten investointiedellytysten edistämässä sekä energia- ja ilmastopolitiikan nivomisessa toimiin, joita toteutetaan asumisen, energiaköyhyyden, liikenteen, talouskehityksen ja maankäytön tai aluesuunnittelun aloilla.
6. tuo esiin paikallis- ja alueyhteisöjen johtavan roolin toteutettaessa energiapolitiikkaa, määritettäessä energiahankkeiden rahoitusvälineitä etenkin uusiutuvia energiavaroja koskevien hankkeiden kohdalla sekä edistettäessä kestäväpohjaisia energiankäyttömalleja ja hyviksi osoittautuneita menettelytapoja kuluttajien keskuudessa.

7. varoittaa, että unioni- ja valtiotasolla asetettujen energia- ja ilmastonsuojelutavoitteiden saavuttaminen on vaarassa, jos paikallis- ja alueyhteisöjen johtavaa roolia energiapolitiikan täytäntöönpanossa energiaunionissa ei tunnusteta virallisesti.

8. muistuttaa, että kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien laadintaprosessien on oltava avoimia ja vastuullisia, jotta paikalliset toimijat, yritykset ja muut asianosaiset tietävät, mitä nämä voivat odottaa jäsenvaltioiden hallituksilta, ja etenkin, miten varmistetaan veloitteiden noudattaminen ja minkälaisiin toimiin voitaisiin ryhtyä, jos kansallisilla suunnitelmilla ei kyetä saavuttamaan EU-tason tavoitteita.

9. on tyytyväinen siihen, että Euroopan komissio tunnustaa, että puhtaaseen energiaan ei voida siirtyä ilman kansalaisyhteiskunnan sekä alue- ja paikallistason monien sidosryhmien osallistumista. Komitea kehottaakin jäsenvaltioita ottamaan alueet ja kaupungit etenkin kansallisten yhdennettyjen energia- ja ilmastosuunnitelmien yhteydessä asianmukaisesti mukaan energiakäanteestä käytävään keskusteluun, jotta eri alojen tarpeisiin voidaan reagoida asianmukaisesti.

10. toteaa kuitenkin, että – riippumatta yksittäisten EU:n jäsenvaltioiden erilaisista peruslaillisista säännöksistä – hallintoa koskevissa ehdotuksissa ei ole lainkaan konkreettisia viittauksia alue- ja paikallisyhteisöjen, saati muiden sidosryhmien, institutionaaliseen rooliin, lukuun ottamatta julkisia kuulemisia käsittelevää 10 artiklaa, jonka mukaan ”yleisölle annetaan ajoissa ja tosiasiallisesti mahdollisuus osallistua – suunnitelmien luonnosten valmisteleminen”.

11. ehdottaa, että energiaköyhyyden ongelman ratkaisemiseksi pohditaan energia-alan valtiontukia koskevien EU:n säännösten uudistusta kaupungeissa toteutettavien toimien tukemiseksi etenkin siten, että määritellään erityisiä suuntaviivoja kuntatason toimia varten nykyisten puitteiden yksinkertaistamiseksi sekä erityisiä poikkeussäännöksiä energiahankkeita varten kunnallisia ja sosiaalisia asuntoja kunnostettaessa. Näin ollen on varmistettava, että kaupunkien kestävyys ja energiakäänne sisällytetään painopisteinä vuonna 2020 voimaan tulevaan seuraavaan kehykseen.

12. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioiden hallituksia tiivistämään yhteistyötä paikallis- ja aluetason toimijoiden ja erityisesti paikallisten ja alueellisten energiavirastojen kanssa laadittaessa kansallisella tasolla tulevia energia- ja ilmastonsuojelusuunnitelmia ja siirtymään tässä yhteydessä harvojen ja valittujen toimijoiden politiikasta politiikkaan, johon kaikki osallistuvat.

13. tuo tässä yhteydessä esiin monet uusiutuvien energiavarojen käyttöön liittyvät menestyneet hankkeet, jotka on suunniteltu ja käynnistetty paikallistasolla yhteistyössä pk-yritysten, valtiovallasta riippumattomien organisaatioiden ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa uusiutuviin energialähteisiin perustuvaan sähkön- ja lämmöntuotantoon tehtyjen yksittäisten tahojen investointien avulla.

14. muistuttaa, että monet energiatehokkuuden ja uusiutuvien energiavarojen alan muista tärkeistä toimijoista, kuten pienet ja keskisuuret yritykset, valtiovallasta riippumattomat organisaatiot ja kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, toimivat paikallistasolla.

15. painottaa tarvetta ottaa myös paikalliset toimijat mukaan, kun tuetaan kansallista hallitusta laadittaessa ESIR-rahaston puitteissa tulevaisuuteen suuntautuneita hankkeita, joiden avulla annetaan panos unionin ilmasto- ja energiapolitiittisten tavoitteiden saavuttamiseen. Vastikään perustetun Euroopan investointineuvontakeskuksen tulisi varmistaa nopeutettu menettely niiden kaupunkien tukemiseksi, jotka ovat sitoutuneet kehittämään vähäpäästöisiä hankkeita.

16. kehottaa Euroopan investointipankin Jaspers- ja Elena-ohjelmiin viitaten toteuttamaan lisää kohdennettuja teknisen tuen ohjelmia, jotka ovat tarpeen, jotta voidaan tukea kaupunkeja ja alueita varmistamaan investoinnit kunnianhimoisten hankkeiden toteuttamiseksi mm. edistämällä investointihankkeiden laajan valikoiman kehittämistä ja kokoamalla yhteen pieniä ja hajanaisia vähäpäästöisiä hankkeita.

Suunnittelua ja raportointia on yksinkertaistettava ja yhdennettävä nykyisten paikallisten ja alueellisten suunnitelmien pohjalta

17. muistuttaa, että EU:n energiaunionin hallintojärjestelmässä on pyrittävä suunnittelun ”yksinkertaistamiseen ja yhdentämiseen” käytännössä ja että seurannassa ja raportoinnissa on tässä yhteydessä luotava tehokkaita yhteyksiä olemassa oleviin aloitteisiin.

18. painottaa, että tarvitaan valtiotason ja paikallis- ja aluetason välistä tehokasta koordinoitua, johon päästään suunnittelun, täytäntöönpanomenettelyn sekä energia- ja ilmastopolitiikkaa käsittelevän raportoinnin kautta. Näin voitaisiin osaltaan välttää tarpeetonta byrokratiaa ja ottaa huomioon paremman sääntelyn tarpeet.

19. toteaa, että paikallis- ja alueyhteisöt ovat jo nyt sitoutuneet vahvasti ilmastonsuojeluun ja ilmastomuutokseen mukautumiseen ja että monet niistä ovat jo laatineet strategioita, toimintasuunnitelmia ja seurantamenettelyjä mm. kaupunginjohtajien energia- ja ilmastopoliittisten aloitteiden puitteissa. Aloitteen piiriin kuuluu yli 5 679 kaupunkien kestävä kehityksen toimintasuunnitelmaa energia-alalla.

20. painottaa, että yksittäisten valtioiden suunnitelmat ja tavoitteet on nivottava tehokkaasti paikallis- ja aluetason tavoitteisiin ja että niiden on perustuttava eri alueiden ja alojen realistisiin ja koordinoituihin toimiin.

21. korostaa, että osallistuminen ei tarkoita pelkästään kuulemista vaan myös aktiivista roolia konkreettisten toimien käynnistämässä ja muotoilussa.

Monitasoinen hallinto on energiaunionin tehokkaan hallinnon edellytys

22. pitää valitettavana, että energiaunionin hallintoa koskeviin nykyisiin suosituksiin ei sisälly riittävän selkeää monitasoista toimintamallia, ja kehottaakin jäsenvaltioiden hallituksia perustamaan energia-alan vuoropuhelufoorumeita, joiden kautta kaikki hallintotasot ja kaikki asianomaiset sidosryhmät voidaan saada mukaan kansallisten ilmastonsuojelua koskevien toimintasuunnitelmien laatimiseen, niitä koskevaan seurantaan ja raportointiin sekä tietojenvaihdon järjestämiseen kansallisen tason eri energiavuoropuhelujen välillä Euroopan komission avustuksella, tarkoituksena varmistaa johdonmukaisuus ja käsitellä rajatylittäviä ongelmia.

23. tuo esiin, että tehokkaalla monitasoisella hallinnolla on moninaisia etuja: kansalaiset ja elinkeinoelämä osallistuvat ilmastomuutokseen liittyviin toimiin ja ottavat näin enemmän vastuuta prosessista, mikä lisää onnistumisen mahdollisuuksia, sillä mitä näkyvämpi hallinto on, sitä suurempi on kansalaisten vastuuntunto.

24. painottaa, että ehdotuksen 11 artiklassa (Alueellinen yhteistyö) viitataan vain jäsenvaltioiden väliseen yhteistyöhön eikä valtiotasoa alempien hallinnon tasojen väliseen yhteistyöhön yksittäisten jäsenvaltioiden sisällä tai välillä. Komitea kehottaa jäsenvaltioita ja Euroopan komissiota myös varmistamaan asianomaisen tuen valtiotasoa alempien hallinnon tasojen yhteistyölle ja erityisesti rajat ylittävälle yhteistyölle, tarkoituksena koordinoita toimia yhdenmukaisesti kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien täytäntöön panemiseksi.

25. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan monitasoista hallintoa koskevan luvun mukaan asiakirjoihin, jotka on suunnattu jäsenvaltioiden hallituksille ja jotka sisältävät kansallista energiapolitiikkaa ja sen suunnittelua käsittelevän raportoinnin suuntaviivat.

Kuluttajien aktiivinen osallistaminen edellyttää vetovoimatekijöitä direktiivin täytäntöönpanoa ja tehokasta tukemista varten

26. kehottaa jälleen Euroopan unionia ja jäsenvaltioita laatimaan lainsäädäntökehityksen, joka on suotuisa niin energian loppukuluttajille kuin tuottajakuluttajille (*prosumers*) ja muille energian vähittäismarkkinoilla toimiville energiantoimittajille. Komitea korostaa myös, että uusiutuvan energian hajautettu ja oma tuotanto tarjoaa energiajärjestelmälle lukuisia etuja (siirtoinfrastruktuuriin ja sen ylläpidon pienempi tarve, suurempi kestävyys ja joustavuus) ja että näiden etujen tulisi heijastua oikeudenmukaisessa hinnassa, jota maksetaan tällaisista järjestelmistä verkkoon syötetystä ylijäämäenergiasta. Komitea kannustaa siksi jäsenvaltioita kehittämään tai jatkamaan innovatiivisia hinnoittelujärjestelmiä asian hoitamiseksi.

27. muistuttaa, että tarvitaan asiantuntevaa ja oikealla tavalla tarjottavaa neuvontaa, joka asetetaan asianmukaisessa muodossa ja asianmukaisen viestintäkanavien kautta kohderyhmien käyttöön paikallistasolla ja jonka on katettava vähähiilisten teknologioiden käyttöönottoon liittyvät tekniset, rahoituskelliset ja käytännön näkökohdat.

28. painottaa, että energianhallintajärjestelmässä toteutettavien toimien on mahdollistettava se, että kuluttajat voivat valvoa omaa kulutustaan, jotta he voivat osallistua aktiivisesti markkinoille ja hyötyä tehokkaista ja asianmukaisista kuluttajansuojamenettelyistä. Tämä on erityisen tärkeää torjuttaessa energiaköyhyyttä. AK kehottaakin laatimaan EU-tasolla

yhteisen määritelmän energiaköyhyydelle ja esittämään konkreettisia toimintaehdotuksia haavoittuvimmassa asemassa olevien kuluttajien suojelemiseksi perusteettomalta energiansaannin katkaisemiselta, etusijan antamiseksi näitä kuluttajia hyödyttävälle energiatehokkuustoimenpiteille sekä nimenomaan heille suunnatun tiedotuksen järjestämiseksi.

Energiainnovaatioiden edistäminen siirryttäessä vähähiiliseen talouteen

29. suhtautuu myönteisesti siihen, että komissio painottaa tiedonannossaan ”Nopeampaan puhtaan energian innovointiin” [COM(2016) 763] kahta keskeistä poliittista painopistettä: tulevaisuuteen suuntautuvan ilmastonmuutospoliitiikan sisältävän joustavan energiaunionin luomista sekä uusia kannustimia työpaikkoja, kasvua ja investointeja varten.

30. kehottaa luomaan yritys-, innovointi- ja investointiystävällisen toimintaympäristön ja vastaavat menettelytavat tarkoituksenmukaisten signaalien, strategioiden, normien ja sääntöjen sekä rahoitusvälineiden tarjoaman tuen avulla. Rahoituksessa voidaan hyödyntää julkisia varoja yksityisten investointien helpottamiseksi (ja tarvittaessa riskien minimoinnin tukemiseksi).

31. vahvistaa, että on erittäin tärkeää suunnitella energiapolitiikkaa tiiviissä synergiassa Euroopan unionin tutkimus- ja innovointipoliitiikan kanssa. Komitea painottaa, että uusiutuvien energialähteiden, kestäväpohjaisen liikkumisen, olemassa olevan energiainfrastruktuurin ajanmukaistamisen, älykkäiden voimalaitosten rakentamisen, hiilidioksidin talteenoton ja energian varastoinnin aloilla tehtävää innovointia on edelleen edistettävä paikallistasolla. Komitea kehottaaakin komissiota erityisesti varmistamaan tuen lisäämisen innovatiivisille hankkeille, joilla syrjäisimmistä alueista voitaisiin tehdä energiakäänteen todellisia koekenttiä.

32. on sitä mieltä, että puhtaiden energiateknologioiden alalla tehtäviä innovaatioita ajatellen paikallisyhteisöjen välisten kumppanuuksien luomisella on älykkäitä kaupunkia koskevien aloitteiden puitteissa merkittävä rooli yhdenmukaistamalla sellaisia aloja kuin energiansäästö kaupunkiliikenteessä, alueiden väliset liikennestrategiat, uusia varastointitekniikoita koskeva yhteistyö ja älykkäät julkiset rakennukset. Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ja Euroopan strategisten investointien rahaston väliset entistä vahvemmat synergiat ovat ratkaisevan tärkeitä pantaessa täytäntöön rajatylittäviä hankkeita kestäväpohjaisen energian alalla.

33. on tyytyväinen siihen, että painopisteenä ovat avoin innovointi ja avoin tiede, jotta pienille ja keskisuurille yrityksille sekä kansalaisyhteiskunnalle annetaan mahdollisuus kehittyä uuden tietämyksen pohjalta.

34. korostaa, että on luovuttava mahdollisimman pian fossiilisten polttoaineiden käytön suorasta tai epäsuorasta edistämisestä (sekä eräiden jäsenvaltioiden siihen myöntämästä tuesta), sillä tällaisilla toimilla piilotetaan kyseisten polttoaineiden todelliset kustannukset yhteiskunnalle ja ympäristölle, pidetään hinnat keinotekoisesti alhaalla ja estetään näin innovoinnit puhtaiden energiateknologioiden alalla.

35. kannattaa ehdotusta hyödyntää oikeudellista välinettä nopeuttamaan innovatiivisten vähähiilisten teknologioiden kehittämistä ja niiden tehokasta käyttöä. Siirtyminen vähähiiliseen talouteen edellyttää investointeja älykkäisiin lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmiin ja energiatehokkuuden parantamiseen teollisuudessa, rakentamisessa ja liikenteessä sekä uudistuviin energialähteisiin kohdennettavien investointihankkeiden osarahoitusta.

36. painottaa, että energiaunionin hallintojärjestelmässä on luotava perusedellytykset tavoitteiden saavuttamiselle ja esim. helpotettava osallistumista julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuksiin, jotta voidaan nopeuttaa hankkeiden toteuttamista, vähentää byrokratiaa, kartoittaa paikallis- ja alueyhteisöjen kohtaamia mahdollisia esteitä sekä luoda oikeusvarmuutta ja ennakoitavuutta investoijia varten.

37. kannattaa ehdotusta hyödyntää julkisia hankintoja tehokkaana välineenä markkinoiden luomiseksi vähähiilisiä teknologioita varten.

Toissijaisuusperiaate ja suhteellisuusperiaate

38. katsoo, että ehdotettu asetus ei ole ongelmallinen toissijaisuusperiaatteen mukaisuuden osalta. Asetuksen suhteellisuusperiaatteen mukaisuus on kuitenkin epävarmaa, koska siinä ehdotettu hallintojärjestelmä on komitean mielestä liian monimutkainen ja turhan yksityiskohtainen ja siihen liittyvien raporttien laatimisvälit ovat liian lyhyitä. AK olisi pitänyt parempana, että hallintojärjestelmästä olisi säädetty asetuksen sijasta direktiivissä, sillä se mahdollistaisi alueviranomaisien asianmukaisen osallistumisen liittovaltiomuotoisissa maissa.

Bryssel 13. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Energiatehokkuus ja rakennukset”

(2017/C 342/14)

Esittelijä:	Michiel Rijsberman (NL, ALDE), Flevolandin lääninvaltuuston johtokunnan jäsen
Viiteasiakirjat:	Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU muuttamisesta, COM(2016) 761 final Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2010/31/EU muuttamisesta, COM(2016) 765 final

I MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

Energiatehokkuutta koskevan direktiivin johdanto-osan 4 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
– – Olisi tuotava selvästi esiin unionin tarve saavuttaa EU:n tason energiatehokkuustavoitteet, jotka on ilmaistu primääri- ja loppuenergian kulutuksena vuosina 2020 ja 2030 sitovan 30 prosentin tavoitteen muodossa.	– – Olisi tuotava selvästi esiin unionin tarve saavuttaa EU:n tason energiatehokkuustavoitteet, jotka on ilmaistu primääri- ja loppuenergian kulutuksena vuosina 2020 ja 2030 sitovan 40 prosentin tavoitteen muodossa.

Perustelu

40 prosentin tavoitetason avulla saadaan vahvistettua talouskasvua, lisättyä työpaikkoja ja vähennettyä fossiilisten polttoaineiden tuontia enemmän kuin 30 prosentin säästötavoitteen avulla. Tämä vastaa Euroopan parlamentin tähänastista kantaa. Muutosehdotus liittyy muutosehdotukseen 2 ja poliittisten suositusten kohtaan 5.

Muutosehdotus 2

Energiatehokkuutta koskevan direktiivin johdanto-osan 7 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltioita vaaditaan saavuttamaan koko velvoitekaudelta kumulatiivinen loppukäytön energiansäästötavoite, joka vastaa ”uusien” säästöjä, jotka olisivat 1,5 prosenttia vuosittain myydystä energiasta. Tämä vaatimus voidaan saavuttaa uusilla politiikkatoimilla, jotka hyväksytään 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2030 välisen uuden velvoitekauden aikana, tai uusilla yksittäisillä toimilla, jotka ovat tulosta edeltävällä kaudella tai ennen sitä hyväksytyistä politiikkatoimista, joiden osalta energiasäästöihin johtavat yksittäiset toimet kuitenkin otetaan tosiasiallisesti käyttöön tämän uuden kauden aikana.	Jäsenvaltioita vaaditaan saavuttamaan koko velvoitekaudelta kumulatiivinen loppukäytön energiansäästötavoite, joka vastaa ”uusien” säästöjä, jotka olisivat 2 prosenttia vuosittain myydystä energiasta. Tämä vaatimus voidaan saavuttaa uusilla politiikkatoimilla, jotka hyväksytään 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2030 välisen uuden velvoitekauden aikana, tai uusilla yksittäisillä toimilla, jotka ovat tulosta edeltävällä kaudella tai ennen sitä hyväksytyistä politiikkatoimista, joiden osalta energiasäästöihin johtavat yksittäiset toimet kuitenkin otetaan tosiasiallisesti käyttöön tämän uuden kauden aikana.

Perustelu

Muutosehdotus on seurausta muutosehdotuksesta 3 ja liittyy poliittisten suositusten kohtiin 5 ja 7. 40 prosentin tavoitetaso saavuttaminen edellyttää vuosittain vähintään 2 prosentin säästöjä.

Muutosehdotus 3

Energiatehokkuutta koskevan direktiivin 1 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteinen kehys energiatehokkuuden edistämistä koskeville toimenpiteille unionissa, jotta varmistetaan, että unionin vuodeksi 2020 asettamat energiatehokkuutta koskevat 20 prosentin yleistavoitteet ja vuodeksi 2030 asettamat 30 prosenttia sitovat yleistavoitteet saavutetaan, – –	Tässä direktiivissä vahvistetaan yhteinen kehys energiatehokkuuden edistämistä koskeville toimenpiteille unionissa, jotta varmistetaan, että unionin vuodeksi 2020 asettamat energiatehokkuutta koskevat 20 prosentin yleistavoitteet ja vuodeksi 2030 asettamat 40 prosenttia sitovat yleistavoitteet saavutetaan, – –

Perustelu

Muutosehdotus liittyy muutosehdotukseen 1 ja poliittisten suositusten kohtaan 5.

Muutosehdotus 4

Energiatehokkuutta koskevan direktiivin 7 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
kunakin vuonna 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2030 välillä saavutettuja uusia säästöjä, joiden määrä on 1,5 prosenttia vuosittain loppukäyttäjille myydystä energian määrästä laskettuna 1 päivää tammikuuta 2019 edeltäneen viimeisimmän kolmivuotiskauden keskiarvosta.	kunakin vuonna 1 päivän tammikuuta 2021 ja 31 päivän joulukuuta 2030 välillä saavutettuja uusia säästöjä, joiden määrä on 2 prosenttia vuosittain loppukäyttäjille myydystä energian määrästä laskettuna 1 päivää tammikuuta 2019 edeltäneen viimeisimmän kolmivuotiskauden keskiarvosta.
Jäsenvaltioiden on edelleen saavutettava 1,5 prosentin vuotuiset uudet säästöt kymmenen vuoden ajan vuoden 2030 jälkeen, ellei komission vuoteen 2027 mennessä ja joka kymmenes vuosi sen jälkeen tekemissä tarkasteluissa päätellä, että tämä ei ole tarpeen, jotta saavutetaan unionin pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2050 mennessä.	Jäsenvaltioiden on edelleen saavutettava 2 prosentin vuotuiset uudet säästöt kymmenen vuoden ajan vuoden 2030 jälkeen, ellei komission vuoteen 2027 mennessä ja joka kymmenes vuosi sen jälkeen tekemissä tarkasteluissa päätellä, että tämä ei ole tarpeen, jotta saavutetaan unionin pitkän aikavälin energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2050 mennessä.

Perustelu

Muutosehdotus perustuu muutosehdotukseen 3 ja liittyy poliittisten suositusten kohtiin 5, 7 ja 8.

Muutosehdotus 5

Energiatehokkuutta koskevan direktiivin 7 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Energiansäästövelvoitteet	Energiansäästövelvoitteet
1. Jäsenvaltioiden on saavutettava kumulatiiviset loppukäytön energiansäästöt, jotka vastaavat vähintään	1. Jäsenvaltioiden on saavutettava kumulatiiviset loppukäytön energiansäästöt, jotka vastaavat vähintään

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>a) kunakin vuonna 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välillä saavutettuja uusia säästöjä, joiden määrä on 1,5 prosenttia vuosittain loppukäyttäjille myydystä energian määrästä laskettuna 1 päivää tammikuuta 2013 edeltäneen viimeisimmän kolmivuotiskauden keskiarvosta;</p> <p>--</p>	<p>a) kunakin vuonna 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välillä saavutettuja uusia säästöjä, joiden määrä on 2,0 prosenttia vuosittain loppukäyttäjille myydystä energian määrästä laskettuna 1 päivää tammikuuta 2013 edeltäneen viimeisimmän kolmivuotiskauden keskiarvosta;</p> <p>--</p>
<p>Sovellettaessa b alakohtaa ja rajoittamatta 2 ja 3 kohdan soveltamista jäsenvaltiot voivat laskea mukaan vain ne energiasäästöt, jotka johtuvat 31 päivän joulukuuta 2020 jälkeen käyttöön otetuista uusista politiikkatoimista tai 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana käyttöön otetuista politiikkatoimista, jos voidaan osoittaa, että kyseiset toimet saavat aikaan 31 päivän joulukuuta 2020 jälkeen toteutettavia yksittäisiä toimia ja tuottavat säästöjä.</p>	<p>Sovellettaessa b alakohtaa ja rajoittamatta 2 ja 3 kohdan soveltamista jäsenvaltiot voivat laskea mukaan vain ne energiasäästöt, jotka johtuvat 31 päivän joulukuuta 2020 jälkeen käyttöön otetuista uusista politiikkatoimista tai 1 päivän tammikuuta 2014 ja 31 päivän joulukuuta 2020 välisenä aikana käyttöön otetuista politiikkatoimista, jos voidaan osoittaa, että kyseiset toimet saavat aikaan 31 päivän joulukuuta 2020 jälkeen toteutettavia yksittäisiä toimia ja tuottavat säästöjä.</p>
<p>Liikenteessä käytetyn energian myynnin määrä voidaan jättää osittain tai kokonaan ottamatta huomioon näissä laskelmissa.</p>	
<p>Jäsenvaltioiden on päätettävä, miten uusien säästöjen laskettu määrä jaetaan kullekin a ja b alakohdassa tarkoitettulle kaudelle, kunhan vaaditut kumulatiiviset kokonais-säästöt on saavutettu kunkin kauden lopussa.</p>	<p>Jäsenvaltioiden on päätettävä, miten uusien säästöjen laskettu määrä jaetaan kullekin a ja b alakohdassa tarkoitettulle kaudelle, kunhan vaaditut kumulatiiviset kokonais-säästöt on saavutettu kunkin kauden lopussa.</p>
<p>2. Jollei 3 kohdan soveltamisesta muuta johdu, kukin jäsenvaltio voi:</p> <p>a) toteuttaa 1 kohdan a alakohdassa edellytetyt laskelmat käyttämällä 1 prosentin arvoa vuosina 2014 ja 2015 ja 1,25 prosentin arvoa vuosina 2016 ja 2017 ja 1,5 prosentin arvoa vuosina 2018, 2019 ja 2020;</p> <p>b) jättää laskelmien ulkopuolelle sen energian myynnin koko määrän tai osan siitä, joka on käytetty direktiivin 2003/87/EY liitteessä I luetelluissa teollisuuden toiminnoissa;</p> <p>c) sallia sen, että energian muuntamisessa, jakelussa ja siirrossa saavutetut energiansäästöt, mukaan lukien tehokas kaukolämpö- ja -jäähdytysinfrastruktuuri, jotka ovat tulosta 14 artiklan 4 kohdan, 14 artiklan 5 kohdan b alakohdan sekä 15 artiklan 1–6 kohdan ja 9 kohdan vaatimusten täytäntöönpanosta, otetaan huomioon 1 kohdan nojalla vaaditussa energiansäästöjen määrässä;</p> <p>d) ottaa huomioon 1 kohdan nojalla vaaditussa energiansäästöjen määrässä energiansäästöt, jotka ovat tulosta 31 päivästä joulukuuta 2008 alkaen toteutetuista yksittäisistä toimista, joilla on edelleen vaikutusta vuonna 2020 ja sen jälkeen ja jotka voidaan mitata ja todentaa; ja</p> <p>e) jättää 1 kohdan nojalla vaadittujen energiansäästöjen määrän laskelmista pois rakennuksessa omaa käyttöä varten tuotetun energian todennettavissa olevan määrän, joka on tulosta politiikkatoimista, joilla edistetään uusiutuvan energian teknologian uusia asennuksia.</p>	

Perustelu

Huomattava osa energiatehokkuushyödyistä on tarkoitus saada aikaan energiansäästövelvoitteiden kautta. Tämän vuoksi on tärkeää välttää liian monia poikkeuksia, mikä myös edistää sääntelyn selkeyttä.

Muutosehdotus 6

Energiatehokkuutta koskevan direktiivin 9 a artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Moniasuntoisiin ja moneen eri tarkoitukseen käytettäviin rakennuksiin, joissa on keskuslämmitys tai -jäähdytys tai jotka käyttävät kaukolämpö- ja kaukojäähdytysjärjestelmää, on asennettava käyttäjäkohtaiset kulutusmittarit, jotka mittaavat lämmityksen tai jäähdytyksen tai kuuman veden kulutusta kunkin yksikön osalta.</p> <p>Jos käyttäjäkohtaisten kulutusmittareiden käyttö ei ole teknisesti mahdollista tai kustannustehokasta lämmityksen tai jäähdytyksen mittaamiseksi kussakin yksikössä, on käytettävä käyttäjäkohtaisia lämmityskustannusten jakolaitteita mittaamaan lämmönkulutusta kussakin lämpöpatterissa, paitsi jos kyseinen jäsenvaltio osoittaa, että tällaisten lämmityskustannusten jakolaitteiden asentaminen ei olisi kustannustehokasta. Tällaisissa tapauksissa voidaan harkita vaihtoehtoisten kustannustehokkaiden menetelmien käyttöä lämmönkulutuksen mittaamisessa. Kunkin jäsenvaltion on esitettävä selvästi ja julkaistava ehdot, jotka liittyvät siihen, että toimi ei ole teknisesti mahdollinen tai kustannustehokas.</p> <p>Kun kyseessä ovat ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetut uudet rakennukset tai kun rakennukselle tehdään direktiivin 2010/31/EU mukainen laajamittainen korjaus, käyttäjäkohtaiset mittarit on asennettava aina.</p> <p>--</p> <p>4. Tätä artiklaa sovellettaessa mittareiden ja kustannusten jakolaitteiden on oltava 1 päivästä tammikuuta 2020 lähtien etäluettavia laitteita.</p> <p>Mittarit ja kustannusten jakolaitteet, jotka on jo asennettu mutta jotka eivät ole etäluettavia, on varustettava tällä ominaisuudella tai korvattava etäluettavilla laitteilla 1 päivästä tammikuuta 2027 lähtien, paitsi jos kyseinen jäsenvaltio osoittaa, että tämä ei ole kustannustehokasta.</p>	<p>2. Moniasuntoisiin ja moneen eri tarkoitukseen käytettäviin rakennuksiin, joissa on keskuslämmitys tai -jäähdytys tai jotka käyttävät kaukolämpö- ja kaukojäähdytysjärjestelmää, on asennettava käyttäjäkohtaiset kulutusmittarit, jotka mittaavat lämmityksen tai jäähdytyksen tai kuuman veden kulutusta kunkin yksikön osalta, jos tämä on teknisesti mahdollista ja kustannustehokasta sekä oikeasuhtaista, kun otetaan huomioon direktiivissä 2010/31/EU määritellyn rakennuksen energiatehokkuuden yleinen parantaminen.</p> <p>Jos käyttäjäkohtaisten kulutusmittareiden käyttö ei ole teknisesti mahdollista, kustannustehokasta tai oikeasuhtaista lämmityksen tai jäähdytyksen mittaamiseksi kussakin yksikössä, on käytettävä käyttäjäkohtaisia lämmityskustannusten jakolaitteita mittaamaan lämmönkulutusta kussakin lämpöpatterissa, paitsi jos kyseinen jäsenvaltio osoittaa, että tällaisten lämmityskustannusten jakolaitteiden asentaminen ei olisi kustannustehokasta tai oikeasuhtaista. Tällaisissa tapauksissa voidaan harkita vaihtoehtoisten kustannustehokkaiden menetelmien käyttöä lämmönkulutuksen mittaamisessa. Kunkin jäsenvaltion on esitettävä selvästi ja julkaistava ehdot, jotka liittyvät siihen, että toimi on teknisesti mahdollinen, kustannustehokas ja oikeasuhtainen.</p> <p>--</p> <p>4. Tätä artiklaa sovellettaessa uusien mittareiden ja kustannusten jakolaitteiden on oltava 1 päivästä tammikuuta 2020 lähtien etäluettavia laitteita.</p>

Perustelu

9 a artiklan 2 kohdassa säädetty ehdoton asuntokohtaisten mittarien käyttöönotto uusissa rakennuksissa ja laajamittaisten korjausten kohteena olevissa rakennuksissa vaikuttaisi huomattavan kielteisesti sosiaali- ja energiatehokkuuspolitiikkaan eräissä jäsenvaltioissa.

Tietyissä jäsenvaltioissa, kuten Suomessa ja Ruotsissa, käytetään bruttovuokramallia, jossa vuokranantajalla on lakisääteinen velvollisuus huolehtia vuokralaisen kaikista energiakustannuksista. Tällaisen vuokralainsäädännön tarkoituksena on suojella kansalaisia energiaköyhyydeltä. Sillä on myös erittäin myönteinen vaikutus energiatehokkuuden kannalta, sillä bruttovuokramallissa vuokralaisella ei ole kannustimia energiansäästöön, joten omistajan toteuttama energiatehokkuutta parantava rakennusten kunnostaminen on ainoa keino alentaa vuokralaisen energiankulutusta. Nyt laaditussa direktiivissä velvoitettaisiin Suomen ja Ruotsin kaltaiset maat

- joko säätämään asuntokohtaisten mittarien asentamisesta ja säilyttämään bruttovuokramalli, mikä tarkoittaa, että mittarit asennettaisiin suurin kustannuksin täysin tarpeettomasti
- tai säätämään asuntokohtaisten mittarien asentamisesta ja siirtymään nettovuokramalliin, jossa vuokralainen maksaisi itse energiankulutuksensa.

Bruttovuokramallin lopettaminen tarkoittaisi energiaköyhyyteen liittyvän sosiaalisen suojelun huomattavaa alenemista, sillä bruttovuokramalli varmistaa optimaalisen ja jatkuvan lämmityksen energiaköyhyyden uhkaamille kansalaisille.

Jäsenvaltioiden, joissa ei ole bruttovuokramallia mutta joissa on kiireellisesti kunnostettava suuri osa asuntokannasta, olisi voitava asettaa etusijalle asuntojen kunnostaminen asuntokohtaisten mittarien asentamisen sijaan etenkin silloin, kun ehdoton mittarien asentamisvelvoite luo mittausvelvoitteen välttämiseksi kannustimia kunnostustoimiin, jotka alittavat ”laajamittaisten korjausten” rajan. Asuntokohtaista lämmönkulutuksen mittausta ja laskutusta ei tule erottaa rakennusten energiatehokkuuden parantamisen kokonaisuusmyykseen liittyvistä jäsenvaltioiden päätöksistä.

9 a artiklan 4 kohdan toinen alakohta tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, että tammikuun 1 päivään 2027 mennessä kaikki jo asennetut tai vuoteen 2020 mennessä asennettavat asuntokohtaiset mittarit ja kustannusten jakolaitteet, jotka eivät ole vielä etäluettavia, on korvattava tai varustettava tällä ominaisuudella. Tämä koskee suurinta osaa lämmityksen, jäähdytyksen ja lämpimän veden mittareista. Kun otetaan huomioon jo tehty tai vielä tehtävä valtava työ ja taloudelliset investoinnit tällaisten asuntokohtaisten mittarien asentamiseksi moniasuntoisiin ja/tai liikerakennuksiin, tällaisen toimenpiteen oikeasuhtaisuutta verrattuna rajalliseen ennakoituun lisähyötyyn – etäluettavien ja muiden kuin etäluettavien mittarien välillä – ei selvästikään ole osoitettu. Näin ollen etäluettavia laitteita tulisi oikeasuhtaisuuden perusteella edellyttää vain silloin, kun mittari tai kustannusten jakolaite korvataan, mitä 9 a artiklan 4 kohdan ensimmäisessä alakohdassa jo vaaditaan vuodesta 2020 lähtien.

Muutosehdotus 7

Rakennusten energiatehokkuutta koskevan direktiivin johdanto-osan 9 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p><i>Jotta voidaan mukauttaa tätä direktiiviä teknisen edistyksen perusteella, komissiolle olisi siirrettävä valta antaa säädöksiä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 290 artiklan mukaisesti asetuksen täydentämiseksi määrittelemällä älykkäitä ratkaisuja koskeva indikaattori ja mahdollistamalla sen täytäntöönpano. Älykkäitä ratkaisuja koskevaa indikaattoria olisi käytettävä mittaamaan rakennusten kykyä hyödyntää tietotekniikka- ja sähköjärjestelmiä toiminnan optimoimiseksi ja sähköverkossa toimimiseksi. Älykkäitä ratkaisuja koskeva indikaattori lisää rakennusten omistajien ja asukkaiden parissa tietoisuutta rakennusten teknisten järjestelmien automatisoinnin ja sähköisen valvonnan arvosta ja lisää asukkaiden luottamusta siihen, että uusilla toiminnoilla saadaan tosiasiallisia säästöjä.</i></p>	

Perustelu

Säännös on tarpeeton ja se olisi poistettava, sillä keskustelu siitä, mitä rakennuksen tai asunnon ”älykkyys” käsittää, on vielä kesken. Tällaista välinettä käyttöön otettaessa on kuultava laajasti eri sidosryhmiä. Säännös myös lisäisi yritysten ja kotitalouksien hallinnollista taakkaa tarpeettomasti. Näin ollen sen lisäarvo ja kustannustehokkuus tulisi osoittaa ja välinettä olisi arvioitava. Älykkäitä ratkaisuja koskeva indikaattori ei toissijaisuusperiaatteen toteutumisen arvioinnin perusteella ole periaatteen mukainen. Muutosehdotus liittyy muutosehdotukseen 6 ja poliittisten suositusten kohtaan 17.

Muutosehdotus 8

Rakennusten energiatehokkuutta koskevan direktiivin 1 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Lisätään 2 artiklan jälkeen 2 a artikla ”Pitkän aikavälin peruskorjausstrategia”, joka on toimitettava [energiaunionin hallinnasta] annetun asetuksen (EU) XX/20XX nojalla laadittavien yhdenntettyjen kansallisten energia- ja ilmasto-suunnitelmien mukaisesti:</p> <p>a) Artiklan 1 kohdan muodostaa rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU 4 artikla, sen viimeistä alakohtaa lukuun ottamatta;</p> <p>b) Lisätään 2 ja 3 kohta seuraavasti:</p> <p>”2. ”Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa pitkän aikavälin peruskorjausstrategiassaan jäsenvaltioiden on esitettävä suunnitelma, jossa on selkeät välitavoitteet ja toimenpiteet, jotta ne saavuttavat vuoteen 2050 ulottuvan vähähiilistä kansallista rakennuskantaa koskevan pitkän aikavälin tavoitteen ja vuodeksi 2030 asetetut erityiset välitavoitteet.</p> <p>Pitkän aikavälin peruskorjausstrategialla on myös edistettävä energiaköyhyyden lieventämistä.</p> <p>3. Edellä 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen investointipäätösten ohjaamiseksi jäsenvaltioiden on otettava käyttöön mekanismeja, joilla</p> <p>a) liitetään hankkeita yhteen, jotta investojien on helpompi rahoittaa 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuja peruskorjauksia;</p>	<p>Lisätään 2 artiklan jälkeen 2 a artikla ”Tiiviissä yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa laadittu pitkän aikavälin peruskorjausstrategia”, joka on toimitettava [energiaunionin hallinnasta] annetun asetuksen (EU) XX/20XX nojalla laadittavien yhdenntettyjen kansallisten energia- ja ilmasto-suunnitelmien mukaisesti:</p> <p>a) Artiklan 1 kohdan muodostaa rakennusten energiatehokkuudesta annetun direktiivin 2012/27/EU 4 artikla, sen viimeistä alakohtaa lukuun ottamatta;</p> <p>b) Lisätään 2, 3 ja 4 kohta seuraavasti:</p> <p>”2. ”Edellä 1 kohdassa tarkoitettussa pitkän aikavälin peruskorjausstrategiassaan jäsenvaltioiden on esitettävä suunnitelma, jossa on selkeät välitavoitteet ja toimenpiteet, jotta ne saavuttavat vuoteen 2050 ulottuvan vähähiilistä kansallista rakennuskantaa koskevan pitkän aikavälin tavoitteen ja vuodeksi 2030 asetetut erityiset välitavoitteet.</p> <p>Pitkän aikavälin peruskorjausstrategialla on myös edistettävä energiaköyhyyden lieventämistä.</p> <p>Kyseisissä kansallisissa strategioissa on sekä niiden laadinnan että seurannan yhteydessä huolehdittava tarvittavista mekanismeista monitasoisen hallintojärjestelmän luomiseksi, jotta voidaan varmistaa peruskorjaustoimien alueellinen vaikutus.</p> <p>3. Edellä 1 kohdan d alakohdassa tarkoitettujen investointipäätösten ohjaamiseksi jäsenvaltioiden on otettava käyttöön mekanismeja, joilla</p> <p>a) liitetään hankkeita yhteen, jotta investojien on helpompi rahoittaa 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitettuja peruskorjauksia;</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>b) vähennetään energiatehokkuuteen liittyvän toiminnan riskejä investoijien ja yksityisen sektorin kanalta; ja</p> <p>c) hyödynnetään julkista rahoitusta, jotta houkuteltaisiin täydentäviä yksityisen sektorin investointeja tai voitaisiin puuttua tiettyihin markkinoiden toimintapuutteisiin.”;</p>	<p>b) vähennetään energiatehokkuuteen liittyvän toiminnan riskejä investoijien ja yksityisen sektorin kanalta; ja</p> <p>c) hyödynnetään julkista rahoitusta, jotta houkuteltaisiin täydentäviä yksityisen sektorin investointeja tai voitaisiin puuttua tiettyihin markkinoiden toimintapuutteisiin.”;</p> <p>4. <i>Energiatehokkuutta kohentavien peruskorjausten jatkokehittämiseksi jäsenvaltioiden on otettava käyttöön mekanismeja, joilla</i></p> <p>a) <i>edistetään pk-yritysten ryhmittymä- ja konsortio- muotoista yhteistyötä, jotta ne voivat tarjota potentiaalisille asiakkaille yhteispaketteja;</i></p> <p>b) <i>tuetaan uudenlaisten koulutus- ja pätevyitysmahdollisuuksien tarjoamista sekä olemassa olevan koulutustarjonnan rakenteellista parantamista;</i></p> <p>c) <i>lisätään mahdollisuuksia hyödyntää arkioppimista;</i></p> <p>d) <i>varataan Euroopan sosiaalirahastosta määrärahoja rakennusalan työntekijöiden kouluttamiseen energiatehokkuusasioissa</i></p> <p>e) <u><i>annetaan rakennusten hallinnoijille ja käyttäjille valistusta ja koulutusta rakennusten kunnostustarpeesta.</i></u></p>

Perustelu

Pitkän aikavälin peruskorjausstrategia on laadittava tiiviissä yhteistyössä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa, koska asia koskee eniten juuri niitä. Lisäksi rakennusalan työntekijöiden tieto- ja taitopääoma on ratkaisevan tärkeää pyrittäessä parantamaan rakennusten energiatehokkuutta. Rakennusurakoitsijoiden yhteistyön myötä potentiaalisille asiakkaille voidaan tarjota kattavampi toimenpidepaketti. Lisäksi olisi kohdistettava valistus- ja koulutustoimenpiteitä etupäässä hallinnoijiin ja käyttäjiin, jotta nämä tiedostaisivat paremmin rakennusten kunnostamisen hyödyt.

Muutosehdotus 9

Rakennusten energiatehokkuutta koskevan direktiivin 8 artiklan 6 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p><i>Komissiolle olisi siirrettävä valta antaa delegoituja säädöksiä 23 artiklan mukaisesti tämän direktiivin täydentämiseksi vahvistamalla määritelmä älykkäitä ratkaisuja koskevasta indikaattorista ja edellytykset, joiden vallitessa älykkäitä ratkaisuja koskeva indikaattori tarjottaisiin lisätietona mahdollisille uusille vuokralaisille tai ostajille.</i></p> <p><i>Älykkäitä ratkaisuja koskevan indikaattorin on katettava joustavuuteen liittyvät ominaisuudet ja vahvistetut toiminnot ja toimintakyvyt, jotka ovat tulosta paremmin toisiinsa yhteydessä olevista ja sisäänrakennetuista älykkäistä laitteista, jotka on integroitu rakennusten perinteisiin teknisiin järjestelmiin. Näiden ominaisuuksien on parannettava asukkaiden ja itse rakennuksen kykyä reagoida asumismukavuuteen tai toiminnallisuuteen liittyviin vaatimuksiin, ottaa osaa kysynnänohjaukseen ja edistää erilaisten energiajärjestelmien ja kaukoinfrastruktuurien, joihin rakennus on liitetty, optimaalista, jouhevaa ja turvallista toimintaa.</i></p>	

Perustelu

Säännös on tarpeeton, ja se olisi poistettava. Muutosehdotus on seurausta muutosehdotuksesta 7 ja liittyy toissijaisuusperiaatetta käsittelevään poliittisten suositusten kohtaan 17.

Muutosehdotus 10

Rakennusten energiatehokkuutta koskevan direktiivin 10 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Muutetaan 10 artikla seuraavasti:</p> <p>a) Korvataan 6 kohta seuraavasti:</p> <p>”6. Jäsenvaltioiden on linkitettävä rakennusten peruskorjausta johtuviin energiatehokkuuden parannuksiin liittyvät taloudelliset toimenpiteet tällaisesta peruskorjauksesta saavutettaviin energiansäästöihin. Nämä säästöt on määritettävä vertaamalla ennen peruskorjausta ja sen jälkeen myönnettyjä energiatehokkuustodistuksia.”;</p> <p>b) Lisätään 6 a ja 6 b kohta seuraavasti:</p> <p>”6 a) Kun jäsenvaltiossa otetaan käyttöön tietokanta energiatehokkuustodistusten rekisteröimiseksi, sen avulla on voitava seurata rakennusten todellista energiankulutusta, niiden koosta ja luokasta riippumatta. Tietokannan on sisällettävä todelliseen energiankulutukseen liittyvät säännöllisesti päivitettävät tiedot rakennuksista, jotka ovat kansalaisten toistuvien käyntien kohteena ja joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m².</p> <p>6 b) Pyynnöstä on asetettava saataville aggregoidussa ja anonymisoidussa muodossa olevat tiedot, jotka ovat EU:n tietosuojavaatimusten mukaisia, vähintään viranomaisille tilasto- ja tutkimustarkoituksiin.”;</p>	<p>Muutetaan 10 artikla seuraavasti:</p> <p>a) Korvataan 6 kohta seuraavasti:</p> <p>”6. Jäsenvaltioiden on linkitettävä rakennusten peruskorjausta johtuviin energiatehokkuuden parannuksiin liittyvät taloudelliset toimenpiteet tällaisesta peruskorjauksesta saavutettaviin energiansäästöihin. Nämä säästöt on määritettävä vertaamalla ennen peruskorjausta ja sen jälkeen myönnettyjä energiatehokkuustodistuksia.”;</p> <p>b) Lisätään 6 a, 6 b ja 7 kohta seuraavasti:</p> <p>”6 a) Kun jäsenvaltiossa otetaan käyttöön tietokanta energiatehokkuustodistusten rekisteröimiseksi, sen avulla on voitava seurata rakennusten todellista energiankulutusta, niiden koosta ja luokasta riippumatta. Tietokannan on sisällettävä todelliseen energiankulutukseen liittyvät säännöllisesti päivitettävät tiedot rakennuksista, jotka ovat kansalaisten toistuvien käyntien kohteena ja joiden kokonaishyötypinta-ala on yli 250 m².</p> <p>6 b) Pyynnöstä on asetettava saataville aggregoidussa ja anonymisoidussa muodossa olevat tiedot, jotka ovat EU:n tietosuojavaatimusten mukaisia, vähintään viranomaisille tilasto- ja tutkimustarkoituksiin.</p> <p>7. Komissio huolehtii tietämyksen levittämisestä julkisiin ja yksityisiin rahoitusjärjestelyihin sekä pienten energiaperuskorjaushankkeiden niputtamiseen liittyvistä parhaista käytänteistä. Komissio pitää niin ikään huolta siitä, että peruskorjauksiin saatavilla olevista taloudellisista kannustimista jaetaan tietoa.”</p>

Perustelu

Parhaita käytänteitä koskevan tiedon jakamiselle on tarvetta. Alueilla ja jäsenvaltioissa on viime vuosina kehitelty monia innostavia esimerkkejä.

II POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK)

Yleiset suositukset

1. antaa arvoa Euroopan komission yleiskonseptissaan ”Puhdasta energiaa kaikille eurooppalaisille” omaksumalle näkemykselle alueiden ja kuntien roolista. Energiasiiirtymä toteutetaan käytännössä juuri alueilla ja kunnissa. Alueiden komitea kehottaa työstämään näkemystä vielä täsmentämällä, miten Euroopan komissio tukee alueita energiasiiirtymän yhteydessä.
2. kannattaa ja arvostaa Euroopan komission esittämiä säädösehdotuksia, joiden avulla pyritään saavuttamaan tavoitteet älykkäämmän ja puhtaamman energian tarjoamisesta kaikille, toteuttamaan Pariisin sopimuksen mukaiset tavoitteet, tukemaan talouskasvua, edistämään investointeja ja teknologijohtajuutta, luomaan uusia työllistymismahdollisuuksia ja parantamaan kansalaisten hyvinvointia. Ehdotetut säädökset vaikuttavat alueiden politiikkaan, ja alueiden komitea katsoo, että alueilla on oma roolinsa niiden täytäntöönpanossa. Komitea kehottaa jäsenvaltioita kutsumaan paikallis- ja alueviranomaiset mukaan yhdenmukaisesti kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien laadintaan.
3. kannattaa ja arvostaa Euroopan komission perusteita asettaa energiatehokkuus etusijalle. Käyttämätön energia on edullisinta energiaa, ja energiatehokkuutta voidaan itsessään pitää ehtymättömänä ja kaikkialla saatavissa olevana energialähteenä. Energiatehokkuus on ratkaisevan tärkeää ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi, ja se on kustannustehokkain tapa päästä energiaunionin tavoitteisiin.
4. muistuttaa, että energiaköyhyyden torjuminen on keskeinen haaste Euroopan energiapolitiikalle ja että sen ratkaiseminen edellyttää monitasoista toimintaa. Komitea kehottaa siksi laatimaan yhteisen energiapolitiittisen määritelmän sekä kohdennettuja toimenpiteitä ongelmaan puuttumiseksi. Komitea ehdottaa tässä yhteydessä, että tietty osa (ainakin 10 prosenttia) energiansäästövelvoitteesta olisi toteutettava toimenpiteillä tai toimintapolitiikoilla, jotka on kohdennettu heikoimmassa asemassa oleviin kuluttajiin, ja että suunnitellaan erityisiä rahoitusvälineitä, joiden avulla heikoimmassa asemassa olevat kuluttajat voivat osallistua energiatehokkuustoimenpiteisiin ja hyötyä niistä.
5. panee merkille, että mahdollisuudessa valita energialähteiden yhdistelmä vapaasti piilee se vaara, ettei vuoteen 2030 ulottuvia ja sen jälkeisiä energiapolitiittisia tavoitteita pystytä saavuttamaan. Tämän vuoksi direktiiveistä olisi tehtävä sitovia EU:n tasolla, ja niitä olisi tuettava kansallisin toimenpitein.

Energiatehokkuusdirektiiviä koskevat suositukset

6. toteaa, että Pariisin sopimuksen mukaisten tavoitteiden saavuttaminen on unionille suuri haaste. Jotta niihin päästään, EU:n olisi asetettava energiatehokkuustavoite nykyistä korkeammaksi (40 prosenttia vuonna 2030). Jatkaminen entiseen malliin 1,5 prosentin vuotuisin energiasäästöin ei riitä. Energiansäästöavoitteen nostaminen 2 prosenttiin vuodessa johtaa talouskasvun vahvistumiseen, työpaikkojen lisääntymiseen ja energiantuonnin vähenemiseen. Tässä yhteydessä on myös mukautettava tarkistetun direktiivin liitettä V sen varmistamiseksi, että energiansäästövelvoitteissa voidaan ottaa huomioon vain ne energiansäästötoimet, jotka eivät vaaranna EU:n ilmastopolitiikan muita tavoitteita (kuten hiilidioksidipäästöjen vähentämistä), ja että edistetään pitkäjänteisiä kestäväpohjaisia ratkaisuja.
7. toteaa tehtävän olevan joillekin alueille ja jäsenvaltioille vaikeampi kuin toisille, mutta energian säästäminen ja energiatehokkuus luovat uusia työpaikkoja ja vahvistavat talouskasvua kaikkialla.
8. ymmärtää monimutkaisen käytännön tilanteen, jossa Euroopan komissio on, mutta kannattaa Euroopan parlamentin esittämää 40 prosentin tavoitetta vuodeksi 2030.

Velvoitteet

9. toteaa energiatehokkuusvelvoitteen olevan tärkein väline energiatehokkuuden toteuttamiseksi. Yhä useammat jäsenvaltiot ovat ottaneet velvoitejärjestelmän käyttöön, ja välinettä soveltavien jäsenvaltioiden määrä on viidessä vuodessa noussut 5:stä 15:een. Kyseisten jäsenvaltioiden alueet ovat tyytyväisiä välineeseen. Alueiden komitea suosittaa, että loputkin jäsenvaltiot ottavat sen käyttöön.
10. neuvoo tarkastelemaan direktiivin 8 artiklan tarkistamisen yhteydessä kriittisesti kysymystä säännöksen piiriin kuuluvien yritysten koosta, sillä pienehköissäkin yrityksissä on paljon säästöpotentiaalia.

Katselmukset

11. toteaa, että direktiivin 8 artiklan mukaan tietyissä yrityksissä on tehtävä energiakatselmuksia. Euroopan komissio ei muuta kyseistä artiklaa. Alueiden komitea ehdottaa kuitenkin artiklan tarkistamista, jotta samanlaiset yritykset kuuluisivat direktiivin soveltamisalaan kaikissa jäsenvaltioissa. Tällä tavoin luodaan tasapuoliset toimintaedellytykset jäsenvaltioihin ja yhdenmukaistetaan lainsäädäntöä. Veloitteeseen toteuttaa energiakatselmuksia suuremmissa yrityksissä olisi sisällyttävä valintakriteerinä myös energiankulutuksen määrä. Tämä olisi tarkoituksenmukaisempaa kuin vain liikevaihdon ja työntekijöiden määrän käyttäminen kriteereinä. Kaksinkertaisen sääntelyn välttämiseksi 8 artiklassa olisi voitava sulkea energiakatselmuksesta energiankulutus, joka on jo otettu huomioon rakennusten energiatehokkuudesta annetussa direktiivissä säädetyissä energiatehokkuustodistuksissa.

12. kehottaa yhdistämään energiakatselmuksiin veloitteen toteuttaa kaikki sellaiset energiatoimenpiteet, jotka maksavat itsensä takaisin viidessä vuodessa. Tällainen velvoite on esimerkiksi Alankomaissa, toimialoitain vahvistettujen toimenpidepakettien muodossa. Tämä parantaa toimenpiteiden toteutettavuutta.

Kulutuksen mittaaminen

13. panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan komissio ehdottaa kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisäämistä energiemarkkinoilla siten, että lämmityksen ja jäähdytyksen kulutusta koskevien tietojen toimittamista parannetaan ja kuluttajien oikeuksia lämpöenergian mittauksen ja laskutuksen alalla vahvistetaan, etenkin kun kyseessä ovat monen asunnon rakennukset. Asuntokohtaisen lämpöenergian kulutuksen mittaus- ja laskutusveloitteen edellytykseksi olisi kuitenkin asetettava kustannustehokkuus ja tekninen toteutettavuus. Kun lisäksi otetaan huomioon jo tehty valtava työ ja taloudelliset investoinnit asuntokohtaisten mittareiden asentamiseksi, mittareiden etäluettavuusvaatimuksen oikeasuhtaisuus verrattuna siitä odotettavasti saatavaan rajalliseen lisähyötyyn on kyseenalainen. Jotta tietojen toimittamisen tiheyttä voitaisiin parantaa, otetaan käyttöön lämpömittareiden etäluettavuutta koskeva velvoite. Tämä velvoite saatetaan kokea yksityisyyden loukkauksena. Alueiden komitea kehottaakin jäsenvaltioita toteuttamaan toimia yksityisyyden suojan turvaamiseksi ja asianmukaisen tietosuojan varmistamiseksi ja huolehtimaan siitä, ettei tällaisten mittareiden asentaminen ole pakollista vaan perustuu vapaaehtoisuuteen.

14. kannattaa näiden toimenpiteiden käyttöönottoa edellyttäen, että niiden kustannustehokkuus ja tekninen toteutettavuus arvioidaan. Tämä on tärkeä suojatoimi jäsenvaltioissa käytössä olevia erilaisia vuokrajärjestelmiä ajatellen.

Rahastot

15. kehottaa Euroopan komissiota osoittamaan myös vuoden 2020 jälkeen varoja puhtaan energian tarjoamiseen kaikille eurooppalaisille paitsi rakennerahastoista myös suoraan hallinnoitujen rahastojen ja rahoitusjärjestelyvälineiden kautta. Alueiden komitea tukee Euroopan komission ponnisteluja energiaköyhyyden vähentämiseksi ja suosittaa, että rakennerahastoista (sosiaalirahasto, aluekehitysrahasto ja koheesiorahasto) myönnetään vuoden 2020 jälkeen varoja paikallis- ja alueviranomaisille energiaköyhyyden torjuntatoimiin.

16. kehottaa Euroopan komissiota kehittämään tarkoituksenmukaisia välineitä ja toimenpiteitä, joilla mobilisoidaan julkisia varoja ja houkutellessa yksityisiä investointeja Euroopan tasolta sekä valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti energiatehokkuusalalle.

Rakennusten energiatehokkuutta käsittelevää direktiiviä koskevat suositukset

17. arvostaa Euroopan komission ehdotusta rakennusten energiatehokkuuden parantamiseksi. Noin 75 prosenttia EU:ssa olevista rakennuksista on energiaominaisuuksiltaan tehostomia, ja vain 0,4–1,2 prosenttia rakennuskannasta peruskorjataan vuosittain. Rakennusten energiatehokkuuden lisääminen tarjoaa valtavia energiansäästömahdollisuuksia erityisesti Keski- ja Itä-Euroopassa.

18. kehottaa viranomaistahoja ja markkinatoimijoita informoimaan asunnonomistajia nykyistä paremmin asuntojen energiaperuskorjaukseen liittyvistä mahdollisuuksista (mitä ja miten missäkin yhteydessä voidaan tehdä) esimerkiksi helppokäyttöisen verkkosivuston ja houkuttelevien järjestelyjen avulla. Alueiden komitea suosittaa lisäksi, että talojen ja rakennusten energiaperuskorjausten tuntemus sisällytetään rakennusalan pk-yrittäjiä ja työntekijöitä ajatellen pakollisena alan työntekijöiden koulutusohjelmaan.

Sähköajoneuvojen latauspisteet muissa kuin asuinrakennuksissa

19. yhtyy Euroopan komission näkemykseen siirtymisestä ekologisesti kestäväan liikenteeseen (sähköajoneuvojen käyttö). AK kannattaa ehdotusta varustaa kaikki uudet ja nykyiset (laajamittaisten korjausten kohteena olevat) muut kuin asuinrakennukset sekä suuret uudet asuinrakennukset sähköisen liikkumisen edellyttämällä infrastruktuurilla. Komitea kehottaa Euroopan komissiota kehittämään sähköajoneuvojen latauspisteitä koskevan eurooppalaisen standardin, jotta siirtymistä kestävyysperiaatteen mukaiseen liikenteeseen (sähköajoneuvojen käyttöön) saadaan nopeutettua.

20. odottaa, että ”Älykästä rahoitusta älykkäille rakennuksille” -aloitteen avulla saadaan liikkeelle ja onnistutaan houkuttelemaan laajamittaisia yksityisiä investointeja, ja kannattaa tätä direktiivin tueksi tarkoitettua aloitetta. Edellytyksenä on kuitenkin, ettei rahoituskysymyksiä säilytetä alueille ja kunnille. Paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla aktiivinen rooli rahoitushakemusten koostamisessa.

Julkiset rakennukset

21. kannattaa sitä, että rakennusten peruskorjausta käsittelevä energiatehokkuusdirektiivin 4 artikla siirretään rakennusten energiatehokkuutta koskevaan direktiiviin, mutta pitää valitettavana, ettei samaa tehdä energiatehokkuusdirektiivin 5 artiklalle, joka koskee julkisten elinten rakennusten käyttämistä esimerkkinä. Alueiden komitea katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisilla on niin ikään velvollisuus toimia esikuvana julkisten rakennusten energiatehokkaaseen käyttöön liittyvissä asioissa, ja kehottaa paikallis- ja alueviranomaisia omaksuma tämän roolin.

Toimivalta, toissijaisuusperiaate ja suhteellisuusperiaate

22. pitää asianmukaisena oikeusperustaa, johon Euroopan komissio perustaa EU:n toimivallan. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 194 artiklan nojalla unioni voi toteuttaa toimia mm. energiatehokkuuden edistämiseksi. Energiaköyhyyteen liittyvien toimien perustana tulee olla SEUTin 151 artikla. Toissijaisuusperiaatteen toteutumisen arvioinnin tulokset ovat osittain myönteisiä ja osittain kielteisiä. Alueiden komitean mielestä on perusteltua asettaa energiatehokkuutta koskeva EU-tason tavoite ja pitää siitä kiinni. Alueiden komitea suhtautuu kuitenkin torjuvasti ajatukseen ottaa käyttöön älykkäitä ratkaisuja koskeva indikaattori delegoidun säädöksen avulla, koska indikaattorista käytävää keskustelua ei ole vielä saatu päätökseen. Suhteellisuusperiaatteen toteutumisen arvioinnin tulokset ovat myönteisiä.

Bryssel 13. heinäkuuta 2017.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Markku MARKKULA

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI